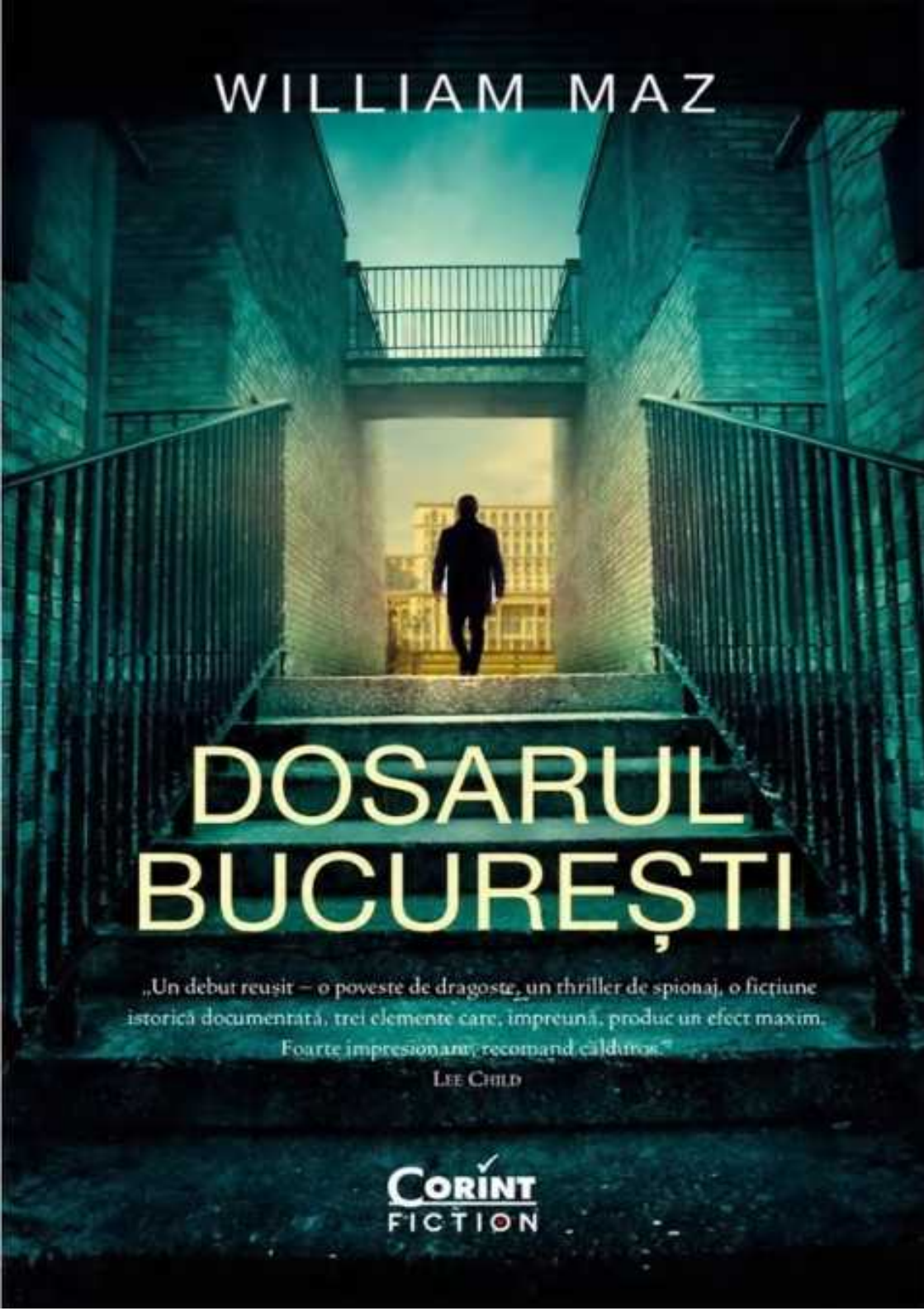

WILLIAM MAZ
DOSARUL BUCUREȘTI
„Un debut reușit – o poveste de dragoste, un thriller de spionaj, o ficțiune istorică documentată, trei elemente care, împreună, produc un efect maxim. Foarte impresionant, recomand căldurос."
LEE CHILD
CORINT FICTION

William Maz
Dosarul București

Cuvânt-înainte la ediția în limba română

Acest roman este o lucrare de ficțiune. Deși se referă la câteva dintre evenimentele care au avut loc în timpul Revoluției Române din 1989, nu pretinde a fi un studiu istoric. Am încercat să fiu cât mai exact cu privire la evenimentele pe care le descriu, chiar dacă mi-am permis unele libertăți în scopul obținerii unui efect dramatic și să răspund la câteva dintre întrebările nesoluționate care încă persistă. Ficțiunea îi permite romancierului să treacă dincolo de adevărul observat, în căutarea unui adevăr mai înalt, care se poate, în cele din urmă, dovedi a fi precis sau nu, dar care consolidează structura romanului. În absența consemnării factuale a istoriei, autorul este liber să viseze.

Romancierul este totodată liber să-și creeze propriul adevăr în opera sa de ficțiune, chiar dacă acesta intră în conflict cu realitatea. John le Carre, celebrul autor britanic de romane de spionaj, care fusese de asemenea agent al serviciilor secrete britanice, a introdus cuvântul „cârtiță" pentru a descrie un agent sub acoperire, adânc infiltrat, deși termenul nu era folosit de agențiile de

spionaj occidentale. De atunci, a devenit omniprezent în limbajul spionilor. Tot el este cel care folosește denumirea de „Control" pentru a se referi la șeful „Circului", serviciul britanic de informații externe, MI6. Ambii termeni sunt ficționali. În romanele și filmele cu James Bond, șeful MI6 este numit „M." În adevăratul MI6, șeful este întotdeauna desemnat prin „C".

Există numeroase aspecte ale Revoluției Române care rămân obscure până astăzi. În lumea mea ficțională, am încercat să abordez unele dintre aceste întrebări importante, bazându-mă în întregime pe informațiile publice și pe logică. Pentru mine, se leagă. Pentru alții, poate că nu. Dar să nu ne concentrăm exclusiv asupra evenimentelor revoluției. Acestea servesc conturării fundalului pentru alte teme asupra cărora romanul încearcă să arunce lumină: întrebarea dacă ar trebui sau nu să părăsim țara în care ne-am născut, dificultățile întâmpinate ca imigrant într-o nouă societate, sentimentul de provizorat care rezultă din asta și limba melodioasă, amintirile din copilărie și dragostea lăsată în urmă, care îi susțin și bântuie totodată pe toți cei care aleg exilul.

William Maz
Septembrie 2022

Lui Chrissy

1

Universitatea Harvard, Cambridge, Massachusetts
Decembrie 1989

Profesorul Andrei Pincus a ieșit pe ușa din dos de la Harvard Faculty Club purtând haina altui bărbat. O alesese la întâmplare, așa cum fusese instruit, cu ochii închiși, luând prima haină pe care pusese mâna. Nu norocul era cel care îl făcea să aleagă haina altui bărbat. Știa că foarte puține femei care predau aici foloseau Faculty Club, fapt pe care îl deplângea cu regularitate. Haina era o canadiană scurtă, căptușită cu blană – în mod normal, nu ar fi purtat așa ceva nici mort. Prefera vechile paltoane negre din cașmir, în stil european, care îi treceau peste genunchii artritici.

Cu toate acestea, trebuia să recunoască, stilul acesta american era mai practic. Blana o făcea mai călduroasă decât haina lui, iar gluga, pe care și-o trăsese pe cap înainte să părăsească clubul, îl proteja de vântul tăios. Coasta de Est era asaltată de un front de aer arctic de câteva zile, gerul mușcător făcându-i pe colegii săi să alerge de la o clădire la alta, pentru ca în cele din urmă să se cufunde în scaunele moi de piele roșie de la Faculty Club, cu un pahar de cidru fierbinte și o pipă,

pentru a încheia ziua. Însă gluga mai avea o calitate, și anume aceea că îi ascundea fața de ochii iscoditori, lucru care devenise o grijă esențială pentru el în ultima vreme. Avea să înapoieze haina dimineață, cu scuzele de rigoare.

Se purta de-a dreptul prostește și spera că nimeni, mai ales Agenția, nu va afla vreodată de purtarea lui. Și totuși, în ultima vreme simțise nevoia să revină la vechea lui îndeletnicire de spion. Era convins că era urmărit, deși nu văzuse niciun semn în sensul acesta. Pe vremuri, instinctele sale fuseseră legendare și învățase să se încreadă în ele. Însă asta se întâmpla cu decenii în urmă. În ultimii douăzeci de ani, tot ce fusese rugat să facă era să recruteze din când în când câte un bărbat sau o femeie de la Harvard pentru a doua cea mai veche meserie din lume. Era recunoscător pentru asta, căci știa că inima lui care îmbătrânea nu mai putea face față isprăvilor solicitante din tinerețe.

A înaintat pe poteca acoperită de zăpadă, care traversa curtea de la Harvard, ieșind pe străduțele lăturalnice din Cambridge, până când a ajuns la o casă veche, în stil colonial, locuința oferită de facultate, care îi fusese cămin în ultimii treizeci și patru de ani. Și-ar fi putut permite ceva mai mare, dar ce sens avea? Casa era plină de amintirile legate de iubita sa soție și să o părăsească ar fi însemnat să o abandoneze pe ea. În orice

caz, acum părea prea mare și pustie. Și, cu premonițiile lui recente care îi spuneau că avea să se întâmple ceva cumplit, locuința era aproape înfricoșătoare. În ciuda acestui fapt, a decis că, dacă trebuia să moară, va muri aici, în spațiul acesta familiar, în care el și draga lui soție, care îi fusese alături cincizeci și doi de ani, fuseseră atât de fericiți.

Nu se gândise niciodată că va fi așa de norocos, că America va primi un evreu din România cu brațele atât de deschise. Oferindu-i un post de profesor titular la Harvard, pe deasupra. Da, preda una dintre acele limbi estice obscure, de care nu auzise nimeni și, da, câștiga mai puțin decât ar fi câștigat într-una dintre corporațiile acelea internaționale care făceau afaceri în România. Dar nu exista decât un singur Harvard în lume și făcea parte din el.

A urcat treptele de lemn spre casă și a descuiat ușa. Pentru o clipă, i s-a părut că a fost întâmpinat de o adiere caldă, cu iz de mâncare, sarmalele sau celebrul șnițel al soției sale. A auzit televizorul, pe care îl lăsa permanent pornit, fie că era acasă sau nu. Îi dădea senzația că făcea parte din lume, că se afla printre prietenii pe care își dorea să-i aibă, dar pe care știa că nu-i va avea niciodată. Când a aprins lumina, i s-a părut că o vede pe soția sa stând pe canapea, uitându-se la reluarea serialului *Perry Mason* și încercând să identifice

cine era criminalul. A clipit de câteva ori, iar soția lui s-a metamorfozat într-un bărbat îmbrăcat cu o haină neagră, care purta mănuși. Fuma o țigară și scruma într-un pahar de apă.

— Intră, domnule profesor, și încălzește-te. E-un ger de crapă pietrele.

Bărbatul vorbea în română de parcă ar fi fost limba lui maternă.

Pincus a rămas înlemnit, șocat, însă totuși nu surprins. Instinctele sale îl avertizaseră și iată. Brațul lung al Securității, coșmarul său, ajunsese până în America.

Bărbatul a dat drumul chiștocului țigării în pahar și s-a ridicat. Era slab și înalt, în jur de cincizeci și ceva de ani, cu păr grizonant. Avea figura osoasă, pielea întinsă, însă străbătută de riduri nu foarte adânci. Un colecționar de suflete, hârșit și experimentat.

— Ce e cu haina pe care o porți? Arăți ridicol în ea.

— De ce ai venit după mine? a întrebat Pincus în română, apoi s-a lăsat pe canapea, simțind o durere în genunchi când i-a îndoit.

— Roata se întoarce, domnule profesor, a spus bărbatul, proțăpindu-se deasupra lui. De ani de zile faci valuri, duci o propagandă falsă împotriva țării tale, scrii articole, ții discursuri. Ba ai devenit și membru al unui comitet de la Casa Albă și îți răspândești minciunile

murdare la cel mai înalt nivel din guvernul american.

— Nu fac decât să enunț faptele, a răspuns Pincus, deși știa că bărbatul nu era interesat de fapte.

— Ai fost condamnat pentru trădare, *in absentia*, a continuat bărbatul, și știm cu toții care este pedeapsa.

Omul a ridicat o sticlă de țuică, rachiul românesc de prune, pe care Pincus o ținea în dulăpior, și i-a turnat un pahar profesorului. Apoi și-a luat paharul, din care băuse jumătate, și l-a ridicat.

— Noroc! Bea cu mine ultimul tău pahar de țuică, să ții minte țara pe care ai trădat-o.

— Voi sunteți trădătorii, tu și ceilalți criminali care au dus de râpă țara noastră cândva frumoasă. Pincus a dat țuica pe gât, apoi a trântit paharul de masă. Mii de oameni uciși și înfometați, și pentru ce? Veți ajunge în coșul de gunoi al istoriei, ca niște mârșavi ce sunteți.

Bărbatul a râs.

— Ești un orator talentat. Nu înțeleg de ce nu am avut grijă de tine mai devreme.

— De ce acum, atunci? a întrebat Pincus. Nu contează dacă trăiesc sau mor. Sunteți terminați oricum.

— Nu facem decât să punem lucrurile cap la cap, profesore.

— Vrei informații, asta e? Spune-mi ce vrei.

— Nu sunt interesat de nicio informație. Sunt aici doar pentru a face dreptate. Nu mă pot baza pe

Dumnezeu pentru asta.

— Sunt bani, a spus Pincus, iar în voce îi răzbătea o undă de speranță. America înoată în ei. Îți pot obține oricât de mulți vrei: un milion, două milioane? Nu trebuie să faci nimic, doar să pleci și să raportezi că ți-ai îndeplinit misiunea. Voi dispărea pur și simplu. Nu îmi vei mai vedea fața niciodată.

— Ce să fac cu toți acei dolari? a râs omul. Dacă încerc să îi cheltuiesc în Occident, vor afla și mă vor doborî.

A clătinat din cap.

— Atunci fă ce vrei cu mine, a spus Pincus. Dar sufletul îți va clocoti în iad, dacă Dumnezeu împarte vreun dram de dreptate.

— Blestemat să fie Dumnezeu și blestemat să-mi fie sufletul, s-a răstit bărbatul cel înalt, așezând paharul pe masă, apoi a scos ceva din buzunarul sacoului.

Pincus a avut nevoie de un moment ca să-și dea seama că era o seringă cu un ac lung. „Bun. Moartea va fi rapidă." Într-o clipă va fi cu draga sa soție care, acum își dădea seama, era unde tânjise și el să fie încă de la moartea ei.

Cu o mișcare rapidă, bărbatul l-a apucat pe Pincus de părul alb, i-a tras capul pe spate și i-a înfipt acul lung într-o nară. A simțit o durere ascuțită, apoi, undeva în capul lui, a izbucnit un incendiu. În câteva secunde, mușchii din tot corpul au început să i se contracte,

părând că fiecare fibră musculară zvâcnește și forfotește, una câte una, ca viermii. Apoi totul s-a oprit. Brațele și picioarele i s-au relaxat, urmate de pectorali și, în cele din urmă, de diafragmă. S-a prăbușit pe pernele moi, încă treaz și conștient, însă incapabil să respire. L-a văzut pe bărbat stând deasupra lui, zâmbind, așteptând. A încercat să-și calmeze mintea, să nu intre în panică. I-a trecut prin minte un crâmpei din coșmarurile din copilărie, când se trezea parțial paralizat, dar acum era mai rău, mult mai rău. Mintea lui urla după aer, dar corpul nu răspundea. O voce din capul său a început să râdă. „Voi fi găsit mort în haina asta stupidă, până la urmă." După care l-a cuprins un val de panică, mintea i s-a precipitat, strigând. „Asta e tot? Sfârșitul? Te rog, Doamne, să fie rapid."

Iar apoi, ca și când rugăciunile i-ar fi fost ascultate, s-a așternut tăcerea. A simțit cum plutește, și-a văzut soția, tânără din nou, așa cum fusese când se întâlniseră, zâmbindu-i și întâmpinându-l cu brațele deschise.

2

New York City Decembrie 1989

Nu ar fi fost tocmai adevărat să spui că era o zi normală de decembrie. Da, obișnuita pudră de zăpadă

acoperea iarba din Central Park. Iar ochiurile de gheață de pe trotuar îl făceau pe Bill Hefflin să alunece și era cât pe-aci să cadă. Și, da, își făcea obișnuita plimbare matinală în apropiere de Metropolitan Museum, pe lângă un șir de bănci vopsite în verde, cu plăcuțe de alamă care onorau donatorii cu dare de mână. Și, da, obișnuita undă de nostalgie îl însoțea în această plimbare matinală. Central Park îi amintea de un parc similar din București, România, numit Parcul Cișmigiu. Acolo, cu douăzeci de ani în urmă, pe când avea opt ani, o însoțise pe Pușa, prima și cea mai adevărată dragoste a lui, pe niște alei asemănătoare.

Însă parcului îi lipsea un element esențial totuși: strania aromă a unei anumite plante pe care nu reușise să o mai găsească în niciun alt parc, în afară de Cișmigiu. În orice caz, Central Park era îndeajuns de aproape, încât să aleagă un apartament la doar o stradă distanță, ca să se poată preface, cel puțin câteva minute în fiecare dimineață, că era înapoi în orașul în care se născuse, locul în care fusese cel mai fericit.

Deși avea aceeași rutină de ani întregi, anumite semne, misive cerești, prevesteau acum o zi a realinierii, poate chiar fatidică.

În primul rând, o pisică neagră, care stătea pe marginea potecii, s-a decis să-i taie calea, exact când se apropia. Ce făcea o pisică afară la -7 grade? Și care erau

șansele să fie complet neagră? Instructorii de la Fermă[1] îl învățaseră asta – în domeniul său, nu existau coincidențe. Tanti Bobo, o țigancă bătrână, îi insuflase aceeași lecție la vârsta de șase ani. Pisica îl așteptase exact pe el, asta era clar.

În al doilea rând, bubuitul tunetului s-a auzit tocmai când ajungea la un anumit copac, un semnal sonor cât se poate de clar, ca să se asigure că nu rata semnul alb făcut cu creta pe scoarța încrețită, semn care nu fusese acolo cu o dimineață înainte. În momentul în care l-a văzut, a simțit o gheară în piept, un amestec de entuziasm și groază. Aceste scrijelituri apăreau doar de trei sau patru ori pe an, niciodată însoțite de astfel de avertismente crunte. Semnul cu creta era făcut pe diagonală, pornind din stânga sus până în dreapta jos, ceea ce însemna că pachetul urma să se găsească sub cel de-al nouălea copac, numărând de la a doua bancă de pe dreapta.

A șters urma de cretă cu o mână de zăpadă, apoi a mers nonșalant mai departe, numărând băncile și apoi copacii, după care i-a mai numărat de două ori. Când a fost convins că a ajuns la copacul potrivit, s-a oprit să se asigure că nimeni altcineva, în afară de el și de pisica neagră, nu era îndeajuns de nebun pentru a se plimba

---

[1] „Ferma" („The Farm") este denumirea sub care este cunoscut Camp Peary, centrul de pregătire a agenților operativi din CIA (n. red.).

prin parc pe un asemenea ger. A zărit un cuplu înaintând pe potecă, mână în mână, și a simțit că îi tresaltă inima. Cuplul acela ar fi putut fi el și Pușa. A alungat gândul, văzând o altă siluetă la vreo treizeci și ceva de metri, un bărbat cu barbă, care purta o căciulă ponosită de lână, o haină veche și cizme scâlciate, împingând un cărucior plin cu boccele, toate bunurile sale lumești. Un om fără adăpost.

A așteptat să treacă perechea, apoi s-a hotărât să îl ignore pe omul fără adăpost. A îngenuncheat în stânga copacului, a îndepărtat bruma de zăpadă de pe pământ și a început să sape cu cheia apartamentului. Pământul era înghețat și s-a rănit la mână săpând. De ce nu putea fi ascunzătoarea la interior? Într-o bibliotecă, poate, sau o cafenea. Chiar și o stație de metrou ar fi mai caldă decât Central Park în decembrie.

Însă a găsit în cele din urmă – „țepușa”[2] – exact unde trebuia să fie. A dezgropat-o iute, a așezat pământul la loc, l-a acoperit cu puțină zăpadă și a plecat.

Pe cărarea care ducea spre Fifth Avenue, a scos țepușa din buzunar și a examinat-o. Era la fel ca acelea dinainte: un tub ascuțit de zece centimetri, gol pe dinăuntru, din metal întunecat, pe care era gravat

[2] Dispozitiv folosit în spionaj, având forma unui tub ascuțit la vârf, în care erau puse mesaje, microfilme etc., apoi era înfipt în pământ sau ascuns într-o albie (n. tr.).

logoul companiei – Gunne Metal Co. – și numărul modelului. Langley încercase cândva să vadă de unde provine, irosind luni întregi pe urma unor piste false, doar ca să descopere că nu exista nicio Gunne Metal Company nicăieri în lume, care să producă tuburi goale pe dinăuntru. Logoul și numărul de identificare erau menite să îi facă pe deștepții de la Langley să se învârtă în jurul cozii.

Boris avea simțul umorului.

Hefflin a deșurubat capacul dispozitivului și i-a golit conținutul în mână. A fost surprins să nu dea peste obișnuita rolă de microfilm, ci peste o singură bucată de hârtie. Pe ea se afla un mesaj, scris de mână: „Vasili, trebuie să vii la București pentru a crea istorie. Timpul este vital". Sub acest rând erau instrucțiuni. „Stai la Athénée Palace, unde te voi suna eu. Voi spune: «Haide să bem o vodcă.» Tu vei răspunde: «În locul obișnuit?» Dacă răspund da, înseamnă într-o oră la barul Butoiul Roșu. Dacă spun nu, înseamnă la cafeneaua de la Gara de Nord".

Hefflin s-a oprit în mijlocul aleii și a recitit mesajul. Un vârtej de emoții contradictorii îi răscolea mintea. Pentru el, București însemna copilăria sa, paradisul său pierdut, cel puțin așa cum și-l imagina el, amestecat cu durerea dragostei și inocenței dispărute, a chinurilor care urmaseră și începutul unei vieți noi și dificile. Ce

dracu' făcea un agent rus ca Boris în București? Și de ce îi cerea să meargă acolo? Nu contează. Nu avea în niciun caz de gând să se întoarcă la București pentru a-și dezgropa trecutul, indiferent ce voia Boris.

Când a ajuns la biroul său din Centrul Clandestin al CIA, aflat la etajul al paisprezecelea într-un zgârie-nori oarecare de pe Third Avenue, îl aștepta un mesaj pe computer. În timp ce se așeza la birou, a simțit aceeași gheară în piept pe care o simțise mai devreme în dimineața aceea. Și-a dat seama că ziua nu era încă pregătită să revină la normal, că pisica neagră insista acum să continue să-și adeverească profeția. A blestemat firea superstițioasă pe care o căpătase în copilărie, de la țiganca aceea din București.

Mesajul era de la Dan Gorski, superiorul său: „Profesorul Andrei Pincus a fost găsit mort în dimineața aceasta, în locuința sa de la Harvard. Era mort de două zile, se pare. Așteptăm autopsia, dar cauzele par să fie naturale. Nu el este cel care te-a recrutat inițial? Condoleanțe, dacă da."

3

Universitatea Harvard, Cambridge, Massachusetts
Ianuarie 1980

Prima dată când Hefflin vorbise cu profesorul Pincus pe îndelete a fost în timpul întrevederilor cu studenții, la sfârșitul primului său semestru din anul 1. Expatul de vârstă mijlocie era un bărbat slab, cu un păr grizonant des și fața ridată a cuiva care lucrase în aer liber toată viața. Dar când Hefflin a intrat în birou și a văzut straturile de fum albăstrui plutind prin încăpere, și-a dat seama că ridurile fine erau rezultatul faptului că omul fuma de-o viață. Pincus și-a aprins un Camel fără filtru și i-a oferit un scaun.

— Întotdeauna îmi face o mare plăcere să-mi vorbesc limba maternă cu un nativ, a spus Pincus în română. Mi-am dat seama că era limba pe care ai învățat-o prima oară din clipa în care ai vorbit-o la curs. Dar numele tău m-a nedumerit. Hefflin nu este nume românesc.

— Sunt grec, a răspuns Hefflin în română. Părinții mei au emigrat din Grecia în România în adolescență.

— Hefflin nu este niciun nume grecesc, a spus Pincus.

Tânărul s-a foit pe scaun, stânjenit de interogatoriu.

— L-am schimbat înainte să mă înscriu la colegiu. Prefer să nu fiu etichetat drept imigrant.

— Ah, înțeleg. Și ce cred părinții tăi despre asta?

— Nu îi deranjează, a răspuns, ridicând din umeri.

Adevărul era că îi fusese groază să le spună părinților. Dar, spre surprinderea sa, tatăl lui a avut o reacție foarte diferită de ce se așteptase.

— Ce e într-un nume? i-a spus el când i-a zis. Tot fiul meu ești. Numele nostru de familie a fost născocit oricum. Povestea spune că, în tinerețe, străbunicul meu a călătorit din Creta în Epir. Era orfan și semianalfabet. Nu știu dacă nu cumva nu-și cunoștea numele de familie sau dacă nu avusese unul vreodată. În orice caz, avea douăzeci și ceva de ani, dar deja încărunțise. Așa că l-au numit Argyris, ceea ce în greacă înseamnă „păr argintiu”. A râs. Dacă te ajută să prosperi în America, atunci sunt de acord să îți spui Rockefeller, Carnegie sau Smith. America este țara autodidacților. A oftat satisfăcut. De la orfan analfabet la student la Harvard – totul în patru generații. Nu e rău.

Faptul că tatăl său fusese crescut în sistemul bazat pe clase din vechea Europă, unde progresul era lent și de la o generație la alta, i-a întărit hotărârea lui Hefflin de a se lepăda de rădăcinile sale de imigrant și de a se cufunda pe deplin în visul american al autodidactului. Mama sa era mai puțin optimistă.

— Știu ce a spus tatăl tău, dar cred că în adâncul lui l-ai rănit. Nu din cauza numelui. Se teme că întorci spatele rădăcinilor tale, oamenilor care te iubesc.

Poate că așa era, dar nu îi putea spune mamei sale că, pentru el, comunitatea de imigranți era o mlaștină care îl trăgea în adâncuri și îl sufoca, cu un fel de epuizare spirituală. Aceste cete de oameni dezrădăcinați erau

temătoare, izolate, desprinse de societatea în care trăiau acum, suspicioase când venea vorba de lucruri noi și reticente în adoptarea unor noi obiceiuri. Suferiseră un șoc cultural de atât de multe ori, încât renunțaseră în cele din urmă și se refugiaseră în propria lor subcultură de persoane dezrădăcinate. În încercarea de a-și păstra identitatea, și-au osificat vechile tradiții pentru a le conserva, chiar dacă aceleași tradiții continuau să evolueze în patria lor. Insistau ca progeniturile lor să ia în căsătorie membri din propria lor cultură, chiar dacă trebuiau să se întoarcă în țara de baștină pentru a-și găsi un partener sau o parteneră.

Aceasta era societatea sufocantă din Worcester, Massachusetts, în care crescuse. De ce nu ar vrea toată lumea să scape din această mlaștină? Însă obiectivitatea nu intra în joc aici. Comunitatea a văzut în plecarea lui o respingere a moștenirii lor. Pentru ei, această dorință de a deveni un adevărat american era un act de trădare.

La fel stăteau lucrurile și cu această nouă identitate ca William Hefflin, pe care o crease de la zero, cu care își începuse cariera la Harvard. Cum alesese numele acela? Dintr-o revistă.

A descoperit că numele „Hefflin" provenea dintr-un îndelungat șir de monarhi detronați, a căror sămânță fusese împrăștiată prin toată Europa Centrală. Desigur, dacă cineva voia neapărat să îi afle adevărata identitate,

nu ar fi dificil. Această legendă nu era menită să îi ascundă trecutul, doar să îl acopere cu straturi de veșminte pe care și le putea pune și scoate după bunul plac.

Ce a aflat în primele sale săptămâni la Harvard a fost că nimeni nu îl întreba despre proveniența lui, experiență unică și eliberatoare pentru el. De-a lungul întregii sale copilării în America, trebuise să explice constant de unde era, ce limbi vorbea și cum se pronunță numele său de familie grecesc.

Pentru prima oară în viața lui, era acceptat acum drept american.

— De înțeles, într-un fel, a spus Pincus. Vrei să te integrezi, mai ales că engleza ta nu are accent. Trebuie să fi venit aici la o vârstă fragedă.

— Am părăsit România când aveam opt ani, a spus el. Am locuit într-o tabără de refugiați în Grecia, timp de un an, unde a trebuit să învăț o nouă limbă, noi reguli și să-mi fac prieteni noi. Apoi am imigrat în America, unde procesul a reînceput. În punctul acesta, nu știu dacă sunt român sau grec sau american. În orice caz, am vorbit româna în casă, dar vocabularul meu trebuie îmbunătățit. Acesta este unul dintre motivele pentru care m-am înscris la cursul dumneavoastră.

— Cât îți amintești din România? a întrebat Pincus.

— Prefer să nu privesc în urmă, a spus Hefflin,

foindu-se pe scaun. Viața merge înainte, și la fel și eu.

Pincus a oftat din rărunchi, scoțând totodată fum de țigară.

— Asta e perspectiva americană... istoria nu are rost, nu învățăm din vechile experiențe. Dar te-ai înscris la cursul meu pentru un motiv mai bun decât acela de a-ți îmbunătăți vocabularul. Probabil că ești încă interesat de limba și cultura în care te-ai născut. Limba este mai mult decât cuvintele folosite pentru a transmite informații. Conturează modul în care vezi lumea, ba chiar felul în care gândești.

Hefflin a ridicat din umeri.

— M-am gândit că, dacă știu o a doua limbă bine, chiar și limba română, mă va ajuta în carieră, oricare va fi aceasta.

— Prea bine, dacă asta îți spui. Româna ta este practic aceea a unui nativ, lăsând la o parte câteva expresii idiomatice, pe care le culegi de pe stradă, cum ar veni. Pincus a râs înfundat. De exemplu, într-o zi, la curs, ai folosit cuvântul argotic „gagică" pentru a te referi la „prietenă"

— Ar fi trebuit să folosesc „amantă"?

— „Iubită" ar fi fost mai bine. Este mai puțin formal decât „amantă" și nu atât de colocvial ca „gagică". Cuvântul „gagică" vine din țigănescul *gadje* care înseamnă „nețigănesc", similar cu *goi* în ebraică. A ajuns

să însemne același lucru ca „puicuță” din română sau ca britanicul *bird*[3]. Nu este tocmai peiorativ la adresa femeilor, dar niciun termen reverențios.

— Ar fi trebuit să mă corectați.

S-a foit pe scaun, stânjenit, însă simțind că respectul său față de profesor creștea.

— Mi-a plăcut să îți ascult expresiile din copilărie, a spus Pincus, aproape ca și când ai observa un călător în timp, care vine din trecut. Îți oferă o perspectivă asupra istoriei. De exemplu, ai folosit cuvântul „jidan” pentru a te referi la un evreu.

— E un cuvânt pe care îl știu din copilărie.

— Nu sunt surprins. Românii au fost mereu antisemiți. Cuvântul echivalent în engleză pentru „jidan” este *kike*. Cuvântul pe care vrei să îl folosești este „evreu”.

— Îmi pare rău. Nu am știut.

Și-a dat seama că profesorul însuși era evreu. Îi venea să dispară din birou în clipa aceea, profund stânjenit și nesigur de câte critici mai putea îndura.

— Bineînțeles că nu ai știut, a fluturat Pincus din mână. Nu m-am supărat. Așadar, spune-mi, ți-a plăcut cursul meu? Ai luat nota maximă, nimic de zis.

— Mi-a plăcut foarte mult, a răspuns el. Am

[3] Folosit cu sensul de „fată”, „femeie tânără” (n. tr.).

descoperit scriitorii români: Eminescu, Caragiale, Sadoveanu, Blaga. Dar...

— Dar?

Nu știa cât de mult să-i spună acestui profesor, pe care abia dacă-l cunoștea.

— Limba îmi trezește amintiri dintr-un timp în care eram fericit, a spus el. Nostalgia este ucigătoare. Te face slab.

Pincus a oftat din nou.

— De aici reticența de a privi în urmă spre istoria ta. Da, aceasta este drama imigrantului.

După ce ne părăsim țara – oricât de nefericiți am fi fost acolo unii dintre noi tânjesc după ea, vor să se întoarcă, în vreme ce alții se simt mereu dezrădăcinați, nici români pe deplin, nici americani în întregime.

— Un picior aici, unul acolo. Impermanență permanentă, a spus Hefflin. Toată lumea se simte așa?

— Cei conștienți de sine, a răspuns Pincus. Majoritatea sunt preocupați doar de câștigarea traiului. Angoasa este un lux pe care nu și-l pot permite.

— O binecuvântare, într-un fel.

Pincus s-a dus în spatele biroului, a deschis un sertar și a scos o sticlă.

— E trecut de cinci: *happy hour.* Profesorul radia. Iar acum că vârsta pentru a consuma alcool a scăzut la optsprezece ani în acest stat, pot împărți legal asta cu

tine. Nu că ar fi fost un obstacol altfel. A râs înfundat, apoi a scos două păhărele dintr-un sertar și a turnat. Cred că o vei recunoaște.

Hefflin a simțit imediat aroma familiară a rachiului de prune.

— Țuică. Nu am mai băut de când am plecat. Imigranții din Worcester au uitat cum se face.

— Prietenii mei din Europa îmi mai aduc câte o sticlă din când în când.

Pincus i-a înmânat paharul și l-a ridicat pe al său, în semn de toast.

— Noroc! Pentru o Românie liberă și prosperă!

În momentul în care lichidul i-a atins limba, un val de amintiri s-a revărsat asupra lui Hefflin – tatăl său bând țuică, cu unchiul lui, și dându-i să guste din pahar; mama sa fierbând o ceașcă, lăsând alcoolul să se evapore, apoi aducându-i-o la pat, când era răcit.

— Văd că o apreciezi, a spus Pincus. E de casă, de foarte bună calitate.

Pincus s-a așezat pe un scaun în fața lui și a pus sticla pe măsuța de cafea dintre ei.

— Te-ai întors vreodată?

El a clătinat din cap, ridicând bărbia și țâțâind – gestul românesc pentru „nu”. Țuica scotea la iveală expresii corporale care însoțeau limba.

— De ce nu? a întrebat Pincus. Ți-ai petrecut primii

opt ani din viață acolo, cei mai importanți ani în formarea ta. Modul în care gândești, în care vezi lumea a fost marcat de limba și cultura din jurul tău.

Ce putea să spună? Că gândul la România îi declanșa întotdeauna un sentiment revoltător de pierdere, că amintirile legate de Pușa, prima sa iubire, trebuiau păstrate pure, protejate de realitățile abjecte pe care știa că le va găsi dacă s-ar întoarce vreodată?

— Ce aș câștiga dacă m-aș întoarce? a întrebat el. Să mă complac în nostalgia după o copilărie pierdută?

— Te-ai putea vindeca de nostalgia aceea, în primul rând.

Pincus l-a cercetat cu atenție, ca și când ar fi încercat să-i citească gândurile.

— Poate că nu vreau să mă vindec, a răspuns Hefflin, regretând apoi.

— Preferi să suferi? Pincus și-a dat țuica pe gât și și-a mai turnat una. Poate că ți-e teamă de ce ai găsi. Mai ai rude acolo?

— O verișoară, Irina, cunoscută actriță de teatru în București, dar nu i-am mai scris și nu am mai vorbit cu ea de când am plecat.

A ales să nu pomenească de Pușa.

— Nu ți se pare ciudat?

— Să iau legătura cu ea nu este ca și când i-aș scrie unui prieten din California, o simplă chestiune de

distanță, a zis Hefflin. Este totodată o călătorie înapoi în timp.

— Bine spus. Dar, în mintea ta, ea a ajuns să încremenească în timp. Adevărul e că a mers mai departe, ca și tine. Verișoara ta este acum adultă și suferă sub regimul brutal al lui Ceaușescu.

Același lucru era valabil și pentru Pușa. Dar nu găsea puterea de a se gândi la ea altfel decât ca la fata cu părul bălai care se împrietenise cu el și apoi îl fermecase.

A ridicat din umeri.

— Ce pot să fac?

— Lupta împotriva comunismului ia multe forme, a spus Pincus. Nu am nicio îndoială că Occidentul va câștiga în cele din urmă, dar s-ar putea să dureze multă vreme dacă lucrurile sunt lăsate să-și vadă de cursul lor.

Pincus s-a foit pe scaun, părând că se gândește, încercând să se decidă ce să facă. A schimbat brusc subiectul, îndreptând conversația spre cunoștințele lui Hefflin despre situația din lume. Ce credea despre războiul din Vietnam, hegemonia sovietică, deschiderea lui Nixon spre China? Era democrația un sistem viabil sau era de părere că lumea va fi cucerită de comunism?

Hefflin se considera relativ versat în toate aceste chestiuni, ținând cont că citea cu atenție *New York Times* și purta discuții în contradictoriu zilnic la masa din

bucătărie, cu părinții săi și alți imigranți. A răspuns cu ceea ce a crezut că erau opinii bine cumpănite și rezonabile. Războiul din Vietnam era o catastrofă, hegemonia sovietică prindea aripi, deschiderea lui Nixon spre China era o mișcare inspirată de un anticomunist bine-cunoscut, democrația era singurul sistem care va supraviețui pe termen lung, dat fiind că încerca să răspundă nevoii oamenilor de libertate personală și împlinire. Comunismul, deși se baza pe idealuri altruiste, fusese atât de rău corupt de regimurile totalitare, încât în cele din urmă avea să se prăbușească din interior.

Pincus a încuviințat din cap, lăsând să-i scape câteva mormăieli satisfăcute, și a continuat. Mai avea Hefflin alte rude încă în viață în România, în afară de verișoara sa Irina? – nu; prieteni de-ai tatălui său care mai locuiau acolo? – niciunul; avea vreo afiliere cu vreunul dintre partidele politice din America? – niciuna.

Când conversația s-a întrerupt pentru un moment, Hefflin a încercat să îndrepte atenția spre Pincus.

— Când ați părăsit România, domnule profesor?

Fața lui Pincus s-a întunecat.

— În ’38, înainte de război, când România mai avea încă niște rămășițe de monarhie constituțională. Era clar ce urma să se întâmple de ani de zile – Cămășile Brune germane, Garda de Fier românească. Știam că naziștii

vor da năvală în Europa mai devreme sau mai târziu. Eu și soția mea am decis să plecăm cât încă se mai putea. Mai întâi la Paris, apoi în America. Mi-a frânt inima să-mi las părinții în urmă, dar au refuzat să vină cu noi. Deși erau evrei, considerau că România este țara lor. Am auzit că au fost adunați la un moment dat și duși într-un lagăr de concentrare. Nu știu ce s-a întâmplat cu ei până la urmă, însă pot ghici.

Pincus s-a uitat în gol.

— Îmi pare rău, a spus Hefflin.

— Când America a intrat în cele din urmă în război, m-am înrolat în Forțele Aeriene, a continuat profesorul. Am zburat în vreo douăsprezece misiuni deasupra Ploieștiului, bombardând rafinăriile care, pe vremea aceea, alimentau tancurile germane. România a fost de partea Germaniei până în 1944, știi. Apoi s-a schimbat guvernul și au trecut de partea Aliaților. Dar rușii nu au uitat niciodată ce le-au făcut românii la Stalingrad și au prădat resursele naturale ale României când au invadat țara la finalul războiului.

— Tata a fost înrolat în armata română ca doctor, a spus Hefflin. Dar nu cred că a asistat la vreo luptă. Nu vorbește despre asta.

Ochii lui Pincus s-au încețoșat.

— Nu, presupun că nu o face. Pe vremea aceea, încercam să nu aducem ororile războiului înapoi cu noi

acasă. Este diferit acum. Publicul american a văzut războiul din Vietnam din living, în fiecare seară, ca pe un serial macabru. Nu este de mirare că oamenii sunt revoltați.

Când conversația s-a încheiat și Hefflin s-a ridicat să plece, a spus:

— Prefer să-mi păstrez povestea pentru mine, dacă se poate.

— Secretul tău este în siguranță la mine, a răspuns Pincus. Dar când vei primi o invitație de la Fly Club, gândește-te să îi dai curs.

În timp ce se îndrepta spre Lowell House, Hefflin a realizat că Pincus nu îl întrebase care era numele lui adevărat. Avea senzația că profesorul știa mai multe despre el decât îi dăduse de înțeles și că fusese sedus cu vechea limbă și cu țuica, în vreme ce era intervievat pentru un job, deși nu îi făcuse nicio clipă vreo aluzie în sensul acesta. Abia după ce piesele puzzle-ului au început să se aranjeze, și-a dat seama că era pregătit pentru o altă viață.

A început cu Fly Club.

4

Cimitirul Cambridge, Cambridge, Massachusetts
Decembrie 1989

Hefflin se uita țintă la coșciugul de mahon, suspendat pe frânghii deasupra gropii ce se căsca dedesubt, înghițindu-și furia care începea să-l cuprindă.

Era îndeajuns de rău că uciseseră un bătrân, dar Pincus nu era nici măcar agent operativ. Regulile jocului fuseseră încălcate. Spionii ucideau rareori alți spioni, și în niciun caz recrutori sau intelectuali. Făcea parte dintr-un protocol nescris, însă respectat.

Apoi își aminti de prelegerea lui Pincus despre Stalin care ucisese toți intelectualii, urmată de o glumă: De ce călătoresc spionii sovietici întotdeauna câte trei? Unul să citească, unul să scrie și al treilea să stea cu ochii pe cei doi intelectuali.

Cercetă mulțimea – peste două sute, estimă el –, în mare parte profesori și studenți de la Harvard, strânși unii în alții, cu gulerele ridicate pentru a se apăra de vântul tăios. Un profesor și mentor îndrăgit merita asemenea prezență. Știa că atunci când îi va veni rândul să i se ureze *bon voyage* vor fi mult mai puțini oameni de față, dar nu-i păsa. Țărână din țărână.

Trecuseră ani de când se întorsese la Harvard să-l revadă pe fostul său profesor. De fapt, ultima oară venise la înmormântarea soției acestuia, cu doi ani în urmă. Fuseseră căsătoriți cincizeci și doi de ani. Hefflin nu-și putea imagina cum puteau doi oameni să fie

împreună o vreme atât de îndelungată. Dar Pincus trăise în Lumea Veche, cu regulile și moravurile sale vetuste, ca și tatăl său.

Rabinul, un bătrân cu o barbă lungă, a recitat în ebraică rugăciunea tradițională, *Tzidduk Hadin*, în timp ce câțiva bărbați coborau sicriul în groapă. Unii oameni recitau Kadișul celor îndoliați, puținii care îl știau.

Hefflin a simțit gustul amar al vinovăției și autoincriminării urcându-i în gât. Ar fi trebuit să se întoarcă să-l vadă pe bătrânul Pincus regulat, măcar pentru a-i oferi puțină companie, bând împreună, poate, un pahar de țuică, pentru a-i aminti profesorului de țara-mamă. Cel puțin Pincus trăise suficient încât să vadă piesele de domino prăbușindu-se în vechile state comuniste și asistase la începutul sfârșitului Imperiului Răului. Întreaga Uniune Sovietică se clătina acum.

Evenimentele acelea meritau negreșit niște mititei lângă țuică. De când își pierduse soția, bătrânul probabil că nu se mai înfrupta din mâncărurile tradiționale românești, mulțumindu-se să primească hrana oferită de instituție la Clubul Profesorilor.

Hefflin știa că acesta era unul dintre defectele lui, aversiunea de a privi în urmă asupra vieții sale. Abandona prieteni, iubite, apartamente, orașe și amintiri, înainte ca aceștia să îl poată abandona pe el. Sentimentul de provizorat nu îl părăsea niciodată. Nici

măcar nu își atârnase vreodată tablouri pe pereții apartamentului. Tablourile însemnau stabilitate, permanență, senzații pe care nu le mai trăise din copilărie. Nostalgia era dușmanul său de multă vreme și era hotărât să o evite.

S-a desprins de mulțime și s-a îndreptat spre mașină, afișarea colectivă a suferinței stânjenindu-l. Înmormântarea lui avea să fie una discretă, la care vor participa poate doar avocatul și contabilul său. Când s-a apropiat de stradă, a văzut limuzina așteptând lângă bordură. Un bărbat îmbrăcat cu o haină neagră și ochelari de soare stătea lângă ea.

„Ah, la dracu', acum ce mai e?"

Bărbatul a deschis portiera din spate, iar Hefflin s-a aplecat pentru a privi înăuntru. Trei tipi în costume. Îi cunoștea pe toți.

— Intră, nu mai sta în frig, Bili, a spus Dan Avery.

Fiind director de operațiuni, întreaga banchetă din spate îi aparținea.

— Mulțumesc că ați luat parte la înmormântare, a răspuns Hefflin, nedându-și osteneala să-și ascundă sarcasmul.

S-a așezat lângă Avery și portiera s-a închis. Limuzina s-a pus în mișcare.

— Îmi pare rău că te deranjez în ziua asta solemnă, a spus Avery. Știu cât de apropiat erai de Pincus.

Condoleanțele noastre.

Hefflin a încuviințat din cap, acceptând cu inima îndoită o scuză neconvingătoare.

Avery și-a pus deoparte ochelarii de citit. Pe locul de lângă el era deschis un dosar.

— Știu că înțelegi că nu ar fi fost înțelept ca directorul de operațiuni al CIA să fie fotografiat la înmormântarea unui profesor de la Harvard.

Hefflin a încuviințat, înclinând din nou din cap.

— Se cunoaște cauza morții?

— Am ajuns la concluzia că este un agent paralitic, succinilcolină, cel mai probabil. Este metabolizat rapid și nu lasă urme, după cum știi. Au încercat să ascundă urma acului injectându-i-l în nară, dar a provocat o oarecare sângerare.

Pincus fusese conștient până în ultimul moment, chinuindu-se să respire. Gândul l-a făcut să se cutremure.

— Avem imagini surprinse de camerele de supraveghere din afara casei.

Avery i-a înmânat două fotografii. În prima se vedea un bărbat cu un palton negru și o pălărie de fetru, cu boruri înguste, intrând în casa familiei Pincus. Ora marcată pe ea era 19. 12. În a doua apărea un bărbat într-o canadiană, cu fața acoperită de glugă, pătrunzând în casă. Ora afișată era 20.05.

— Primul bărbat este asasinul. Credem că al doilea bărbat este Pincus, a spus Avery.

— Dar aia nu e haina lui. Avea un palton negru pe care îl îndrăgea, a replicat Hefflin.

— Se pare că a luat haina altcuiva când a plecat de la Clubul Profesorilor. Fie era confuz, fie...

— Pincus nu era confuz, l-a întrerupt Hefflin. Trebuie să fi bănuit că îl urmărea cineva.

Avery s-a întors la poze fără să comenteze.

— Asasinul a stat acolo aproape o oră, așteptându-l pe Pincus. Pozele sunt neclare, făcute pe timp de noapte, doar cu lumina de la veranda din față. Însă nu are nicio relevanță, de vreme ce fața asasinului este întoarsă de la cameră.

— Așadar, avem idee cine ar putea fi?

— Știm că este un agent al Securității trimis aici pentru treaba asta, a răspuns Avery.

— Serviciul secret român, la Harvard?

— Avem o înregistrare din interiorul casei. Nu părea atât de șocat Bill. Adesea lăsăm un microfon în casele agenților noștri operativi, pentru astfel de situații.

„Și ca să vă asigurați că nu calcă pe de lături". Dar Pincus nu era agent operativ, doar recrutor.

Avery a pornit aparatul de lângă el. Hefflin a auzit vocea clară a unui bărbat care vorbea românește.

„Roata se întoarce, domnule profesor. De ani de zile

faci valuri cu propaganda falsă împotriva țării tale, scrii articole, ții discursuri. Ba ai devenit și membru al unui comitet de la Casa Albă și îți răspândești minciunile murdare la cel mai înalt nivel din guvernul american."

„Nu fac decât să enunț faptele."

„Ai fost condamnat pentru trădare, *in absentia"*, a continuat vocea, „și știm cu toții care este pedeapsa".

Avery a oprit aparatul.

— Nu vrei să auzi restul.

Hefflin de-abia reușea să-și controleze emoțiile. Simțea că i se umezesc ochii și că îi urcă un nod în gât. „Nenorocitul de Ceaușescu."

— Este un gest îndrăzneț, chiar și pentru o jigodie precum Ceaușescu, să omori un membru al unui comitet select al Casei Albe. Și nu poate fi tolerat!

Avery s-a înroșit ca racul, iar ochii săi cu pleoape căzute erau acum mari de furie. A adunat fotografiile și le-a pus în dosar, apoi a introdus dosarul în servietă. A ridicat privirea spre Hefflin.

— Acum, să trecem la o chestiune mai urgentă. Boris. Ai idee de ce vrea să vii la București?

— Nu știu decât ce știi și tu, a răspuns Hefflin. Nu am alt contact cu Boris în afară de informațiile pe care le livrează, și le ai, pe toate, și tu.

Avery a ridicat o carafă de pe bar, a turnat două pahare și i-a oferit unul, ignorându-i pe ceilalți doi

bărbați.

— Întotdeauna am bănuit că Boris trebuie să aibă un intermediar. Nu-l văd călătorind la New York de fiecare dată când vrea să-ți livreze pachetul. Are pe altcineva care îl aduce și ascunde tuburile secrete. Ba chiar i-am dat și un nume: Hermes, mesagerul zeilor. Ceea ce ne aduce înapoi la Pincus.

Hefflin s-a uitat la Avery, apoi la ceilalți doi agenți.

— Ce? Crezi că Pincus era intermediarul? A râs forțat. Pincus era doar recrutor. Nu cred că a mai ieșit din țară de zeci de ani. Probabil că nici măcar nu avea un pașaport valid.

Avery s-a foit pe banchetă.

— Nu, a expirat cu ani în urmă. Hermes trebuie să fie altcineva. Cu toate acestea, la două zile după ce Pincus a fost omorât, tu ai primit un mesaj să mergi la București. Coincidență? Am încetat să mai cred în ele cu mult timp în urmă.

Hefflin se întreba același lucru, dar nu-și putea imagina vreo legătură între asasinarea lui Pincus și Boris.

— Ăsta e un alt motiv pentru care aranjamentul cu Boris nu miroase deloc a bine. Boris nu lucrează decât cu tine, a zâmbit Avery cu subînțeles. Te-a transformat în vedetă la Agenție, practic de neatins, singurul analist cu propriul său informator confidențial, cel mai bun

spion infiltrat de la Kremlin pe care îl are CIA. Dumnezeu este al dracului de glumeț.

Hefflin știa că era ceva ce nu-i dădea pace lui Avery de ani întregi. Faptul că nimeni nu cunoștea cine era Boris sau de ce acesta îl alesese pe el ca unicul destinatar al informațiilor sale secrete fusese o dilemă pentru CIA de la început, dând naștere câtorva operațiuni menite să dezvăluie identitatea lui Boris. Niciuna nu dăduse roade. Boris nu era decât un nume operativ pe care i-l dăduse Hefflin. Nu făcea aluzie la Boris și Natașa, vechile personaje de desene animate, din *Rocky and Bullwinkle*[4] care satirizau spionii din Războiul Rece, după cum presupuseseră superiorii săi oarecum amuzați, ci la *Boris Godunov*, opera la care fusese Hefflin când îl contactase Boris prima oară. În timp ce se aprinseseră luminile la pauză, la Met, iar mulțimile de oameni roiau pe lângă el în drum spre bar, a simțit că i se lipește ceva de ceafă. Era o bucată de scotch, cu un punct negru pe ea. S-a dovedit a fi un micropunct cu o listă de agenți KGB aflați în misiune în Washington DC. Includea totodată condiția că Boris va lucra doar cu el.

— Nu știu cine este Boris sau care sunt motivațiile sale, a spus Hefflin. Mă voi lăsa testat cu detectorul de minciuni, trec prin alte interogatorii, ce vă satisface.

---

[4] Serial de televiziune animat american difuzat inițial între 1959 și 1964 (n. tr.).

— Nu e nevoie de asta, Bill. Figura lui Avery s-a luminat de zâmbetul său de spion. Te-am testat deja și suntem mulțumiți. Dar te înșeli într-o privință. Nu ești doar analist. Ești cel mai bun analist pe care îl avem pe Europa de Est. Ăsta, ca atare, s-ar putea să fi fost motivul pentru care te-a ales Boris. Nu voia ca informațiile sale secrete să fie vorbe în pustiu. Avery a fluturat din mână. Toate astea sunt de domeniul trecutului. Informațiile pe care ni le-a furnizat au fost de mâna întâi. A devenit cel mai bun informator confidențial pe care îl avem în Europa de Est. Și trăim vremuri critice, nu trebuie să-ți amintesc. Imperiul Sovietic se prăbușește; toată Europa de Est se schimbă sub ochii noștri. România este singura care a mai rămas în picioare.

— Nu sunt agent operativ. La ce bun să merg în București? a protestat Hefflin. De unde știm că nu este o capcană, că Boris nu a fost descoperit?

Avery a arătat spre pahar, de care Hefflin nici măcar nu se atinsese.

— Dă-l pe gât, Bill, și gândește-te logic.

Hefflin a sorbit din băutură și, recunoscând că era Johnnie Walker Black, a golit paharul.

— Bun. Acum, în primul rând, Boris a folosit numele Vasili, traducerea rusească pentru William, a spus Avery. Dacă ar fi fost la ananghie, ar fi folosit Bill, după

cum a stabilit cu ceva vreme în urmă. În al doilea rând, ai dreptate, *ești* doar un analist. Ceea ce înseamnă că nu ești atât de important, în întregul tablou. Nu și-ar bate capul să îți însceneze ceva. La dracu', probabil că nici măcar nu știu că exiști.

Avery a înghițit restul băuturii, apoi s-a strâmbat când tăria i-a ars gâtlejul.

— Problema este că nu am mai avut niciodată un informator confidențial a cărui identitate nu o cunoaștem. Asta e o problemă la multe niveluri. Nu îl putem monitoriza, nu îi putem oferi ajutor dacă flutură stegulețul și nu îl putem influența dacă începe să ezite. Are control deplin. Ne dă ce vrea, când vrea. Nici măcar nu avem o cale de a-l contacta. Mingea e întotdeauna la el.

„Înscenarea perfectă. Inexpugnabil."

— Așadar, Bill, un motiv pentru a merge la București este să îi stabilești identitatea, o dată pentru totdeauna, a spus Avery. În plus, dacă dorește să fii acolo, s-ar putea să vrea să vezi cu ochii tăi ce se întâmplă cu adevărat cu Ceaușescu.

— Îi ai pe Stanton și echipa sa pentru asta.

— Da, Stanton este un tip bun, dar nu e născut acolo. Nu vorbește limba mai deloc. Trebuie să avem o imagine clară asupra situației lui Ceaușescu, asupra planurilor rușilor. Este o șansă să afli identitatea lui

Boris și să-l mulgi de tot ce are.

Avery și-a scos batista și și-a șters ochelarii.

— Cât despre faptul că nu ești agent operativ, ai primit același instructaj avansat. La insistența ta, aș putea adăuga.

— Asta a fost cu ani în urmă și doar ca exercițiu intelectual, pentru a ști prin ce trec agenții ca să obțină informații, a spus el.

— Ne-ar face mare plăcere să îți oferim un nou curs, pentru reîmprospătare, Bill. Avery a zâmbit cu subînțeles. Dar Boris arată clar că timpul este vital. În plus, ai fost as la instructajul pentru agenți operativi, dacă îmi amintesc bine. Ba chiar am încercat să te convingem să fii agent operativ, dar ai refuzat. Ai fi perfect pentru treaba asta. Ești înalt, brunet și chipeș, după cum se spune. Lăsând corectitudinea politică la o parte, știi că atractivitatea personală te ajută să câștigi încrederea oamenilor. Dincolo de asta, ești atletic și ți-ai continuat pregătirea în artele marțiale până astăzi, cred.

Tot ce punctase Avery era adevărat. Dar Hefflin știa că nu putea suporta să fie trimis în toată lumea, să învețe și mai multe limbi străine, să se simtă și mai alienat. Avea nevoie de un cămin.

— În orice caz, am descoperit că îți recapeți rapid abilitățile de agent operativ, a adăugat Avery. E ca mersul pe bicicletă.

Hefflin s-a uitat la cei trei bărbați, cu figurile lor goale, neclintite.

„România? În mijlocul iernii?”

— Vei avea mână liberă cât ești acolo, a mai zis Avery. Poți călători unde dorești, poți vorbi cu cine dorești. Regulile agenției nu ți se vor aplica. Și s-ar putea chiar să ai șansa de a răzbuna uciderea lui Pincus.

„Al dracului Avery. Știe cum să te îmboldească.” Dar avea dreptate. Hefflin simțea deja otrava răzbunării curgându-i prin vene. Iar apoi mai era Pușa, prima și cea mai curată dragoste a lui. De-a lungul anilor se transformase într-o figură mitologică, o zeiță care cerea fidelitate și venerație, chiar mai mult decât dragoste.

Pincus, Boris, Pușa, copilăria sa fragmentată, toate convergeau deodată spre București. Doar Catherine rămânea în afară. Inima i s-a strâns dureros. Trebuia să meargă pe firul lucrurilor, până când rănile deschise, purulente, se puteau vindeca. Putea fi o șansă de a se elibera, în sfârșit, de demonii săi. Și i-ar da ocazia de a o revedea pe verișoara sa Irina, poate chiar pe tanti Bobo, bătrâna țigancă, dacă mai trăia.

— Bine, București să fie, a spus el. Dați-i drumul, până nu mă răzgândesc.

— Phillips, aici de față, are toate documentele de care ai nevoie. Avery a zâmbit triumfător. Zbori în seara asta cu TAROM, fără escală, de pe JFK până la Otopeni. Ba

chiar te voi duce până la New York cu avionul companiei.

5

Zbor TAROM, New York – București Decembrie 1989

A început cu limba română – diferită de jargonul deformat pe care imigranții din Worcester și-l șopteau între ei. În momentul în care Hefflin a urcat în avion și l-a auzit pe însoțitorul de zbor rostind cuvintele „Bună seara" s-a simțit imediat absorbit de vechea lume, lumea copilăriei și a visurilor sale. Limba vorbită cu ușurință de însoțitorii de zbor era pură, autentică și îi înmuia inima, amenințând să declanșeze o avalanșă de amintiri reprimate. Apoi erau însoțitorii de zbor înșiși – bărbați înalți, lați în umeri, de vârsta la care erai bun de armată, care dădeau din mâini când vorbeau, mai puțin expresiv decât italienii, mai subtil, în stilul est-european. În cele din urmă, ceea ce l-a înduioșat a fost starea mult prea familiară a uniformelor lor: cămăși albe îngălbenite la gât, sacouri din care atârnau fire deșirate, manșete roase, pantofi din imitație de piele, lustruiți, dar scâlciați și tălpuiți repetat. Neputându-și permite haine noi sau nici măcar uniforme, majoritatea românilor își cârpeau îmbrăcămintea zeci de ani,

încercând în van să păstreze o urmă de respect de sine, de mândrie.

— Haina, vă rog?

Însoțitorul de zbor de lângă el a trecut la engleză. Era tânăr și înalt, cu un zâmbet larg.

— O atârn, nu se șifonează. OK?

Hefflin l-a lăsat să îi ia haina, știind prea bine că îl vor buzunări. Vor găsi un baton de ciocolată Three Musketeers în buzunarul drept și un pachet de țigări Kent în stângul, care vor dispărea până să aterizeze.

Și-a aranjat bagajul de mână în compartimentul de deasupra și s-a așezat pe locul său de lângă fereastră. Avery nici măcar nu-i permisese să meargă acasă și să-și facă bagajul, temându-se, fără îndoială, că se va răzgândi.

„Cumpără-ți un bagaj de mână și umple-l cu ce ai nevoie", îi spusese. „Avem îmbrăcăminte și costume de toate mărimile la ambasada din București."

Călătorea la clasa economică, știind că nu va fi nicio diferență – avionul nu se va umple decât pe jumătate, cel mult. Nu mulți oameni călătoreau spre România, cu siguranță nu ca turiști și în niciun caz în decembrie. A despăturit *New York Times,* pe care îl luase cu el și s-a instalat confortabil, un pacient resemnat cu o operație care știe că îl va schimba pentru totdeauna.

Deși călătorise de câteva ori în Europa în interes de

serviciu, era prima dată când se întorcea în patrie și nu se simțea deloc în apele lui, la fel ca atunci când părăsise România. Amintirea i-a revenit în minte, însoțită de o urmă de greață: imensa Gară de Nord din București, locomotivele negre care își scuipau aburii ca niște balauri gigantici, mirosul înțepător de zgură, oamenii care alergau frenetic, temându-se că trenul va pleca fără ei. Iar apoi mișcarea ritmică a trenului care prindea viteză, sentimentul tot mai acut că era posibil să fie adevărat, că plecau, într-adevăr.

— Pașapoartele. Pașapoartele, a ordonat un soldat morocănos, care stătea în ușa compartimentului lor.

Purta o uniformă verde zdrențuită, o centură de piele peste piept și un pistol într-un toc de piele tocit.

— Pașaportul, vă rog.

Hefflin s-a trezit din reverie, cu o ghează în piept, în timp ce imaginea soldatului român se estompa în palimpsestul amintirilor. Un alt însoțitor de zbor se uita în jos la el acum – păr grizonant, ținută formală, diferit de restul.

— Pașaportul, vă rog, a repetat acesta.

— Pașaportul meu? a întrebat Hefflin, confuz.

— Da, domnule. Vi se va returna înainte de aterizare.

Engleza bărbatului era impecabilă. Un calibru diferit față de ceilalți însoțitori de zbor. A văzut teancul de pașapoarte strânse de la ceilalți pasageri, așa că a băgat

mâna în buzunarul de la piept al sacoului și i l-a înmânat pe al său.

— Un pașaport diplomatic.

Însoțitorul de zbor l-a privit cu interes.

— Sunt atașat al Departamentului de Stat pe lângă Ambasada SUA de la București, a spus el. Cu treburi oficiale.

Însoțitorul a întors câteva pagini.

— Nu ați fost în România recent.

— Prima mea vizită.

Prima sa minciună.

Bărbatul a zâmbit.

— Ei bine, atunci, dați-mi voie să fiu primul care vă urează bun venit în țara noastră. Deși eu unul aș fi ales o perioadă mai propice.

Se referea la vremea rece sau la convulsiile istorice care aveau loc în toată Europa de Est? Cu toate acestea, Hefflin a fost impresionat de folosirea cuvântului „propice". Nu era un însoțitor de zbor obișnuit, deși știa că niciunul dintre ei nu era. Cu toții făceau parte din Securitate, înspăimântătoarea agenție pentru siguranța statului a lui Ceaușescu.

— Mă cheamă datoria.

Hefflin a ridicat din umeri.

Bărbatul a zâmbit din nou.

— Suntem cu toții sclavii datoriei.

După ce a strâns și restul pașapoartelor, însoțitorul s-a retras în spatele avionului, fără îndoială pentru a verifica numele de pe pașapoarte, confruntându-le cu vreo listă de-a lor. Nu aveau să-l găsească pe William Hefflin, cel puțin nu de la prima încercare. Dacă săpau îndeajuns de mult, s-ar putea să-i descopere numele pe vreo listă cu funcționari minori de la Departamentul de Stat, acoperirea sa oficială, deși se îndoia că aveau surse atât de bune. Însă nu erau proști. Orice atașat pe lângă o ambasadă, oriunde în lume, era considerat spion, până nu se dovedea contrariul.

Ușa s-a închis și vocea pilotului le-a urat bun venit pasagerilor, în română, apoi în engleză, la bordul avionului, zbor fără escală, de pe JFK, New York, până la aeroportul Otopeni, București.

Hefflin s-a uitat prin cabină și a numărat treizeci și doi de oameni. Nu era nimeni la clasa business. Afară, ningea ușor. Luna decembrie fusese una dintre cele mai reci din toate timpurile, atât în New York, cât și în București. Avionul a fost dejivrat, apoi a început să se îndrepte spre pistă. Căpitanul a anunțat că era a zecea aeronavă care își aștepta rândul, așa că Hefflin s-a apucat să citească *Times.*

Un articol menționa că secretarul de stat James Baker considera că unificarea Germaniei era iminentă, după ce cancelarul Helmut Kohl a propus propria viziune

parlamentului Germaniei de Vest, fără a discuta mai întâi cu Washingtonul. Un al doilea articol pomenea că Alberto Tomba, câștigătorul a două medalii olimpice de aur la schi, se va retrage din competiții pentru cel puțin o lună, în urma unei căzături după care se alesese cu o fractură la claviculă. Un alt articol semnala că Uniunea Sovietică își schimbase strategia confruntațională în Orientul Mijlociu și că va coopera acum cu Statele Unite, într-o diplomație constructivă.

Gorbaciov. Un conducător progresist, un profet sau un nesăbuit? Hefflin și, mai important, Agenția, nu se dumiriseră încă. Sub conducerea sa, Imperiul Sovietic se prăbușea. Încă de când relaxase controlul, introducând *glasnost* și *perestroika,* valul de reforme politice începuse să traverseze Europa de Est. Anul trecut, János Kádár fusese înlocuit din funcția de secretar general al Partidului Comunist Maghiar. În Polonia, Partidul Solidarității, anticomunist, obținuse nouăzeci și nouă la sută dintre locurile din parlament, iar Tadeusz Mazowiecki devenise cel dintâi prim-ministru non-comunist din Blocul Estic. Ungaria, Germania de Est, Cehoslovacia și Bulgaria au urmat rapid cu propriile lor revoluții pașnice. Doar România rămânea înghețată în trecut.

De îndată ce avionul s-a înălțat, semnul „Fumatul interzis" a fost stins, iar pasagerii și-au aprins imediat

țigările. Și-a aprins și el una, un Kent, din care își îndesase patru pachete în buzunarele sacoului. Dintr-un motiv sau altul, Kentul era țigara americană cea mai cunoscută printre români. Știa că era aproape imposibil să găsești țigări americane în România, căci se vindeau doar în shopuri turistice, pe valută, iar românilor le era interzis să dețină așa ceva. Pe piața neagră se mai strecurau câteva, deși majoritatea țigărilor Kent găsite la localnici erau obținute de la străini, care le foloseau ca alternativă la valută. Cu un pachet de Kent îți plăteai cina la un restaurant local; cu două pachete găseai mașină și șofer pentru o zi; cinci erau mai mult decât suficiente pentru a avea o femeie toată noaptea. Cumpărase trei cartușe la aeroport și le îndesase în bagajul de mână, fără să-i mai rămână prea mult spațiu pentru altceva. Știa că ambasada din București îi va oferi tot ce avea nevoie.

A atras atenția unui însoțitor de zbor și a cerut ceva de băut.

— Scotch, Johnnie Walker Black, fără gheață, dacă aveți.

— Îmi pare rău, domnule Hefflin, dar nu servim băuturi alcoolice decât la clasa business.

Știa că era o minciună. Mai important însă era că însoțitorul de zbor îi cunoștea deja numele. Postul său oficial îi adusese deja un statut privilegiat. A scos un

pachet nedesfăcut de Kent din buzunar și l-a așezat pe locul de lângă el.

— E gol la clasa business, a zis, ridicând din bărbie.

— E păcat că nu e folosită, a spus însoțitorul, cu o figură impenetrabilă.

— Poate că ai putea împărți pachetul acesta cu colegii tăi.

— Sunt sigur că vor fi foarte recunoscători, domnule.

Însoțitorul a strecurat pachetul în buzunar și a întins mâna în semn de invitație.

Locurile erau cele standard de la clasa business. Alături de el a apărut un pahar, un scotch cu gheață. Deși ceruse fără, l-a acceptat, nevrând să creeze valuri. Odată ce prețioasa sticlă fusese deschisă, însoțitorii și, fără îndoială, pilotul și copilotul, aproape că o vor goli. „Americanul acela era însetat, nu glumă. Nu am mai văzut pe nimeni care să golească paharul așa de repede".

Așadar, acum aveau cu toții țigări și băuturi, începutul unei petreceri, prilejuită de un pachet de Kent de un dolar și douăzeci și cinci de cenți și de un pahar de whiskey de doi dolari. Un preț mic, în Occident, dar articole de lux pentru români. Însă nu era loc de camaraderie aici. Erau inamici, la urma urmelor. Această mită măruntă era doar mecanica interacțiunii sociale, în stil românesc.

S-a sprijinit de speteaza scaunului și a lăsat scotch-ul să-i zăbovească în gură. Nu era Black Label, ci o marcă ieftină, pe care nu o recunoștea. De aceea adăugaseră gheața, și-a dat seama, sperând să mascheze marca. Poate că pur și simplu nu aveau Black Label. Dar, un moment mai târziu, l-a văzut inclus pe meniul îndesat în buzunarul scaunului din față.

A băut încet, ezitând să ceară un al doilea pahar, însă în curând nu mai era decât gheață în el și a apăsat butonul de apel. După câteva minute, a apărut același însoțitor de zbor și a comandat încă un scotch.

— Să fie Johnnie Walker Black de data aceasta, fără gheață.

A zâmbit.

— Desigur, domnule.

Zvâcniseră buzele însoțitorului într-un subtil zâmbet cu subînțeles? Aroma amară de whiskey venea din respirația bărbatului sau a lui? Un moment mai târziu i-a sosit băutura, fără gheață. Dar apoi a observat că erau două, câte una în fiecare mână, ținute nu de același însoțitor, ci de cel mai în vârstă, care îi luase pașaportul.

— Cred că s-a produs o încurcătură cu prima băutură, domnule Hefflin, a spus bărbatul. Scuzele mele. Îmi dați voie să mă așez și să savurez un pahar cu dumneavoastră?

Un însoțitor de zbor care avea permisiunea de a bea

în timpul serviciului? Sau recunoștea astfel că nu era ceea ce pretindea a fi?

— Vă rog, a răspuns Hefflin, luându-și băutura.

— Noroc, a toastat bărbatul, *good luck* în română, ciocnind paharul.

Hefflin a mimat ignoranța și a răspuns în engleză:

— *Cheers.*

A recunoscut imediat gustul de Black Label. Însoțitorul a scos un pachet de țigări Carpați românești. Hefflin i-a oferit un Kent din pachetul său deschis.

— Nu, mulțumesc, sunt prea slabe pentru mine. Prefer Carpați.

Era adevărat sau o mică nepolitețe intenționată, menită să-l pună la punct?

„Nu toată lumea poate fi cumpărată cu țigările tale amărâte."

— Așadar, spuneți-mi, domnule Hefflin, ce îndatoriri aveți ca atașat?

— Eticheta, a spus Hefflin cu o figură imperturbabilă.

— Eticheta? A ridicat histrionic din sprâncene. O, sigur avem nevoie de așa ceva în România. Veți fi un om foarte ocupat dacă încercați să îi învățați eticheta pe ai noștri.

— Eticheta diplomatică, a precizat Hefflin, deși îi plăcea felul în care acest agent al Securității se juca cu el.

Va trebui să facă pe cel care stârnește glume?

— Sigur e o profesiune utilă, a spus însoțitorul. Și veniți exact la momentul potrivit, în toiul iernii, când toată Europa de Est e atât de agitată.

— Iarnă, vară, eticheta este întotdeauna necesară pentru a... evita neînțelegerile.

— Desigur, negreșit, trebuie să evităm neînțelegerile. Bărbatul a râs înfundat. Și asta faceți și în America?

— Eticheta este necesară peste tot. Unge roțile, ca un pachet de Kent.

A scos un pachet nedesfăcut și l-a așezat pe măsuța din fața lui.

Pe obrazul stâng al bărbatului a apărut o nouă cută.

— Văd că sunteți deja familiarizat cu obiceiurile noastre corupte. Este o rămășiță de la turci, blestema-i-ar Dumnezeu. Bacșișul nu a dispărut niciodată din psihicul românilor.

— Nu judec, a zis Hefflin. În Congo ar putea fi un sac de făină, în Brazilia câțiva reali, în America mult mai mult.

— În America nu-și pierd timpul cu mita măruntă, hm?

Însoțitorul a râs înfundat din nou.

— Tot ce contează este să cunoști sistemul. Într-un fel, și asta face parte din etichetă.

Bărbatul a izbucnit în râs.

— Așadar, în tot acest timp eu am crezut că suntem corupți, dar, de fapt, nu am făcut decât să urmăm eticheta.

S-a plesnit peste coapsă.

— Îmi placi, domnule Hefflin. Ai un simț al umorului european. Aș vrea să fie mai mulți americani ca dumneata. Bărbatul și-a terminat băutura și s-a ridicat. Păstrează Kentul. Vei avea nevoie de el în România.

Hefflin s-a uitat cum însoțitorul s-a apropiat de unul dintre tovarășii săi și i-a șoptit suficient de tare încât să-l audă:

— Ce dobitoc!

Hefflin s-a asigurat că nu-i dispărea zâmbetul de pe față. Tipul tocmai îl făcuse patruped, idiot. Era convins că bătrânul spion o făcuse pentru a vedea dacă înțelegea românește – nu limba diplomatică pe care era posibil să o știe în calitate de demnitar, ci limbajul de pe stradă. A ridicat paharul în semn de salut, o caricatură a americanului prost, zâmbind larg, ca între noi prieteni. Bărbatul a înclinat din cap, surâzând cuceritor.

Îi ieșise sau securistul versat a observat micile schimbări inconștiente din expresia sa? Remarca despre simțul umorului european intenționase să-i transmită că agentul știa că nu era american prin naștere? Era sigur că deja îi deschideau un dosar.

Nu conta. Nu călătorea decât ca observator, și-a

reamintit el. Exact în clipa în care gândea asta, a fost deranjat de cuvântul pe care îl folosise Boris: „Vasili, trebuie să vii la București pentru a *crea* istorie." Era convins că Boris nu alesese cuvântul din greșeală. Și Avery trebuie să o fi observat. La ce se gândea Boris? Erau cuvinte revoluționare?

A decis să lase speculațiile deoparte și să se concentreze la ce era mai important în viața sa. Nu își îngăduise să îl jelească așa cum trebuie pe vechiul său profesor. Avea obiceiul să-și compartimentalizeze viața, așa că lăsase doliul pentru zborul îndelungat. Dar nu se putea gândi la Pincus fără Catherine. Cei doi erau legați inextricabil.

Ignorându-și instinctele, a închis ochii și a început să refacă istoria lui cu Pincus și Catherine, cei care îi făuriseră destinul. Împreună, îl făcuseră bărbatul care era acum.

6

Universitatea Harvard, Cambridge, Massachusetts
Ianuarie 1980

La câteva zile după întâlnirea cu profesorul Pincus, a găsit un plic așteptându-l pe biroul din camera sa din căminul studențesc. Trebuie să fi fost livrat de cineva,

căci nu avea nicio ștampilă poștală și niciun timbru. Înăuntru era o invitație de la Fly Club.

Nu știa mare lucru despre cluburile pentru gentlemeni de la Harvard. Mereu fuseseră înconjurate de o aură de mister, pe care o perpetuau prin secretul pe care membrii jurau să-l păstreze. Văzuse ocazional bărbați în costum și cu cravată, însoțiți de femei în rochii vaporoase, intrând în conacul Fly Club, care se afla lângă Lowell House, unde locuia el în campus. Doamnele invitate au pomenit ulterior de petreceri grandioase, la care servirea era asigurată de unele dintre cele mai bune restaurante din Boston, și de orchestre care cântau până la ore târzii. Fiecare dintre cluburi avea pedigriul său distinct și membri notabili în trecut.

Nu avusese niciodată încredere în grupuri, orice fel de grupuri, mai ales în cele alcătuite exclusiv din bărbați. Imaginea sa asupra cluburilor de la colegiu era aceea a fraternităților de care auzise la alte școli, unde tipi gălăgioși, care turnau bere în ei, vorbeau mizerii despre femeile cu care se întâlniseră și trăiau destrăbălându-se de la un weekend la altul.

— Fly Club a pus ochii pe tine? Colegul său de cameră, Cliff, stătea cu ochii cât cepele. Cum dracu' ai reușit?

— A pus ochii?

— Așa se zice când te curtează, sau cel puțin te tachinează, să devii membru. Este foarte exclusivist.

Cliff a căutat pe birou și a găsit un blocnotes cu scrisul său de mână, de pe care a început să citească.

— Fly Club, înființat în 1836. Are o mulțime de membri notabili în pedigriul său: James Bryant Conant, Abbott Lowell, Charles Eliot, Franklin Roosevelt, John și James Rockefeller...

— Încetează. E ridicol. Nu am ce căuta printre tipii ăștia.

— Ăștia sunt doar cei cu care se laudă. Majoritatea membrilor sunt fii de bogătași sau de oameni cu conexiuni în politică.

— Eu nu sunt niciuna, nici alta. De ce să pună ochii pe mine?

— Unul dintre studenții din anii superiori trebuie să te fi propus.

Cliff i-a descris procesul: ești invitat la prânzuri, cine, petreceri, în timpul cărora decid dacă te plac îndeajuns încât să te mai invite. În jur de două sute de studenți erau selectați în fiecare an. După fiecare eveniment, membrii votează și cifra se înjumătățește. Doar în jur de douăzeci ajung în finală.

— Dar este foarte ciudat, a spus Cliff. În primul rând, sezonul de selectare este toamna, nu în ianuarie. În al doilea rând, ești boboc. Majoritatea studenților sunt

selectați în anul II sau III. Și, în al treilea rând, este prima ta invitație, când petrecerile ar trebui să fie în afara campusului, la un restaurant. Ai fost invitat direct la conac.

Cliff se holba la el cu ochii mari, iar pe față i s-a ivit o expresie de respect și admirație.

Hefflin simțea că se sufocă, prins pe picior greșit.

— Și ce fac, de fapt, la club? E doar o frăție?

— În niciun caz nu e o frăție și nu ar trebui să folosești cuvântul ăla niciodată, a spus Cliff. Nu locuiește nimeni în conacul clubului. E doar pentru socializare, cu tipi pe care s-ar putea să-i găsești interesanți, și pentru a stabili contacte. Mulți dintre tipii ăștia vor fi oameni importanți în viitor.

Să legi prietenii de durată cu viitorii lideri din industrie suna atrăgător și intimidant. Imaginea sa de sine era aceea a unui singuratic, a unui bărbat care nu avea o apartenență.

— Trebuie că te vor din vreun motiv special, a spus Cliff. Mergi și vezi despre ce e vorba. Nu refuză nimeni o invitație la un club exclusivist și în niciun caz la Fly Club. În plus, dacă ești acceptat, poate că îmi poți pune numele pe listă pentru următorul sezon de selectare.

*

Clădirea Fly Club era o construcție din cărămidă cu două etaje, cu coloane grecești albe flancând intrarea.

Când s-a apropiat, a simțit că-i transpiră palmele. Gulerul apretat îl irita. Cu fiecare pas pe care îl făcea spre ușa de la intrare, instinctul de a o lua la fugă punea stăpânire pe el tot mai mult.

Un bărbat de vârstă mijlocie, în uniformă de majordom, a apărut la ușă. Hefflin a ezitat un moment, continuând să cocheteze cu ideea de a-și lua tălpășița, apoi a tras aer adânc în piept, adunându-se, și i-a înmânat omului invitația.

— Sunteți așteptat în sufragerie, domnule, a spus majordomul, după care l-a rugat să-l urmeze.

Sufrageria era mai mare decât se aștepta, iar tavanul era traversat de grinzi de lemn brun. Un cap de elan îl țintuia cu privirea de pe un perete; tablouri înrămate cu membri notabili atârnau pe ceilalți pereți. Trei tineri stăteau la o masă rotundă, cu pahare de coniac în mână. Cu toții purtau sacou și cravată. Își pusese un costum și cravată, neștiind la ce să se aștepte.

S-au ridicat să îl salute.

— Domnule Hefflin, încântat, a spus unul dintre ei, întinzând mâna. Sunt Tyler, Reginald Tyler. Aceștia sunt Tom Drier și Allen Gainsworth al III-lea, sau al IV-lea? Nu țin minte niciodată. Cu toții folosim numele de familie aici... de ce, nu știu – tradiția, presupun, dar așa stau lucrurile.

Și-au strâns mâinile, apoi s-au așezat la masă. Tyler

era un tip înalt, slăbănog, cu păr castaniu și ochi negri, în spatele ochelarilor cu ramă de baga. Ceilalți doi erau mai voinici, musculoși, probabil în echipa de canotaj.

Lângă el a apărut un pahar de coniac și ceilalți trei le-au ridicat pe ale lor.

— Pentru noul nostru candidat la club, a spus Tyler.

Tovarășii săi l-au completat.

— Așa să fie!

Apoi și-au agitat coniacul în pahare și au sorbit.

— Vă mulțumesc pentru invitație, este o onoare, a spus Hefflin, încercând să-și ascundă nesiguranța.

— În mod normal, sezonul de selectare este o treabă îndelungată și prelungită, a zis Tyler, dar aceasta nu este o selecție obișnuită. Nu trebuie să ne dovedești cât de sclipitor ești, nici cât de bine joci tenis și nici că ai sânge princiar în familie.

— Nu am intenționat nicio clipă să încerc, a răspuns Hefflin. Dar de ce am parte de tratament special?

Tyler s-a foit pe scaun. Ceilalți doi s-au uitat în jos la băuturi.

— Din când în când, primim o cerere, să spunem, de la un absolvent, a început Tyler. Vezi tu, toate cluburile pentru bărbați, inclusiv Fly Club, sunt finanțate de foști absolvenți. O, avem o cotizație lunară minimă – patruzeci de dolari, cred – pentru membrii actuali, dar asta nu acoperă nici pe departe costurile aferente

întreținerii acestei instituții venerabile. Costurile sunt suportate de absolvenți cu dare de mână – și cam toți sunt astfel. Nu o fac din pur altruism, aș putea să adaug. Aceste cluburi sociale ajută la formarea unor relații între bărbații care vor fi liderii de mâine. Este în interesul absolvenților să continue să-și extindă rețeaua, care le poate aduce beneficii personale în viitor.

— Un absolvent v-a rugat să mă invitați?

Hefflin se simțea ca un copilaș în prima zi de școală. A încercat să o ascundă sorbind din coniac.

— A fost mai degrabă o cerere, de fapt, a spus Tyler.

Era uluit, incapabil să-și imagineze ce fost membru Fly Club ar ști măcar că exista.

— Cine este acest absolvent?

— Ei bine, asta e chestia; preferă să rămână anonim. De fapt, nici măcar noi nu-i cunoaștem identitatea.

— Atunci cum ați aflat de această solicitare?

— Managerii noștri financiari din New York ne-au informat. Donațiile din partea absolvenților pe care le primim în fiecare an sunt considerabile, de ordinul sutelor de mii. Avem o firmă pe Wall Street care colectează acești bani, îi investește și ne plătește cheltuielile. Numai celebrele noastre petreceri costă o sută de mii de dolari pe an. Majoritatea donatorilor nu vor ca numele să le fie făcute publice – numai membrilor și doar conform condițiilor lor. Am putea

zice că acest donator este unul dintre cei mai generoși susținători ai noștri și unul dintre cei mai discreți. Se pare că ai un admirator secret, Hefflin.

Tyler a ridicat paharul.

— Pentru marile speranțe.

La prima petrecere o întâlnise pe ea.

Atmosfera era incendiară la Fly Club. O formație de jazz din patru oameni cânta în marea sală de bal. Cuplurile se legănau pe ringul de dans. Venise însoțit de Emily, o colegă de la Radcliff, o „Cliffy". De îndată ce au pășit înăuntru, s-au despărțit, ea plecând la vânătoare, în căutarea celui mai eligibil holtei – unul dintre liderii de mâine, care spera să-și reverse sămânța pe așternuturile apretate de la Fly Club, în timp ce punea la cale cum să câștige primul milion. Porcellian Club, cel mai select dintre cluburile pentru bărbați, promisese chiar că va dona primul milion oricăruia dintre membrii săi care nu-l câștigase deja prin forțe proprii până să împlinească treizeci de ani. Din câte se știa, gestul nu fusese niciodată necesar.

A zărit-o stând lângă masa de biliard, cu un tac în mână. Arăta ca o tânără franțuzoaică – înaltă, zveltă, păr scurt, brunet, care îi ajungea până la obrazul stâng, machiaj vizibil, în stil Cleopatra, ce îi depășea cu mult pleoapele și buzele subțiri acoperite cu un ruj roșu intens, asortat cu unghiile. Purta o rochie neagră până

la genunchi, cu bretele subțiri și pantofi de aceeași culoare, cu toc cui. Ținea tacul între degetele lungi ca o profesionistă. A văzut că îl purta după ea pe partenerul ei, Joe McGillam, un novice care nu-și putea lua ochii de la ea.

Juca destul de bine pentru a câștiga jocul, fără a-și trăda abilitatea. Și-a dat seama din felul în care se purta cu McGillam că nu era interesată de el, tratându-l mai mult ca pe un chelner, pe care îl trimitea mereu să-i aducă de băut.

Hefflin a ridicat un martini de pe tava de argint a chelnerului în livrea, o precondiție pentru a compensa firea sa timidă și a așteptat să-și facă efectul. Într-un moment în care McGillam lipsea, a abordat-o.

— Unde ai învățat să joci? a întrebat el.

S-a întors spre el privindu-l cu ochi goi, ca și când ar fi fost ofensată că o abordase fără a fi fost prezentați așa cum se cuvenea.

— Nu-ți face griji, nu voi spune, a zis el. I-ai păcălit pe ceilalți destul de bine.

— *Mais pas toi?*

— *Non, pas moi.* Se vede din cum ții tacul. A revenit la engleză: Ca pe...

— Un falus?

Avea, într-adevăr, un vag accent franțuzesc.

— Un pistol.

— Totuna. Trag și cu pistolul.

— Încă nu mi-ai răspuns la întrebare.

A spus că învățase să joace în biblioteca tatălui ei în Paris, dacă dorea să știe. Pe chipul lui trebuie să se fi citit surpriza, căci a adăugat:

— Am crescut în Paris. Accentul tău este destul de bun pentru cineva care nu a trăit acolo niciodată.

El și-a cerut scuze pentru cei cinci ani de franceză învățată la liceu.

— Nu, accentul este foarte bun. Trebuie să ai ureche pentru limbi străine. A ridicat dintr-o sprânceană. Câte mai știi?

I-a spus că franceza era a patra, și cea mai slabă, dacă voia să știe.

Asta a părut să o impresioneze, căci l-a luat de braț și l-a tras către ieșirea din dos.

— Am nevoie de o țigară urgent și clubul are regula asta stupidă.

Și-au găsit hainele și au ieșit afară. Seara era senină și un vânticel rece răscolea zăpada. I-a oferit un Dunhill cu filtru, pe care și-l cumpărase pentru această ocazie, dar ea a scos un pachet de Gitanes fără filtru, din poșeta neagră elegantă. I-a aprins țigara cu o brichetă argintie pe care o purta la el pentru a face impresie, apoi și-a aprins-o și pe a lui. Au stat sub stele ca doi spioni împărtășindu-și secrete.

— Mă numesc Bill, a spus el.

— Catherine, a zis ea, fără a întinde mâna. Dar numele tău este Vasili în greacă, în original. Înseamnă „rege", cred. Ești grec, nu-i așa? a zâmbit ea. Am avut un iubit grec cândva, o vară întreagă. Vagul tău accent mi-a amintit de al lui.

S-a simțit lezat. Nu credea că încă avea accent.

— O, nu-ți face griji, e abia sesizabil. Doar oamenii ca mine îl pot auzi.

A tras cu ochiul.

— Oamenii ca tine?

— Hoinari, care au hălăduit prin lume. Am învățat niște înjurături minunate de la iubitul meu grec. Preferata mea este *malaka.* Mi-a spus că înseamnă „onanist cronic". Este adevărat?

— Da. Te excită?

— Bineînțeles. Îmi imaginez un băiat superb, care nu se simte niciodată satisfăcut, oprindu-se în toaleta bărbaților între ore, în tren, în avion, trăind într-o perpetuă stare orgasmică.

— Bărbații au limite.

— O tragedie. Slavă cerului că femeile nu au blestemul *ăsta,* măcar.

A tras adânc din Gitane.

— Am încercat odată de la răsărit la apus, dacă-ți vine să crezi.

Inima lui a început să o ia la goană, cu mintea inundată de imagini.

— E impresionant. De ce te-ai oprit?

— Mi-a fost teamă să nu devin dependentă. Ciudat, nu am întâlnit niciodată un bărbat care să mă facă să mă simt atât de bine. A râs. Îmi pare rău, am vrut doar să te șochez. Dar pari de neșocat, deși arăți ca un tip de treabă.

— Mă pot preface.

— O? Te prefaci că ești un tip de treabă sau te prefaci că nu ești șocat? Oricare ar fi situația, e minunat. Majoritatea bărbaților se iau atât de în serios, sunt niște băiețandri prostuți.

Și-a aruncat țigara și a strivit-o cu pantoful cu toc cui... iar Hefflin a simțit brusc nevoia de a se lăsa la pământ și de a-l săruta. S-a apropiat de el și a zis:

— Am nevoie de un mic favor.

— Spune-mi ce anume.

Deodată avea un nod în gât.

— Mic pentru tine, dar pentru mine ar însemna mult. Nu... nu vreau să mai dau ochii cu McGillam. Mă poți conduce acasă?

„Liniștește-te, inimă!”

— Desigur. În ce cămin stai?

— Locuiesc în afara campusului, într-un apartament nu departe de aici. Mulțumesc.

L-a condus spre poarta din dos, au ieșit pe Mount Auburn Street și au început să meargă alături fără a se atinge. Se simțea curios de atras de ea, nu doar de sexualitatea ei, ci de un sentiment imediat de familiaritate. Poate că era stilul ei franțuzesc de a spune da, trăgând aer în piept, cum văzuse că fac expații români francofili, sau felul în care ridica bărbia pentru a spune nu. La un moment dat a apucat-o pe o străduță lăturalnică, pe care nu o știa.

— E bine. Mulțumesc.

— Dar nu ai ajuns acasă încă, a spus el. Nu te pot lăsa pur și simplu aici.

— Ești un gentleman, dar chiar... sunt foarte discretă. Nu vreau ca oamenii să știe unde locuiesc. Sper să nu o iei ca pe o insultă, pentru că nu asta vreau să fie.

— Nu, dacă îmi spui să nu o iau așa. Deodată, nu mai voia s-o lase să plece. Te mai pot vedea?

— Bineînțeles, prostuțule. Te-am ales să mă conduci acasă, nu? Te iau mâine din față de la Fly Club, la șase. Te duc la cină.

Cu asta, s-a topit în întuneric, o nălucă. A mers împleticit spre Lowell House, genunchii abia ținându-l.

*

A apărut într-un sedan negru, un Jaguar străvechi, de la sfârșitul anilor 1950, genul pe care îl vezi în vechile filme britanice cu spioni. Când a coborât din mașină,

abia dacă a recunoscut-o. Purta o blană neagră de nurcă și o rochie de mătase de aceeași culoare, care îi ajungea până aproape de tocurile cui. Și era blondă acum.

A rămas perplex, încercând să se decidă dacă să o ia la fugă sau să rămână să se facă de rușine.

— E a ta? a fost tot ce a putut zice, referindu-se la mașină.

— Este un Mark 2 din 1959, a răspuns ea. L-am primit de ziua mea anul trecut. I-a aruncat cheile.

Condu tu.

Interiorul era refăcut cu grijă, totul din piele și lemn. Ba chiar mirosea puternic a piele. Când s-a așezat pe scaun, a simțit o nostalgie ciudată, sentimentul trecerii unui timp pe care nu îl cunoscuse niciodată și pe care nu avea să-l cunoască nicicând. A băgat schimbătorul manual într-a-ntâia și a dat drumul ușor ambreiajului. Jaguarul reacționa impecabil. În curând tura motorul pe Mount Auburn Street.

— Conduci bine pe schimbător manual, a zis ea, aprinzându-și o Gitane. Nu ca majoritatea băieților americani.

— Am decis să-mi las Ferrari-ul acasă.

Mai bine să glumească decât să-i spună că învățase să conducă pe vechiul Dodge Dart, cu schimbător de viteze manual, al vărului său.

— Îți schimbi culoarea părului des?

— Depinde de dispoziție. Pe care o preferi?

— Mă voi gândi la tine mereu așa cum erai când ne-am întâlnit prima oară, aseară, a răspuns el.

— De unde știi că aia era culoarea mea adevărată? Nu te lăsa convins prea mult de prima impresie.

I-a urmat instrucțiunile spre un restaurant franțuzesc din elegantul cartier Beacon Hill din Boston, unde au fost conduși într-un colț liniștit. Luminile erau discrete, mesele luminate de lumânări. L-a cuprins neliniștea când a văzut că nu erau prețuri pe meniu.

— Eu te scot în oraș astă-seară, a zis ea, părând să-i sesizeze disconfortul.

— Nu sunt obișnuit să fiu scos în oraș de femei.

— Norocul face că am crescut într-o familie bogată, a spus ea, fluturând din mână în treacăt. Nu are sens să suferim amândoi din pricina situației tale economice temporare.

A fost luat prin surprindere.

— Ce știi tu despre situația mea economică?

— Porți același costum ca aseară.

Îl străbătu un val de rușine.

— Este singurul costum pe care l-am luat cu mine la colegiu, a zis el, apoi a regretat. Dar am o întreagă garderobă acasă.

— Nu am vrut să sune a insultă. Niciunul dintre noi nu și-a ales părinții. Cândva am fost săracă, sau așa mi

se spune, cu mult timp în urmă. Nu-mi prea amintesc.

A comandat o sticlă de vin.

— Istoric vorbind, puține dintre odraslele celor bogați au realizat lucruri mărețe, cu rare excepții, a spus ea. În orice caz, ești la Harvard. Caznele tale au luat sfârșit.

Când a sosit vinul, chelnerul a turnat mai întâi în paharul ei, pentru a degusta, ceea ce l-a stânjenit și mai mult pe Hefflin, iar după ce ea a înclinat din cap aprobator, chelnerul i l-a umplut pe al lui. Nu mai gustase vreodată un asemenea vin. Era pătrunzător și plăcut și i-a lăsat un gust ușor taninos la final.

— St-Emilion, '57. Îți place?

— E... minunat.

— Dă-mi voie să comand mâncarea pentru amândoi, doar de data asta, ca să simți cum e să fii răsfățat fără măsură, cum am fost eu adesea. S-a întors către chelner. Vom începe cu *fois gras chaud*, apoi continuăm cu *medailions de veau*, în sânge, cu *sauce aux morcilles*[5]. Alegem desertul mai târziu.

— *Oui, madame.*

Chelnerul i-a aruncat o privire lui Hefflin când a plecat.

— Ai început să te simți ca un gigolo? a murmurat ea. Arăți ca unul, negreșit – rezonabil de înalt, zvelt, brunet,

---

[5] *Fois gras* cald, medalion de vițel cu sos de ciuperci (n. tr.).

ten măsliniu, cu bucla aia sexy care îți alunecă pe frunte. Ba chiar ai câteva manierisme agreabile – felul în care te miști, gesturile curtenitoare –, ca un personaj dintr-un vechi film clasic.

— De ce un film vechi? S-ar putea să fi fost crescut astfel.

— Nu, copiii care se nasc cu fundul în puf se poartă diferit, cu o încredere în sine nesăbuită, o insolență fără margini, cu aerul că li se cuvine totul. Aparenta ta lejeritate necesită un mare efort.

Rămase tăcut, tulburat; fără îndoială, femeia asta îl citea ca pe o carte deschisă.

— Nu este atât de greu de observat, dacă știi ce cauți, a spus ea. Știu că joci tenis și ești dreptaci, de exemplu.

El a ridicat din sprâncene.

— Cum?

— Bătăturile. Știu de asemenea că nu mai joci atât de des, de vreme ce nu sunt atât de vizibile ca ale mele. I-a arătat palma desfăcută. Totodată, nu ești obișnuit să porți costum, dat fiind că îți ții portofelul în buzunarul din spate al pantalonilor și nu în cel de la piept. Și, după felul în care clipești, știu că porți lentile de contact. O, și de undeva din filmele pe care le-ai studiat, ai reținut că un bărbat trebuie să intre primul prin ușa rotativă, așa cum ai făcut când am intrat, lucru pe care băieții bogați îl greșesc mereu.

— Unde ai învățat toate astea?

— Înveți cum să observi oamenii dacă ești fiică de ambasador și ești urmărită în permanență.

— Vrei să spui spionaj?

Ea a zâmbit cu subînțeles.

— Termenul ăsta pare desprins dintr-un film noir. Poți afla foarte multe despre oameni, fără a trebui să faci pe spionul misterios, chiar dacă și asta e distractiv. Și-a aprins o țigară. De exemplu, îl vezi pe bărbatul de la bar?

I-a urmat privirea spre un tânăr îmbrăcat în pantaloni de doc și un sacou pepit.

— M-a urmărit toată ziua.

A fluturat din țigară.

— Ce?

— Problema e că nu ar trebui să-l observ.

S-a ridicat și s-a dus la tânăr. După ce i-a spus câteva cuvinte, bărbatul s-a ridicat și a plecat, vădit stânjenit.

După ce s-a reașezat pe scaun, a luat paharul de vin și a sorbit.

— Este doar un joc pe care îl jucăm unii dintre noi. Dar el nu se prea pricepe.

„Un joc?”

Tăcerea lui trebuie să o fi încurajat să adauge:

— E o formă de artă să știi cum să urmărești pe cineva. Te pot învăța dacă vrei, altădată, dacă rămânem

prieteni.

— Tatăl tău avea legătură cu serviciile de informații?

— Ce crezi că fac ambasadorii? Merg într-o țară uitată de Dumnezeu pentru a afla în mod direct lucruri despre societate, popor, nu doar despre liderii din industrie, ci și despre angajații guvernamentali mai mărunți, care ar putea fi nemulțumiți, despre negustorul de covoare din *souk*[6] căruia îi place teribil să pălăvrăgească.

— Dar nu este asta treaba celor de la CIA?

— *Ei* fac treburi clandestine – recrutare, pătrunderi prin efracție, furt de secrete, faptele reprobabile. Diplomații strâng informații la lumina zilei, și au imunitate diplomatică.

Au sosit aperitivele – *fois gras* cald care i se topi în gură, lăsând un gust savuros, cremos. Chelnerul le-a reumplut paharele. Lumina lumânărilor căpătase o aură orbitoare.

— De ce m-ai invitat la cină? a îndrăznit el să întrebe, prinzând curaj de la vin.

— Ești diferit de majoritatea băieților pe care îi întâlnesc la Harvard, a spus ea, studiindu-l deschis peste masă. Ai o aură, ca și cum ai pluti prin viață neatins și incoruptibil. O fantomă.

Cuvintele ei l-au făcut să se întrebe: „Este spiritul meu

---

[6] Piață în aer liber unde se vând produse alimentare și diverse mărfuri în țările musulmane (n. red.).

răzvrătit atât de evident? Sau e doar o observatoare perspicace?”

— Ai văzut toate astea în câteva minute, aseară? a întrebat el. Și de ce este atrăgător? O văd ca pe un fel de tragedie, rezultatul unei copilării dezrădăcinate, de nomad, spre deosebire de cea pe care ai avut-o tu, probabil.

Încă o dată, spusese prea mult. Și-a reamintit că trebuia să fie Bill Hefflin, să rămână în personaj.

— O adevărată copilărie de nomad?

— Tata este doctor la Organizația Mondială a Sănătății, a spus el, încercând să își revină, întorcându-se la legenda sa. Am călătorit mult, în toată lumea. După o vreme simți că nu mai ai casă, niciun punct fix, ca un adevărat vagabond.

— Nu suntem atât de diferiți. Am locuit în diferite perioade de timp în cinci țări în primii optsprezece ani de viață, urmându-l pe tata mereu în următorul său mandat. Dar am învățat să o văd ca pe un avantaj – un amestec de cunoștințe din diverse culturi, limbi, religii și moravuri sexuale. Nu avem nimic care să ne țină legați, tu și cu mine. Nicio patrie, nicio religie care să fie mai bună decât alta, nu avem prejudecăți întipărite în noi de generații de fanatism, șoapte și aluzii. Suntem cetățeni ai lumii, călătorim neîngrădiți.

„Cetățeni ai lumii, călătorim neîngrădiți.” Cuvintele

l-au făcut să se topească. A încercat să-și vadă viața prin ochii ei, dar discrepanța dintre experiențele lor era evidentă.

— Nu am fost prea fericit în anii aceia. De fiecare dată când ne mutam, trebuia să merg la o școală nouă, să învăț o altă limbă, alte norme sociale, altă cultură. După o vreme nu mai știi cine ești.

— Așa mă simțeam și eu, dar am învățat să îmi creez propriul eu. Eu nu sunt părinții mei și ei nu sunt eu. Și nu le port pică, așa cum pari tu să faci.

„Cum de a mirosit fărâma asta freudiană?"

— Părinții mei au făcut ce au trebuit să facă, a continuat ea. Am decis să profit pe deplin de o viață pe care puțini copii o au. Am luat ce mi-a plăcut din fiecare cultură și l-am făcut al meu. Am devenit centrul propriului meu univers. A sorbit din nou din vin. Așadar, te-am scutit de ani întregi pe canapeaua psihiatrului.

Cuvintele ei i-au tăiat respirația. „Centrul propriului ei univers." Vorbele i-au pătruns adânc în inimă.

— De unde ai luat toată înțelepciunea asta? a întrebat el.

— Nu pot fi pur și simplu gândurile mele? A mângâiat aerul cu mâna, o întrebare retorică. Iată că ne vine medalionul de vițel.

Carnea, atât de fragedă că o puteai tăia cu furculița,

era înăbușită într-un sos gros de ciuperci și coniac, în care ar fi înmuiat o coajă de pâine și ar fi mâncat pe săturate. S-a uitat la ea cum lua doar câte o bucățică, ciugulind ca o pasăre, și i-a urmat exemplul. A apărut încă o sticlă de vin. A început să-i povestească despre perioada petrecută în Bangkok când avea cincisprezece ani, apoi despre cele șase luni din Phnom Penh, după aceea. Povestirile ei se învârteau în jurul părinților, al bonelor și al celor câțiva prieteni din copilărie, progeniturile expaților care nu stăteau niciodată prea mult. Simțea că avusese o viață solitară, dar în cuvintele și tonul ei nu se ghicea nici tristețe, nici că-și plângea de milă. Învățase de mică să fie independentă și își crease o lume interioară care părea să nu aibă nevoie de prea mulți alții.

— Mergeam ore în șir pe străduțele înguste și aglomerate din Phnom Penh, uitându-mă cum trăiau oamenii sau luam o ricșă până la Pagoda de Argint, unde stăteam și visam. Părinții mă duceau la Templul Angkor și stăteam într-o barcă pe Lacul Tonle Sap, pe care se află unul dintre cele mai mari sate plutitoare din lume, numit Konpong Phluk. Oamenii aceia locuiesc pe apă, și rareori pun piciorul pe uscat.

Petrecuse câțiva ani în Paris, unde făcuse liceul, în timp ce tatăl său își îndeplinea slujba în Beirut. Părinții ei hotărâseră că avea nevoie de un cămin stabil, așa că

ea și mama ei, care provenea dintr-o familie franceză înstărită, s-au instalat într-unul dintre apartamentele familiei, în Arondismentul 6.

— Oricât de stranii și interesante au fost toate celelalte țări, Parisul este locul unde m-am simțit cel mai acasă. Dar asta e pentru o altă seară. Este târziu. Am terminat a doua sticlă, iar eu am bătut câmpii. Data viitoare trebuie să-mi spui tu poveștile tale.

Ce povești îi putea el spune? Despre copilăria sa în Bucureștiul comunist sau despre anul petrecut într-un lagăr de refugiați în Atena, unde primeau ajutoare? Sau poate că ar trebui să-i spună despre anii petrecuți printre imigranții din Worcester, care se adunau laolaltă, îngroziți de lume, sperând că va dispărea. Nu, toate acestea își aveau locul într-o cutie neagră pecetluită bine și ascunsă într-un ungher întunecat din mintea lui. Era Bill Hefflin, fiul unui doctor de la Organizația Mondială a Sănătății, cu urme de sânge regal. Treaba sa în următoarele câteva zile era să țină minte legenda pe care o crease și poveștile care îi alcătuiau noua identitate.

— Poveștile mele nu sunt atât de pitorești ca ale tale, a spus el.

— Atunci născocește-le. Creează ce istorie vrei. Dar ai făcut-o deja, nu-i așa?

A simțit că i se ridică părul pe ceafă.

— Ce vrei să spui?

— Când ne-am întâlnit, am crezut că ești grec, dar Hefflin nu este un nume grec, este german. I-am căutat. Are o lungă ascendență, blazon și toate cele.

Nu-și amintea să-i fi spus vreodată numele lui de familie.

— Ai presupus că sunt grec, a spus el. Întâmplător, am locuit în Grecia doi ani în copilărie.

Ea l-a privit țintă un moment îndelungat, apoi a zis:

— Fie cum zici tu. De acum înainte mă voi gândi la tine drept Bili Hefflin, omul fără trecut. Îmi place asta.

A plătit nota, apoi i-a șoptit ceva chelnerului și i-a strecurat niște bani în buzunar.

— Am băut cam mult amândoi, i-a spus lui Hefflin. Ne va duce acasă, după care va lua metroul.

Au fost conduși înapoi în campus, stând amândoi pe bancheta din spate a Jaguarului, ca niște prinți, fără să vorbească, preferând în schimb să privească luminile Bostonului trecând pe lângă ei, apoi reflexiile scânteietoare de pe râul Charles, când au traversat și intrat în Cambridge. A fost lăsat în față la Lowell House, cu un sărut fugar pe obraz, care a fost mai mult în aer, și mașina a luat-o din loc.

București Decembrie 1989

Dincolo de fereastra lui Hefflin, soldați în uniforme verzi cu arme automate stăteau țepeni, nemișcați, împrăștiați pe aerodrom ca piesele de șah. Nu mai era decât încă un avion pe pistă, tăcut, mort, o marcă rusească, pe al cărui fuzelaj era scris „Aeroflot", cu litere chirilice.

— Bun venit la București, a spus căpitanul în română, la difuzor, apoi a repetat în engleză.

Pasagerii au debarcat pe pistă, iar soldații i-au îndrumat spre terminal, care era straniu de pustiu, cu excepția altor soldați ce stăteau prin colțuri ca niște cariatide. Liniștea mormântală era tulburătoare, în contrast izbitor cu activitatea frenetică de pe JFK, pe care îl părăsise cu doar câteva ore în urmă.

S-a așezat la coada pentru controlul pașapoartelor – care le fuseseră înapoiate înainte de aterizare –, iar când i-a venit rândul, și-a strecurat pașaportul printre zăbrele, spre soldatul în uniformă.

— Nu aveți nimic pentru mine? a spus tânărul soldat în română, fixându-l cu o privire rece și insolentă.

„Dumnezeule, până și soldații?" Era un atașat cu pașaport diplomatic, pentru numele Cerului. S-a uitat în urmă, prefăcându-se că nu înțelege, americanul stupid care habar n-avea de corupția oficială, până când

a simțit că e bătut pe umăr. Cucoana corpolentă, de vârstă mijlocie din spatele lui, care trăgea după ea o valiză mare, fără îndoială burdușită cu cadouri pentru rudele ei, i-a înmânat un pachet de Kent, înălțând bărbia către soldat. El a ridicat din umeri și a strecurat pachetul printre zăbrele. Soldatul i-a dat drumul într-un sac mare, desfăcut la gură, aproape plin de pachete de țigări, apoi i-a ștampilat pașaportul. Hefflin și-a deschis bagajul de mână și i-a întins doamnei din spatele său un pachet, pentru a o răsplăti.

— Păstrează-l, a spus ea în engleză. Nu știi cum funcționează lucrurile în țara asta?

— Sunt prima oară aici, a spus el.

— Dumnezeu să te ajute.

A fluturat din mână, îndepărtându-se.

La ghișeul de la vamă, un bărbat în civil și un soldat în uniformă i-au scotocit prin bagajul de mână.

— Aveți voie cu un cartuș de țigări, a spus funcționarul în civil, în engleză.

Hefflin știa că avea voie cu trei cartușe. Își făcuse temele. Dar bărbatul nu părea să vrea să stea la discuții.

— Nu am știut, a zis el. Vă rog să vă serviți.

— Din care cartuș să iau? a întrebat funcționarul.

S-au uitat unul la altul pentru un moment, doi actori într-o scenă comică, gata să izbucnească în râs amândoi, dar abținându-se de rușine.

— Cel desfăcut, de acolo.

L-a arătat. Bărbatul a luat două pachete – doar două, Dumnezeule mare, nu era un tip atât de rău, la urma urmelor! i-a aruncat unul tovarășului său în uniformă, apoi i-a făcut semn să-i dea drumul.

L-a urmat pe cei care se îndreptau către ieșirea terminalului „Sosiri", unde mulțimea din spatele unui cordon de delimitare striga nerăbdătoare pentru a atrage atenția pasagerilor care debarcaseră. Și-a înghițit valul de emoție care l-a traversat la auzul limbii din copilărie vorbite peste tot în jurul său, nemaifiind nevoie ca exilații să șopotească prin unghere. Aici era publică, legitimă, strigată în gura mare, fără rușine.

A scrutat mulțimea, până când a zărit o pancartă cu numele său scris cu litere mari și negre. Bărbatul care o ținea era înalt, deșirat, neavând mai mult de douăzeci și cinci de ani, a estimat el, cu păr de un blond spălăcit și ochi albaștri sinceri – probabil direct de la Fermă. Ambele ferme, de fapt, căci în primele cinci minute pe care le-au petrecut împreună, tânărul i-a spus că era din Iowa. Numele lui era Henry. Se afla în București de șase luni.

— E un loc dement, a spus Henry, cărând bagajul lui Hefflin și conducându-l prin mica mulțime. Am prins câteva cuvinte, nu e foarte dificil dacă știi puțină spaniolă. Limbile astea romanice seamănă toate între

ele.

— Are și-un pic de sârbo-croată, ceea ce complică lucrurile, a spus Hefflin.

— Da?

— Și ceva turcă, o rămășiță a Imperiului Otoman.

— Într-adevăr. Deci ai studiat țara?

— Da. Tu nu?

— Da, sigur, am citit manualul pe care mi l-au dat, dar totul este foarte straniu, dacă știi ce vreau să zic.

— Da, foarte straniu, a spus el. Dar în domeniul nostru de activitate, trebuie să ne familiarizăm cu ea ca și când am fi acasă.

Au trecut pe lângă mulțimea care striga și alți gardieni în uniformă și, în cele din urmă, au ieșit din terminal, unde a avut o nouă revelație: parcarea era o mare de mașini identice, Dacia românească, fie neagră, fie albă, singurele culori disponibile. Unica mașină care sărea în ochi era Mercedesul negru strălucitor, parcat într-o parte, automobilul ambasadei, cu șofer, care îl aștepta. Henry a pus valiza în portbagaj, în timp ce Hefflin s-a așezat pe bancheta din spate.

— Bun venit la București, domnule Hefflin, a spus bărbatul de la volan. Eu sunt Tom. Voi fi șoferul dumneavoastră cât sunteți aici.

— Bună, Tom. Știi unde merg?

— La hotelul Athénée Palace, apoi, mai târziu, la

ambasadă.

Henry s-a așezat lângă el pe bancheta din spate și au luat-o din loc.

— Prima dată aici, domnule Hefflin? a întrebat Henry.

El a încuviințat din cap.

— Cum îți place aici, Henry?

— E cam jalnic, dacă mă întrebați pe mine, a spus tânărul.

— Te întreb.

— Cam jalnic. Localnicii stau la coadă toată ziua, pentru pâine, ouă, lapte, pantofi, orice se vinde. Beau de stâng, o mizerie făcută în casă...

— Țuică, rachiu de prune.

— Așa, și supraviețuiesc cu niște pui numai piele și os, din Cehoslovacia, dacă îi găsesc și pe ăia, cu un terci de mălai, asemănător cu grișul.

— Mămăligă.

— Da. N-o suport. Nu am mai mâncat o friptură ca lumea de când am venit aici.

— Dacă mănânci vreuna, asigură-te că știi ce carne e, a zis el, zâmbind cu subînțeles. S-ar putea să ai o surpriză neplăcută.

Henry a râs.

— Nu vă faceți griji, am fost avertizat. Totuși, nu ai cum să nu-ți fie milă de bieții amărâți. Patruzeci și ceva

de ani de comunism și ce se vede în urmă? Ticălosul ăsta de Ceaușescu și-a săpat ditamai groapa.

„Nu lui, Henry – trăiește ca un prinț –, ci poporului său."

Au trecut pe lângă o clădire familiară, o monstruozitate imensă, construită în stilul realismului socialist sovietic, semănând cu Universitatea de Stat din Moscova: Casa Scânteii, după *Scânteia*, ziarul partidului. Aceasta a fost prima clădire pe care a recunoscut-o și l-au trecut fiorii. Era simbolul tuturor lucrurilor pe care le ura la comuniști, mașinăria propagandei ce publica o fițuică plină de minciuni despre Occident și reportaje săptămânale despre realizările românești care nu se materializau niciodată. Era în București, nu se mai îndoia de acum. Au înaintat pe bulevardul Kiseleff, trecând de Arcul de Triumf, copiat după versiunea franceză. A văzut alte plăcuțe cu nume de străzi care-i sunau familiar: Parcul Herăstrău, Piața Victoriei, Piața Romană. Memorase structura orașului și multe dintre principalele bulevarde, dar va avea totuși nevoie de o hartă.

Hotelul Athénée Palace era o structură clasică, amplasată în inima orașului. Avea o istorie pitorească. Construit în 1914, acest hotel magnific a devenit rapid centrul societății mondene, în care clocoteau intrigi, zvonuri, informații false și strict secrete. Fusese un loc

în care diplomații, bișnițarii, spionii și prostituatele se întretăiau în mod firesc, împărtășindu-și poveștile la un pahar de martini și whiskey. Societatea bucureșteană era edificată pe corupție și moravurile ușoare ale femeilor – prostituate de meserie, printre care se amestecau descendente ale unor nobili scăpătați și casnice disperate. Barul de la Athénée era locul în care toate aceste elemente trăiau unele de pe urma celorlalte, cam ca în cafeneaua lui Rick din *Casablanca,* deși bănuia că sub comuniști își pierduse în mare măsură strălucirea.

— Poftiți.

Tom i-a înmânat o pungă când a ieșit din mașină. În ea erau câteva role de hârtie igienică.

— Glumești, a spus Hefflin. Suntem la Athénée Palace.

— Suntem în România, sub Ceaușescu, a răspuns Tom. Vă iau într-o oră.

8

București Decembrie 1989

Holul hotelului Athénée Palace avea puține în comun cu fotografiile dinainte de război din arhivele CIA. Locul părea a fi vestigiul excavat al unei civilizații antice

care fusese brutal eradicată de una mai recentă și mai primitivă. Un covor mov șters acoperea parchetul cândva frumos. Mese și scaune ieftine înlocuiau acum, ca niște impostori jenați, canapelele Ludovic al XIV-lea elegante, de pe care ambasadorii și oamenii de stat discutaseră cândva despre politica mondială. Coloanele corintice de marmură, încercând încă să-și păstreze grandoarea, stăteau martore, ca niște străvechi patriarhi, la deteriorarea căminului lor cândva renumit.

Tânărul de la recepție l-a întâmpinat cu „Vă pot ajuta, domnule?" în engleză. Deja fusese etichetat drept american. Și-a spus numele.

— Domnule Hefflin, atașat cultural la Ambasada SUA, bun venit, a spus el cordial. Camera dumneavoastră este gata. Pașaportul, vă rog.

I-a întins pașaportul, pe care bărbatul l-a deschis și l-a studiat, notând într-un registru, apoi i l-a înapoiat.

— Vă rog să aveți pașaportul asupra dumneavoastră în permanență, în cazul în care autoritățile vor solicita să îl vadă.

I-a înmânat cheia camerei, apoi s-a aplecat spre el.

— Veți avea nevoie de moneda locală, da? Vă pot schimba la dublul ratei oficiale.

Știa că omul era fie securist, fie informator, ca toți angajații de la hotel. Știa, de asemenea, că în fiecare cameră din hotel, publică sau privată, erau montate

microfoane. Oferta era fie permisă de autorități, fie un mod de a compromite oaspeții.

A decis să-și facă o imagine de american naiv, un tânăr atașat într-o țară nouă. Și-a scos portofelul și a numărat încet două sute de dolari. Bărbatul a făcut ochii mari, holbându-se la bancnotele verzi. Îi dădea prea mult? Ce puteai cumpăra cu două sute de dolari în România? A calculat leii locali la o rată dublă și și-a dat seama că era mai mult decât salariul unui muncitor pe câteva luni.

— Un moment, vă rog. Trebuie să merg la seif.

Tânărul a luat dolarii, a dispărut într-o cameră din dos, apoi s-a întors în câteva minute cu un teanc de bani românești, pe care Hefflin i-a îndesat în buzunar.

— Nu vreți să-i numărați?

— Am încredere în tine.

— Ah, trebuie să fie prima dumneavoastră vizită la București, a spus bărbatul, cu un râset aspru.

— Da, prima. Din puținul pe care l-am văzut, este un oraș splendid.

Recepționerul s-a aplecat spre el.

— Ați dori o femeie pentru astă-seară? Orice tip doriți: blondă, brunetă, cu ochi albaștri, tânără, foarte tânără. Pot aranja orice.

„Alte informații compromițătoare. Atât de curând".

— Nu chiar acum, mulțumesc. Dar voi ține minte.

— Sau două femei împreună.

— Nu, mulțumesc.

— O, preferați băieții? Pot aranja și asta, un băiat drăguț, foarte curat.

— Doar conduceți-mă în cameră, vă rog.

Bărbatul a mormăit dezamăgit, apoi a apăsat soneria de pe biroul său. Un băiat de serviciu, îmbrăcat într-o uniformă cenușie ponosită, a apărut ca din pământ.

— Puteți bea ceva la bar – whiskey, poate – în timp ce băiatul vă duce valiza, a spus tânărul. Ați avut un zbor lung, nu?

Băiatul a ridicat bagajul de mână, dar Hefflin i-a prins brațul.

— Îl pot duce chiar eu, mulțumesc. Doar cheia, te rog.

Nu îi păsa că îi vor scotoci prin bagaj, în vreme ce el își sorbea whiskeyul îndoit cu apă. Nu avea nimic compromițător peste care să dea. Atât că nu voia să-i dispară cartușele de Kent.

Bărbatului i-a picat fața de dezamăgire, apoi i-a făcut semn cu bărbia când i-a înmânat cheia.

— Etajul al doilea, pe scări.

În timp ce Hefflin urca cu greu scările, a observat două tinere stând pe scaune în spatele unei coloane. Una dintre ele s-a grăbit după el, o blondă platinată care purta o rochie roșie și pantofi cu toc. L-a prins din urmă și i-a aruncat ceea ce ea considera a fi, în mod vădit, un

zâmbet sexy.

— Companie, domnule? a spus ea în engleză.

— Nu chiar acum, mulțumesc.

— Poate mai târziu? Doar un pachet de Kent pe noapte.

„Doar un pachet? Atât de mult a scăzut prețul?"

— Nu, mulțumesc.

— Cafea. Rămân peste noapte pentru o pungă de cafea adevărată.

Știa că era greu de găsit cafea în București și că femeia putea probabil primi un preț mare pentru ea, dar, cu toate acestea, oferta l-a șocat. Atât de disperate erau vremurile? A continuat să meargă, a ajuns la camera sa și a băgat cheia în broască. Când a intrat și s-a întors să închidă ușa, a văzut că ea era încă acolo. Își coborâse bretelele de pe umeri și îi arăta sânii goi.

— Sunt foarte bună în pat. Cea mai bună de care veți avea parte.

— Sunt căsătorit.

I-a arătat degetul, unde se vedea o verighetă, pe care și-o pusese tocmai pentru o astfel de împrejurare.

— Și? Soția nu e aici, nu?

— Soția mea e aici.

A arătat spre inimă.

Pe când închidea ușa, a auzit-o bombănind în română:

— American romantic prost.

Jack Stanton, șeful secției din București, numise hotelul Athénée o fabrică de spioni. Toată lumea, de la tânărul de la recepție, până la barmani, chelneri, femei de serviciu și prostituate, lucra pentru Securitate. Toate telefoanele și camerele din hotel erau ascultate, așa cum erau toate telefoanele publice din centrul Bucureștiului. Se știa că femeile de serviciu fotografiau toate hârtiile lăsate în cameră, inclusiv pe cele din coșul de gunoi. La fel se întâmpla și la Intercontinental și în alte câteva hoteluri în care stăteau străinii.

Nimic din toate astea nu îl privea. Nu avea asupra lui documente secrete și nu intenționa să spună nimic important la telefon. Nu-și făcea griji decât pentru pachetele de Kent care îi mai rămăseseră, pe care bănuia că nu le va mai găsi când se va întoarce. Își îndesă în buzunarele hainei și ale sacoului toate pachetele, mai puțin unul, pe care îl lăsă să fie luat. Înainte de a ieși, aruncă o privire în baie. Tom avusese dreptate. A așezat punga cu hârtie de toaletă pe podea și s-a rugat să mai fie acolo la întoarcere.

9

București Decembrie 1989

Ambasada SUA era o clădire neorenascentistă

înconjurată de o grădină luxuriantă, plină de verdeață. Cândva locuința lui Maurice Blank, un vestit bancher și finanțist din perioada Războiului de Independență al României, se afla la o sută de metri de hotelul Intercontinental. Camere și dispozitive de ascultare cu bătaie lungă se iteau de la ultimul etaj al hotelului, îndreptate direct asupra Ambasadei SUA. Se pare că Securitatea nu simțea câtuși de puțin nevoia de a le ascunde.

Interiorul era plin de pardoseli de marmură, candelabre și tavane înalte, pictate cu scene bucolice. Un bărbat în costum l-a condus pe scara cea lungă, până în biroul șefului secției, din interiorul centrului securizat de comandă al operațiunilor.

Jack Stanton, șeful secției în ultimii trei ani, era un tip supraponderal, din Brooklyn, trecut de patruzeci de ani și cu început de chelie. Hefflin l-a găsit așezat la biroul lui, cu o țigară într-o mână și aruncându-și bomboane M&M în gură cu cealaltă. Comunicaseră la telefon și prin telegrame, dar acum era prima oară când se întâlneau față în față.

Înainte să i se permită să intre în centrul de comandă al operațiunilor, doi bărbați i-au scanat corpul cu un dispozitiv electronic, apoi haina. La colțul hainei, scanerul a bâzâit. I-au cercetat haina, au rupt căptușeala și au scos un obiect rotund din metal de mărimea unei

monede. I I-au dat lui Stanton, care i l-a arătat lui Hefflin, aruncându-i apoi cu nonșalanță în paharul său cu whiskey.

— Însoțitorul de zbor de la TAROM s-a oferit să îți pună haina în cui, nu-i așa?

Hefflin a încuviințat din cap.

Stanton a râs înfundat.

— Pun microfoane tot timpul. Odată am găsit unul în haina pe care o pusesem în compartimentul de bagaje de deasupra locului din avion. Probabil că mi l-au plantat când eram la toaletă. Și-a pus picioarele pe birou și l-a măsurat de sus până jos. Așadar, Boris ți-a spus să vii aici, nu-i așa? Crede că se pune ceva la cale?

Stanton era unul dintre puținii care știau despre Boris și că asta îl ridicase cumva pe Hefflin în ochii mai-marilor Agenției.

— Întregul Imperiu al Răului se prăbușește, a spus Hefflin.

— Nu aici. Ceaușescu conduce țara cu o mână de fier, a răspuns Jack. Se spune că unul din patru români este fie agent operativ, fie informator al Securității. Noi am zice că unul din douăzeci. Cu toate acestea, nu se știe niciodată cine ar putea fi, asta e frumusețea. Ar putea fi vecinul, unchiul, fratele. Menține poporul într-o stare de paranoia de zeci de ani.

— Toate lucrurile bune trebuie să se sfârșească, a zis

Hefflin, așezându-se pe scaunul din fața lui Stanton.

— Și mai e fiul său, Nicu, un *playboy* alcoolic, care prizează cocaină și petrece mai mult timp în cazinourile europene decât acasă, a continuat colegul lui. Se presupune că el va fi prințul moștenitor.

— Mă îndoiesc că va avea șansa.

— Nu fi atât de sigur, a pufnit Stanton – Ceaușescu este un individ foarte viclean. Îl văd făcând niște schimbări minore și slăbind un pic șurubul, cât să domolească masele. Românii sunt îndeajuns de proști ca să se lase duși de nas. Prin urmare – își mestecă bomboanele M&M –, ce ai pentru mine?

Hefflin s-a uitat țintă la el, confuz.

— Să am pentru tine?

— Da, ți-au dat ceva pentru mine – ordine noi, informații –, unde-s?

— Nu mi-au dat nimic.

— Atunci ce faci aici?

L-a deranjat tonul lui, dar nu a spus nimic.

— De ce ești aici? a repetat Stanton mai tare, apoi și-a lăsat picioarele să cadă pe podea cu un bufnet.

— Boris vrea ca eu să fiu aici. Și la fel și Avery.

Jack a găsit încă un pahar și a turnat dintr-o sticlă desfăcută de Johnnie Walker Black.

— Boris vrea să fii aici? Iar Avery tocmai te-a îmbarcat în avion? Să faci ce?

— Orice este nevoie.

— Hristoase! Agenția se duce de râpă, a izbucnit șeful secției. De când dictează informatorii confidențiali acțiunile superiorilor lor? Nu că tu te-ai ocupa de ceva anume, din câte înțeleg. Boris nu face decât să-ți trimită informații. Nici măcar nu știi cine este.

— Știu că nu s-a înșelat niciodată. Uite ce e, nici eu nu vreau să fiu aici mai mult decât tine. Mi s-a ordonat să vin la București, împotriva obiecțiilor mele, să mă întâlnesc cu Boris și să văd ce vrea. Toată lumea presupune că România se duce la fund, în ciuda dubiilor tale. Poate că rusul are o părere mai bună despre analiști decât tine.

— Analiștii americani? a râs Stanton. O să te tragă de limbă și o să-ți curețe buzunarele, înainte de prima vodcă. Unul dintre oamenii mei va trebui să meargă cu tine.

— Nu vine nimeni cu mine, a spus Hefflin. Boris nu se va întâlni cu nimeni altcineva.

Stanton a dat ocol biroului și s-a aplecat asupra lui.

— Uite ce e, sunt reguli pe care toți agenții operativi trebuie să le urmeze. Nu fraternizăm cu localnicii. Orice contacte, chiar și cele întâmplătoare, trebuie să-mi fie raportate – data, ora, descrierea contactului și ce s-a spus cu exactitate. Iar un analist, fără pregătire de agent operativ, nu se poate întâlni în niciun caz singur cu un

sovietic.

— Ar fi trebuit să primești ordine de la Langley, a spus Hefflin, privindu-l în ochi. Caută-le.

Stanton a răscolit prin mormanul de hârtii de pe biroul său și a găsit-o pe cea potrivită.

— Dumnezeule mare! „I se permit întâlnirile cu contactele fără a fi supravegheat. Are mână liberă să socializeze cu localnicii.” Așa scrie aici, negru pe alb, să fiu al dracului. Trebuie că ești un mare mahăr. Și-a dat whiskeyul pe gât și și-a mai turnat unul. Și cum ar trebui să te contacteze Boris?

— Nu e nevoie să știi. Hefflin a zâmbit, la zi, ai la îndemână vreo hartă a Bucureștiului? Vreau să mă plimb și să-mi fac o idee despre orașul ăsta.

Stanton a înjurat, apoi a scotocit prin sertar, până a găsit o hartă, pe care a aruncat-o pe birou.

— Nu lăsa statutul să ți se urce la cap. Vei fi abordat de tot felul de indivizi, inclusiv de Securitate și de agenți din alte țări. Nu discuta nimic semnificativ cu nimeni și nu bea cu niciunul dintre ei. Și, cel mai important, nu lăsa vreun țigan să se apropie de tine sau te vei trezi fără portofel sau pașaport. Fetițele drăgălașe sunt cele mai rele.

După întâlnire, Tom l-a dus cu mașina în Parcul Cișmigiu, unde voia să-și înceapă pelerinajul. De acolo, nu era decât o plimbare scurtă până în strada Sirenelor,

dacă găsea curajul.

10

București Decembrie 1989

În clipa în care a pășit în Parcul Cișmigiu, a simțit aroma vagă: un iz intens, pătrunzător, cu o notă dulceagă, înduioșătoare. Imaginile i-au invadat mintea instantaneu: primăvară, copii pe biciclete, un bărbat care vindea baloane, plimbări duminică dimineața cu Pușa, pe aleile cu pietriș. Mirosul era peste tot, impregnând aerul. I-a înmuiat pieptul numaidecât, scăldându-i-l într-o căldură pe care nu o mai simțise din copilărie. A căutat sursa. O pudră de nea acoperea pământul. Castanii și nucii nu erau decât niște schelete fragile, iar straturile de flori erau goale. Dar erau multe conifere. S-a apropiat în grabă de unul, a prins acele de pin în căușul palmei și le-a dus la nas. Nu asta era. Altceva. A pornit mai departe.

Aerul era rece, soarele abia străpungea pâcla cenușie. La un șir de mese de ciment, pensionari în paltoane grele jucau șah, în timp ce lumea stătea în jurul lor, cântărind în tăcere tablele. Femei cu copii treceau în sus și-n jos, un bărbat cu un cărucior vindea dulciuri. Hefflin a mers mai departe, continuând să caute.

Mirosul se îndepărta, așa că s-a întors și a apucat-o pe altă alee.

Era mai intens acum. Era acolo, undeva aproape. Vopseaua de pe bancă? Nu, era veche și se scorojea. A observat un gard viu. În ciuda momentului anului, frunzele continuau să se agațe, ca niște naufragiați disperați. Ele să fi fost sursa? Și-a lipit fața de un tufiș și a tras aer adânc în piept. Da, aici era, parfumul acela dumnezeiesc. A ciupit frunzele și a inhalat până când plămânii și creierul i s-au îmbibat cu aroma aceea divină. Ce prostie. Nu erau decât niște arbuști. Și totuși, mirosul lor îi stârnise o senzație copleșitoare de bunăstare, de bucurie copilărească, după care tânjise de atâta timp.

S-a așezat pe o bancă, ținând frunzele strivite lângă față, desfătându-se cu amintirile. A văzut lacul în depărtare, cu bărcile stivuite pe mal, acoperite toate cu un strat subțire de nea, același lac, dar altfel.

Fusese una dintre acele toamne lungi din București. Mama lui vâslea ușor, atentă să nu dezechilibreze barca. Pușa avea o pungă cu fructe de pădure din care mânca.

— E pentru totdeauna, nu? a întrebat ea.

— Este Grecia. Bineînțeles că e pentru totdeauna, a răspuns el.

— Te poți întoarce să mă vizitezi?

— Nu pentru o vreme, cred. Nu până când nu voi fi

suficient de mare. Au rămas amândoi tăcuți, între ei căscându-se încet o prăpastie. Nu vreau să plec, a șoptit el. Poate că putem fugi.

Ea a zâmbit cu tristețe.

— Ești un băiat atât de prostuț.

— Îți voi scrie în fiecare zi, promit.

— O dată pe lună, dacă poți, a zis ea.

— O dată pe lună? Dar voi avea atât de multe de spus. Nu va încăpea totul într-o scrisoare.

— Spune-mi doar cât de mult mă iubești.

— Voi umple toată pagina cu „te iubesc, te iubesc", i-a răspuns.

— Și că nu ai găsit o altă fată.

— O altă fată? Ce altă fată? Promit să te iubesc doar pe tine, pentru totdeauna.

— Și eu pe tine, pentru totdeauna.

În colțul ochiului i s-a ivit o lacrimă, care i s-a rostogolit pe obraz.

Pușa, prima lui iubire, cea mai profundă, emblematică. Dar încetase brusc să-i mai scrie după un an, pe când el se afla încă în tabăra de refugiați din Grecia. Fără explicații, fără rămas-bun. Se prăbușise în tristețe luni în șir, trădat, abandonat. Cu toate acestea, nu se putea desprinde de ea și, de-a lungul anilor, devenise un simbol, nu doar al iubirii pierdute, ci al copilăriei pierdute. Al paradisului pierdut. Dragostea s-

a preschimbat treptat în adulație, ba chiar în rugăciune. Abia mult mai târziu, la colegiu, când a întâlnit-o pe Catherine, și-a încălcat partea de promisiune, iar acea infidelitate îl rănea chiar și acum, oricât de ridicol era.

Vântul mușcător se întețea și vedea că până și jucătorii de șah își strângeau piesele. Nu mai putea sta acolo, depănând amintiri. Și-a stabilit un traseu pe hartă către strada Sirenelor și s-a ridicat să plece. Pulsul i s-a accelerat brusc. Oare o mai fi acolo sau au demolat-o? Poate că era prea târziu. Poate că venise degeaba. Panica l-a sufocat. A început să alerge, iar fețele se întorceau să privească spre bărbatul acela nebun. Nu era decât la câteva străzi distanță, dar trebuia să traverseze o mie de ani ca să ajungă acolo.

*

A ieșit în mijlocul străzii, caldarâmul desfundat de sub tălpi ajutându-i corpul să-și amintească. Pe strada aceasta obișnuia să joace fotbal cu băieții din cartier. Dar fie locul se deteriorase enorm de când plecase, fie memoria îi juca feste. Casele cu tencuiala cenușie, cândva acoperite de iederă luxuriantă, erau acum dezgolite și dărăpănate; gardurile erau rupte, ca niște guri știrbe; trotuarele erau crăpate, prăbușite. Majoritatea caselor păreau pustii. „Poate că e prea târziu, poate că și casa mea este abandonată acum și nu mai are cine să-mi spună unde să o găsesc sau cine

sunt”. Tanti Bobo era încă acolo, negreșit. A început să alerge pe stradă, cu trupul plutind de disperare. Ferestrele se căscau întunecate, hohotind spre el; panica lui reverbera în pietrele caldarâmului. S-ar putea ca toate acestea să fie în van.

S-a oprit în fața unui gard de fier forjat. Aici să fie? Dar era prea mic, mult prea mic. Poarta a scârțâit când a deschis-o. A pătruns în curtea îngustă și și-a recunoscut casa pe dreapta, încă acolo, singurul imobil cu două etaje din curte. Ferestrele și ușile erau acum baricadate cu scânduri putrede, fațada clădirii era străbătută de fisuri lungi și micul balcon, pe care tanti Bobo obișnuia să-i ghicească mamei sale viitorul în zațul de cafea, abia se mai ținea. Era ca și când ar fi văzut un vechi prieten pe patul de moarte. Valul de greață aproape că l-a înecat.

Pe partea stângă a curții erau înșiruite celelalte case, clădiri cu un singur nivel, care făcuseră parte din zestrea mamei sale. Fuseseră ocupate, în ordine, de domnul și doamna Chiobănescu, tanti Bobo și domnul și doamna Adrianu. În cea din urmă locuia familia Pușei. Dar acum casele arătau pustii, acoperișurile se prăbușeau, iar pe suprafețe mari din pereți se ițea cărămida goală de dedesubt.

Stătea în fața ușii baricadate a casei sale, nesigur dacă să încerce să intre sau nu. Poate că era mai bine să-și

păstreze amintirile așa cum erau în loc să le întineze cu imagini ale degradării, pe care nu va fi niciodată capabil să și le șteargă din minte. Însă ceva îl îndemna să continue, o dorință potrivnică de a suferi și de a se face în așa fel încât să simtă totul. Mâinile lui, ca și când ar fi acționat singure, au tras de scândurile putrede. A împins ușa cu umărul, care s-a dat de perete, invitându-l să intre.

Holul era întunecat și mirosea a mucegai. După ce ochii i s-au obișnuit cu întunericul, a văzut o lampă cu ulei într-un colț pe dușumea. Încă mai avea puțin ulei în ea. După ce a aprins-o, a putut distinge treptele, care urcau spre apartamentul lor de la al doilea etaj. Casa aparținuse familiei sale înainte de război, laolaltă cu alte clădiri din curte. Dar, după război, se spunea că noul regim comunist naționalizase toate proprietățile private. Casa a fost considerată prea decadentă pentru o singură familie, așa că au dat ordin ca o altă familie să locuiască la primul etaj: domnul Trent, un avocat care purta monoclu, împreună cu soția sa.

Și-a așezat mâna pe balustrada pe care, în copilărie, își dădea drumul la vale în fiecare dimineață. Acum era ciobită, cu câțiva stâlpișori lipsă. Treptele de lemn scârțâiau sub pașii lui. Pe palierul de sus, și-a amintit de lada pentru gheață de lângă fereastră, pe care un bărbat o umplea cu un bloc de gheață în fiecare săptămână,

ținând-o cu niște clești mari. Pe dreapta erau ușile spre baie și bucătărie, iar pe stânga, ușile franțuzești care duceau spre restul apartamentului, pe care le-a deschis acum. S-a trezit în vechiul său dormitor și, deodată, o veche amintire familiară pluti ca un balon deasupra podelei, în locul în care fusese cândva patul său.

Era în toiul iernii. Afară ningea cu fulgi mari și vântul șuiera. Și-a amintit cum s-a strecurat sub plapuma grea, așteptând ca tatăl său să înceapă.

— Ești gata? a întrebat tata.

El a încuviințat din cap, cu inima duduindu-i de nerăbdare.

— Ce poveste vrei să auzi astă-seară?

— Cea cu vânătorul din pădure, a spus el.

— Ah, da, e o poveste bună. Așadar...

Tatăl s-a așezat pe un scaun de lângă patul său, și-a dres glasul și a început.

— A fost odată ca niciodată un vânător. Nu era un vânător prea bun, față de alți vânători. Motivul era că nu îi plăcea să ucidă nimic.

— Atunci cum poate fi vânător? a întrebat el.

— Ei bine, asta era problema. O făcea pentru că era nevoit să o facă, așa cum se întâmplă cu atâtea lucruri în viață. Era forțat să vâneze astfel încât familia sa să poată supraviețui, însă nu-i plăcea. În orice caz, într-o zi, se afla în pădure. Era o zi crâncenă de iarnă și ningea,

cu fulgi mari și deși, exact ca în seara asta. Cerul era acoperit cu nori negri și nu se vedea nici crâmpei de soare. Zăpada era atât de adâncă, încât se cufunda întruna în ea până la genunchi. I-au înghețat picioarele și mâinile și de-abia mai putea merge, dar tot înainta, pentru că trebuia să o facă. Cu toate acestea, după câteva ore, nu a găsit nicio pradă – niciun iepure, nicio vulpe, nicio căprioară.

— Unde sunt?

— Acasă cu familiile lor, ca tine astă-seară. Este prea frig ca să stea afară. Astfel că, după câteva ore de mers, se hotărăște să se dea bătut și să plece acasă. Atunci își dă seama că s-a pierdut.

— Ooo!

— Da, este ușor să te rătăcești în pădure. Copacii arată toți la fel. Și, dat fiind că nu vede soarele, nu-și dă seama încotro e răsăritul și încotro apusul.

— Dar busola lui?

— Ei bine, urma să ajung la asta, a spus tatăl său. Și-a căutat busola și și-a dat seama că trebuie să o fi scăpat pe drum.

— Este un vânător nepriceput, a chicotit el.

— Da, ei bine, ți-am spus că nu era un vânător prea bun. Așa că ce face?

— Încearcă să o ia înapoi pe urmele lui rămase în zăpadă.

— Așa e. Dar, după ce face asta pentru o scurtă vreme, descoperă că ninsoarea abundentă i-a acoperit urmele. Și totuși, continuă să înainteze, deși știe că s-ar putea să se adâncească și mai mult în pădure.

— E speriat?

— Bineînțeles că e speriat. Dar, chiar și așa, nu-și pierde speranța. Știe că trebuie să se întoarcă la familia sa, căci depindeau de el. Astfel că își continuă drumul, pas cu pas. În scurt timp, vede că lumina zilei se împuținează și știe că dacă nu iese din pădure înainte de lăsarea nopții, s-ar putea să moară înghețat.

— Ooo!

— Exact atunci aude un zgomot.

— Ce fel de zgomot?

— La început este doar o mișcare prin pădure. Apoi aude un mormăit gutural.

— Ooo!

— Nu-și dă seama de unde vine mormăitul, din pricina crivățului care șuieră în jur. Așa că își ridică pușca și merge încet înainte.

— Este curajos.

— Da, cred că e. Deși urăște să ucidă, trebuie să se apere. Exact când trece pe lângă un copac mare, îl vede: un urs rus mare[7].

---

[7] Ursul rus este un vechi simbol al Rusiei, reprezentată printr-un urs brun, asociat atât cu Imperiul Rus, cât și cu Uniunea Sovietică și Federația Rusă din prezent,

— E cel mai mare?

— Cu siguranță cel mai fioros. Poate mânca un om dintr-o singură înghițitură.

— O singură înghițitură?

— Da, crede-mă când îți spun. Dar ursul ăsta stă întins lângă copac. Mormăie de câteva ori, însă vânătorul vede că nu e prea convins. Apoi își dă seama de ce. Ursul e rănit. Zăpada din jurul lui este înroșită de sânge.

— Ce face vânătorul?

— Ei bine, la început crede că trebuie să îl ucidă, pentru că știe că nu e nimic mai fioros decât un animal rănit. Așa că ridică pușca, spune o rugăciune pentru urs și se pregătește să îl împuște, când ursul începe să îi vorbească.

El chicoti din nou.

— Urșii nu pot vorbi.

— De unde știi? În cazul meu, acest urs poate.

— Ce spune?

— Ursul spune: „Nu e corect să împuști un urs lipsit de apărare. Sunt rănit. Nu îți pot face rău.” Vânătorul este cel puțin surprins. Nu a mai auzit vreun urs vorbind vreodată. Dar îl crede.

— De ce?

---

folosit adesea într-un context ironic, sugerând că Rusia este „mare, brutală și stângace” (n. tr.).

— În primul rând, pentru că ursul are o figură sinceră. Și, în al doilea rând, pentru că vede cât de slăbit este ursul din cauza sângelui pe care l-a pierdut. Astfel că vânătorul se apropie puțin și vede că piciorul din față al ursului sângerează rău, probabil după ce a fost împușcat de un alt vânător.

— Ce face?

— Îi spune ursului: „Te pot ajuta. Pot să-ți leg piciorul, ca să nu mai sângerezi. Altfel vei muri".

„Vrei să *mă* ajuți?" spune ursul surprins. „Sunt dușmanul tău natural, deși nu am mâncat niciodată un om. Doar animale mici, bietele de ele." Vânătorul vede că ursul este ca el. Urăște să vâneze și nu vrea decât să supraviețuiască. Așa că îi spune: „Urăsc să văd pe cineva suferind, mai ales un urs minunat ca tine. Dar trebuie să-mi promiți că nu mă vei mânca, după ce te voi bandaja." „Promit", spune ursul. „Mi-a pierit pofta oricum." „Iar eu m-am rătăcit și am nevoie de îndrumări ca să ies din pădure și să mă întorc acasă", zice vânătorul. Ursul e de acord și cu asta. Astfel că vânătorul își folosește fularul pentru a bandaja piciorul ursului, iar sângerarea se oprește imediat. Vânătorul îi spune că trebuie să desfacă bandajul peste o oră. Între timp, sângele ar trebui să se închege și nu va mai sângera. Ursul spune că va urma îndrumările vânătorului. Deja începe să se simtă mai bine și se ridică

în picioare. Vânătorul este uluit de ursul uriaș și se teme că îl va mânca.

— Dar este un urs onorabil, nu-i așa? a întrebat el.

— Da, este. Ursul îi indică drumul cu o mișcare a capului și spune: „Mergi în direcția aceea și într-un ceas vei ieși din pădure. Și îți mulțumesc că mi-ai salvat viața. Vom fi prieteni pentru totdeauna.” Apoi îi dă vânătorului o îmbrățișare.

— O îmbrățișare?

— Sigur. Nu ai auzit de îmbrățișare de urs? Așa că vânătorul urmează îndrumările ursului și sosește acasă, la familia sa, la timp pentru cină.

— Îl mai vede vreodată pe urs?

— Știi că da. Tot restul vieții lor, vânătorul și ursul rămân prieteni la cataramă. Se întâlnesc în pădure cam o dată pe săptămână și discută despre evenimentele din lume, la un ceai cu miere. Așadar, ești gata de culcare?

— Cred că da.

— Noapte bună atunci și să visezi la marea prietenie dintre ursul rus și vânătorul șovăielnic și cum și-au salvat viața unul altuia.

Amintirile, precum spiritele, se ascund în ungherele apartamentului, repezindu-se să înspăimânte sau să topească inima copilului care s-a întors, acum adult. În sufragerie, acum pustie, se afla cândva o masă mare de mahon, sub care în clipa aceea aștepta să-l asalteze o

amintire. Exact pe aceeași masă juca șah cu tatăl lui în fiecare seară.

Și-a amintit de o seară anume în care tatăl său juca fără regină. Regina lui se îndrepta spre unul dintre pionii tatei, care protejau regele, calul și turnul său amenințând același pion. Pionul tatălui era apărat de regele și calul său, în timp ce alte piese erau de partea cealaltă a tablei, făcând Dumnezeu știe ce.

— Cred că te-am prins, a spus, apoi i-a luat pionul cu calul.

Tata i-a luat calul cu propriul său cal, apoi el a luat calul adversarului cu regina.

— Șah mat, a zis, gata să explodeze de bucurie.

— Nu așa de repede.

Tatăl său a arătat spre un nebun de partea cealaltă a tablei, a cărui cale se deschisese brusc prin mișcarea calului condamnat. Acum i-a luat regina.

— De unde a apărut nebunul acela? a strigat el.

Tata a ridicat arătătorul; urma o lecție.

— Întotdeauna să fii atent la nebunul ascuns. În viață, ca și în șah, elementul neașteptat, nevăzut, acela e nebunul ascuns.

Dar mai era o altă amintire, una mai recentă, care stătea alături de cea veche, din pricina acelei blestemate piese de șah. Era la Harvard, chiar la începutul relației lor. Catherine îl provocase la un joc amical de șah. Dar

nu un joc amical avea ea în minte.

11

Universitatea Harvard, Cambridge, Massachusetts Ianuarie 1980

Îi spusese cum să ajungă la locuința ei din afara campusului – un apartament cu două camere, mobilat cu ceea ce păreau a fi piese de epocă autentice, Ludovic nu-știu-care. Când i-a deschis ușa, el a scos un icnet. Era îmbrăcată cu o rochie neagră care îi ajungea exact până deasupra genunchilor, ciorapi negri, pantofi cu toc de aceeași culoare și o pereche de mănuși de operă, lungi până la coate. Édith Piaf cânta *C'est l'amour* în fundal.

Sticla de vin roșu era deja desfăcută și „respira". Se întreba ce ar spune părinții săi dacă le-ar zice să își lase sticla de vin Gallo[8] de patru litri să respire, înainte de a turna apă minerală peste el. Tabla de șah îi aștepta pe o măsuță de lângă o lampă cu abajur roz. Piesele erau din mahon, frumos sculptate, și, când a ridicat una, a observat că aveau metal la bază, ca să nu se răstoarne.

Ea a turnat vin și au ciocnit.

— Saint-Estèphe. Cred că ți-ai dat deja seama că îmi

[8] E&J Gallo – cel mai mare producător de vinuri din Statele Unite, cunoscut pentru prețurile sale accesibile (n. tr.).

place vinul de Bordeaux.

— Credeam doar că îți plac vinurile numite după sfinți.

Ea a zâmbit compătimitor.

— Acum, regulile: pentru fiecare piesă pe care o pierdem, ne scoatem un articol vestimentar.

Inima lui a început să o ia la galop. O vagă urmă de greață.

— Acum înțeleg mănușile de operă.

— O doamnă trebuie să se pregătească dinainte.

Și-a țuguiat buzele.

— O doamnă nu joacă șah pe dezbrăcatelea, a spus el.

— O, chiar ai multe de învățat.

Ea a ales albul – privilegiul doamnelor. Atacul ei a început cu un pion la D4, pe care el l-a contraatacat cu pion la D5. Jocul a continuat, fără ca vreunul dintre ei să ia vreo piesă. El a făcut o rocadă. Ea a mutat nebunul la E2. El i-a luat pionul cu al lui, DxC4. Ea și-a scos încet o mănușă, ca o stripteuză, fără să-și ia privirea de la el în tot acest timp, și a întins-o pe canapea. El tremura pe dinăuntru, neîndrăznind să înfrunte direcția înspre care se îndreptau toate acestea. Ea i-a luat calul cu nebunul. El și-a scos sacoul. I-a luat nebunul cu calul, iar ea și-a scos cealaltă mănușă. Au continuat să joace. După o jumătate de oră, era desculț, cu cămașa scoasă, iar ea în ciorapi și într-un furou negru. Édith cânta *Non, je ne*

regrette rien.

— Mergi la sală. S-a uitat la pieptul lui. Și ești bronzat.

„Nu, doar grec."

— Ce primește câștigătorul? a îndrăznit el să întrebe.

— *Câștigătoarea* va alege ce face cu trupul gol din fața ei.

Panica îl îndemna să dea bir cu fugiții, așa că a alungat-o.

— Vrei să spui *câștigătorul,* a spus el, luându-i unul dintre cai.

Ea și-a desprins o bretea de pe umeri și a lăsat furoul să cadă la podea. Pe sub el purta un corset negru, cu portjartiere de aceeași culoare prinse de ciorapi.

— Nu-i corect, a protestat el, deși nu convingător, căci priveliștea îi tăia respirația.

Când ea i-a luat calul două mutări mai târziu, a fost obligat să se ridice – și-a desfăcut cureaua și i-a dat drumul la podea.

— Cureaua? Nu face parte din pantaloni? a obiectat ea.

— Nu dacă portjartierele tale nu fac parte din ciorapi.

— Prea bine, pierzi chiar și așa.

I-a trimis o bezea.

Două mutări mai târziu, i-a luat unul dintre turnuri. Ea s-a ridicat, a pus un picior înfășurat în ciorap pe brațul fotoliului lui și a tras încet în jos centura

portjartierului.

— Ba chiar îți voi da un bonus, dacă tot pierzi.

Și-a rulat ciorapul centimetru cu centimetru, l-a scos dând la iveală o ojă de un roșu-închis, apoi i l-a înfășurat în jurul gâtului. Îl apucase amețeala. Era prea târziu să mai dea înapoi acum, nu dacă voia să o mai revadă sau să-și păstreze demnitatea. Ea a mai pierdut o piesă după încă o mutare și a repetat tachinarea cu celălalt ciorap. Nu-i mai rămăseseră decât corsetul și lenjeria intimă – mătase neagră, tivită cu dantelă. Nici el nu mai avea decât două articole vestimentare pe el, pantalonii și chiloții.

Apoi a pierdut nebunul și s-a ridicat pe picioare nesigure să-și descheie pantalonii.

— Lasă-mă pe mine, a șoptit ea.

A îngenuncheat în fața lui și a început să bâjbâie după nasturele de sus, fără îndoială în mod voit, căci trebuie să-i fi văzut erecția. A desfăcut fermoarul, apoi a lăsat pantalonii să cadă.

— Chiloți negri, exact cum am crezut, a râs ea. Majoritatea bărbaților americani poartă boxeri, ca tata. Ce prostie. Și-a trecut mâna peste penisul lui tot mai umflat. Cuiva pare să-i placă jocul ăsta.

El și-a îndepărtat pantalonii și a ridicat-o.

— Nu vrei să închei jocul prematur.

— În niciun caz, deși bănuiesc că nu va fi decât o

scurtă amânare înainte să reluăm jocul, a chicotit ea.

S-au așezat din nou dinaintea câmpului de luptă.

El avea mai multe piese, dar suspecta că la mijloc era viclenia ei, pentru a echilibra diferența inițială dintre numărul de articole vestimentare.

— Se impune încă o sticlă de vin, a declarat ea, pentru finalul jocului.

Când s-a ridicat, i-a urmărit corpul suplu, îndreptându-se ca o panteră până la micul suport pentru vinuri de pe blatul din bucătărie. A scos o sticlă și i-a dat-o s-o deschidă. Era un vin diferit acum, cu un nume pe care nu-l recunoștea: Châteauneuf-du-Pape. A scos dopul cu tirbușonul și a turnat. Niciunul dintre ei nu s-a atins de pahare.

Urma mutarea lui. Deși la suprafață poziția părea bună, nu avea încredere în licărul din ochii ei. L-a privit chipul, apoi mâna, în timp ce a mutat regina pentru a da șah regelui ei neprotejat. Ea a mutat calul pentru a-l bloca. Era o mutare disperată, una la care răspundea luându-i pur și simplu calul cu regina, ceea ce a și făcut, deși cu emoții. S-a ridicat și, cu mișcări lente, în răspăr, și-a desfăcut corsetul și l-a aruncat la podea. Avea sâni fermi, frumos conturați, cu sfârcuri deschise la culoare, acum întărite. Umflătura din chiloții lui părea gata să explodeze. A inspirat adânc, încercând să-și controleze avântul numărând în sens invers de la o sută. Citise că,

și-a amintit el, în Franța, femeile stăteau la soare pe plajă cu sânii goi, așa că poate asta nu era o concesie prea mare din partea ei. Și totuși, pentru un imigrant din America, imaginea era magică.

— Acum suntem chit. Fiecăruia ne-a rămas un singur lucru.

Ea afișa un zâmbet răutăcios, anticipând poate un truc secret pe care era pe cale să i-l aplice. A mutat, scoțându-și regele din șah mat. Atunci și-a dat seama că mutarea aceasta a deschis calea pentru un nebun solitar, aflat de partea cealaltă a tablei, de care uitase cu totul. Acum regele său era în șah mat.

— Unde ai învățat mișcarea asta? a întrebat el, uluit.

— Nebunul ascuns, a răspuns ea, radioasă. Nu l-ai văzut, nu?

Nenorocitul de nebun ascuns despre care îl avertizase tatăl său. Panica l-a făcut să caute precipitat o ieșire. Regele lui nu avea decât o singură mișcare posibilă, căci turnul ei bloca celălalt flanc. A mutat ezitant regele, simțind catastrofa ce avea să urmeze. Ochii ei reci i-au străpuns pe ai lui, în timp ce mâna îi plutea pe deasupra pieselor, oprindu-se în cele din urmă la regină. A prins-o între degetele cu unghii roșii și a plutit cu ea pe deasupra tablei. Ochii lui o urmăreau ca un condamnat care se uită cum cade lama ghilotinei, până când regina s-a așezat pe un pătrat vizavi de rege.

— Șah mat.

Era amorțit, cu mintea țăndări în urma anihilării de netăgăduit. Mâna ei i-a făcut semn să se ridice și l-a condus în dormitor.

Singura lumină din încăpere era o lumânare pâlpâitoare din colț, care arunca umbre tremurătoare pe pat. Când l-a tras pe pat, blândețea din vocea ei, caldă, maternă chiar, „Sunt prima, nu-i așa?", i-a liniștit trupul care tremura și groaza pe care o trăda. Reușise să se prefacă până aici, un impostor care se dădea drept un bărbat de lume, curtenitor, rafinat. Dar acum reprezentația lui se sfârșise, prefăcătoria fiind dată în vileag. Ea i-a luat tăcerea drept încuviințare. Îi venea să o ia la fugă, să-și salveze ultimele rămășițe de demnitate. Dar blândețea din vocea ei l-a ținut acolo, laolaltă cu sentimentul că era în siguranță, cu căldura care îi pătrundea spiritul, senzație pe care nu o mai trăise din copilărie.

L-a tras deasupra ei, desfăcându-i gura cu limba și trăgându-i încet chiloții în jos. Iar apoi o căldură, umedă și primitoare, și și-a dat seama că ea își lepădase deja ultima piesă vestimentară, fără ca el să observe, și că acum era în interiorul ei, în siguranță și totuși atât de vulnerabil. Șoaptele ei blânde, „Ești minunat, atât de minunat", l-au încurajat și a descoperit că trupul lui știa să facă dragoste, mâinile sale atingând-o tandru unde

iscau gemete de plăcere, șoldurile lui prinzându-se într-un dans lent cu ale ei, până când l-a apucat strâns, încolăcindu-și picioarele în jurul taliei lui și au fost scuturați amândoi de spasme care păreau să suspende timpul cu totul.

Seara aceea avea să fie urmată de nenumărate alte nopți magice, în timpul cărora ea l-a călăuzit cu grijă și tandrețe, până când a scăpat de toate inhibițiile. Îl îndrumase atât în dragoste, cât și în spionaj. Și, în mintea lui, jocul de șah s-a împletit pentru totdeauna cu sexualitatea ei.

*

Acum a alungat amintirile despre Catherine și a ieșit din ruinele a ceea ce fusese cândva casa lui. Cum stătea pe prispă, a încercat să lase amintirile unei vieți mai suave și mai inocente să-i invadeze mintea, anii scurși și simplitatea lor formând o insulă protectoare la care se putea întoarce, căutând alinare. Și-a amintit de zilele de vară în care stătea întins cu Pușa sub măr, iar ea îl hrănea cu câte un fruct de pădure la fiecare sărut; serile cu tanti Bobo care le ghicea în palmă. Imagini, de mult îngropate, cu un băiețaș numit Fiii și o fată pe care o chema Pușa, cândva inseparabili.

A alungat și amintirile acelea. Și-a spus din nou că, din nefericire, viața mergea înainte. Timpul nu curgea decât într-o singură direcție. Chiar dacă o găsea, fata cu

părul bălai i-ar fi acum complet străină.

12

București Decembrie 1989

În timp ce înainta pe aleea pietruită din curte, a simțit că-l lovește ceva în umăr. Și-a dat seama că era găinaț de pasăre, un semn de bun augur. O cioară se învârtea în văzduh. Partea din el care mai credea încă în magie a prins curaj, așteptându-se ca Pușa să iasă săltând din casă și să-i sară în brațe. Dar când a ajuns în locul în care se afla cândva locuința Pușei, nu a mai găsit decât o dărăpănătură împresurată de buruieni. Era o liniște profundă pe vechiul maidan, câmpul pustiu unde ținuseră cândva pui, întreruptă doar de croncănitul ciorii care se învârtea în cerc în înalturi. În colțul câmpului se afla bătrânul lor măr, nu atât de înalt pe cât și-l amintea, dar încă impunător. În clipa aceea a observat o siluetă așezată pe un taburet sub el, privindu-l în tăcere: o femeie căruntă, cu o față brăzdată de riduri adânci, ochi negri și o pipă aprinsă în colțul gurii. Deși părul ei brunet și lung încărunțise, ochii negri rămăseseră la fel, pătrunzători și bănuitori, ochi de țigancă, ce-ți străpungeau sufletul.

— Vino aici, băiete, a spus ea cu voce aspră.

El s-a uitat țintă la ea fără să se miște, savurând momentul cât mai era încă străin. Nu era prea târziu; putea încă face stânga-mprejur, fugind fără ca ea să știe.

— Apropie-te, băiete. Te așteptam. Ce norocoasă sunt să-l revăd pe micul meu Fili.

S-a ridicat, deschizându-și brațele să-l cuprindă. El a ezitat, apoi și-a îngropat capul la pieptul ei, așa cum mai făcuse de atâtea ori.

— De unde ai știut că vin? a întrebat el.

— Cioara mi-a spus. A arătat spre pasărea neagră care se oprise în vârful mărului. Am pierdut șirul timpului. Te-ai făcut voinic și chipeș, a zis ea, închinându-se. Cioara mi-a spus și că părinții tăi nu mai sunt. Dumnezeu să-i binecuvânteze pe amândoi. I-am iubit mai mult decât pe propria mea familie. Vino.

L-a tras către aceeași casă cu o singură încăpere în care locuise mereu, acum mult mai mică decât își amintea.

Înăuntru era întuneric și cald. Tăciunii aprinși din vatră încă radiau căldură. Și-a amintit de covorul țărănesc roșu, țesut de mână, șters și tocit acum, de cufărul de stejar din colț, în care își ținea toate straiele țigănești, pe care Pușa le încerca cu drag, de fonograful rusesc, la care punea balade țigănești vechi. Dar lucrul cel mai familiar era mirosul ei de fum uscat, pe care ajunsese să-l îndrăgească și să-l identifice drept al său.

A deschis un sertar și a scos o cutie veche de metal

legată cu o fundă galbenă, apoi s-a afundat într-un fotoliu roșu tocit, pe al cărui braț și-a dat acum seama că îl încăleca în copilărie, prefăcându-se că era călare pe cal.

— Am început să uit, a zis ea, desfăcând funda galbenă cu mâini tremurătoare. Din cutia de metal a scos un teanc de fotografii, pe care le-a așezat în poală. Dacă-ți pierzi memoria, nu prea mai are rost să continui să trăiești.

A căutat printre fotografiile vechi, șterse și îngălbenite, apoi a ridicat una în lumină și s-a uitat la ea, încercând să îndepărteze cu privirea vălul timpului, pentru a vedea imaginea cu ochiul minții, amintindu-și de ziua aceea anume în care stătuse pe un taburet, sub măr, cu un băiețaș brunet și zâmbitor în poală, gata să li se facă poză. Căci la poza cu el se uita, îmbrăcat în pantalonii lui gri tricotați și cămașă albă, stând desculț pe genunchii unei tanti Bobo mai tinere. Își amintea de rochia ei țigănească, colorată, care în poza alb-negru veche se vedea în nuanțe de alb și gri. Fața ei era ridată chiar și atunci, vântul și praful vieții duse în țigănie, la țară, lăsându-și amprenta devreme. Dar părea fericită, iar zâmbetul ei scotea la vedere un dinte de aur. În ținuta ei, dreaptă și impunătoare, se citea o mândrie de netăgăduit. Obiectivul aparatului o surprinsese cu călcâiul în aer, în timp ce îl sălta pe băiețașul surâzător

pe genunchi.

Apoi poza a fost așezată la loc, în teanc, și a apărut alta, de data aceasta cu un grup. Mama și tatăl lui stăteau împreună cu tanti Bobo, iar în fața lor se afla un băiat de șapte ani. Tanti Bobo își ținea mâinile pe umerii lui, protector, declarativ, atrăgând atenția asupra lui și totodată revendicându-l.

După care a dispărut și ea și, după ce a mai răscolit puțin prin teanc, a treia fotografie, cea mai fantastică dintre toate, căci l-a tras înăuntru, făcându-l să simtă, să guste și să miroasă lucrul după care tânjea de mai bine de douăzeci de ani, pe care și-l amintea fără să știe. În poza ștearsă și îndoită se vedea femeia cu dintele ei de aur alăptând mândră un bebeluș.

— Am fost doica ta, a spus ea, continuând să țină poza, cu mâna tremurându-i mai tare acum și ochii umezindu-i-se. Tocmai îmi pierdusem copilul și aveam încă nevoie să simt un prunc la piept, așa că mama ta m-a lăsat să te alăptez, fie binecuvântată.

— Ai avut un copil?

— Mi-a fost luat foarte curând după ce s-a născut. Abia am apucat să-l cunosc. Dar este o poveste lungă.

A fluturat mâna în aer, alungând amintirile care îi dădeau târcoale. A pus pozele înapoi în cutie, iar apoi s-a mai uitat o dată la el, încercând să îl încadreze pe acest nou Fili, adult, în schema lucrurilor. Deodată s-a

rușinat de fața lui nerasă, de faptul că își abandonase copilăria și, prin urmare, pe ea, lăsându-le pradă timpului și bătrâneții.

— Aș putea să iau pozele astea? a întrebat el.

— Sigur, trebuie să le iei. Sunt pentru tine.

A înfășurat câteva fotografii într-un batic vechi și i-a dat mica legătură.

— Majoritatea oamenilor s-au dus, a spus ea scuturând din cap. Vor demola întregul cartier. Au mai rămas câteva familii, dar și ele vor pleca în curând. Cât despre mine, le-am cerut să mă lase să stau cât mai mult timp posibil. Nu știu dacă aș supraviețui unei noi mutări, după ce am trăit aici atâția ani.

— Țigan care să nu vrea să se mute? a spus el.

Ea a zâmbit, dând la iveală dintele de aur.

— Nu mai sunt o țigancă adevărată. Am trăit prea mult departe de ai mei. Sângele țigănesc te părăsește dacă nu-l hrănești.

Și-a pus pipa jos pe masă cu o violență ciudată. Încă o persoană dezrădăcinată.

A așezat cutia de metal la loc în sertar, cu grijă, ca și când ar fi pus bine un coș cu merinde pentru iarnă, iar apoi s-a lăsat pe speteaza scaunului, ușurată, poate, că era adăpostită la loc sigur, putându-i hrăni amintirile altădată.

A început să-i enumere pe băieții din cartier.

— Micul Mugur a devenit polițist, dintre toate meseriile. Nu l-am mai văzut de ani întregi. S-a căsătorit cu o moldoveancă, dar unde locuiesc și ce fac, nu știu. Mihai este un jucător de fotbal celebru. Joacă la Dinamo. Ninel a devenit mecanic, iar Luca, Dumnezeu să aibă milă de sufletul lui, Luca este unul dintre *ei.*

Figura i se posomorî.

— Luca?

— Luca Sorin, îți amintești de el, bătăușul cartierului. S-a alăturat celor răi, e la Securitate. Sus. Nu îl văd niciodată, dar aud povești. Nu știi niciodată ce să crezi.

Hefflin și-a amintit de el acum. Fusese un puști înalt chiar și pe atunci, mereu furios, care îi bătea pe copiii din cartier, chiar și pe el de câteva ori. A oftat. Prietenii săi, Pușa, totul dispăruse, imposibil de regăsit, lăsând doar frânturi de amintiri.

— Ai suferit. O văd pe chipul tău, a spus ea. Încă le porți pică părinților tăi pentru că te-au smuls de aici. Dar gestul lor a fost pentru binele tău. A fost mult mai greu pentru ei decât pentru tine să se adapteze în noua țară.

— Poate, a oftat el. Dar ei nu au trebuit decât să-și ducă cicatricele cu ei în mormânt, pe când eu voi fi nevoit să trăiesc o viață cu ale mele. Am devenit oameni fără țară, ca...

— Ca țiganii, i-a încheiat ea propoziția.

— Îmi pare rău.

— Nu, ai dreptate. Nu este o viață fericită. Dar România nu a fost niciodată țara ta. Nu ești român și nu ai fi fost niciodată acceptat ca unul de-al locului. Românilor le place să facă deosebiri. Părinților tăi li s-a spus mereu „grecii" – alături de țigani și evrei, cei mai disprețuiți.

— Iar în Grecia, unde am trăit într-o tabără de refugiați, eram cunoscuți drept „românii", a spus el. În America, printre alți români, am devenit „grecii" din nou. Nu se termină niciodată.

— Da, analogia cu țiganii este cât se poate de potrivită, a încuviințat ea. E o condiție pe care ai moștenit-o de la părinții tăi, iar ei de la ai lor. Dacă trebuie să dai vina pe cineva, învinovățește-i pe bunicii tăi, care și-au părăsit satele din munții Greciei înainte de război, pentru a căuta o viață mai bună în România. Însă, desigur, nu poți da vina pe strămoși de mult morți, așa că învinovățești pe cine poți, a oftat ea. Dar părinții tăi au plecat pentru tine. Întotdeauna au acționat fără pic de egoism. Eu nu aș fi în viață astăzi dacă nu ar fi fost ei. Ți-au spus vreodată povestea?

— Nu.

— Nu, nu au făcut-o. Atunci lasă-mă să ți-o spun eu.

13

București Decembrie 1989

L-am întâlnit pe tatăl tău prima oară după război, a început tanti Bobo. Eram o țigancă adevărată pe atunci. Făceam parte din șatra căldărarilor. Tatăl meu era bulibașa, căpetenia, clanului Mandale. Dar am făcut greșeala de a mă îndrăgosti de un *gadjo,* un bărbat alb.

Asta era o adevărată tragedie pentru un țigan, el știa asta, fiindcă țiganii nu puteau să ia în căsătorie un *gadjo* și să facă în continuare parte din șatră.

— Era locotenent în armata română. În mod ironic, l-am cunoscut când și-a adus oamenii să ne alunge dintr-o zonă interzisă unde ne ridicaserăm tabăra, a spus ea, cu privirea pierdută în depărtare. Eram frumoasă în tinerețe și i-am atras atenția prin felul în care dansam. Nu ne-a alungat, m-a privit doar dansând. Noaptea următoare a venit și m-a luat cu el. Am vrut să spun că m-a furat, dar nu trebuia să mă fure. Inima mea a zburdat spre el. Am devenit iubiți în acea primă noapte. Am fost adusă înapoi înainte să se crape de ziuă, iar clanul nu a aflat nimic. A continuat în felul acesta luni în șir. A fost cea mai fericită perioadă din viața mea. Îmi spunea că sunt regina lui țigancă și se lăuda cu mine în fața oamenilor săi. Eram mândră și fericită să fiu cu el,

fiindcă, vezi tu, eram îndrăgostită. Dar, într-o zi, a spus ea, am descoperit că eram însărcinată cu copilul lui. Să fii însărcinată și necăsătorită, și cu un *gadjo,* pe deasupra, era de neiertat pentru o țigancă.

Pe măsură ce îi creștea burta, se înfofolea în tot mai multe haine. În cele din urmă, sarcina a devenit prea vizibilă pentru a mai fi ascunsă și a trebuit să mărturisească. A fost adusă dinaintea *Kris*-ului, sfatul bătrânilor care erau judecătorii tribului. A mărturisit totul, a plâns și și-a declarat dragostea față de tânărul locotenent. Dar abătuse rușinea asupra familiei și clanului său. Nu a durat prea mult până să o declare vinovată. A fost alungată din șatră, așa cum cerea legea țigănească. Toate hainele și lucrurile pe care nu le putea căra cu ea au fost arse, ca ale unui lepros. Numele ei nu mai putea fi rostit în șatră. Amintirea ei a fost ștearsă din mintea lor.

Acesta a fost cel mai greu lucru de acceptat pentru ea, a spus. Nu mai avea nici mamă, nici tată, nici cămin, nici trecut. Iar când locotenentul a aflat că era însărcinată, a dispărut. Era singură, disperată. Nu mai voia să trăiască. Fără comunitatea ei, era nimeni, rătăcită în lume.

— Așa că, într-o noapte, am intrat pe ascuns într-o farmacie, am furat niște somnifere și le-am înghițit pe toate. Eram într-un asemenea hal, încât nici măcar nu

m-am gândit la copil, Dumnezeu să mă ierte. S-a închinat. Eram pierdută, sufletul mi-era distrus. Tatăl tău m-a găsit pe stradă, pe jumătate moartă, și m-a luat acasă cu el. M-a făcut să dau pastilele afară, fie binecuvântat. M-a lăsat să locuiesc cu el și cu mama ta până când am adus copilul pe lume. Mama ta nu era decât cu un an mai mică decât mine, dar tatăl tău era cu zece ani mai mare. Cu toate astea, ne-am înțeles de minune. Au fost niște îngeri, amândoi. Apoi m-au mutat într-o căsuță, care era goală pe atunci, și am început să-mi câștig traiul ghicind în palmă și făcând curat în casele oamenilor.

— Și copilul tău? a întrebat el.

— Copilul meu. Da, a fost un bebeluș minunat. Expresia i s-a schimbat, copleșită de o durere profundă. Când tata a aflat că era băiat, a trimis doi bărbați în toiul nopții să mi-l ia. Eram singură la părinți, știi. Presupun că dorința tatălui meu de a avea un nepot, deși copilul a fost ilegitim și numai pe jumătate țigan, a fost mai puternică decât ura.

Nu și-a mai revăzut copilul niciodată. Părinții și șatra sa s-au mutat. Nu a mai primit niciodată vești de la ei.

— Motivul pentru care îți depăn povestea asta este pentru a spune limpede că încă îmi iubesc tatăl, chiar și după ce m-a alungat, a declarat ea. Pentru că, vezi tu, bulibașa fiind, el a fost cel care a trebuit să dea verdictul,

el a trebuit să mă declare *gadje*, neţigancă. El avea puterea de a anula decizia sfatului bătrânilor. Dar nu a făcut-o. S-a purtat ca un adevărat bulibaşă, chiar dacă i-a frânt inima să o facă, fiindcă era în interesul familiei ţigăneşti ca întreg. Şi părinţii tăi au acţionat în interesul familiei tale părăsind ţara. Ar fi fost mai uşor pentru ei să rămână. Copiii tăi, şi copiii copiilor tăi, vor beneficia cel mai mult.

— Dacă nu voi avea niciun copil? A pus aceeaşi întrebare pe care i-a pus-o cândva tatălui său. Atunci cine va beneficia de pe urma plecării noastre?

Ea l-a privit cu ochii ei negri şi umezi.

— Atât de mult îi urăşti pe bieţii tăi părinţi, încât vrei să-i pedepseşti postum, punând capăt spiţei familiei tale?

El nu a răspuns.

— Erai prea fraged ca să pricepi atunci, a spus ea, înţelegându-i tăcerea. Acum nu mai eşti. Dar suferinţa ta are o cauză mai adâncă. Aşa că, spune-mi adevăratul motiv pentru care te-ai întors. Ai venit înapoi pentru a găsi pe cineva anume.

Lui i-a tresăltat inima.

— Da, am venit să o găsesc pe Puşa.

Chipul ei ridat s-a luminat de zâmbet.

— Da, ştiu. Am ştiut întotdeauna. Am vrut doar să te aud spunând-o cu gura ta.

— Îți amintești de ea?

— Dacă mi-o amintesc? Cum aș putea să nu? Voi doi... erați mereu împreună. Nu am mai văzut așa iubire, deși am auzit de ea, o iubire care care se întinde pe mai multe vieți.

Gheara de durere din stomac i-a năvălit în gât. A simțit că i se umezesc ochii și și-a întors privirea.

— Trebuie să o găsești, a spus ea, sau nu îți vei putea găsi niciodată rostul în viață.

— Dar unde este? S-a ridicat, ștergându-și lacrimile. Ce s-a întâmplat cu ea?

Ea a clătinat din cap, cu fața umbrită.

— Părinții ei au murit la un an și ceva după ce ai plecat. Se spunea că au fost loviți de tramvai când traversau strada. Un vatman beat. La fel este și astăzi. Vatmanii și șoferii de autobuz sunt beți până la prânz. Îi găsești cu sticla de țuică făcută în casă ascunsă în haină, dând-o pe gât în timp ce conduc. Nimeni nu îndrăznește să spună nimic. Nu știi cum sunt lucrurile aici. A fluturat din mână. Pușa nu avea rude, așa că a fost trimisă la un orfelinat. Cel mai apropiat, cred. Sfântul Bartolomeu. Nu am mai văzut-o niciodată. Asta e tot ce știu.

— Un orfelinat.

A lăsat știrea să-i pătrundă în minte.

„Un orfelinat. Pușa. La un an după ce am plecat, când

eram în tabăra de refugiați din Grecia și nu am mai primit scrisori de la ea. Nu a încetat să-mi scrie pentru că m-a uitat."

— Trebuie să fi fost șocată, biata fată, cum să nu fie? a continuat tanti Bobo. Singură într-una dintre instituțiile alea oribile.

El citise relatări despre orfelinatele românești, în care mii de copii erau ținuți în condiții îngrozitoare. Nu și-o putea imagina pe Pușa acolo.

— Cum să o găsesc? a întrebat el, cu inima în gât. Trebuie să fi plecat din orfelinat cu ani în urmă.

— Mergi la orfelinat, a spus ea. Întotdeauna țin evidența.

Cioara era încă în vârful mărului când a plecat de la tanti Bobo și a pornit pe aleea pietruită, pe lângă vechea lui casă. Strada Sirenelor era pustie. Vântul rece se întețise și se înnorase.

Era încă pierdut în amintiri când a luat-o pe după colț, așa că, la început, nu a observat silueta care venea spre el. Abia când a auzit o mașină oprind în spatele lui a văzut că bărbatul cu palton negru și căciulă de blană era cât pe-aci să-l prindă din urmă, cu capul plecat, ca și când era atent la trotuarul alunecos. Hefflin s-a întors și a văzut o Dacie în care erau doi bărbați, frânând brusc în dreptul său. În timp ce unul dintre ei a coborât și a deschis portiera din spate, cel din fața lui a ridicat brusc

privirea și se pregătea să-l împingă în mașină, când a înghețat, cu privirea fixată asupra a ceva aflat în spatele lui Hefflin. Urmărind privirea bărbatului, Hefflin a văzut un ins gras cu un palton maro gros mergând rapid către ei, cu brațul țeapăn pe lângă corp, ținând ceva lung în mână. Apoi a realizat ce era: un pistol cu amortizor. Grasul a iuțit pasul și a ridicat pistolul. Bărbatul din fața lui a scăpat o înjurătură, apoi atât el, cât și tovarășul său s-au grăbit să intre în mașină și au demarat în grabă. Tipul cel gras s-a oprit, s-a uitat la Hefflin pentru un moment, apoi a făcut stânga-mprejur și a dispărut.

S-a sprijinit de zidul unei clădiri și a rămas încremenit câteva minute, incapabil să respire, cu mâinile tremurând. Se lupta să se scuture de șoc, încercând să pună lucrurile cap la cap.

Bărbații din mașină trebuie să fi fost de la Securitate, în mod surprinzător, dat fiind că abia sosise în București. Dar cine era grasul cu arma și de ce intervenise? Era limpede că toți acești oameni îl urmăriseră, iar el nici măcar nu observase.

Era doar un analist stupid, la urma urmelor, neatent la ceea ce îl înconjura.

Ce se întâmplase cu abilitățile pe care și le cultivase la Harvard, cu deprinderile pe care le învățase de la Catherine, încă dinainte de a se pregăti la Agenție? Deși

amintirile sale fuseseră saturate de povestea Pușei, imaginea lui Catherine, prima sa îndrumătoare, era cea care i se impunea în fața ochilor.

14

Universitatea Harvard, Cambridge, Massachusetts 1980

Când a ajuns la Fly Club, la opt și ceva, ea era deja acolo. L-a dat unul dintre săruturile ei eterice pe obraz – unul singur de data aceasta – și l-a condus la Tyler.

— Am să-ți spun ceva, Hefflin, a spus Tyler. Sus, în Camera Verde, rogu-te.

El s-a uitat spre Catherine, care se făcuse din nou brunetă, după cina luată împreună. Ea i-a zâmbit și a încuviințat din cap, ca și când ar fi spus: „Este în regulă, nimic rău".

Camera Verde era un salon de modă veche, cu câteva fotolii de piele aranjate în jurul unei măsuțe de cafea și cu un foc care trosnea în șemineul deschis. Nu mai fusese niciodată în încăperea aceasta, nici măcar nu știa că exista. Se afla în capătul îndepărtat al clădirii, după colț, dincolo de cele trei dormitoare. S-au așezat fiecare pe câte un fotoliu, iar Tyler le-a întins pahare cu whiskey Lagavulin.

— Domnule Hefflin, după cum îți amintești fără

îndoială, modul în care ai fost primit în acest venerabil club a fost cumva unic, a început Tyler.

— Ești foarte formal astă-seară, nu-i așa, Tyler? a spus el. S-a întâmplat ceva?

— Nu s-a întâmplat nimic, dragă amice. Încă te iubim ca pe un frate, iar formalitatea este impusă doar de seriozitatea subiectului despre care vom vorbi.

Catherine se uita la el, deși nu mai zâmbea.

— După cum îți amintești, acceptarea ta a fost influențată de un susținător important interesat de succesul tău la Harvard. Trebuie să spun, te-ai dovedit a fi o descoperire foarte promițătoare și un tip de treabă, pe deasupra.

— Mulțumesc, a zis el, deși a simțit că urmează un „dar".

— Te-ai descurcat foarte bine la studii – ai o medie de 9,70, dacă nu mă înșel, a continuat Tyler.

„De unde-mi știe media?"

— Va fi 9,80 la finalul semestrului, a răspuns Hefflin.

— Excelent. Aș vrea ca și a mea să fie pe-aproape. Ce planuri ai, dacă pot să întreb, după Harvard?

— Tata încă mai speră să mă înscriu la medicină, dar eu înclin spre studii postuniversitare în economie.

— Excelent. Acum, ce urmează să-ți spun necesită discreție din partea ta. Cuvintele mele nu trebuie să părăsească această încăpere.

Hefflin a simțit că i-a stârnit interesul și s-a aplecat ușor în față.

— Prea bine.

— Sper că nu va părea prea exagerat, dacă vei confirma acceptarea termenilor printr-o semnătură.

— Semnătură?

Era un pic surprins.

Tyler i-a înmânat o bucată de hârtie.

— Este un simplu acord care afirmă evidența, că nu vei discuta cu nimeni ce urmează să-ți spun.

Documentul era similar cu acordurile de confidențialitate pe care le studiase la cursurile de economie. Singurul lucru ciudat era că în antet avea ștampila guvernului Statelor Unite. În josul paginii era tipărit numele lui.

— De ce semnez un document guvernamental?

— Va deveni clar după ce vei auzi ce am de spus.

— În ce mă bagi, Tyler?

— Nimic rușinos, amice dragă, te asigur. Doamna Nash poate confirma asta.

— E doar un joc, i-a făcut Catherine cu ochiul.

Hefflin a semnat documentul și i l-a înapoiat.

— Excelent. Acum, suntem aici să te invităm într-o societate de a cărei existență nu are cunoștință nimeni, nici măcar administrația școlii. Această societate este alcătuită dintr-un grup select de persoane cu idei

similare, constând în mare parte din studenți, la care se adaugă câțiva absolvenți și profesori. Scopul societății este să afle dacă anumiți studenți sunt potriviți pentru și ar lua în considerare o carieră în serviciile secrete.

— CIA? a îngăimat el.

— Ăsta e unul dintre servicii, dar nu singurul. Ce facem este să jucăm jocuri. Jocuri de spionaj. În felul acesta poți vedea dacă îți place, iar ei își pot da seama dacă ai talent la așa ceva.

Hefflin a rămas tăcut un moment, nesigur dacă să o ia în serios sau să o trateze ca pe o glumă.

— Ce implică jocurile?

— Variază. Uneori ți se distribuie un student la întâmplare și va trebui să-l urmărești, pe el sau pe ea, fără a fi detectat. Sau ți se poate cere să descoperi cât de mult poți despre o persoană. Poți folosi orice mijloace îți trec prin cap: documentare, observație directă, intervievarea discretă a prietenilor sau a rudelor, orice te taie capul. Le poți cerceta prietenii, cunoștințele, iubiții, colaboratorii de afaceri și orice poți găsi. Vei fi evaluat în funcție de minuțiozitate și creativitate. Dacă informațiile sunt de bună calitate, primești bonusuri. Bonusuri monetare. De la sute la mii de dolari.

Nu-i venea să creadă ce auzea.

— Cine face evaluarea?

— *Ei* o vor face.

— Presupun că nu voi ști niciodată cine sunt *ei*?

— S-ar putea să afli. Depinde de *ei*. Te interesează așa ceva?

— Mă face curios, e ca și cum ai trăi într-un thriller de spionaj, a răspuns el. Ce se întâmplă cu informațiile pe care le strâng?

— Sunt distruse toate. În niciun caz nu vrem să compromitem intimitatea nimănui. Este un simplu exercițiu de îndemânare, abilități sociale, spirit, curaj și bravură. Chiar dacă decizi că nu este pentru tine, îți vei fi cultivat niște deprinderi observaționale care îți vor prinde bine pentru tot restul vieții.

Hefflin i-a aruncat o privire lui Catherine, dar ea se uita în jos la mâini.

— Atâta timp cât nu interferează cu studiile mele, mă bag, a spus el, în parte pentru posibilul venit, de care avea nevoie cu disperare, dar în mare măsură pentru că și Catherine era membră.

— Excelent. S-au ridicat cu toții și au ciocnit paharele. Pentru Hefflin, noul nostru jucător.

Au dat pe gât whiskeyul toți trei, apoi Tyler și Catherine și-au aruncat paharele de cristal în șemineu.

A făcut și el același lucru. Cristalul a explodat ca un foc de artificii.

— Vino, și Catherine l-a luat de braț. Am o surpriză pentru tine.

L-a tras afară, unde Jaguarul ei era parcat acum în fața intrării.

— Unde mergem?

Ea i-a aruncat un zâmbet viclean.

— Nu spun, vei afla.

*

Au mers cu mașina în Boston și tot drumul Catherine a refuzat să cedeze îndemnurilor lui de a-i dezvălui destinația. La casetofon se auzea Charles Aznavour, iar ea fredona câteva dintre cântecele ei favorite. Era într-o dispoziție de zile mari. Și el era exuberant, de parcă tocmai ar fi trecut un test.

— Tipul care te-a urmărit la prima noastră cină făcea parte din joc, presupun, a spus el.

— Nu mai face parte din joc, a răspuns ea. A picat.

— Pentru că l-ai văzut?

— Era a treia oară când dădea greș. În mod normal nu pun un jucător să urmărească alt jucător, dar după ce a dat-o în bară de două ori, i-au cerut să mă urmărească, astfel încât să văd care era problema lui.

— Și?

Ea a ridicat din umeri.

— Nu avea fler pentru asta. Mă urmărea prea de aproape uneori, permițându-mi să-l zăresc, de prea departe în alte cazuri, ceea ce îl făcea să-mi piardă urma. A încercat să îi pună unuia dintre profesorii mei

întrebări despre mine, într-o manieră atât de stângace, încât și-a făcut griji și mi-a spus. Iar când a aflat că sunt fiică de ambasador, a sunat la Departamentul de Stat pentru a obține informații despre mine. Îți poți închipui? Departamentul de Stat m-a anunțat imediat și a trebuit să-i asigur că era inofensiv. Asta a fost ultima picătură.

— Voi încerca să fiu mai discret.

— Știu că vei fi, i-a spus ea zâmbind.

L-a dus la o casă din oraș, în Beacon Hill, aparținându-i unui prinț saudit, care se pare că nu o folosea niciodată, unde i-a prezentat un grup de oameni cu totul diferit de cei cu care era obișnuit. Aveau cu toții douăzeci și ceva de ani, purtau haine scumpe și beau cocktailuri, în timp ce se legănau pe soft jazz.

— Cine sunt oamenii ăștia? a întrebat el.

— Sunt cu toții copii de bani gata, a spus ea. Unii sunt de la Harvard, alții de la colegii din împrejurimi. Bogătașii se cam cunosc între ei, fie de la școlile private, fie din taberele de tenis, vacanțele în Alpi și balurile caritabile. Nu se mai fac diferențe între averile recent agonisite sau cele moștenite, cum se întâmpla cândva, îi interesează doar cât de mari sunt, a spus ea râzând. Ah, iată-l.

— Cine?

— Bărbatul pe care vreau să îl întâlnești.

S-a uitat în direcția spre care arăta cu bărbia, spre un tânăr cu ten închis, păr brunet creț și o mustață neagră care îi amintea de Omar Sharif. Tocmai intrase în încăpere cu alți trei tineri, care aveau în mână sticle de Johnnie Walker Black.

— Îl cheamă Abdullah bin Sultan, a spus ea, fiul unui ministru saudit al Apărării, student în anul II la Harvard. Locuiește în Kirkland House. Este primul tău obiectiv.

*

A așteptat în fața clădirii Kirkland House până la miezul nopții, două seri la rând, dar nu a văzut nimic ieșit din comun. În prima seară era îmbrăcat ca un om al străzii și căra un sac mare de gunoi, iar în a doua și-a cumpărat o perucă blondă. În a treia seară purta o barbă falsă, pe care o luase de la catedra de Teatru, când a zărit un boboc de la Harvard pe care îl văzuse la petrecere intrând în apartamentul lui Abdullah cu puțin înainte de ora unsprezece. Hefflin a așteptat afară câteva ore, dar nu l-a văzut pe tânăr plecând.

În restul săptămânii, nu a făcut decât să-l urmărească pe Abdullah seara. Într-una dintre acele seri, bobocul de la Harvard a mai venit cu doi tineri în apartamentul lui Abdullah, iar la unu dimineața încă nu plecaseră, moment în care Hefflin s-a dus acasă. Într-o altă seară, Abdullah și alți doi prieteni au mers cu mașina la un

club de noapte din Boston, iar Hefflin i-a urmat într-un taxi. Au stat până la unu și jumătate dimineața, în timp ce el a băut cafea peste drum, într-un restaurant deschis nonstop. Apoi au mers cu toții la Copley Plaza Hotel și și-au luat o cameră, punct în care el s-a întors la căminul studențesc.

La sfârșitul săptămânii, s-au întâlnit în Camera Verde de la Fly Club, unde Tyler și Catherine i-au ascultat raportul. Când a terminat, au rămas tăcuți, digerând descoperirile.

— Cât știai din toate astea, Catherine? a întrebat Tyler.

— Bănuiam că preferă băieții, dar în niciun caz nu știam nimic despre orgiile lui, a spus ea. Sunt sigură că tatăl său ar fi îngrozit.

— În mod cert, homosexualitatea nu e privită cu ochi buni de către arabi, a răspuns Tyler. Ei bine, Hefflin, ți-ai dovedit negreșit calitățile, mai ales cu fotografiile pe care le-ai făcut. Sunt foarte încrezător că sponsorii jocului nostru vor fi impresionați.

Catherine a zâmbit plină de mândrie.

Două zile mai târziu, a găsit un plic așezat pe biroul său din camera de cămin. Înăuntru era un bilet: „Felicitări pentru munca de calitate”. În spatele biletului

se aflau zece bancnote de o sută de dolari. CIA? NSA[9]? Nu îi prea păsa. Erau bani adevărați.

În următoarele câteva luni, a primit alte trei misiuni: fiul unui general american care lua cocaină, fiica unui rabin conservator care avea întâlniri nocturne cu goimi și un asistent universitar de literatură poloneză care avea o aventură cu o secretară de la Consulatul Polonez din Boston. Pentru eforturile sale a primit cinci mii de dolari în total. Stătea mai bine cu banii de cheltuială decât stătuse vreodată, așa că nu a mai pus alte întrebări. Abilitățile sale investigative s-au îmbunătățit semnificativ. Deși la început s-a simțit ușor vinovat pentru că invada intimitatea oamenilor, faptul că nu era decât un joc și asigurarea că informațiile pe care le strânsese vor fi toate distruse l-au liniștit. Cu noii bani a reușit chiar să o ducă pe Catherine la operă. Se vedea că ea era mândră de succesele lui, iar recompensele carnale pe care le primea atingeau cote maxime.

Într-o zi, Pincus l-a abordat pe Hefflin să-i spună că era unul dintre puținii profesori care luau parte la jocurile de spionaj. Ceea ce nu l-a surprins, căci bănuia deja că acesta era cumva responsabil pentru faptul că

---

[9] National Security Agency – Agenția de Securitate Națională este o agenție guvernamentală a Departamentului Apărării al SUA, fondată de președintele Harry Truman în 1952, cu scopul de a proteja comunicațiile americane și de a intercepta comunicațiile puterilor străine, fiind considerată unul dintre cele mai puternice servicii americane de spionaj extern în prezent (n. tr.).

primise invitația de a se alătura celor din Fly Club. Întâlnirea inițială cu profesorul, în care acesta îi testase cunoștințele despre politica mondială, păruse un interviu pentru o slujbă la momentul acela, ceea ce îl făcea acum să suspecteze că Pincus avea conexiuni cu serviciile de informații ale guvernului.

Pincus a spus că era mândru de realizările lui Hefflin în jocuri și credea că era pregătit pentru următorul nivel. A început să îl învețe modurile sofisticate de a transmite informații, folosind ascunzători, înmânări în stații de metrou sau pe străzile orașului și scrierea codificată. Era în continuare doar un joc, a insistat profesorul, dar Hefflin bănuia că era pregătit pentru o profesie secretă. I-a spus lui Catherine de noul rol al lui Pincus, iar ea nu a părut surprinsă, ci a fost foarte mândră că profesorul îl luase sub aripa sa. Hefflin exulta în noul său rol de maestru spion.

15

București Decembrie 1989

Orfelinatul Sf. Bartolomeu se afla în clădirea unei instituții de la periferia Bucureștiului, o structură cu trei etaje cu tencuiala crăpată, ferestre mici cu zăbrele la primul etaj și acoperiș de țiglă, în mare parte spartă. Se

pare că încă funcționa.

L-a rugat pe taximetrist să-l aștepte și a urcat treptele din ciment de la intrare, care duceau spre un hol mic, în care o femeie de vârstă mijlocie, cu palton și căciulă de iarnă, stătea la un birou, citind o carte. Nu simțea nicio diferență între temperatura de afară și cea din interiorul clădirii.

A întrebat în engleză despre o fată care fusese adusă acolo cu ani în urmă. A notat numele: Pușa Pantelimon.

— Pușa? Nu este numele adevărat, e doar o poreclă, prescurtarea de la „păpușă", i-a spus femeia în română.

Și-a dat seama că nu știuse niciodată care era prenumele Pușei. A rezistat tentației de a vorbi în română cu femeia.

A repetat numele de familie în engleză și a arătat spre hârtie.

Femeia a clătinat din cap.

— Arhivele atât de vechi sunt la subsol, iar eu sunt foarte ocupată, a continuat ea în română.

Nu mai era nimeni în zona de recepție, nu se auzeau copii jucându-se, nimic care să spargă liniștea, în afară de ticăitul ceasului de pe perete. A scos un pachet de Kent din buzunarul hainei și l-a pus pe birou. S-a uitat la el cu o privire insolentă, așteptând. A mai pus un pachet. Fără nicio expresie și cu o eficiență nonșalantă, a deschis sertarul din mijloc, a aruncat cele două

pachete înăuntru și s-a ridicat.

— Așteaptă aici, a spus în engleză.

A lipsit mai bine de o jumătate de oră, timp în care el nu a văzut pe nimeni altcineva intrând sau plecând. Și nici nu a văzut sau auzit vreun copil. Când s-a întors, scutura din cap.

— Nu, nu e aici, a spus ea în engleză.

— Nu e aici? De ce?

— Poate faci greșeală. Alt orfelinat.

— Nu, acesta este orfelinatul corect.

— Atunci prea mulți ani trecut. Dosarele se pierd, sunt luate. Cine știe? a ridicat ea din umeri.

I-a mulțumit și a ieșit, dezgustat de atitudinea ei, de țară, deși de-abia sosise. Nutrise speranța că cineva o adoptase pe Pușa și că putea da de urma familiei. Dar în România nu mulți voiau să aibă copii, iar cei care doreau să adopte erau și mai puțini. În comunism, natalitatea scăzuse atât de mult, încât se introduseseră impozite pentru a pedepsi cuplurile fără copii. Dar cine ar vrea să crească un copil în țara asta, chiar dacă și-ar permite?

Inima i s-a strâns la gândul că Pușa își petrecuse întreaga copilărie în orfelinatul acela mohorât și dărăpănat. Ce efect avusese asupra ei? Ce fel de persoană devenise? Știa că odată ce copiii împlineau vârsta de optsprezece ani, orfelinatele le dădeau

drumul în lume, cu o educație minimă și cu puține deprinderi profesionale, nepregătiți pentru viață.

Ce să facă acum? Dăduse de o fundătură.

A fost recunoscător că măcar taxiul îl aștepta încă. Nu știa dacă mai putea găsi altul în cartierul acela. I-a spus șoferului să îl ducă la hotel, apoi s-a lăsat pe spate, încercând să șteargă imaginile care i se alcătuiau în minte. Pușa lui nu era de găsit nicăieri, o orfană rătăcită în marasmul acelui infern comunist. Iar dacă o va găsi vreodată, nu va mai fi Pușa a lui.

La un moment dat a observat că șoferul privea în oglinda retrovizoare și s-a gândit că se uita la el. Dar apoi ochii șoferului s-au îndreptat către oglinda laterală și era evident că se uita la ceva din spatele lor. Hefflin s-a întors să se uite în retrovizoare. O Dacie neagră venea în urma lor la vreo cincisprezece metri, singura mașină, în afară de ei, pe strada aceea pustie.

— Sunteți american, da? a întrebat șoferul.

A răspuns că da.

Șoferul a scos un oftat de ușurare.

— Așa se explică. Mă gândeam că mă urmăresc pe mine.

— Cine?

— Securiștii din spatele nostru.

Hefflin s-a întors să se uite din nou. Distingea doi bărbați în interior.

— Poți face ceva să scăpăm de ei? a întrebat.

— Să scăpăm de ei? a râs șoferul. Nu scapi de Securitate. Dacă scapi, te găsesc acasă. Pur și simplu te obișnuiești cu ei. Sunt peste tot, ca șobolanii.

*

La Athénée, a ocolit zona barului și a urcat direct în camera lui. Când a deschis ușa, s-a oprit. Scena era prea absurdă, chiar și pentru România. În patul lui dormea o femeie goală. Avea cel mult douăzeci de ani. Era o roșcată frumoasă, nu aceeași care îl abordase înainte. Când l-a auzit intrând, a ridicat capul de pe pernă.

— Bună. Mă gândesc că poate te simți singur, da? a spus ea în engleză.

A văzut o rochie galbenă mătăsoasă aranjată frumos pe scaun și o pereche de pantofi negri cu toc sub el. Rochia arăta decent dar era demodată. S-a uitat pe etichetă și a văzut că era franțuzească și din mătase adevărată.

— A fost a bunicii mele. Ochii i s-au luminat. Îți place? O îmbrac pentru tine.

S-a grăbit să coboare din pat și și-a tras rochia peste cap. Îi stătea bine. El i-a dat pantofii. Ea și i-a pus și a pozat.

— Mai bine cu pantofi cu toc, nu? Fac sânii și fundul să se ridice.

— Te rog să pleci.

— Dar de ce? a spus ea în română. Sunt mai frumoasă decât orice fată din hotel. Întreabă pe oricine.

Știa că trecuse la română ca să vadă dacă și-a pierdut cumpătul și va răspunde în aceeași limbă, după care va raporta la Securitate. Dar el nu a făcut decât să facă semn din bărbie către ușă.

— Doar o sticluță de vodcă adevărată, atâta tot, a continuat ea în română, pentru toată ziua și noaptea.

— Nu înțeleg nimic din ce spui și nu-mi pasă, a spus el în engleză. Acum pleacă.

Ea și-a ținut fruntea sus, în încercarea de a mai salva ce-i mai rămăsese din onoare, în timp ce se îndrepta spre ușă. Verificându-și bagajul, a văzut că pachetul de Kent dispăruse, luat probabil de femeia de serviciu, de vreme ce tânăra nu avea unde să-l ascundă. S-a uitat în baie și a fost ușurat să vadă că măcar hârtia igienică era încă acolo.

S-a întins pe pat, mai deprimat ca niciodată, căci odată ce flacăra speranței se aprinde, vântul care o stinge face ca întunericul să pară și mai adânc decât până atunci. Pușa și Catherine, cele două iubiri ale vieții lui, amândouă pierdute. Erau foarte diferite – dragostea lui pentru Pușa era una idealizată, a inocenței copilăriei, pe când dragostea pentru Catherine era una pasională, matură. Însă erau similare dintr-un punct de vedere: amândouă puseseră capăt relației fără vreun

avertisment sau explicație. S-a întrebat dacă vreuna dintre ele îl iubise vreodată sau dacă dragostea exista măcar. Păruse să fie dragoste atunci și amândouă rostiseră cuvântul de câteva ori, dar și alte femei îi mai spuseseră cuvinte asemănătoare de atunci și învățase să le ignore. Până la urmă înveți din propriile tale greșeli.

Îl exaspera gândul că nu avea cum să schimbe nimic, în afară de a aștepta o altă viață în care lucrurile să iasă mai bine. Sau poate fizica cuantică avea dreptate: exista un număr infinit de universuri, în care diverse permutări ale lui câștigau fata – Pușa, Catherine sau pe amândouă. Amândouă? Poate că într-un univers era musulman, căsătorit atât cu Pușa, cât și cu Catherine. A încercat să își imagineze cum ar funcționa. Ar reuși să-și împartă dragostea între cele două? Ar putea ele să-l împartă? Dragostea lui pentru fiecare ar fi jumătate din ce ar fi cu una singură sau dragostea era infinită în capacitatea ei?

S-a dat bătut, frustrat, amintindu-și că în acest univers nu o avea pe niciuna.

A scos eșarfa pe care i-o dăduse tanti Bobo, în care erau pozele vechi. Când a deznodat-o, pozele au căzut și s-au răsfirat pe pat. Printre ele a observat una pe care nu o mai văzuse. A ridicat-o în lumină. Trei tineri stăteau unul lângă altul. Imaginea era ștearsă, îndoită, însă și-a dat sema că primul bărbat era o versiune mult

mai tânără a tatălui său. Era făcută vara, într-un parc, printre tufișuri și copaci, iar bărbații purtau cămăși cu mânecă scurtă. Pe dos era scrisă o dată: 1947. „Imediat după război. De ce a pus tanti Bobo și poza asta?"

Când s-a uitat mai bine, al doilea bărbat de lângă tatăl său părea vag familiar. Pentru un moment i s-a părut că semăna cu profesorul Pincus. Dar era absurd. Cum ar fi putut tatăl său să-l cunoască pe Pincus în România anului 1947? Pincus îi spusese că fugise din România în 1938. S-a concentrat asupra celui de-al treilea bărbat, înalt, slab, bărbierit, înălțându-se deasupra celorlalți doi. Nu l-a recunoscut. Poza era prea ștearsă și neclară ca să fie sigur de vreunul dintre ei.

A pus pozele deoparte și s-a concentrat din nou asupra găsirii Pușei. Mai avea încă o vagă speranță: Luca, fostul bătăuș al cartierului. Tanti Bobo spusese că avea o funcție înaltă în Securitate, așa că el trebuia să știe cum să dea de ea. Dar unde să-l găsească și cum să-l abordeze fără să-și divulge trecutul? Exista chiar șansa ca Luca să-l recunoască. Însă era disperat. Nu primise încă vești de la Boris, așa că mai avea puțin timp liber. A decis să îl roage pe Stanton să-l ajute să-l găsească pe Luca. Tanti Bobo îi pomenise numele de familie: Sorin.

*

— Ești nebun? De ce dracu' vrei să vorbești cu Securitatea? a zis Stanton spumegând.

Stăteau în biroul șefului de secție a doua zi dimineața, cu scrumiera deja plină de mucuri de țigară.

— Este o chestiune p-personală, s-a bâlbâit Hefflin. Un prieten m-a rugat să-i găsesc o veche prietenă din copilărie. Nimic legat de spionaj sau geopolitică.

— O chestiune personală? Stanton s-a uitat la el incredul. Nu există așa ceva la Securitate. Orice informație ajunge la ei va fi folosită în avantajul lor. Simplul fapt că pătrunzi în biroul Securității te etichetează, fie ca idiot naiv, fie ca spion care încearcă să facă cine știe ce.

— Este doar o solicitare nevinovată de a găsi o fetiță de acum douăzeci de ani. Expații fac asta mereu.

— Nu mergând la Securitate.

— Bărbatul ăsta, Luca Sorin, a locuit pe aceeași stradă cu fetița, se pare, a spus el. Ea a fost trimisă la un orfelinat după ce i-au murit părinții, dar nu mai există nici urmă de ea. Am aflat asta de la o femeie în vârstă pe care am vizitat-o ieri. Nu vreau decât ca el să verifice dosarele pe care s-ar putea să le aibă despre ea în vreo arhivă. Este singura pistă pe care o am. În plus, Boris nu m-a contactat. Îmi folosesc timpul doar pentru a face puțin bine cuiva.

Stanton a oftat dezgustat.

— Ar trebui să meargă cineva cu tine cel puțin.

— Nu, atunci ar părea o vizită oficială și nu asta este.

Uite, nu am cum să fiu compromis. Nu este decât o cerere nevinovată de a da de urma unei prietene din copilărie.

— Există o sută de feluri în care ai putea fi compromis, iar faptul că nu vezi asta mă îngrijorează și mai mult, a spus Stanton. Și ce dracu' vrea Boris cu tine aici?

După ce a căutat prin baza de date de pe computer, a scris ceva pe o bucată de hârtie, a mototolit-o și i-a aruncat-o.

— E colonel la Securitate, să fiu al naibii. Colonel! Te va stoarce de informații, apoi va deschide un dosar pe numele tău din clipa în care pleci. Să nu spui vreo prostie.

Hefflin a sunat imediat și i s-a stabilit o întrevedere în după-amiaza aceea.

*

Luca Sorin era un bărbat înalt și gras, de treizeci și ceva de ani, care purta un costum gri strâmt, evident cumpărat pe vremea când era mult mai slab. În ciuda întrevederii stabilite, Hefflin a fost făcut să aștepte mai bine de o jumătate de oră în fața biroului, pe un scaun țeapăn, special creat pentru a te face să te simți incomod. S-a întrebat câte alte suflete mai puțin norocoase stătuseră pe scaunul acela, tremurând la gândul că vor fi interogate de Securitate.

Stând în fața colonelului, Hefflin încerca să-l întrezărească pe băiețașul care fusese – înalt, zvelt, brunet –, imagine ce nu aducea decât vag cu politrucul cu aspect porcin care stătea în fața lui. l-a recunoscut ochii, poate, și nasul, să zicem, deși ambele erau deformate de obrajii grași, presărați cu capilare sparte, care trădau faptul că era alcoolic.

— Domnule Hefflin, vă rog, luați loc, a spus Sorin într-o engleză cu accent puternic, apoi s-a lăsat pe speteaza scaunului, în spatele biroului masiv, în poziția de deținător al puterii, și a adoptat tonul sumbru de securist.

— Ce pot face pentru atașatul cultural american? Ciudată perioadă pentru a veni la București, nu?

— Da?

— Sunt niște huligani fasciști care încearcă să tulbure apele. Sunt sigur că ați auzit. Nimic ce nu putem gestiona, desigur. Dar vremurile sunt – cum se spune? – delicate.

— De fapt, am venit să vă văd într-o chestiune personală, a spus Hefflin.

— O?

Sorin s-a aplecat în față, mirosind poate o oportunitate.

— Am un prieten în America, care s-a născut aici. M-a rugat să îi caut o prietenă din copilărie, o fată pe care

a cunoscut-o când erau mici.

Corpul lui Sorin s-a relaxat. S-a lăsat pe spate, s-a bătut peste buzunare, apoi a zărit pachetul de Carpați pe birou. Hefflin i-a oferit un Kent.

— Nu mă supăr dacă iau una.

A întins mâna după pachet.

— Păstrați-l, a spus Hefflin. Mai am destule.

— Mulțumesc. Sorin și-a aprins o țigară și a tras adânc în piept. Cum se numește prietenul?

— Vasili Argyris. Pe prietena lui o cheamă Pușa Pantelimon. Au locuit pe strada Sirenelor.

A văzut un licăr de recunoaștere traversând figura bărbatului, apoi privirea i-a apucat-o spre stânga, în timp ce căuta prin memorie.

— Strada Sirenelor? Acolo am crescut eu.

— Da, am mers acolo, a spus el. O țigancă bătrână mi-a pomenit de numele dumitale. S-a gândit că s-ar putea să mă ajutați.

— Ah, așa se explică. Pe buzele lui Sorin s-a ivit un zâmbet când a tras din țigară. Da, îmi amintesc de țigancă. Mai trăiește? Trebuie să fie foarte în vârstă acum. Și îmi amintesc vag de un băiat, fiul unui doctor.

— Da, tatăl lui a fost doctor, cred.

— Și era o fată, drăgălașă, matură pentru vârsta ei. Erau mereu împreună. Figura lui Sorin a căpătat o expresie visătoare. Ah, copilăria. Lucrurile erau mult

mai simple atunci, nu?

Pentru un moment, Hefflin a văzut anii topindu-se, laolaltă cu toate faptele îngrozitoare pe care trebuia să le execute un agent de Securitate și a simțit o undă de tristețe pentru bărbatul din fața lui. Apoi expresia acestuia s-a schimbat.

— Pușa, da, așa îi spunea toată lumea, îmi amintesc acum. Niciodată nu i-am știut adevăratul nume. Trist caz. Părinții ei au murit într-un accident de mașină, cred, sau ceva de genul. A fost trimisă la un orfelinat.

— Am fost acolo, la Sf. Bartolomeu, a zis Hefflin, dar femeia a spus că nu-i găsește dosarul.

— Chiar? Este neobișnuit. Păstrăm documentele în ordine în țara asta.

— Da, știu. De-asta am venit să apelez la dumneata. M-am gândit că, fiind un oficial important și o veche cunoștință, m-ați putea ajuta să o găsesc.

— Da, poate. Complimentul păru să-l flateze. Dar, dacă dosarul lipsește, s-ar putea să fie imposibil. A fost cu foarte mult timp în urmă.

— Înțeleg. M-am gândit să mai încerc încă o persoană, ultima mea speranță.

— Da, desigur. Unde stați, în caz că aflu ceva?

— La Athénée Palace, a răspuns el, deși era sigur că bărbatul aflase asta deja înainte de a-l primi.

— Foarte bine.

Sorin s-a uitat la el când s-a ridicat să-i strângă mâna.

— Nu vorbiți românește?

— Îmi pare rău, nu vorbesc limba, a răspuns Hefflin.

— Nu veți avea prea mare succes ca atașat cultural, a râs ofițerul.

— Sper s-o învăț, în timp.

— Să sperăm că veți sta aici îndeajuns de mult, domnule Hefflin, a spus Sorin, conducându-l spre ieșire.

16

București Decembrie 1989

Barul de la Athénée Palace era aglomerat. Un grup, în mare parte de bărbați, sosise de la hotelul Intercontinental, unde avusese loc un scandal. Un tip dintr-un grup de oameni de afaceri germani care discutau la cină despre situația politică mondială rugase chelnerul să nu se mai învârtă în jurul mesei lor. Chelnerul s-a simțit ofensat. Câțiva „oaspeți" au intervenit brusc, identificându-se drept securiști, iar oamenii de afaceri s-au ridicat și au plecat. Alții le-au călcat pe urme. Printre ei erau niște diplomați mărunți și câțiva jurnaliști din Occident care se aflau în țară, amestecați cu obișnuitele prostituate, păsări de pradă

care îi urmaseră până la Athénée. Vechiul hotel, care fusese centrul intrigilor timp de atâția ani, promitea să devină astfel din nou.

Hefflin s-a strecurat lângă bar și a cerut o vodcă cu gheață, fără să-și mai bată capul să ceară limetă. Știa că nu mai văzuseră așa ceva de ani întregi.

Lângă el erau doi reporteri care vorbeau engleză americană.

— Când dracu' se va întâmpla ceva aici? a întrebat unul. Sunt aici de aproape o lună și e ca și când nu s-ar fi schimbat nimic. Ceaușescu pare la fel de în largul lui ca întotdeauna.

— Cu toate astea, știrile răzbat până aici. Comunismul e pe cale să-și dea duhul, iar poporul o știe.

Un bărbat și-a făcut loc lângă Hefflin și a comandat un whiskey.

— Din ce țară ești? l-a întrebat bărbatul în română.

Era tânăr, arătos. În spatele lui stătea cea care părea să fie soția sa, zâmbind spre încăpere.

A șovăit suficient încât să-și amintească să nu răspundă în română.

— Poftim? a spus el în engleză.

— O, scuze, am crezut că vorbești limba, a zis bărbatul în engleză. Mulți oameni de afaceri o vorbesc. Ești jurnalist?

— Departamentul de Stat. Tu? a întrebat el, încercând să îndrepte conversația spre străin.

— Locuim în Chicago, eu și soția mea. O dată la doi ani ne întoarcem aici să ne vedem părinții. Îmbătrânesc. Uneori nu spunem nimănui că venim, doar ca să evităm obligațiile. Bărbatul a scos un râset. Știu că nu este politicos, dar, crede-mă, am avea nevoie de câteva lăzi dacă am cumpăra cadouri pentru toată lumea. Ce faci la Departamentul de Stat?

— Sunt atașat cultural.

Omul a râs din nou.

— Presupun că nu este o treabă ușoară dacă nu știi limba.

Aceeași remarcă.

— Sunt specializat în eticheta oficială, a spus el, adică cine stă lângă cine la o cină de stat, cum trebuie să i te adresezi unui oficial, genul ăsta de lucruri. Avem traducători pentru restul.

— Ar trebui să fie ușor în România, a spus bărbatul. Nu trebuie decât să li te adresezi cu apelativul de Escrocul Numărul 1, Escrocul Numărul 2 și așa mai departe.

„Tipul ăsta vorbește serios? Nu știe că sunt microfoane peste tot?”

A afișat zâmbetul lui diplomatic.

— Treaba mea este să fac ca lucrurile să meargă lin.

— Bineînțeles. Ești diplomat. Totuși, nu poate fi ușor să-ți păstrezi cumpătul când trebuie să arăți respect pentru criminalii care conduc țara asta.

„Tipul ăsta e un agent pus să mă facă să mă dau în vileag? Toți oamenii din barul ăsta sunt informatori?”

— Muncă, muncă, muncă, ăsta e mottoul american, a continuat bărbatul. Vorba zice – era inițial despre ruși, dar li se aplică la fel de bine și românilor – „Ne prefacem că muncim...”

— „...iar ei se prefac că ne plătesc”, a încheiat Hefflin fraza.

— Ai mai auzit-o. Ei bine, cel puțin nu a trebuit să muncim pe brânci în țara asta. Și pentru ce toate astea? Cu toții sfârșim în același loc în cele din urmă.

— Munca asiduă a dus America pe culmi, a spus Hefflin, sperând că banalitățile îl vor plictisi pe tip, îndeajuns cât să-l alunge.

— Ar fi trebuit să mergem în Germania sau Franța, a spus bărbatul. Știi, europenii lucrează să trăiască...

— ...în timp ce americanii trăiesc să muncească. Da, le-am auzit pe toate.

— E adevărat. Omul a plesnit barul cu palma. Se pare că mai băuse câteva pahare înainte de a veni aici. În America, muncesc, mănânc și dorm. Asta e tot. O, și mă uit la televizor. Sunt prea obosit chiar și să-i acord atenție soției mele, știi ce vreau să zic.

Hefflin s-a uitat spre soția tipului, care se prefăcea că nu ascultă.

— Nu există sistem perfect, a spus el, ridicând din umeri.

— Diplomat până la capăt a spus bărbatul și spre ușurarea lui, i-a întors spatele.

— Domnul Hefflin, cred? Unul dintre reporteri se uita țintă la el acum. John Evans, AP News.

A rămas surprins. De unde îl cunoștea tipul ăsta? Ca și când i-ar fi ghicit gândurile, Evans a adăugat:

— Verificăm listele companiilor aeriene în fiecare zi pentru a vedea cine vine. Tu ești cea mai proaspătă figură.

Super. Sperase să vină și să plece fără ca birocratul anonim să fie observat de cineva. Dar era un oraș mic când venea vorba despre străini, și-a reamintit el. Fețele noi erau o curiozitate, cel puțin câteva zile.

— Am crezut că au închis frontierele pentru presa străină, a spus Hefflin.

— Le-au închis. Am ajuns cu o lună în urmă. Acesta este Archie Zinwald, *Herald Tribune.*

A făcut semn cu bărbia spre amicul său.

Hefflin a înclinat din cap spre amândoi.

— Aveți legitimații?

Și-au scos amândoi legitimațiile oficiale de presă și i le-au arătat.

— Scuze, dar știți rutina.

— Nu e nicio supărare, a răspuns Evans. Securitatea este pretutindeni. Așadar, pot să te întreb ce crezi despre schimbările care au loc peste tot în Blocul Sovietic?

— Sunt atașat cultural la Departamentul de Stat, a spus Hefflin, apoi s-a întors să-și ia băutura. În orice caz, sugerez ca discuțiile de felul acesta să aibă loc în altă parte decât aici.

— O, știm că locul ăsta e plin de microfoane, a răspuns Evans. La fel și barul de la Intercontinental. Dar nu contează. Noi suntem presa. Iar tu ești diplomat. Nu ne pot face nimic niciunuia dintre noi.

— Nu fi atât de sigur, a spus Hefflin. Au mai fost reporteri uciși în multe părți ale lumii.

— Cu siguranță, dar aici toată lumea știe ce se întâmplă, a replicat Evans. România este ultima redută. Cu toții punem aceleași întrebări.

— Ei bine, atunci, cred că asistăm la marșul inevitabil al istoriei, a spus Hefflin. Oamenii din toată lumea vor libertate, un drept esențial. Mai devreme sau mai târziu, îl vor obține.

A sorbit din băutură pentru a stabili cum avea să scape de jurnaliști.

Evans s-a aplecat, apropiindu-se de el.

— Când crezi că se va întâmpla asta?

— Greu de spus. A ridicat din umeri. E clar că poporul român a suferit destul.

A dat băutura pe gât, apoi a mai cerut una.

— Cum dracu' îl veți convinge pe Ceaușescu să abdice? a șoptit Zinwald. E înfipt bine.

Hefflin și-a luat a doua băutură și a încercat să se îndepărteze de bar și de urechile barmanului. Dar jurnalistul l-a tras de mânecă.

— Ce vor face Statele Unite dacă el refuză? a insistat Zinwald. Vreau să spun, trebuie să aveți un plan, nu-i așa?

Evans l-a tras departe de bar, înspre un colț, ca și când ar fi existat vreun loc în hotelul acela în care nu erau microfoane.

— Atașat cultural, ei bine, ăsta e un termen codat pentru oamenii Agenției. Și ai venit aici tocmai acum, exact când circulă atâtea zvonuri. Ce mesaj aduci?

— Sunt aici doar pentru a facilita eforturile diplomatice, a spus el. Asta face un atașat cultural.

— Așadar, ești aici ca să îi ușurezi ieșirea? a întrebat Zinwald. Cum plănuiești să faci asta? Neoficial, desigur.

— Poate că îi vom face pur și simplu o ofertă pe care nu o poate refuza, a râs Hefflin. Neoficial, desigur. Băutura urma să ajungă la el. Acum, domnilor, știți că glumesc doar. Poporul român își va decide singur

viitorul.

— Sigur, sigur, dar trebuie să aveți planuri pentru situații de urgență, a continuat Zinwald.

— Există întotdeauna planuri pentru astfel de situații, un dosar întreg de planuri de felul ăsta. A fluturat din braț. Asta sunt plătiți funcționarii guvernamentali să facă. Puține sunt folosite.

Și-a regretat cuvintele din momentul în care i s-au desprins de pe buze, mai ales termenul local „dosar" care îi intrase recent în vocabular. A zărit o masă liberă și a plecat, scuzându-se.

Și-a băut a doua vodcă în timp ce privea prin încăpere. Majoritatea stăteau în picioare, vrând să socializeze, să audă și să răspândească veștile sau cel puțin zvonurile. Nu era foarte diferit de petrecerile de la New York, cu o singură excepție: era liniște. Toată lumea șoptea, vrând să evite chelnerii care trăgeau cu urechea și microfoanele ascunse.

Un bărbat s-a așezat lângă el, de vârstă mijlocie, îmbrăcat cu un costum uzat. Avea o figură comună, șteарsă, o figură de birocrat. Genul cel mai periculos.

— Scuzați-mă, domnule Hefflin, aș avea să vă spun o vorbă, dacă sunteți amabil.

Engleza bărbatului era bună, cea mai bună pe care o auzise după agentul de Securitate de pe avion.

— Cine ești? a întrebat Hefflin.

— Numele meu nu este important. Gândește-te că sunt doar un funcționar. Unul sărac, aș putea adăuga.

— Nu așa sunt toți? Ce vrei?

— Am ceva ce te-ar putea interesa.

A scos câteva fotografii din buzunar și i le-a dat. Într-una apărea Hefflin stând în picioare lângă o fată goală, cea pe care o găsise în camera sa. În cealaltă, ea apărea lângă el, îmbrăcându-și rochia galbenă.

Hefflin a izbucnit în râs.

Omul l-a privit vădit surprins.

— Sunt stânjenitoare negreșit, nu-i așa?

— Dacă aș avea o soție sau un șef care nu ar ști nimic despre țara asta nenorocită, poate, a spus Hefflin. La cum stau lucrurile, le voi înrăma și le voi atârna în birou.

Bărbatul și-a adunat pozele și le-a pus în buzunar.

— Voi, americanii, a spus el disprețuitor. Acum faceți pe puritanii și în clipa următoare deveniți niște dezmățați.

S-a ridicat și s-a grăbit să iasă din bar.

„Securitatea. Deci acum încearcă efectiv să mă compromită.” Această primă tentativă a fost una de amator, dar următoarea s-ar putea să nu mai fie. S-a întrebat cum făcuseră pozele.

A observat un bărbat care îl privea țintă din capătul celălalt al camerei. L-a recunoscut imediat, o figură pe care o văzuse în dosarele sale, șeful de secție din

București al serviciilor secrete maghiare. Stătea în colțul unei mese cu două femei ale căror mâini îl pipăiau peste tot, iritate că atenția îi fusese distrasă. Maghiarul s-a ridicat, ignorând femeile care încercau să-l tragă înapoi și a început să se îndrepte spre el. Îl cunoștea? În niciun caz nu voia să stea de vorbă cu el, nu în locul acesta.

Maghiarul a trecut pe lângă el, și-a așezat băutura pe bar, apoi s-a întors și i-a făcut un semn subtil cu ochii spre ieșire. În timp ce acesta ieșea, Hefflin s-a întrebat cum de îl cunoștea șeful serviciilor secrete maghiare, când el nu era decât un analist anonim care nu mai fusese niciodată în țara aceasta, cel puțin nu ca adult. Cu toate astea, dacă jurnaliștii știau de el, la fel de bine puteau ști și serviciile secrete. Curiozitatea a fost mai puternică, așa că și-a dat băutura peste cap și l-a urmat.

Afară aștepta un Mercedes negru cu motorul pornit. Geamul din spate a fost coborât și a apărut fața ungurului.

— Hai să facem o plimbare, a spus el într-o engleză perfectă. Este prea frig ca să stăm afară.

Hefflin a ezitat. S-a întrebat dacă era normal. Șeful de secție al unei țări străine, care făcea până de curând parte din Imperiul Sovietic, tocmai îi propusese atașatului cultural american să intre în mașina sa. Deși nu era agent operativ, *era* agent și orice informație putea dobândi era bine-venită, nu-i așa? Nu știa dacă de vină

erau băuturile sau doar faptul că se simțea aventuros, dar, în ciuda protestelor sonore ale unei mici voci din capul său, a urcat.

Maghiarul a turnat două pahare de vodcă și i-a înmânat unul lui Hefflin. Mașina s-a pus în mișcare. A observat că fereastra care îi separa de șofer era închisă.

— Noroc, cum spun românii, a toastat ungurul. Înseamnă *luck.* Au nevoie de el, negreșit.

— Noroc, a repetat Hefflin și a gustat vodca.

Nu era Stoli, ci o marcă la fel de bună, probabil unguréască.

— Așadar, ce caută un analist CIA la București?

De unde dracu' îl cunoștea?

— Sunt atașat cultural la Departamentul de Stat, a răspuns, încercând să continue șarada.

— Ești Bill Hefflin, cel mai bun analist CIA pe Europa de Est, a spus maghiarul. Ai sosit acum câteva zile și te plimbi prin oraș ca un turist. Este evident că nu ești agent operativ. Altfel, i-ai fi observat pe cei doi băieți ai mei în Parcul Cișmigiu sau pe agentul bulgar cu mustață care juca șah sau pe grasul cu palton maro care i-a speriat în cele din urmă pe securiști. Încă nu știu cine este.

Hefflin s-a uitat țintă la el pentru un moment, înainte de a încerca să decidă ce cale să abordeze, apoi s-a gândit că nu merita efortul.

— Ești Adorjan Balzary, șeful secției maghiare, a spus Hefflin.

— Așa e mai bine. Gata cu vrăjeala.

— De ce mă urmăresc toți oamenii ăștia?

— Ești o figură nouă, atașat cultural american, spion până se dovedește altfel. Balzary a dat vodca pe gât și și-a turnat încă una. Nu-ți face griji, și-au dat deja seama că nu ești un jucător adevărat, așa că majoritatea vor primi alte sarcini.

— Dar de unde știi atât de multe despre mine?

— Ți-am urmărit cariera, a răspuns Balzary, împreună cu ceilalți tipi de la Harvard.

„Harvard?”

— Am fost student acolo, în aceeași perioadă cu tine, a continuat Balzary. Ba chiar îmi amintesc de tine. Lowell House, nu-i așa?

În ciuda strădaniilor sale, știa că rămăsese cu gura căscată. Așadar, de acolo îl știa Balzary. Șeful secției maghiare era absolvent de Harvard.

— Eu am stat în Dunster House. Mi-a plăcut la nebunie fiecare minut, deși nu prea aveam bani de fete. Părinții mei erau refugiați, practic săraci lipiți. Dacă n-ar fi fost bursa... ei bine, te întrebi de ce m-am întors aici.

— Întrebarea mi-a trecut prin minte.

— Nostalgie, pur și simplu, a declarat Balzary. Amintirile din copilărie, prietenii, limba maternă, mi-a

fost dor de toate.

„Hristoase, încă un spirit rătăcit. E plină lumea de ele?”

— Așa că, după Harvard, m-am întors aici. Toată lumea, inclusiv părinții mei, au crezut că sunt nebun. Oamenii evadează din Ungaria ca să meargă în America, au spus ei, nu invers.

— Aveau dreptate. Și cum te-ai simțit când te-ai întors în casa copilăriei?

— Ei bine, ca să spun adevărul, nu mi-a plăcut la început. Am crezut că mă pot reintegra imediat, știi, că-mi voi găsi vechii prieteni, că voi reveni la vechile obiceiuri, la limba mea. Dar devenisem mai american decât îmi dădusem seama. Toată lumea din vechea mea țară era atât de înfricoșată, atât de paranoică. M-au tratat ca pe un spion american. Au spus că am accent și nici măcar nu voiau să stea de vorbă cu mine. Toate lucrurile pe care le auzisem despre comunism, care credeam că sunt doar propagandă, erau, de fapt, adevărate. Statul controla totul. Toată lumea era spionată, nimeni nu îndrăznea să spună nimic împotriva guvernului, cozi peste tot – la mâncare, la haine, la hârtie igienică. A fluturat din mână. Dar eram patriot, încă sunt. Ungaria are o istorie măreață. La scurt timp după ce am sosit, serviciile secrete m-au recrutat și, după un proces minuțios de testare, pentru a se

asigura că nu fusesem implantat de CIA, m-au invitat să mă alătur lor. Pentru ei, eram foarte valoros – un tip educat la Harvard, care vorbea perfect atât engleză, cât și maghiară și care cunoștea sistemul american. Am devenit curând unul dintre favoriții lor.

— Sunt sigur.

Balzary l-a privit bănuitor.

— Crezi că sunt nerecunoscător. La urma urmelor, America mi-a dat libertate, o educație solidă și o viață mai bună decât a avut vreodată familia mea în Ungaria. Toate acestea sunt adevărate. Dar sufletul meu încă mă implora să se întoarcă printre ai săi, chiar și printre amărâții aceia care stăteau la coadă ore întregi pentru a cumpăra o pereche de pantofi care nu le veneau. Simplul fapt că auzeam limba era îndeajuns pentru mine. Iar faptul că am făcut parte din serviciile secrete mi-a adus tot felul de beneficii. Nu am suferit ca majoritatea populației. Și totuși, credeam în sistemul comunist? A mormăit. Nici măcar nu știam ce este comunismul, nu cum funcționa în realitate. Marea minciună pe care statul o repeta întruna era că eram încă în stadiile revoluționare; că, odată perfecționat, comunismul va deveni paradisul egalității la care visam cu toții. Bineînțeles, nu s-a întâmplat niciodată. Și nici nu se va întâmpla. Dar eram prea naiv pe atunci, prea tânăr și prea pătruns de statutul meu special.

Balzary a tăcut poate dându-și seama că numai el vorbea.

— Așadar, este o reuniune a absolvenților? a întrebat Hefflin.

— Oarecum, dar am vrut totodată să văd ce e în mintea celui mai bun analist CIA. S-a căutat de țigări, a găsit un pachet și a aprins una. Cum va juca America treaba asta? Ceaușescu e pe cale să iasă din scenă sau nu?

Hefflin a fost surprins de respectul pe care Balzary părea să-l aibă pentru puterea americană, ca și când americanii ar putea decide cine rămânea pe scenă și cine nu, ce guvern supraviețuia și care cădea. Îi amintea de așteptarea pe care românii o aveau încă, decenii după război, că America îi va elibera în orice moment de sovietici.

— Locuiești alături, a spus Hefflin. Ar trebui să știi mai multe despre asta decât mine.

— Țara noastră trece prin propriile sale schimbări în clipa asta, în mod nonviolent, civilizat, a replicat Balzary. Dar românii nu sunt așa. Tremură de frică de decenii întregi și apoi declanșează o revoltă sângeroasă. Ticălosul ăsta, Ceaușescu, este hotărât să rămână, orice ar fi.

— Și?

— Ei bine, România are o populație maghiară mare,

după cum bine știi, așa că ne pasă ce se întâmplă. Noi devenim democrație, ca toți ceilalți.

Nu putem să avem un stat stalinist lângă noi și să nu ne pese.

— Prin urmare, s-ar putea să aibă loc niște revolte aici, printre etnicii maghiari?

— Nu este exclus, a zâmbit Balzary.

— Poate că undeva în Transilvania?

— Timișoara, cel mai probabil. A fost o problemă acolo recent, cu un preot. Am presupus că știi.

Balzary l-a privit țintă un moment îndelungat.

— Da, dar va duce undeva? a întrebat Hefflin, încercând să-și ascundă ignoranța.

Balzary s-a aplecat, apropiindu-se de el.

— Suntem cu toții în aceeași tabără acum. E limpede că ești aici cu un motiv. Ești singurul american care a sosit în ultima lună. Poate că ai vreun mesaj de la Bush, vreun plan. Dacă ai, ar trebui să știu de el. CIA are obiceiul de a paria pe calul care nu trebuie. Voi vreți mereu ca un pur sânge să înlocuiască mârțoaga bătrână, pe când noi aici nu avem decât mârțoage bătrâne.

— Îmi pare rău că te dezamăgesc, dar nu am niciun plan. Sunt aici doar ca să observ.

Balzary s-a lăsat pe spate și și-a aprins o țigară, fără să-și desprindă vreo clipă privirea de a lui, ca și când ar fi încercat să cântărească ce știa acest analist. A trecut

mult până să vorbească din nou.

— OK. Voi accepta asta, pentru moment. Istoria își vede de drum. Nu are nevoie de ajutor de la noi.

— Te aștepți la o schimbare atunci? l-a sondat el.

Balzary a ridicat din umeri.

— Toți oamenii sunt muritori. Ceaușescu este om și el.

Peste figura maghiarului s-a așternut un văl, expresia impenetrabilă de spion. Părea că decisese că discuția se încheiase.

— Te vedeam plimbându-te cu o tipă sexy la Harvard. Mai ești cu ea?

Catherine? Îl văzuse cu Catherine? Întrebarea l-a prins cu garda jos.

— Nu, a fost doar o aventură, a spus el.

— Păcat. Arătați bine împreună. Hei, după ce se termină toate astea, poate că putem bea ceva pe bune, să stăm și noi de vorbă despre vrute și nevrute.

Au oprit în față la Athénée exact când își terminau amândoi vodca.

— Ai grijă cu noul vostru guvern, a spus Hefflin. S-ar putea să vrea să facă ordine.

— Nu, orice regim ar fi la putere, va avea întotdeauna nevoie de spioni. Asta nu se schimbă niciodată. În plus, știm unde sunt îngropate toate scheletele.

Când se pregătea să deschidă ușa, Balzary l-a prins de

braț.

— Încă un lucru: Conturile din străinătate ale lui Ceaușescu.

— Ce?

— Conturile elvețiene pe care și le-a pus deoparte pentru bătrânețe, a zis Balzary. Se zvonește că sunt substanțiale. Ceea ce înseamnă că toată lumea umblă după ele.

— Și?

— Un avertisment prietenos. Ai grijă. Când vine vorba de mari sume de bani, vechea regulă s-ar putea să nu se mai aplice.

— Care veche regulă?

— Că spionii nu ucid spioni.

Mulțimea de la bar devenise și mai zgomotoasă. A alungat două femei și a urcat în cameră. Era goală, de data asta, și s-a întins pe pat pentru a se gândi la neașteptata întâlnire cu Balzary. Absolvent de Harvard, spirit afin, care, ca și el, tânjise după patria sa. Nu un comunist, ci un aliat acum. Și totuși, îi ascundea ceva.

A auzit o bătaie la ușă și s-a ridicat obosit din pat. Când a deschis ușa, a văzut un bărbat înalt, într-o haină de cașmir și, când acesta a ridicat mâna în semn de salut, un ceas Rolex.

17

București Decembrie 1989

Harold Mayfield, din Chicago.

Bărbatul i-a întins o mână îngrijită.

— American. Ce coincidență plăcută, a spus Hefflin.

— Nu există coincidențe, domnule Hefflin. Pot intra, doar un moment?

— Desigur.

S-a dat la o parte, pentru a-l lăsa să intre.

Mayfield a pătruns în încăpere și a scrutat mobilierul.

— Nu seamănă nici pe departe cu un hotel occidental, nu-i așa?

A râs înfundat, apoi și-a scos haina și s-a așezat pe unul dintre cele două scaune. Hefflin a luat loc pe celălalt.

— Mă tem că nu am ce să-ți ofer de băut.

Mayfield a clătinat din cap.

— Stau la Intercontinental. Aceleași camere comuniste stătute. Spioni peste tot. Nu poți să lași nici măcar o sticlă de suc. Dispare până te întorci.

— Ce pot face pentru tine, domnule Mayfield?

— Ești... cum ar trebui să-ți spunem... diplomat?

— Atașat cultural.

— Ah, da. Ce eufemisme. Dar ai venit la momentul

perfect și cu daruri, înțeleg.

— Daruri?

— Haide, haide, domnule Hefflin, eram la bar când ai vorbit cu jurnaliștii. Iar apoi te-am văzut ieșind după Balzary. Știi, odată ce țara asta se va deschide, vreau să spun va deveni o versiune coruptă de democrație, oportunitățile de afaceri vor fi enorme.

— Chiar? Cum? Poporul e sărac. Nu-și poate permite bunuri occidentale.

— Nu încă, dar așteaptă cinci ani. Mayfield a făcut ochii mari. Între timp, vor avea nevoie de infrastructură, un sistem de telefonie fără fir, bănci – bănci adevărate, care pot împrumuta oamenii să cumpere bunuri. Vor avea nevoie de carduri, de un sistem de distribuire a mâncării, agricultură privatizată, fabrici noi. După ce vor crește salariile, vor veni magazinele și mărfurile vestice, hotelurile, teatrele, atelierele. Se pot face averi aici, domnule Hefflin.

— Nu m-a interesat niciodată asta, domnule Mayfield. Sunt angajat la Departamentul de Stat.

— Dacă insiști. Mayfield a zâmbit. Dar rolul tău este primul pas esențial. Nu se poate face nimic cu sistemul așa cum este. Tu ești placa turnantă, domnule Hefflin. Așadar?

— Așadar, ce?

Mayfield a deschis radioul de pe noptieră, a dat

volumul mai tare și i-a șoptit lui Hefflin la ureche.

— Cum vă veți descotorosi de Ceaușescu? Și în ce interval? Trebuie să știm ca să ne facem planuri. Ce trucuri aveți în dosarul acela pe care l-ai adus de la Washington?

A simțit un val de sudoare rece scurgându-i-se pe spate.

— Ce dosar?

— Dosarul pe care te-am auzit pomenindu-i în fața jurnaliștilor. Mayfield s-a lăsat pe spate. Nu e nevoie să te sfiești, domnule Hefflin. Suntem amândoi americani și trebuie să oferim industriei americane un avantaj.

— Glumeam doar cu ei, domnule Mayfield. Nu există niciun dosar.

— Înțeleg. Mayfield l-a bătut pe Hefflin pe genunchi. Caracterul secret este esențial. Dar nu față de propriii tăi compatrioți. Pot exista beneficii și pentru tine, să știi. Nu vei fi funcționar guvernamental pentru totdeauna, nu? Industria privată are nevoie de oameni ca tine, care cunosc terenul.

— Nu cred că ai nimerit persoana potrivită.

Hefflin s-a ridicat în picioare.

— Te așteaptă un bonus de șase cifre și o slujbă sigură, domnule Hefflin. Informațiile sunt ceea ce avem nevoie.

— Te rog, domnule Mayfield. Trebuie să mă odihnesc.

Mayfield s-a ridicat și și-a luat haina. În timp ce s-a îndreptat spre ușă, i-a înmânat lui Hefflin o carte de vizită.

— Încă ceva: după ce dispare Ceaușescu, se vor întrece să pună mâna pe comoara lui din străinătate. Știm că este semnificativă. Toată lumea salivează. Un bărbat cu poziția ta... ei bine, trebuie să ai informații din interior. Îți poate reveni un procent mare, fără a trebui să mai ridici vreun deget. A strecurat cartea de vizită în buzunarul lui Hefflin. Mă poți contacta la Intercontinental.

După ce a plecat Mayfield, s-a uitat la cartea de vizită: „Internațional Investment Group, Harold Mayfield, VP of Development." Numărul de telefon avea prefix de Chicago. A rupt-o și a aruncat-o în toaletă, trăgând apa după. A închis radioul, și-a scos pantofii și s-a întins pe pat complet îmbrăcat. S-a gândit cât de frustrați trebuiau să fie securiștii ascultând muzica zgomotoasă și știind că are loc o conversație privată.

Exact când aținea, a sunat telefonul.

— Alo.

O voce bărbătească.

— Haide să ne întâlnim la o vodcă.

— În locul obișnuit?

— Da.

A închis și a scos un suspin de satisfacție. Cuvintele

pe care le așteptase. Boris luase în sfârșit legătura cu el.

18

București Decembrie 1989

Un vânt de seară mușcător bătea dinspre nord, deși zăpada nu se așternuse aproape deloc pe pământ. În ciuda frigului, oamenii erau strânși la colțurile străzilor în centrul orașului, vorbind, contrazicându-se, comportament nemaiîntâlnit în trecut. Plutea ceva în aer, Hefflin o simțea, senzația că destinul ajunsese în cele din urmă în România.

Și-a ridicat gulerul hainei și a continuat să meargă pe Calea Victoriei, apoi a cotit brusc pe strada Piața Amzei și a intrat într-o clădire. După câteva minute, a ieșit pe ușa din spate, pe strada învecinată. A repetat gestul de câteva ori, până când a fost sigur că nu e urmărit. Poate că Balzary avea dreptate – în ultimele câteva zile, Securitatea și alte servicii secrete și-au dat seama că nu era decât un analist inutil, nu un agent operativ, și au decis că aveau sarcini mai importante pentru personalul lor.

Luminile stradale nu erau aprinse – guvernul se străduia să economisească energie. Luna era înfășurată într-un văl cenușiu. Până și umbrele hotărâseră că era

prea rece să se afle afară. Majoritatea clădirilor erau întunecate, în afară de o lumină slabă de la capătul blocului, la parter, destinația sa. Pe firma de deasupra ușii scria Butoiul Roșu. Dar și lumina aceea pâlpâia, ca și când ar fi fost nesigură de sine. A auzit zgomote venind dinăuntru, voci bărbătești. „De ce să ne întâlnim aici? Nu a putut Boris să găsească un loc mai izolat, un apartament particular, o străduță întunecată, poate?"

A tras aer adânc în piept și a intrat. Înăuntru, o duzină de bărbați, înfofoliți în paltoane, stăteau în jurul unei mese de lemn nefasonat. Pe fiecare masă se aflau o lampă cu petrol și sticle cu lichid limpede – fie țuică de prune, fie vodcă. Din momentul în care a pășit înăuntru, conversațiile au încetat și toți ochii – suspicioși, amenințători – s-au întors spre el. Un chelner a venit și i-a făcut semn cu bărbia să îl urmeze. Conversațiile s-au reluat.

Chelnerul l-a însoțit la o masă dintr-un colț întunecat, la care stătea un bărbat. Pe masă nu era o lampă cu petrol, doar o sticlă și două pahare. Și-a tras scaunul și s-a așezat. Distingea o barbă albă, sprâncene întunecate, o căciulă neagră de astrahan, pe sub care ieșeau câteva șuvițe brunete. S-a simțit un pic dezamăgit. Sperase în secret ca Boris să fie o Natașa frumoasă, cu tocuri cui.

— Așadar, mi-ai primit mesajul, Vasili.

O voce profundă, răgușită, care aducea cu a tatălui

său, a vorbit în engleză. Boris și-a aprins o țigară și, pentru un moment, Hefflin i-a văzut ochii: albastru-închis, cu riduri în colțuri, ceea ce îl făcea să-i dea șaizeci și ceva de ani, poate mai mult.

— E adevărată barba? a întrebat Hefflin.

Boris a râs înfundat.

— Bineînțeles că nu, apoi i-a înmânat o bucată de hârtie pe care era un număr de telefon. În caz că suntem întrerupți, memorează numărul. Dacă ai nevoie să ne întâlnim, apelează-l și lasă-l să sune o singură dată. Asta înseamnă că ne întâlnim în tramvaiul numărul patru, la unu după-amiaza. Dacă sună de două ori, la două și așa mai departe.

— Vei fi mereu acolo, așteptând apelul meu?

— Va fi unul dintre oamenii mei. Nu știe nimic despre noi, îmi spune doar de câte ori a sunat telefonul. Așadar – s-a lăsat pe spate –, spune-mi, Vasili, oamenii tăi mă numesc Boris?

De unde își cunoștea Boris pseudonimul pe care i-l dăduse CIA?

— Te-am numit... după *Boris Godunov,* a spus el, opera la care ai luat prima dată legătura cu mine. Inventivitatea ta m-a fascinat de-a lungul anilor.

— Spionajul de calitate este o artă, la fel ca scrierea unui roman, a zis Boris. Știi ceva despre asta.

Sprâncenele lui Hefflin au țâșnit în sus.

— Cum...?

— Da, știu că ai publicat un roman în tinerețe. *Pușa*, cu numele din copilărie, *Fiii*. Ba chiar l-am citit.

De unde știa acest rus despre un roman obscur pe care îl publicase sub pseudonim? Agenția crease o întreagă legendă despre William Hefflin, ștergând orice legătură cu vechea sa identitate.

— Fili a fost ce mi-a ieșit din gură când am încercat prima oară să pronunț Vasili, când eram foarte mic. Sunt impresionat de minuțiozitatea ta.

Boris a ridicat din umeri.

— Sunt spion; asta e meseria mea. Rămâne între noi.

— Și cum ți s-a părut?

Cuvintele i s-au desprins de pe buze înainte să apuce să le oprească. S-a simțit dezgustat de orgoliul său, care căuta admirație oriunde o putea găsi, pentru firava sa încercare de a scrie ficțiune în adolescență, chiar și la un spion rus.

Boris a înclinat din cap, chibzuind.

— O primă încercare promițătoare. Înflăcărată. Plină de nostalgie pentru copilărie și micuța ta Pușa.

— Ușor de ridiculizat, a spus el, vag lezat.

— Nu, nu de ridiculizat. Mi-aș dori să fi avut o asemenea dragoste în tinerețe. Poate că aș fi făcut alte lucruri cu viața mea.

Boris i-a umplut păhărelul lui Hefflin și l-a dat pe gât

pe al său. Au ciocnit paharele, apoi fiecare și-a dat capul pe spate și l-a golit, după obiceiul rusesc. Vodca era de calitate, nu din cea de care serveau de obicei în București.

— Umblu după mine cu o sticlă de Stolichnaya, a zis Boris, citindu-i reacția. Nu pot să beau poșirca poloneză pe care o au în fundul ăsta de lume. Ceea ce se va remedia curând, cred.

— Crezi?

— Ceva se pune la cale, a zâmbit Boris.

— Nu e ca și cum ai fi clarvăzător. Întregul Bloc Estic denunță comunismul.

— Da, dar au făcut-o cu toții relativ pașnic.

— Și?

— Și nu cred că americanii înțeleg românii. Dacă începi o revoluție aici, nu va fi una de catifea.

Hefflin a turnat încă un rând de vodcă.

— Unii dintre oamenii noștri sunt de părere că Ceaușescu este îndeajuns de puternic pentru a rezista câtorva demonstrații. S-ar putea să facă niște schimbări, să dea poporului puțină speranță falsă, orice, numai să rămână la putere.

Boris s-a aplecat înainte suficient de tare, încât Hefflin să-i simtă tutunul din respirație.

— Iar tu? Ești cel mai bun analist al lor. Tu ce crezi?

— Cred că istoria nu este de partea lui. Comunismul

e terminat. Într-un fel sau altul, Ceaușescu trebuie să plece.

Boris a încuviințat din cap.

— Și ce crede președintele vostru?

— Ca orice politician, evită să dea un verdict.

Pe chipul lui Boris a apărut un zâmbet forțat.

— Poate că vrea să ajute istoria, să pună niște paie pe foc, să atâțe populația, să facă promisiuni pe care nu le poate ține, așa cum ați făcut în multe alte locuri.

Hefflin a ridicat din umeri.

— Nu a fost o istorie impecabilă, asta e sigur.

Boris și-a aprins o țigară, apoi a scos fumul încet, lăsându-l să plutească spre fața lui, care arăta acum de parcă ar fi fost un demon ieșit din iad.

— Președintele vostru vrea să-și mânjească mâinile cu sânge românesc? Uită-te în istorie. Românii nu au revoluții pașnice. Le plac cadavrele pe străzi, execuțiile. Vor să știe că a meritat. Nu vreau ca mai târziu să vadă că măcelărirea lor are amprentele CIA și să-i învinovățească pe americani din nou.

„Ciudat tip, Boris ăsta”. Hefflin l-a întrebat de ce îi pasă atât de mult de americani.

Boris a zâmbit cu subînțeles.

— Îmi pasă de amărâții ăștia de români. Mă tem că o veți da în bară din nou. Așa că mă aflu aici pentru a vă transmite un mesaj, de la Gorbaciov către Bush. E

următorul: „Nu e nevoie să-ți mânjești mâinile în România. Maica Rusie își va curăța propria mizerie.” Ai reținut?

— O amenințare?

— O sugestie prietenească. Nu mai suntem în ipostaza de a amenința.

— Ceaușescu nu va pleca în tăcere, a spus Hefflin. Se simte în siguranță, îndeajuns de în siguranță, încât să meargă în Iran într-o vizită de stat peste câteva zile.

— Da, este megaloman, a replicat Boris. Nu-și poate imagina că se ridică cineva împotriva lui. Dar, totodată, este paranoic. Are dubluri, sosii, care participă la evenimente publice și oameni care îi gustă mâncarea înainte de a o mânca.

— Și atunci, despre ce vorbești? O lovitură de stat?

Boris a încuviințat din cap.

— Va începe cu câteva demonstrații, unele pașnice. Acestea se vor amplifica. Situația se va înrăutăți treptat. La un moment dat, armata va declara stare de urgență. Vor pretinde că populația s-a ridicat împotriva conducerii, astfel că nu au de ales, fiind nevoiți să acționeze pentru a evita violența.

— Așadar, armata este de partea voastră.

— Partea care contează, a răspuns Boris.

— Unde vor începe demonstrațiile? a întrebat Hefflin.

Boris s-a gândit un moment, poate decizându-se cât

de mult să spună.

— Timișoara.

„Timișoara, din nou. Același oraș pe care l-a menționat Balzary."

— Ce se va întâmpla cu Ceaușescu?

— Va fi dus cu avionul în Rusia sau în vreo țară africană, sau poate va putrezi pur și simplu în Iran, a spus Boris, fluturând categoric din mână.

— Deci se va întâmpla în timp ce el e în Iran?

Boris a ridicat din umeri.

— Se va întâmpla când se va întâmpla.

Hefflin s-a gândit la ce spunea Boris. Rușii aveau să-l elimine pe Ceaușescu printr-o lovitură de stat. Gorbaciov va face treaba Occidentului în locul lor. De ce? O parte din el nu credea. Dar cel care vorbea era Boris, informatorul confidențial care nu se înșelase niciodată. Trebuia să aibă surse sigure, nu doar în armată, ci și în interiorul structurii puterii politice.

Hefflin a întrebat despre noul guvern care va prelua conducerea.

— Un guvern de tranziție la început, urmat de alegeri în șase luni, a spus Boris.

— Democrație? Totul realizat de Gorbaciov? De ce?

— Gorbaciov este pragmatic. Crede că nici comunismul pur, nici capitalismul pur nu funcționează pentru omul obișnuit. Are încredere că poporul va alege

socialismul, o cale de mijloc. Și îl urăște pe Ceaușescu, un porc într-un șir lung de porci care s-au îngrășat cu ajutorul comunismului. Este timpul ca porcul ăsta să fie sacrificat. Boris a scuipat dezgustat pe podea, cu fața roșie și ochii plini de ură. Știi, cea mai rea greșeală pe care a făcut-o Marx vreodată a fost să respingă religia. Da, știu, „opiul maselor" și toate celelalte. Dar comunismul, în esența sa, este un sistem de convingeri creștine. Fiecare om muncește în funcție de mijloacele sale și primește în funcție de nevoile sale. Totul pentru binele comun. Ce poate fi mai creștinesc decât asta? Problema e că omul nu este astfel. Comunismul a eșuat din același motiv pentru care eșuează religia. Boris s-a lăsat pe spateaza scaunului și și-a umplut paharul din nou. Suntem cu toții îngeri căzuți, prietene. Cu toții încercăm să îi venim de hac vecinului. Asta este realitatea. Spune-i lui Bush să lase lucrurile să curgă de la sine. Nu vă amestecați.

— De-asta m-ai adus aici? Ca să-mi transmiți mesajul ăsta?

— Nu crezi că transformarea ultimului stat sovietic într-o democrație este îndeajuns de importantă încât să vii la București?

— O ascunzătoare ar fi fost suficientă.

— Nu, ai dreptate și ești foarte pătrunzător. Ochii lui Boris scânteiară. Am mult mai mult pentru tine, ba chiar

mai important.

19

București Decembrie 1989

Ce știu americanii despre conturile din străinătate ale lui Ceaușescu? a întrebat Boris.

„Conturile din străinătate din nou.”

— Nu mare lucru, a răspuns Hefflin. Am urmărit banii transferați din băncile românești de stat către băncile din Elveția și Luxemburg. Știm că o parte din acești bani sunt folosiți în scopuri legitime, cum ar fi finanțarea ambasadelor, plătirea companiilor vestice care fac comerț cu România și așa mai departe. Dar o parte sunt sifonați și transferați către conturi străine de câteva ori, până când dispar. Știi cum merge treaba.

— Îmi spui că atotputernicul NSA nu poate urmări banii? a zâmbit Boris.

Hefflin a simțit că îi zvâcnește fața. Boris îl tachina.

— Legile elvețiene privind confidențialitatea sunt un obstacol major, a răspuns el. Elvețienii și-au consolidat totodată sistemele computerizate, ceea ce le face aproape impenetrabile.

— Aproape?

Boris a ridicat din sprâncene.

— Cred că tu ești informatorul confidențial aici, a spus Hefflin.

— Ha, bravo, Vasili. Nu oferi niciodată informații de bunăvoie. Dar mi-ai spus deja prea multe.

Hefflin se simțea ca un școlar. Rusul acesta se purta de parcă ar fi fost mentorul său.

— Răspunsul scurt este nu; nu știm unde și-a ascuns Ceaușescu banii.

Boris s-a jucat cu barba falsă.

— Ar fi o crimă să lași toți banii ăia în conturile alea din străinătate, nu? Când va cădea Ceaușescu, cine va rămâne să îi ridice? Cei trei copii ai săi? Sau poate cineva de la Securitate care are acces la conturi? Iar dacă sunt morți cu toții sau la închisoare, băncile îi vor păstra pe toți.

— Poate că îl puteți determina să îi returneze, a spus Hefflin, în schimbul unui viitor sigur în vreo țară din Lumea a Treia.

— O înțelegere, cu Ceaușescu? Boris a scos un râset. Nu, crede că va trăi în palatul său o veșnicie. Ceea ce mă conduce la planul meu. Ideea este un pic nebunească, dar toate ideile bune sunt nebunești, nu?

— Mi-e teamă să întreb.

— Ai o verișoară în București, pe nume Irina.

— De unde dracu' știi de verișoara mea? s-a bâlbâit Hefflin.

— Sunt spion, Vasili, ți-am spus. Dacă știu de cartea ta, știu totul despre tine.

Gândul l-a făcut să simtă fiori reci pe spate. „Toți spionii sovietici sunt atât de buni sau Boris este un caz special?”

— Cine dracu’ ești? a întrebat Hefflin. Care este numele tău adevărat?

— Ah, nu așa repede, Vasili... abia începem să ne cunoaștem.

— De ce m-ai ales pe mine drept contact? Cine este intermediarul care introduce informațiile în Statele Unite?

Boris a ridicat mâinile în semn de predare.

— Îți voi spune totul, promit, în timp. Abia ai sosit. Răbdarea este o artă pe care trebuie să o cultive fiecare spion.

Rusul și-a aprins încă o țigară de la cea pe care o fuma.

— Acum, verișoara ta, verișoara ta primară, fiica unchiului Ion, fratele tatălui tău, amândoi morți acum, Dumnezeu să-i odihnească, a zis el închinându-se. Irina este o mare actriță de teatru. Joacă într-o piesă la Odeon chiar acum. Ar trebui să fii foarte mândru de ea.

— Sunt, a spus el. I-am urmărit cariera, deși nu am mai vorbit cu ea de când...

— De când ai plecat, i-a încheiat Boris fraza. Da, știu. Are un iubit.

— Sunt sigur că a avut mulți iubiți.

— Ăsta este special. Ochii lui Boris au scânteiat din nou. Este un bărbat important din guvern, un bărbat foarte important.

— Chiar?

Lui Hefflin nu-i plăcea încotro se îndreptau lucrurile.

— Victor Vulcan. Titlul său oficial este acela de ministru al Agriculturii, dar e mai mult de-atât. Este omul lui Ceaușescu responsabil cu banii. Adică el îi gestionează conturile ilegale din străinătate. El știe unde sunt îngropați toți banii.

— Și?

— Nu face pe prostul, a început Boris. Ce fel de spion ești?

— Sunt analist. Și nu am de gând să o implic pe verișoara mea în comploturile tale nebunești.

— Vorbim despre un miliard de dolari sau mai mult, pe care Ceaușescu i-a furat. Ea ne poate ajuta să îi returnăm poporului ăsta nefericit Să îl ajutăm să o ia de la capăt.

— De ce nu îl mituiți sau amenințați pe tipul ăsta care se ocupă de finanțe? După ce va cădea guvernul, va spune tot.

— Până atunci s-ar putea să fie prea târziu, a spus Boris. Toată lumea aleargă după banii ăștia, și nu ca să-i returneze. Cine ajunge primul la el se alege cu banii.

— Cine e toată lumea?

— Toată lumea: membri de rang înalt din Securitate, rușii, francezii, britanicii, ca să nu mai vorbim de grupuri private, industriași cu conexiuni secrete în America, Germania și alte părți. Locul mișună de prădători. Un miliard de dolari, poate mai mult, nu e o nimica toată. Oamenii vor face orice pentru a pune laba pe ei.

— Un motiv și mai întemeiat pentru a nu o pune pe Irina în pericol, a zis Hefflin.

— Nu e un pericol mai mare decât cel în care se află deja, a răspuns Boris. Crezi că sunt singurul care știe că este amanta lui? Sunt deștept, da, dar nu e nevoie de prea multă minte pentru a-ți da seama că ea poate înlesni calea către el.

Cu cât se gândea mai mult, cu atât mai rău i se părea lui Hefflin.

— Vulcan nu are familie? a întrebat el.

Căuta lucruri de care să se agațe.

— O soție și doi copii. Da, cineva i-ar putea folosi în avantajul său. Dar așa cum îl cunosc pe tipul ăsta, nu-i prea pasă de ei. E încă relativ tânăr, abia trecut de cincizeci de ani, și, practic, a călcat pe de lături încă din luna de miere. Și-a asigurat o mică avere, punând bani deoparte în conturi elvețiene. Viața pe care și-o imaginează în Occident ca holtei bogat este mult prea

ademenitoare pentru a o trece cu vederea. Va dispărea pur și simplu și se va ocupa de problema sa familială mai târziu, dacă o va face vreodată.

Boris a ridicat din umeri.

Hefflin a simțit un gol în stomac și că i se face rău. Nu mai vorbise cu Irina și nu îi mai scrisese de douăzeci de ani. Acum Boris voia ca el să o implice în spionaj.

— Să spunem, ipotetic, că vorbesc cu Irina. Cum sugerezi să procedeze?

— Ei bine, vezi tu, tipul ăsta încă crede că Ceaușescu va supraviețui. Nu va cădea la înțelegere până când – cum se spune – treaba nu e groasă de tot.

— Îndeajuns de aproape.

— Prin urmare, momentul trebuie să fie unul oportun. Va veni clipa când va vedea că poporul s-a întors împotriva lor, că situația a devenit – cum se spune...

— Intolerabilă.

— Atunci îl va aborda Irina.

— Și?

— Va spune că are o rudă apropiată, un înalt funcționar în guvernul american, care îi va garanta azil în Statele Unite. Poate o casă mare în California, cu piscină. Își poate păstra banii din străinătate, dar trebuie să renunțe la cei ai lui Ceaușescu. Dacă refuză, riscă să fie arestat, poate chiar asasinat, cine știe? După cum

spuneam, o mulțime de oameni aleargă după banii lui Ceaușescu. Și nu vor fi atât de amabili ca noi. Boris s-a lăsat pe spate. Nu-mi arunca privirea aceea. Am spus că planul este puțin nebunesc, dar nu chiar atât de nebunesc, nu?

— Așadar, m-ai adus aici ca să o conving pe verișoara mea să ne conducă la omul cu finanțele?

— Vasili, dacă găsim banii ăștia, loialitatea mea față de americani va deveni sigură. Nu întineresc. Va veni o vreme când va trebui să dezertez. Asta îmi va garanta – cum se spune – ani de aur în Florida cea însorită sau undeva la fel de cald și de plăcut. Iar tu vei deveni o vedetă și mai mare în Agenție.

Boris a făcut o pauză, părând să evalueze efectul propunerii sale.

— Uite, dacă aș crede că o pot convinge chiar eu, aș face-o.

Hefflin și-a dat vodca pe gât, apoi și-a turnat alta. Deși abia îl întâlnise pe acest informator confidențial rus, începea să-l placă. Dar nici măcar nu știa ce fel de femeie devenise Irina. O vedetă de teatru, poate la fel de coruptă ca amantul ei. Țara asta nenorocită corupea pe toată lumea.

— Nu știu cum va reacționă, a spus el. S-ar putea să mă denunțe, ca să se protejeze.

— Pe propriul ei văr? Nu. Dacă este la fel de deșteaptă

ca restul familiei, știe că țara asta este în pragul unei mari schimbări. Și știe că, atunci când schimbarea va veni, va fi vulnerabilă.

— Vulnerabilă? Cum?

— Vasili, a spus Boris răbdător, este amanta unui nomenclaturist comunist corupt, un criminal care a furat milioane de dolari pentru el și Ceaușescu, în timp ce oamenii mureau de foame. Și este arhitectul unor politici foarte rele. Întreabă-l pe Stanton, îți va spune. Doar câțiva oameni știu despre treaba asta acum, dar, dacă devine public, ei bine, ce se va întâmpla cu cariera ei atunci?

— Vrei ca eu s-o șantajez?

— S-o șantajezi? M-ai auzit pe mine spunând șantaj? Boris a făcut o față lungă. Nu, dar legătura ei amoroasă trebuie îngropată. Puținii oameni care știu despre ea trebuie mituiți pentru a păstra tăcerea. Trebuie începută altă relație, și așa mai departe. În noul regim, trebuie să pară curată.

S-a gândit la ce spunea Boris. Poate că rusul avea dreptate. Era posibil ca Irina să aibă nevoie de ajutor pentru a-și ascunde trecutul. Cine știe ce făcuse verișoara lui pentru a deveni vedetă în acest stat comunist.

— În regulă, o voi contacta, iar apoi voi decide dacă vreau să o rog, a spus el în cele din urmă. Dar nu pot

promite nimic.

— E corect așa. Boris a dat din cap aprobator. Și nu îi spune lui Stanton despre asta, nu încă. Dacă Vulcan este de acord și trebuie să-l scoți de aici, atunci îi poți spune. Va aranja totul dacă crede că pune mâna pe comoara lui Ceaușescu.

Cuvântul i-a rămas în urechi. Era pe cale să pună o întrebare, când deodată s-a făcut liniște în încăpere. S-a întors și a văzut doi inși cu haine negre, care tocmai intraseră. Câțiva bărbați de la mese s-au ridicat, blocând vederea spre masa lui Boris.

— Securiști, a spus rusul. Ai fost urmărit.

Înainte să-și dea seama, s-a topit în întunericul din fundul barului. Chelnerul l-a tras pe Hefflin de braț și l-a împins în spate, apoi pe o ușă, în bucătărie. Un bărbat masiv, care părea să fie bucătarul, l-a tras pe altă ușă, ce ducea spre o străduță dosnică.

— Pe acolo, apoi la stânga, apoi la stânga din nou.

Bucătarul i-a arătat cu mâna și a închis ușa.

A urmat îndrumările și a ajuns la un colț întunecat de stradă, unde zăbovea un taxi solitar. Șoferul s-a aplecat pe geam și a țipat în engleză:

— Înăuntru. Repede.

Hefflin a urcat și taxiul a luat-o din loc. Au mers câteva minute, cotind brusc pe străzi laterale, ajungând în cele din urmă la câteva străzi de hotelul său.

— Hotelul tău e acolo, i-a arătat bărbatul.

A coborât și se pregătea să-l plătească, dar taxiul a plecat. În timp ce se îndrepta spre hotel, a simțit că vântul își schimbase direcția. Acum bătea dinspre Timișoara.

*

— A spus că Maica Rusia își va curăța propria mizerie? Stanton a izbucnit în râs. De ce? Pentru că Gorbaciov este un tip atât de bun?

Stăteau în biroul lui Stanton, unde Hefflin se întorsese imediat după întâlnirea sa cu Boris.

— Gorbaciov e o specie nouă, a zis Hefflin. Știe că Ceaușescu e o relicvă, un stalinist care a cauzat moartea și suferința a milioane de români. Și știm că Gorbaciov și Ceaușescu nu se omoară unul după altul. Când Gorbaciov a vizitat România în mai 1987, Ceaușescu l-a umilit reproșându-i că a slăbit frâiele asupra societății sovietice. A făcut-o atât în privat, cât și în public. Se spune că Gorbaciov a plecat vânăt de furie.

— Așadar, îmi spui că este o chestie personală?

— Ambele. Gorbaciov îl urăște, da, dar îl privește totodată ca pe un tiran cu mâinile prea mânjite de sânge ca să mai supraviețuiască. Gorbaciov crede într-un socialism mai bun, mai blând.

Stanton a mormăit.

— Și atunci ce facem? Ar trebui să stăm deoparte și să

ne uităm cum se desfășoară o lovitură de stat sub ochii noștri? Boris este sincer sau Gorbaciov ne joacă pe degete?

— Gorbaciov nu mai are cărți de jucat. Are problemele lui, a spus Hefflin. Uite, Boris nu ne-a îndrumat greșit până acum. Nu trebuie decât să transmiți mesajul.

— În regulă. Voi transmite mesajul la Langley, fără vreun comentariu. Dar miroase de la o poștă.

A plecat din biroul lui Stanton cu o senzație neplăcută. Urmase rugămintea lui Boris de a nu-i spune șefului de secție despre banii lui Ceaușescu, despre Irina sau despre ministrul Vulcan. Nu era prima oară de la sosirea în București când ascundea informații de Agenție și bănuia că nu avea să fie nici ultima oară.

20

București Decembrie 1989

Teatrul Odeon se afla pe Calea Victoriei, nu departe de Intercontinental și de universitate. Era un monument istoric construit în stil neoromânesc, cu intrarea străjuită de coloane grecești maiestuoase. Afișele anunțau *Trei surori* de Anton Cehov, în care jucau două actrițe pe care nu le cunoștea și una care îi era familiară: Irina Argyris.

Urmărise cariera verișoarei sale de-a lungul anilor, citind cronici în ziarele românești, dar nu luase niciodată legătura cu ea, deși Irina și părinții săi corespondaseră. Știind că majoritatea scrisorilor care soseau din America erau citite de autorități și că toate convorbirile telefonice transatlantice erau monitorizate, hotărâse înainte de a pleca din State să nu o anunțe că venea. Va apărea pur și simplu neanunțat, o arătare, o rudă pierdută, din trecutul îndepărtat. Poate că șocul o va face să fie mai deschisă la planul lui Boris, dar se îndoia.

Mai era o jumătate de oră până la începerea spectacolului și la ghișeul de bilete se formase o coadă. Nu observase pe nimeni care să îl urmărească, dar asta nu însemna nimic. Nu era agent operativ. Nu conta, oricum. Nu făcea decât să meargă la teatru. Și-a cumpărat un bilet în loja orchestrei, ultimul rând, locul din colț, și a urmat lumea care intra.

Teatrul fusese construit în 1911, își amintea că citise undeva, de arhitectul Grigore Cerchez, după modelul celebrului Teatru Odeon din Paris. Astăzi era un amalgam de eleganță din Lumea Veche și neglijență din era comunistă. Două niveluri cu un rând de coloane albe flancau loja principală a orchestrei. Cortina era de un mov prăfuit, zdrențuită în partea de jos, o rămășiță a unei epoci opulente. Fotoliile erau din catifea de un

roșu-închis, tocite, însă insistând cu încăpățânare să fie recunoscute pentru pedigriul lor regal anterior.

S-a așezat și s-a uitat la oamenii care treceau. Costul unui bilet era minim, chiar și după standardele românești, fiind subvenționat de guvern, pentru a oferi unul dintre puținele locuri în care populația privată de filme sau cărți din Occident mai avea acces la cultură. Oamenii erau îmbrăcați în cele mai bune haine ale lor – paltoane negre, pe care și le scoteau acum, dând la iveală costume și rochii de seară demodate de pe vremuri. S-au așezat în tăcere – fără agitația și conversațiile sonore ale unei producții de pe Broadway – și, în ciuda, sau din cauza, mizeriei din afara clădirii, sala s-a umplut încet.

Luminile au pălit, apoi s-a făcut complet întuneric. Cortina s-a ridicat. Cele trei surori din titlu stăteau în salon, Olga, cea mai mare, evocând moartea tatălui lor cu un an în urmă, Mașa fluierând o melodie, Irina visând să se întoarcă la Moscova. Irina. Abia dacă o mai recunoștea. Irina o juca pe Irina, cea mai mică, romantica, visătoarea. Se uita, plin de admirație, cum verișoara lui, sânge din sângele lui, îmbrăcată într-o rochie albă, rostea cuvintele nemuritoare ale lui Cehov, ca și când ar fi fost ale ei. Fantaza despre cum va evada într-o bună zi, lăsând în urmă monotonia unei vieți decadente, privilegiate și găsindu-și sensul în muncă.

Este ziua ei de nume astăzi, a Irinei lui Cehov, și prietenii sosesc cu cadouri și discută despre povești de dragoste. Dar asupra întregii scene plutește o undă de dezamăgire anticipată.

Pe măsură ce piesa se desfășura, a început să se adâncească în depresia pe care o simte Irina lui Cehov față de lipsa de sens a vieții, față de vidul unei existențe în care mâncăm, dormim și muncim, ce nu poate fi ușurată decât de moarte. A înțeles imediat în ce fel piesa aceasta, scrisă în Rusia în 1910, vorbea publicului român din 1989, vlăguit de monotonia unei vieți structurate, sterile. Cortina s-a lăsat după cuvintele fataliste ale lui Cebutîkin, care se refereau la misterul vieții: „E totuna, e totuna" și ale Olgăi: „Dacă am ști, dacă am ști."[10]

Luminile s-au aprins. Publicul a rămas tăcut, aproape uluit, apoi cortina s-a ridicat încă o dată și actorii au apărut pe scenă ținându-se de mâini, zâmbind, ei înșiși din nou, e doar o piesă de teatru, un vis, suntem cu toții treji acum. S-au auzit ropote de aplauze, actorii s-au înclinat, apoi aplauzele au amuțit treptat și cortina a căzut iar. Oamenii au ieșit, unii după alții, și mai tăcuți decât intraseră, deprimați, poate, de deznădejdea ultimei scene, a vieții.

Hefflin s-a apropiat de unul dintre plasatori și i-a

---

[10] *Trei surori* de A.P. Cehov, traducere de Moni Ghelerter și V. Jianu în *Opere,* vol. X, ESPLA – Cartea Rusă, București, 1960 (n. tr.).

strecurat o bancnotă de o sută de lei în buzunarul vestei.

— Ar trebui să mă întâlnesc cu una dintre actrițe, a spus el în română. Cum pot ajunge în culise?

Plasatorul a ezitat, apoi a scos bancnota și a făcut ochii mari.

— Pe ușa aceea – a arătat-o dar s-ar putea să nu vă lase să intrați.

S-a îndreptat spre ușa marcată cu o stea aurie și a deschis-o. A ajuns pe un coridor, cu oamenii trecând grăbiți pe lângă el, neacordându-i nicio atenție. A auzit râsete stridente venind din spatele unei uși și era sigur că sunt ale Irinei, o amintire din trecut. Când se pregătea să bată, ușa s-a deschis brusc și a ieșit unul dintre actori, care s-a întors înăuntru, spunând:

— Ne vedem la petrecere. Să nu întârzii.

S-a scuzat când a trecut pe lângă Hefflin, care a intrat în cabină neanunțat.

Dinaintea lui stătea Irina, demachindu-se în fața unei oglinzi. Era și mai frumoasă de aproape decât pe scenă. Ultima oară îl văzuse când nu era decât un băiețaș de opt ani. Îl va recunoaște? Și-a înfrânat impulsul brusc de a o lua la goană. Poate că o punea în pericol, un oficial de la Departamentul de Stat, care îndeplinea planul nebunesc al unui informator confidențial rus. Dar cum s-ar putea întoarce în România fără să-și vadă verișoara?

Când i-a văzut reflexia, a vorbit în oglindă, fără să se întoarcă.

— Te pot ajuta? a întrebat în română.

El a închis ușa în urma lui, prelungind misterul încă o clipă. Irina. Amintire.

*

Stătea alături de ea pe canapeaua roșie din mijlocul camerei de zi. Avea vreo opt ani. Ea avea zece și purta o rochie galbenă cu bretele subțiri și mirosea a trandafiri.

— Ce mai face iubita ta, Pușa? a întrebat ea.

El i-a răspuns că deja îi promisese că se va căsători cu ea. Irina a întrebat când va fi nunta.

— Tata mi-a spus că sunt prea mic ca să mă căsătoresc, deși am deja opt ani, a spus el. Trebuie să-mi găsesc un loc de muncă mai întâi.

Ea a râs, apoi a luat o carte de pe raft și s-a așezat lângă el. A deschis cartea și i-a arătat o pictură. Avea trei părți înrămate. În prima se vedea un bărbat îmbrăcat în robă, cu două siluete goale de o parte și de alta.

— Pictura aceasta se numește *Grădina deliciilor*, a spus ea. În prima parte se vede Dumnezeu care i-o prezintă pe Eva lui Adam.

Nu mai văzuse niciodată o femeie goală până atunci și s-a holbat la siluetă. Îi duduia inima.

În următoarea pictură se vedeau corpuri despuiate și

animale fantastice. Unele personaje păreau să danseze, altele apăreau în ipostaze stranii, făcând lucruri pe care nu le înțelegea. L-a cuprins amețeala și totuși caracterul bizar îl atrăgea.

Când Irina a trecut la următoarea pictură, a simțit un nod în gât. Descria un loc întunecat, înspăimântător, cu creaturi terifiante, cu bărbați și femei goale, unii mâncați de vii, alții torturați, cu chipurile în agonie. L-a apucat greața.

— Acesta este iadul, a spus ea.

— Tanti Bobo mi-a spus că nu există i-iad, s-a bâlbâit el.

— O, ba da. Tata zice că este iadul pe care ni-l facem noi singuri.

— Irina, de ce îi arăți pozele acelea? a strigat unchiul Ion din partea cealaltă a încăperii.

Cartea s-a închis. Unchiul Ion a luat volumul din mâinile Irinei și l-a așezat pe raftul de sus.

Între timp, micul Fili a alergat pe balcon, exact la timp, cu stomacul în convulsii, și a început să vomite.

*

Hefflin a scos din pungă cadoul învelit frumos în hârtie, legat cu o fundă roșie.

— Am un cadou de la unul dintre cei mai vechi admiratori ai tăi, a spus el în română, așezând pachetul pe măsuța de toaletă.

Fără să se întoarcă – ca o divă obișnuită să primească daruri de la admiratori a tras de fundă și a despachetat încet cadoul. O carte. S-a uitat țintă la ea pentru un moment, apoi a ridicat ochii spre reflexia lui.

— Hieronymus Bosch. *Grădina deliciilor*, a rostit ea, cu o figură întrebătoare.

— I-ai arătat cândva aceste imagini unui băiețaș și l-au impresionat teribil, a spus el.

— Unui băiețaș? S-a întors și s-a uitat direct la el. Îmi amintesc. A fost atât de tulburat de imaginile grotești, că i s-a făcut rău. Eram o copilă neastâmpărată. Am regretat ani întregi ce i-am făcut.

— I-a trecut, a răspuns el. I-ai spus că nu există iad, în afară de cel pe care îl creăm noi înșine. O lecție bună de învățat... și după care să te ghidezi în viață.

Ea s-a ridicat, desfăcând brațele.

— Fili? Chiar tu ești?

— Da. Din nefericire, am crescut.

S-au îmbrățișat, apoi s-au desprins unul de altul, fiecare încercând să estimeze în ce fel îi schimbase timpul. Ea devenise o adevărată frumusețe și era în punctul culminant al carierei. Chiar și în comunism, teatrul românesc prosperase, iar ea devenise una dintre cele mai bune actrițe.

— De ce nu mi-ai scris să-mi spui că vii? a izbucnit ea. Cât stai? O, avem atâtea lucruri de discutat.

— Nu vreau să-ți iau din timp acum, a spus el. L-am auzit pe tipul acela spunând că urmează să te întâlnești cu el mai târziu. Nu vreau să-ți stric programul.

— Nu fi ridicol. Poți veni cu mine. Astă-seară am avut ultimul spectacol și facem o mică petrecere. Vor veni mulți oameni, actori, regizori. Doar dacă dorești.

I-a explicat că petrecerea va avea loc în apartamentul lui Mircea Gabor, o legendă, versiunea românească a lui Olivier.

— I-ar plăcea să te cunoască, să te descoasă despre America. Era radioasă. Cum ți s-a părut piesa? Știu că nu se compară cu Broadway, dar...

— Ai fost magnifică, a spus el, iar piesa nu a fost cu nimic mai prejos decât o producție serioasă de pe Broadway, deși astăzi cele mai multe piese de acolo sunt musicaluri, comedii și povești de dragoste ușurele, pentru turiști.

Ea s-a strâmbat.

— Avem, într-adevăr, tendința de a fi morocănoși aici, dar la ce să te aștepți, cu situația asta nefericită în care ne aflăm, trăind ca într-o cușcă? Și-a țuguiat buzele. Lasă-mă să mă schimb și ies în câteva minute.

— Așteaptă. Dacă vin la petrecerea asta, trebuie să aduc ceva. Vin?

— Whiskey, a izbucnit ea. Whiskey adevărat pe care nu-l poți cumpăra decât de la shopurile pentru turiști.

Dar la ora asta sunt închise.

El s-a gândit o secundă, apoi a spus:

— Știu de unde pot lua. Două sticle?

— Cu două sticle de whiskey, toată lumea va roi în jurul tău.

— Atunci voi lua trei.

Douăzeci de minute mai târziu, un Mercedes negru a oprit în fața Teatrului Odeon, care zăcea în întuneric acum. El și Irina așteptaseră la intrare.

— Mașina asta e pentru noi? s-a minunat ea. Cine este prietenul tău?

Hefflin a condus-o pe bancheta din spate, fără a răspunde.

— Bună seara, domnule, a spus Tom în engleză.

O pungă așezată la picioare conținea trei sticle de Johnnie Walker Black. Irina a făcut ochii mari, uluită:

— Fili, de unde ai luat tot whiskeyul ăsta?

— O sursă privată. Fără întrebări. Hai să nu stricăm fantezia.

Hefflin i-a făcut cu ochiul. Știa că lui Tom nu-i fusese greu să facă rost de whiskey. Barurile ambasadei erau pline cu lăzi de Johnnie Walker Black, din rezerva privată a lui Stanton.

București Decembrie 1989

Structura masivă a răsărit de nicăieri, o monstruozitate neoclasică, luminată de nenumărate reflectoare, o flacără uriașă în mijlocul penuriei de combustibil, un far aprins într-un oraș învăluit în întuneric.

— Palatul lui Ceaușescu, a murmurat el.

— Casa Republicii. Monstruozitatea tiranului, a spus Irina disprețuitor. Poporul moare de foame, iar el cheltuie miliarde pe grozăvia asta.

Citise rapoarte, văzuse poze, dar nu zăbovise prea mult asupra ei; era doar un monument pe care tiranii îl construiesc pentru ei.

Ozymandias.[11] Deși încă neterminată, se presupunea a fi cea de-a doua clădire ca mărime din lume, după Pentagon. Practic, o cincime din zona istorică a Bucureștiului fusese rasă de pe fața pământului, nu doar pentru a face loc structurii ca atare, ci și blocurilor învecinate, menite să o completeze. Se spunea că șapte sute de arhitecți și douăzeci de mii de muncitori lucraseră, în trei ture, la acest monument închinat gloriei socialismului.

---

[11] Aluzie la poemul cu același titlu de Percy Bysshe Shelley, publicat în 1818, tradus în română de Petre Solomon. Poemul vorbește despre ravagiile timpului și vremelnicia tuturor imperiilor (n. tr.).

— Unde suntem noi, mai exact? a întrebat. Nu-mi dau seama.

— Suntem în centrul Bucureștiului, a spus Irina. Locul ăsta se numea Dealul Spirii, cunoscut și ca Dealul Uranus.

— Uranus? Hefflin s-a luminat brusc. E o stradă cu numele ăsta lângă vechea noastră casă, pe strada Sirenelor.

— Așa este. Ăsta e Cartierul Uranus. Strada Sirenelor se află la doar câteva străduțe distanță.

— Dar am fost la vechea noastră casă și nu am văzut palatul ăsta imens, a spus el.

Ea i-a explicat că Ceaușescu construise blocuri înalte în jurul palatului său, ca să nu trebuiască să vadă orașul dărăpănat de dincolo de el. Apartamentele au fost date celor mai privilegiați. Unul dintre ei era Gabor.

— Actorii sunt bine văzuți?

— Da. Nu e la fel și în America? Pe lângă faptul că este cel mai aclamat actor din istoria noastră, este totodată membru al Comitetului Central, așa că ai grijă ce spui în preajma lui.

Mircea Gabor, membru al Comitetului Central, ceva ce analistul din el ar fi trebuit să știe și poate că știuse, fără să bage de seamă.

— Ascultă. I-a luat mâna. La petrecere nu trebuie să mă prezinți drept vărul tău. Numele meu este Bill

Hefflin, atașat la Departamentul de Stat, abia sosit. Am văzut piesa și am vrut să te cunosc, ca admirator. Am învățat română din cursurile guvernamentale, așa că voi vorbi stricat, cu accent puternic. M-ai invitat la petrecere într-o doară, pentru a contribui la schimburile culturale, ceva de genul.

— Bill Hefflin? a râs ea. De ce secretul ăsta?

— Nu vreau complicații, a spus el.

— Ce fel de complicații?

S-a minunat de naivitatea ei. Chiar atât de izolată fusese în viața ei de actriță?

— Uite, situația este tensionată. Sunt oficial american. Nu vreau ca guvernul să-mi folosească ruda împotriva mea. Înțelegi?

Ea a cugetat o clipă.

— Vrei să spui să te șantajeze să faci ceva din pricina mea?

El a încuviințat din cap.

— Nu e ceva imposibil, presupun, un oficial de la Departamentul de Stat. Dar nu trebuie să-ți faci griji pentru mine. Sunt protejată.

„Protejată", cuvânt mafiot. Dar ea nu zâmbea.

— În ce fel?

— Sunt bună prietenă cu un bărbat important, cu o poziție înaltă în guvern. L-a privit adânc în ochi, pentru a se asigura că înțelegea. De câțiva ani. Este căsătorit,

desigur, dar nimeni nu știe de noi. Doar vreo doi prieteni apropiați. S-a uitat din nou la el și i-a văzut, fără îndoială, dezaprobarea. Este acceptat aici. Toată lumea are amanți. Nu este la fel în America?

— În niciun caz nu e acceptat, însă oamenii au aventuri, până când sunt prinși. Apoi urmează scandalul.

— Scandalul? Dar Kennedy a avut multe amante, nu?

— Da, a avut. Alte vremuri. Lucrurile s-au schimbat de atunci, încă se schimbă.

— Puritanismul american. Am citit despre el. A dat din cap. Și totuși, filmele americane sunt pline de sex. Am văzut câteva când am fost în Germania de Est acum doi ani, la un festival de film.

— Da, e multă ipocrizie legată de sex, a spus el, și de alte lucruri.

Ea și-a încrucișat brațele și s-a gândit o vreme.

— Dacă vrei să fii Bill Hefflin, atunci așa te voi prezenta, dar restul poveștii nu funcționează. Nimeni nu ar invita pe cineva complet străin la o petrecere, mai ales un oficial american. Poate că aș putea să spun că ești un prieten personal al vărului meu din America, care a vrut ca tu să mă cunoști, ca să afle ce mai fac și să-mi dea un cadou. Asta ar fi mai credibil.

Tom a urmat îndrumările Irinei și a oprit în fața unuia dintre blocurile de apartamente noi orientate spre palat.

Hefflin i-a spus lui Tom că va suna dacă va dori să vină să-l ia.

Apartamentul era la etajul al doilea, poziționat înspre spatele clădirii. La ușă a răspuns chiar Mircea Gabor – un tip distins, înalt și elegant, cu păr grizonant.

— Irina dragă.

Gabor a zâmbit și a sărutat aerul, de o parte și de alta a obrajilor ei, în stil hollywoodian. Irina l-a prezentat pe Bill Hefflin, prietenul vărului ei din New York.

— New York? Ei bine, atunci avem o grămadă de discutat, a spus Gabor. Și ce avem aici? Cadouri? A scos sticlele de whiskey și le-a ridicat în aer. Priviți, prieteni, compatrioți, mană cerească din America.

A urmat un strigăt de la mulțimea dinăuntru. În jur de treizeci de oameni s-au adunat acum în jurul lor, minunându-se de sticlele de whiskey.

— Whiskey adevărat, Johnnie Walker Black, a exclamat un bărbat de vârstă mijlocie. Cine este semizeul pe care ni l-ai adus, Irina?

În timp ce Hefflin dădea mâna cu toată lumea, sticlele se deschideau, iar nectarul era turnat. Printre cei prezenți, se aflau câțiva regizori bine-cunoscuți, iar restul erau actori și actrițe, unii din piesa pe care o văzuse în seara aceea. În curând, toată lumea ținea în mână un pahar cu whiskey, după ce unii dăduseră pe gât vodca ieftină, ca să-și golească paharele, iar alții o

turnaseră la chiuvetă. Instantaneu, lumea a început să toasteze în cinstea lui.

La început, româna lui, cu accentul voit pronunțat și cu greșeli gramaticale, i-a adus corecturi amuzate. Dar, pe măsură ce whiskeyul a continuat să curgă, numărul petrecăreților cărora părea să le pese că stâlcea limba română a scăzut. Toată lumea voia să știe despre New York – cât de incitant era, cât de înalte erau clădirile, ce piese de teatru văzuse pe Broadway, cunoștea vreun actor?

Răspunsurile sale, relativ sincere la început, s-au transformat în curând în relatări ficționale ale unor petreceri la care apăruse Frank Sinatra sau la care Jack Nicholson interpretase o scenă de cinci minute din *Zbor deasupra unui cuib de cuci.* Vedea pe chipurile lor că asta era exact ce voiau să audă, așa că s-a străduit să le-o ofere. Își imaginau o Americă opulentă, ba chiar decadentă, una la care literații luau parte la serate sofisticate, iar actrițele celebre se scăldau în șampanie. Apoi, la un moment dat, un regizor foarte cunoscut, un bărbat trecut de șaizeci de ani, cu păr alb și papion, l-a întrebat cu ce se ocupa.

— Sunt atașat cultural la Ambasada SUA, a răspuns el.

Regizorului i-a picat fața, apoi a pus băutura jos.

— Zău? Și Irina te-a invitat aici?

S-a ridicat, s-a scuzat, apoi s-a îndreptat către ceilalți, ridicând brațele agitat. Gabor i-a pus o mână pe după umeri și a zis ceva care a stârnit râsul tuturor. O glumă, să detensioneze atmosfera. Apoi Gabor s-a îndreptat spre Hefflin.

— Trebuie să-l ierți pe Cornel, se teme și de propria lui umbră.

— E vreo problemă?

— I-ai spus că ești oficial american și crede că prezența ta îi va face necazuri cu Securitatea. E o prostie din partea lui, desigur.

— Îmi pare rău. Nu m-am gândit deloc la asta.

— E în minoritate, te asigur. Lucrurile nu sunt chiar așa de rele.

L-a observat pe Cornel și alți doi bărbați luându-și hainele și plecând.

— Vezi? Doar câțiva. Restul râd pe seama lor. Acum, să trecem la treburi mai serioase. Gabor l-a tras într-un colț. Am vrut să îți pun o întrebare. Este foarte personală, așa că te rog să mă ierți că sunt atât de direct.

— Dacă pot răspunde, a spus el.

— Mergi la piese pe Broadway?

— Desigur. Locuiesc în New York.

— Ce norocos ești. Ei bine, a fost o piesă, *Tribute*[12], în

[12] Piesă de Bernard Slade, regizată de Arthur Storch, cu Jack Lemmon în rolul principal, a cărei premieră a avut loc în 1978, pe Broadway (n. tr.).

care juca Jack Lemmon, cu câțiva ani în urmă. Ai văzut-o cumva?

Din fericire, văzuse piesa și i-a spus. Gabor a ezitat, părând stânjenit, ca un om cu maniere delicate.

— E adevărat, a șoptit el, că au scris piesa special pentru Jack Lemmon?

Ochii îi scânteiau, expresia sugerând că voia ca răspunsul să fie da, că se scrisese o piesă special pentru un actor și că, dacă Gabor ar fi trăit în America, țara miracolelor, s-ar fi scris una și pentru el. Iată-l pe cel mai mare actor din România, pe culmile profesiei, adulat de toți, implorându-l, cu riscul de a-și trăda vulnerabilitățile, să-i confirme narcisismul cel mai profund.

— Da, așa am auzit și eu, a spus el cu o față sumbră. O mare onoare, desigur, dar nu atât de neobișnuită pentru un actor strălucit în America.

Gabor a scos un oftat de satisfacție, ca și când această afirmație i-ar fi împlinit visurile.

— Într-o altă viață, a spus el, apoi și-a dat whiskeyul pe gât.

— Aș vrea să te întreb și eu ceva la rândul meu, a zis Hefflin. Câtă libertate aveți în alegerea pieselor pe care le puneți în scenă?

Gabor l-a privit cu prudență.

— Depinde. Punem în scenă în mare măsură clasici

europeni și britanici – Shakespeare, Cehov, Ibsen –, dar, din când în când, ni se mai permite câte o piesă americană, Tennessee Williams sau Arthur Miller, de exemplu, atâta timp cât trece de cenzură. A tras cu ochiul. Evident, nu putem monta unele piese.

— Trebuie să fie dificil pentru un artist să prospere în condițiile astea, s-a aventurat el, whiskeyul îmboldindu-l.

— Da și nu, a răspuns Gabor. Există limite peste tot. Un actor, prin definiție, trebuie să se încadreze întotdeauna între granițele cuvintelor de pe pagină. Unii pot vedea o limitare în asta, dar ar fi o greșeală. De fapt, actorul are nevoie de aceste restricții. Întocmai restricțiile pe care le impun cuvintele forțează actorul să exploreze pe deplin rolul. Prea multă libertate este otrăvitoare.

— Pentru un actor, poate, a spus el. Dar când spectacolul se încheie și cade cortina, limitele rămân.

Gabor a zâmbit. Un zâmbet de actor.

— Cu toții trăim sub imperiul restricțiilor vieții. Și tu, chiar dacă sunt diferite de ale mele. Crezi că ești liber pentru că votezi, poți merge oriunde poftești, poți spune orice dorești. Însă libertatea ta este iluzorie. Nu poți merge nicăieri decât dacă ai bani pentru a o face; ai drept de vot, dar milionarul care își susține candidatul poate pune mâna pe telefon, sunându-i ori de câte ori

are nevoie de un favor, pe când tu nu o poți face. Da, poți spune ce vrei, însă contează vocea ta la fel de mult ca a celui care deține un ziar sau un post de televiziune sau a bogaților care cumpără reclame? Libertatea este un lucru subtil. În America, ai libertatea de a avea succes și de a fi bogat, dar ai totodată libertatea de a fi sărac, ba chiar fără adăpost. Cu toate astea – s-a aplecat mai mult –, prefer sistemul vostru, însă asta poate că doar pentru că îmi imaginez că aș avea succes. S-ar putea să mă înșel. Aici sunt un pește mare într-un iaz mic. În New York, aș putea fi un actor care moare de foame și lucrează ca ospătar.

A umplut paharele amândurora dintr-o sticlă de whiskey pe care Hefflin și-a dat seama că Gabor o pusese deoparte pentru sine.

— Dă-mi voie să-ți spun un secret. Gabor și-a apropiat fața de a lui. Sunt mai mulți comuniști în New York decât sunt în toată România. S-a încruntat pentru a-și accentua cuvintele. Liberalii din New York sunt idealiștii, adevărații comuniști. Ce avem noi aici e o șleahtă de escroci.

Hefflin a fost luat prin surprindere de francheța lui Gabor. Vorbea whiskeyul sau actorul se simțea atât de sigur pe poziția sa, încât putea spune orice, chiar și unui oficial american?

— Dar Bărbatul însuși? a întrebat Hefflin.

— Mai ales el, Dumnezeu să-l binecuvânteze. Este cel mai mare escroc dintre toți.

Gabor a scos un râset fals, de actor în Comitetul Central.

— Ce se va întâmpla cu situația ta, dacă lucrurile se schimbă?

— Vrei să spui *când,* a spus Gabor. Sunt actor, poziția mea printre ei este doar onorifică. Sunt tolerat, un pion al propagandei. Voi continua să joc, orice rezervă soarta acestei țări pe care o iubesc atât de mult. Întrebarea mai importantă este ce se va întâmpla cu restul escrocilor. Iar răspunsul este, probabil, nimic. Nu poți alerga după unul fără să alergi după toți. Și cine are mâinile îndeajuns de curate pentru a începe să arate cu degetul?

A mai scos un râset studiat, apoi s-a întors să stea de vorbă cu alți oaspeți care treceau pe lângă ei. Cei doi bărbați s-au îndepărtat apoi, dar Hefflin a rămas cu o perspectivă diferită asupra vieții celor puternici în România. Cu toții gata să facă pe plac, inclusiv Ceaușescu. Nimeni nu credea în comunism, însă îl aprobau pentru a fi acceptați, supraviețuind în granițele vieții.

— Cum puneți în scenă piese de teatru și mergeți la petreceri, în timp ce lumea din jur e pe cale să se prăbușească? a întrebat-o mai târziu pe Irina.

— Ce vrei să facem, să încetăm să respirăm? a spus ea.

Viața noastră este pe scenă. Restul este doar un coșmar din care sperăm să ne trezim într-o zi.

Petrecerea s-a spart pe la unu dimineața, când s-a terminat tot whiskeyul. După o asemenea raritate, nimeni nu a vrut să strice gustul cu vodcă ieftină sau cu țuică de prune făcută în casă. Unul dintre actori s-a oferit să îi conducă pe el și Irina acasă – măcar atâta putea face pentru un american care le-a adus Johnnie Walker.

S-au îndreptat spre casa Irinei mai întâi, care se afla pe strada Docenților, chiar lângă Kiseleff. Străzile erau întunecate, pustii, nu-i urmărea nimeni, avantajul de a nu folosi mașina ambasadei. Când au intrat pe Docenților, Hefflin a văzut un sedan negru parcat în fața casei Irinei, cu motorul pornit. Tânăra a înțepenit.

Actorul a frânat.

— Ce vrei să fac, Irina?

— E în regulă, ne-a văzut deja, a spus ea. Cine știe de când așteaptă.

Mașina lor a prins din nou viteză, apoi a oprit în spatele sedanului negru. Irina l-a sărutat în grabă pe Hefflin pe obraz, apoi i-a zâmbit și a ridicat din umeri. Asta-i viața. Ce poți să faci?

Când ea a coborât din autovehiculul lor și a urcat pe bancheta din spate a sedanului negru, el a observat plăcuța de înmatriculare: 1-B-125. Știa că toate numerele

care începeau cu 1-B îi aparțineau unui oficial important. Cu cât era mai mic numărul care urma, cu atât era mai înalt oficialul. Aro-ul lui Ceaușescu avea numărul 1-B-111.

22

București Decembrie 1989

— Îi aparține lui Victor Vulcan, ministrul Agriculturii, a spus Stanton a doua zi dimineața, verificându-și lista de plăcuțe de înmatriculare oficiale. Altfel cunoscut drept ministrul bălegarului. De ce vrei să știi?

— I-am zărit mașina aseară în fața locuinței unei anumite actrițe.

— Trebuie să fi fost Irina Argyris, amanta sa de multă vreme. Ce căutai acolo?

Așadar, Stanton știa de amantul Irinei. Se întreba cine mai știa și de ce el nu auzise de asta.

— Nu-mi amintesc să fi pomenit de acest mic detaliu în vreunul dintre rapoartele tale, a spus Hefflin, ușor tulburat.

— Dacă aș da raportul cu privire la toate amantele oficialilor guvernamentali, aș scrie un roman. Deci ce căutai acolo?

— Întâmplător mă aflam în aceeași mașină cu ea. Unul dintre actori s-a oferit să ne conducă acasă de la o petrecere.

Stanton a făcut ochii mari.

— Ne mișcăm, nu glumă. Nu ai ajuns aici decât de câteva zile și deja mergi la petreceri cu actrițe renumite. Ar trebui să fii agent operativ. Ești un talent înnăscut. Cum ai reușit?

— Este verișoara unui prieten din State, a mințit el.

Știa că șeful secției nu-i cunoștea adevăratul nume. Doar câțiva oameni din Agenție i-l știau.

— M-a rugat să o caut. Am avut o seară liberă și am decis să văd *Trei surori* de Cehov la Odeon, fiind una dintre preferatele mele. Am fost impresionat. Așa că am mers în culise, ca s-o cunosc. Sunt atașatul cultural, la urma urmelor.

— Al etichetei, a spus Stanton, apoi a izbucnit în râs.

— Îmi văd portofoliul în termeni mai ampli.

— Fără îndoială. Și cum, te-a invitat pur și simplu?

— Am început să vorbim, eu în româna mea stâlcită, și lucrurile s-au legat. A vrut să știe ce făcea vărul ei, apoi conversația noastră s-a îndreptat spre scena teatrului din New York și ea a spus că e sigură că lui Mircea Gabor i-ar plăcea să mă cunoască.

— Gabor. Măi, măi. Membru al Comitetului Central. El ce-a avut de zis?

— Destul de multe, de fapt.

Hefflin i-a spus despre obsesia lui Gabor legată de faptul că piesa *Tribute* a fost scrisă special pentru Jack Lemmon, ceea ce l-a făcut pe Stanton să izbucnească din nou în hohote de râs.

— Le-am dus și câteva sticle de Johnnie Walker Black, a adăugat Hefflin.

— Ce-ai făcut? Jack a sărit practic de pe scaun. Din rezerva mea privată?

— Plătită cu dolarii contribuabililor, i-a reamintit el. A fost pentru o cauză bună, ca să dezlege un pic limbile.

— Super, așadar, ai decis să te joci de-a spionul pe socoteala mea. Ce a dezvăluit nectarul meu prețios?

— În primul rând, Gabor nu e comunist. Zice că nu au mai rămas comuniști, de fapt, în niciun caz printre cei aflați în vârful piramidei puterii. Îi numește escroci pe toți, inclusiv pe Ceaușescu.

— Hristoase! Jack a plesnit masa cu palma. Nenorocitul ar face bine să-și țină gura la băutură. Cine mai era acolo? Cine l-a auzit?

Hefflin a fost surprins de furia lui.

— Erau vreo douăzeci sau treizeci de oameni, regizori și actori. Și nu l-a auzit nimeni. Șopteam într-un colț. Care-i problema?

— Problema, dragul meu Hefflin, analist ce ești, nu agent operativ, trebuie să-ți reamintesc, este că Gabor e

informatorul nostru confidențial, ochii și urechile *noastre* în Comitetul Central, de ani de zile. Nu vreau să-și dea arama pe față lăsându-și gura să vorbească fără el la beție, în fața unui străin.

„Gabor? Informator confidențial al CIA?" Și-a amintit că citise rapoarte de la o sursă din interiorul Comitetului Central, dar nu a știut niciodată cine era.

— Poate că ar fi trebuit să-mi spui, a mormăit el.

— Ești un nenorocit de analist. Mușchii din maxilarul lui Stanton s-au încordat. Nu trebuie să cunoști identitatea surselor. Îți spun doar pentru că ai intrat în contact cu el și s-ar putea să intri din nou.

— Nu s-a întâmplat nimic, a spus el. Nu a vorbit cu un străin, la urma urmelor, ci cu un oficial american de la Departamentul de Stat.

— De unde știa? Ai fi putut fi plantat de Securitate.

— Irina a garantat pentru mine, în calitate de prieten al vărului ei din America. În plus, nu e decât un actor. Hefflin a fluturat a pagubă din mână. Nimeni nu-i ia în serios pe actori. Nu se dau regulat petreceri la ambasada noastră pentru artiștii români?

— Se dădeau, în trecut. Nu se mai dau. Ceaușescu a retezat contactele cu occidentalii pe măsură ce paranoia lui a crescut. Și, legat de faptul că iau sau nu actorii în serios, aș dori să-ți amintesc că fostul nostru președinte a fost actor.

Uitase de asta sau încercase să uite. Cea mai puternică țară de pe pământ, cu un actor la cârmă. Dacă ar fi fost un scenariu, nimeni nu i-ar fi dat crezare.

— Spune-mi mai multe despre acest ministru al Agriculturii, a zis Hefflin.

— Nu e prea frumos.

Stanton și-a turnat un pahar de scotch, povestind cum Ceaușescu, pentru a-și finanța palatul de multimilioane de dolari, ca și alte proiecte prost concepute, cum ar fi rafinarea petrolului, care nu a funcționat niciodată, a trebuit să se împrumute masiv din Occident. În ultimii câțiva ani, își băgase în cap că voia să achite toate datoriile, cu orice preț. Dat fiind că România nu producea cu adevărat niciun bun pe care Occidentul să-l dorească, exporta în principal materii prime și cereale. Vindea, practic, toate cerealele produse, lăsând doar puțin pentru București și alte câteva orașe mari. Țăranii din cooperative mureau de foame. Săptămânal, dădeau năvală în București să cumpere pâine.

Hefflin citise rapoartele. Guvernul instituise chiar un sistem intern de vize pentru a gestiona problema, împiedicând țăranii să intre în București.

— Și știi cine a fost însărcinat să se ocupe de toate astea, să execute ordinele lui Ceaușescu? a întrebat Jack.

— Dă-mi voie să ghicesc: ministrul nostru al Agriculturii.

— Nimeni altul, a mormăit Stanton. Și a fost extrem de zelos, trimițând securiștii la cooperative, ca să rechiziționeze toate cerealele și animalele pe care țăranii le păstraseră pentru a supraviețui. Milioane de țărani trăiesc la limita înfometării, alegând să-și hrănească odraslele și resemnându-se să mănânce rădăcini și ierburi, pe care le fierb în supă. Comunismul ar trebui să fie partidul țăranilor și ei o duc cel mai rău.

— Țăranii au suferit mereu de foame, încă de la colectivizarea României, din 1946[13], a spus Hefflin. Stalin a stabilit exemplul pentru Ceaușescu.

— Toate astea în timp ce nomenclaturiștii se lăfăie, făcându-și cumpărăturile la magazinele lor bine aprovizionate de partid.

— Irina Argyris este conștientă de toate astea; cu toții sunt, a zis Hefflin. Îi urăște pe toți politrucii comuniști falși, dar este exact la fel ca toți ceilalți. Supraviețuiește. Nu o învinovățesc pentru că a căutat protecție, după cum s-a exprimat. Aș fi făcut același lucru.

S-a oprit, temându-se că o apăra prea mult. Dar a simțit că undeva în interiorul său o învinovățea totuși, pentru ce, nu era sigur. Fiindcă nu suferea mai mult? Fiindcă se ascundea în spatele actoriei, în vreme ce alții

---

[13] Colectivizarea, prin care se confiscă terenurile agricole private, comasate apoi în cooperative agricole administrate de stat, s-a desfășurat între 1949 și 1962 (n. tr.).

mureau de foame? Se retrăsese în propria ei lume de pe scenă, pentru a supraviețui, știind că nu putea face nimic ca să schimbe sistemul. Această formă de individualism era opusul a ceea ce propovăduia comunismul, fiind mai apropiată de capitalism. Fiecare pentru sine.

S-a întrebat dacă asta era ordinea firească a lucrurilor. Atât capitalismul, cât și comunismul evoluaseră în sisteme practic similare: lupta individuală pentru supraviețuire, la naiba cu aproapele. Atâta doar – capitalismul avusese mai mult succes, permițând ca de pe masă să cadă mai multe firimituri pentru săraci. Economia *trickle-down*[14], așa o numise Reagan.

— Ce se va întâmpla cu Vulcan după căderea lui Ceaușescu? a întrebat Hefflin.

Stanton a ridicat din umeri.

— Fie va fi împușcat, fie va fi făcut ministru în noul guvern. În funcție de cum bate vântul...

Hefflin s-a ridicat în picioare.

— Mulțumesc pentru informații.

— Unde mergi?

— Voi lua prânzul cu o actriță frumoasă, a spus el

---

[14] Așa-numita „teorie a scurgerii" sau a „prelingerii" (*trickle-down*) pornește de la termenul folosit inițial ironic de umoristul Will Rogers, utilizat astăzi pentru a critica politicile economice care favorizează corporațiile și pe cei bogați prin reducerea impozitelor, sub pretextul că bunăstarea acestora se reflectă asupra întregii societăți (n. tr.).

ieșind.

— Să nu faci vreo prostie, a țipat Jack după el. O fi Vulcan doar ministrul bălegarului, dar te va îngropa în el dacă-ți faci de cap cu amanta lui.

23

București Decembrie 1989

A decis să-și petreacă timpul dinaintea prânzului cu Irina plimbându-se pe străzi. Pe drum, a trecut pe lângă cozi lungi de oameni care așteptau în fața măcelăriilor și a magazinelor alimentare. În Piața Amzei erau cozi la ouă și lapte. A intrat într-un magazin unde nu era coadă și nu a găsit decât rafturile goale, în afară de un rând de sfeclă conservată. În fața unui magazin de haine era o coadă la pantofi bărbătești, mărimea 38, după spusele unui bătrân care stătea la coadă de câteva ore.

— Dar nu toată lumea de aici poartă mărimea 38, a spus Hefflin în română.

— Ignoranța ta îmi spune că ești străin, dar accentul îmi dă de înțeles că te-ai născut aici, a răspuns bătrânul. Așa că trebuie să fi plecat când erai copil.

S-a simțit nesăbuit că vorbise în limba lui maternă. Poate că bătrânul era informator al Securității. „Hristoase!”

Bărbatul s-a aplecat spre el.

— Vezi tu, stăm la coadă să cumpărăm orice se aduce – rochii mărimea 44, galoși mărimea 40, pantaloni mărimea 42 apoi le schimbăm între noi cu ce avem nevoie. Suntem un exemplu de revoluție inversă, înapoi la troc. Bătrânul i-a aruncat un zâmbet știrb. Întoarce-te acasă. Nu ai ce căuta aici.

Voia să-i spună că era deja acasă, dar ar fi fost o minciună. În momentul acela, România părea o lume străină. Se afla în București de câteva zile și încă simțea că nu ajunsese de-a dreptul. Inocența copilăriei sale nu mai putea fi regăsită. Orașul era abia recognoscibil, oamenii, obosiți, învinși. Una era să audă povești de la părinți sau rude, sau din informațiile care îi ajungeau pe birou și alta era să trăiască totul pe viu. Miasma demoralizării se așternuse peste oraș și se impregnase în fiecare aspect al vieții, de la cozile nesfârșite la alimente, până la mita meschină cerută de oricine în cea mai măruntă poziție de putere și până la pierderea politeții elementare. Unele forme de vorbire dintr-o epocă mai civilizată rămâneau încă, mai ales la generațiile mai în vârstă. Forma de plural atunci când te adresai unui străin era încă practicată, deși nu întotdeauna, de către autorități. Încă mai era posibil să vezi bărbați sărutând mâna femeilor, după cum văzuse că făcuseră câțiva bărbați la petrecerea lui Gabor, deși

generația tânără râdea de obicei de un asemenea anacronism.

Singurul lucru salvator era limba. Pentru el, era infuzată cu amintiri personale și aluzii colective, cu expresii faciale și gesturi, cu întoarceri de frază care surprindeau exact sensul sau emoția potrivite, adesea în moduri de neexprimat în engleză. Îi plăcea enorm să se scalde în ea, să o lase să-i trezească acele părți din minte de mult adormite și ascunse. Dar limba căpăta o nuanță complet diferită când era vorbită de un nomenclaturist sau de un vânzător insolent – creând noi asocieri, mai puțin optimiste, pângărindu-i esența, adăugând un strat dezolant peste cuvinte.

Îi era dor de New York. Tânjea după o plimbare pe Fifth Avenue, să se uite la vitrinele luxoase de la Bergdorf Goodman și Saks Fifth Avenue și să uite de sărăcia aceasta lucie. Era pe cale să plece, când l-a abordat o fetiță. Avea tot brațul stâng în ghips.

— Vă rog, domnule, mor de foame. Niște bănuți pentru lapte, o bucată de pâine. Vă rog, domnule.

A întins mâna. Era drăguță, poate de zece sau unsprezece ani, cu ochi negri și piele măslinie, ca a lui.

— Pleacă, dă-i drumul de-aci, a zis același bătrân de la coadă. Nu-i da nimic. E țigancă.

— Are brațul rupt.

Nu putea înțelege cruzimea bătrânului.

— Este un ghips fals, a spus bătrânul. Nu are nimic la braț. Fac asta ca să-ți înmoaie inima. Pleacă, dă-i drumul de-aci. Întoarce-te la maică-ta.

Fetița s-a uitat la bătrân, apoi la Hefflin și, văzând că înșelătoria ei fusese dată în vileag, a ridicat bărbia mândră și sfidătoare și a luat-o din loc.

— Sunt o pacoste, a zis bărbatul disprețuitor. Ar face orice, inclusiv să-și trimită copiii la cerșit.

Hefflin s-a îndepărtat, iritat de întâlnire, observând că fetița părea bine hrănită, mai bine decât alți copii pe care îi văzuse. Dar ce știa el despre viața țiganilor? Oriunde mergeau erau considerați proscriși, o pacoste.

A întrebat unde se afla un shop pentru turiști și a găsit unul la câteva străzi distanță. La ușă, femeia a cerut să-i vadă pașaportul înainte de a-l lăsa să intre. Localnicii nu aveau voie. Înăuntru, scena era bizară. Articole pe care românii nu ar fi visat niciodată să și le permită erau expuse într-o parodie nereușită a unui magazin occidental: un perete cu sticle de tărie din America și Europa de Vest stătea alături de aparate pentru bucătărie din Germania; un munte de cartușe de țigări americane se înălța lângă geci de piele din Italia; parfumul franțuzesc era plasat lângă săpunul italienesc; sticle de vin Murfatlar românesc, făcute doar pentru export, erau aliniate lângă lăzi de conserve de carne și sardine.

Locul era aproape gol – doar un cuplu tânăr de occidentali care cumpăra cadouri pentru rude. A luat o sticlă de șampanie, a plătit cu dolari și a plecat.

*

Locuința Irinei era restaurată cu grijă, o casă moldovenească tradițională, cu două niveluri, genul pe care o vedeai pe cărțile poștale, rezervată doar pentru cei privilegiați.

În momentul în care i-a deschis ușa, i-a observat ochii roșii și fața trasă.

— O noapte grea?

I-a întins sticla de șampanie.

— Nu mă judeca, a spus ea, evitându-i privirea. Nu locuiești aici.

Casa era mobilată frumos, cu mobilier masiv, antic. Printre lucrurile de acolo a recunoscut canapeaua pe care o moștenise de la părinții ei, de mult timp decedați. Era un cablu negru, care ducea de la perete în sertarul biroului.

— Telefonul, a zis, observându-i privirea. Victor mi-a promis că nu există dispozitive de ascultare în locuință, dar telefoanele au deja un microfon instalat din fabrică. Nu trebuie decât să apese pe un buton și aud tot din apartament. Așa că toată lumea pune telefonul în sertar sau în dulap.

A ridicat din umeri.

— Victor Vulcan. Ministrul Agriculturii.

— Îl cunoști?

— Ambasada îl cunoaște. Sunteți împreună de ani de zile, mi s-a spus.

— Așadar, spionii știu de noi. A oftat. Nu e un bărbat rău, știi. Foarte inteligent, chipeș, amuzant uneori.

S-a așezat pe canapeaua roșie, cea pe care îi arătase imaginile cu iadul din Hieronymus Bosch, cu vreo douăzeci de ani în urmă.

— Nu te-ai căsătorit, nu ți-ai întemeiat o familie. O femeie ca tine trebuie să aibă o mulțime de admiratori.

— Copii? În locul ăsta nenorocit? A fluturat din braț. Nimeni nu mai vrea să aibă copii. O, unii încă vor, țăranii, nomenclaturiștii și optimiștii care cred că lucrurile se vor schimba.

— Iar tu nu crezi?

— Nu pe durata vieții mele. Da, comunismul va cădea la un moment dat – se întâmplă peste tot în jurul nostru. Dar apoi ce? Va fi nevoie de o generație sau două pentru a elimina tot răul din mentalitatea oamenilor, și asta dacă avem un guvern onest, ceea ce nu am avut niciodată, nici măcar înainte de comuniști. În plus, sunt actriță. Ce m-aș face cu copii?

S-a dus la bucătărie și s-a întors cu farfurii cu diverse brânzeturi, mezeluri și o franzelă. Apoi a venit cu o farfurie de *quiche.* Părea că nu are probleme în a găsi

alimente, deși nu și-o putea imagina stând la cozile acelea.

— Îl plătesc pe măcelar să-mi păstreze carne, pe care mi-o livrează seara, a spus, citindu-i gândurile. La fel și cu vânzătorul de la magazinul alimentar. Iar Victor aduce anumite delicatese de la piața partidului.

Un sistem bazat pe bacșiș și privilegii.

— Cel puțin nu ai suferit la fel de mult ca alții, a răspuns el.

Ea s-a îndreptat de spate.

— Sunt o mare actriță. Acum doi ani am primit premiul pentru cel mai bun rol principal într-o dramă, versiunea românească a premiului Tony. În America aș fi milionară. Aici am un salariu de la stat, echivalentul celui primit de un lucrător poștal.

Hefflin nu a spus nimic. Și-a dat seama că se simte nedreptățită, că s-a străduit să aibă succes într-o țară în care individualitatea este descurajată. Dar, totodată, a văzut copilul răsfățat din ea. Făcea parte din clasa privilegiată, protejată, admirată și izolată de suferința milioanelor de oameni din jurul ei. Și tot nu era de ajuns.

— În America, actorilor nu le este ușor. Nu îi vezi decât pe cei care au succes, dar restul, cei tineri și nu tocmai tineri, care nu primesc decât vreun rol ocazional, dacă îl primesc, se luptă să supraviețuiască. Nouăzeci la sută dintre actorii din sindicatul breslei, Screen Actors

Guild, nu-și pot câștiga traiul ca actori. Nu există salariu acordat de stat pentru ei. New Yorkul e plin de actori și scriitori care lucrează ca ospătari și barmani.

— S-ar duce vestea despre mine pe Broadway și la Hollywood. Ochii Irinei scânteiau acum. Sunt ambițioasă și luptătoare. Și – judecă-mă dacă trebuie s-o faci – știu cum să mă folosesc de oamenii aflați la putere.

— De bărbați, vrei să zici.

— Da, de bărbați, de vreme ce ei sunt cei care dețin puterea. Dar, dacă România ar fi condusă de lesbiene, aș învăța să fiu și asta.

El s-a gândit la Pușa și la lucrurile prin care a trebuit să treacă pentru a supraviețui. A alungat gândul când a văzut-o pe Irina scoțând o sticlă de țuică și două pahare.

— Nu este un pic devreme pentru țuică? a întrebat-o în timp ce turna.

— Cui pe cui se scoate, cum se zice. A zâmbit. Mulți dintre noi își încep ziua cu o dușcă de țuică sau de vodcă. Cel puțin e trecut de amiază și nu am spectacol astă-seară. Piesa s-a încheiat. Toată lumea așteaptă acum, să vadă ce se întâmplă.

Au toastat pentru Broadway, Hollywood, America, Marlon Brando, Elizabeth Taylor, Gregory Peck, Marilyn Monroe, Anthony Quinn, Burt Lancaster, nu neapărat în această ordine. Apoi ea a pus un disc cu

Charles Aznavour și au închinat paharele și pentru el.

— Ce crezi, aș fi o mare vedetă în America? a întrebat, un pic amețită acum.

— În cele din urmă, poate. Dar cum ai supraviețui între timp? Nu te văd servind la mese.

— Aș găsi un bărbat bogat și l-aș face fericit până peste cap. Limba i se împleticea. New York e plin de bărbați bogați, nu-i așa?

— Bărbați bogați? Sigur, New York e doldora de bărbați bogați. Dar se mișcă în propriile cercuri. Nu sunt ușor de întâlnit. Și nu sunt întotdeauna cei mai amabili tipi.

Ea a ridicat din umeri.

— Bărbații bogați sunt la fel peste tot. Ochii ei priveau undeva departe. Hollywood, atunci. Camera de filmat mă place. Am făcut două filme, producții rusești, și am avut recenzii nemaipomenite din partea presei locale, orice o fi însemnând asta. A oftat din rărunchi și a dat din mână dezgustată. Mai bine să fii un pește mare într-un iaz mic, asta-mi spui?

— Cred că Gabor a ajuns la aceeași concluzie.

— Da, a încuviințat ea. A avut multe șanse să dea bir cu fugiții. I s-a permis să călătorească în Occident de multe ori – Italia, Israel, Germania de Vest, chiar și Anglia. S-a întors mereu. Bineînțeles, familia lui rămânea aici drept gaj – așa cum face statul de fiecare

dată dar motivele lui de a se întoarce sunt mai adânci. Iubește limba română, cultura română. Spune că nu ar putea supraviețui nicăieri altundeva.

Și-a lăsat privirea să rătăcească, zăbovind asupra casei, asupra posesiunilor ei.

— Probabil că are dreptate. Nu aș fi niciodată o actriță la fel de bună în engleză. Limba are nuanțe, straturi de semnificații. Un actor care lucrează în altă limbă pierde ceva. În cele din urmă, munca este ceea ce contează. Toate celelalte, faimă, bani, toate astea – a fluturat din mână – nu contează. A zâmbit, un zâmbet trist, resemnat. Trebuie să mă ierți. Sunt o fată proastă care visează la ce ar fi putut fi, într-o altă viață. Am realizat tot – mai mult decât tot – ce am visat. Iar acum vreau mai mult. Așa sunt oamenii. Nu suntem niciodată satisfăcuți. S-a închinat, apoi a băut ce-i mai rămăsese din țuică. Trebuie să-i fiu recunoscătoare lui Dumnezeu pentru ce mi-a dat.

— Iar eu vreau să te ajut să-ți păstrezi realizările, a spus el, privind-o în ochi.

— Să mă ajuți să le păstrez? Și-a dus mâna la obraz. De ce? Sunt în pericol de a le pierde?

— Poate. A ezitat, reamintindu-și să abordeze lucrurile cu grijă. Știi cât de mult durează ca o actriță să-și construiască o reputație, să și-o mențină și cât de repede poate fi distrusă.

— Și cine ar vrea să o distrugă?

— Irina, treburile se schimbă. Curând va fi un nou guvern, democrație, să sperăm. Oamenii aflați acum la putere vor cădea. Iar cei cu care s-au asociat vor fi trași după ei.

L-a privit țintă, apoi s-a uitat în gol, dincolo de el.

— Vorbești despre Victor.

— Sunteți împreună de multă vreme. Indiferent ce crezi despre el, a făcut niște lucruri foarte rele. Printre ele se numără faptul că a furat milioane de dolari pentru Ceaușescu și le-a ascuns în conturi din străinătate.

Ea s-a rezemat de speteaza scaunului, cu privirea confuză și chipul acum vlăguit.

— A furat milioane pentru tiranul acela, în timp ce poporul moare de foame?

— Și este singurul, în afară de Ceaușescu, care știe unde sunt ascunși banii.

Expresia ei s-a schimbat; liniile feței i s-au încordat, exprimând hotărârea.

— Voi, americanii, aveți toată puterea. De ce nu-i puteți găsi?

— Încercăm, a zis el cu blândețe. Dar sunt toate conturi secrete. Greu de găsit. Trebuie să-l convingem pe Victor să ni le dea.

— Să-l convingem? Ah, înțeleg. Deodată a izbucnit într-un râs sincopat. Ești nebun? Doar pentru că mă culc

cu el, crezi că îmi va da dosarul lui Ceaușescu? Te-ai uitat la prea multe filme de-ale voastre cu spioni.

A așteptat ca râsul ei să se potolească, regretând că o abordase după ce băuse atât de mult.

— Când va veni vremea și va vedea că nu are prea multe opțiuni, îi poți spune că ai o rudă apropiată care este un om important în guvernul Statelor Unite.

Ea s-a oprit brusc din râs și l-a privit țintă.

— Ești? Un om important. Și-a dus mâna la gât. O, Dumnezeule, ești spion. Ar fi trebuit să-mi dau seama când mi-ai spus numele tău fals. Vărul meu e spion.

— Pot face înțelegerea asta cu el, a spus, încercând să treacă peste întrebarea ei. Azil în Occident, o nouă identitate. Trebuie să-l convingi că este singurul mod în care se poate salva.

Ea s-a lăsat pe spate, gândindu-se, cu fața trasă de teamă.

— Nu mă va crede. Sunt actriță, femeie. Nu am nicio importanță în ochii lui. Și, dacă mă crede, ar putea pune să fiu împușcată ca trădătoare, pentru că am avut de-a face cu CIA.

— Ești cu el de multă vreme. Trebuie să aibă sentimente pentru tine.

Chipul ei s-a contorsionat.

— Spune că mă iubește. În pat, când e beat. Dar asta e altceva. Ceva de genul ăsta, spionaj, să-și riște viața.

— Sunt mulți oameni care aleargă după banii ăștia, Irina. Și știu că el este omul lui Ceaușescu, care se ocupă de finanțe. Dacă lucrurile se termină prost pentru guvernul actual, singura lui șansă suntem noi.

— Dar dacă Ceaușescu supraviețuiește? Te-ai gândit la asta?

El a șovăit, dându-și seama că încrederea sa în Boris era atât de deplină, încât nu se îndoise de planul acestuia.

— Ceaușescu va dispărea, într-un fel sau altul. Iar apoi vei rămâne cu consecințele faptului că publicul va afla despre legătura ta amoroasă.

Iată-l, șantajul nu tocmai subtil al lui Boris.

— Da, aș fi expusă. Cum va reacționa publicul? A ridicat din umeri. Toată lumea din țara asta nenorocită trebuie să facă un compromis sau altul. Suntem forțați să îl facem zilnic. Dacă se reped la mine, mai întâi vor trebui să îl prindă pe Gabor, care e în Comitetul Central, iar apoi pe mulți alții care au intrat în joc pentru a rămâne în viață. După atâția ani și atâta suferință, cu toții suntem pătați într-o măsură sau alta. A oftat. Nu încerc să-mi scuz acțiunile, doar să le explic. Arta mea este tot ce contează pentru mine. Am fost ambițioasă, da, recunosc. Am folosit toate mijloacele pe care le-am avut la dispoziție pentru a reuși, Dumnezeu să mă ierte. Și-a făcut cruce de trei ori.

— Ai șansa ispășirii, într-un fel.

A început să simtă că-l cuprinde greața. Cea pe care o manipula era verișoara lui. Dar a continuat.

— Putem face ca legătura ta amoroasă cu el să dispară – sau cel puțin să fie îngropată.

— Sunt cu el de patru ani, a spus ea. Câțiva dintre prietenii mei știu, spionii tăi știu, iar Securitatea știe cu siguranță. Trebuie să aibă un dosar gros despre mine.

— Putem face ca toate astea să dispară, a spus el. În sfârșit, ultima carte care-i mai rămăsese de jucat. Ba chiar te pot aduce în America, dacă vrei.

Ochii ei și-au pierdut sclipirea când l-a privit țintă.

— Să-ți fie rușine. S-a ridicat, s-a plimbat prin încăpere, apoi s-a întors cu fața spre el. Nu te voi ajuta ca să-mi salvez reputația sau cariera sau pentru șansa de a merge în America, pe care ar fi trebuit să mi-o oferi fără vreo condiție. Dar m-am decis deja că nu voi părăsi România, așa că te poți relaxa în privința asta.

El s-a afundat în canapea, cu fața arzându-i deodată de rușine.

— Dar te *voi* ajuta, pentru că, de bine sau de rău, asta este încă țara mea. Măcar o dată am ocazia de a face ceva.

București Decembrie 1989

S-a hotărât să se întoarcă pe jos la hotel, pentru a-și acorda timp să digere tot alcoolul, laolaltă cu rușinea pe care o simțea pentru că încercase să o mituiască și să o șantajeze pe Irina, când tot ce trebuia să facă era să apeleze la moralitatea ei. Își petrecuseră întreaga după-amiază bând țuică și se cam îmbătase. Era recunoscător că trecuse de șapte seara și străzile erau pustii și întunecate. Nu îl încânta ideea ca poliția să fie nevoită să conducă un diplomat beat la ambasadă în dubă.

Înainta prin zonele întunecate și pe străzile cufundate în beznă. Noaptea era rece, dar nu bătea vântul. Liniștea îi accentua ecoul pașilor, care îi aminteau de străduțele înguste, pavate cu piatră din Siena, Italia, despre care se spunea că fuseseră făcute astfel pentru ca trecătorul solitar să poată auzi dacă se apropiau pașii unui asasin sau ai unui hoț. Amintirea aceea l-a făcut acum să devină brusc conștient de ritmul neregulat al sunetului pașilor săi. S-a oprit din mers și a auzit sunetul încă unui pas, înainte să se aștearnă liniștea din nou. A reînceput să meargă, iar ritmul sunetului pașilor lui a fost întâi regulat, apoi neregulat din nou.

A cotit după primul colț, s-a ascuns în intrândul unei clădiri și a continuat să bată din picioare, scoțând un sunet mai slab. În curând a auzit ceilalți pași răsunând

mai puternic. Un moment mai târziu, un bărbat îmbrăcat într-un palton închis la culoare și cu o căciulă de lână a trecut pe lângă ascunzătoarea lui.

Cu o mișcare fluidă, Hefflin a ieșit din ascunzătoare și l-a lovit în ceafă cu o mișcare pe care o învățase la antrenamentele de arte marțiale. În timp ce o făcea, și-a dat seama că era o prostie, fiindcă nu îi cunoștea identitatea și nici intențiile, dar alcoolul îi înlăturase toate inhibițiile. Omul a gemut și s-a prăbușit pe caldarâm. Hefflin l-a încălecat și i-a tras doi pumni în față, apoi l-a percheziționat și a găsit un Beretta într-un toc de umăr.

Tipul era tânăr, de vreo douăzeci și ceva de ani. Paltonul era de o calitate mai bună decât cele purtate de populația locală.

— Cine dracu' ești? a întrebat Hefflin, împingându-i țeava pistolului adânc în gât.

— CIA, ca tine, s-a bâlbâit bărbatul. Dă-te naibii jos de pe mine.

Și-a slăbit strânsoarea.

— CIA? De ce mă urmărești?

Tânărul a gemut, încercând să-și recapete cumpătul.

— Cine ți-a ordonat să mă urmărești? a repetat Hefflin. Stanton?

— Langley. Mi-au spus că ești doar un amărât de analist. Nu voi uita cât trăiesc.

— Ascultă, dobitocule, nu știu dacă ești de la CIA, de la Securitate sau de la KGB. Îți iau maul dacă numi dai un răspuns. De ce ți s-a ordonat să mă urmărești?

— Boris. S-au săturat ca tu să fii singurul tip care se ocupă de Boris. Am încercat să te urmăresc de când ai ajuns aici, dar nu am reușit să-l identific pe Boris încă. Cei de la Langley sunt furioși.

— Stanton știe de tine?

— Nu. Vine direct de la Avery.

Avery. Directorul de operațiuni voia să cunoască identitatea lui Boris, pentru a prelua relația cu el, astfel încât să-l controleze. „Idiotul de Avery."

— Ei bine, acum vei arăta ca un adevărat erou când îi vei explica lui Avery cum ai fost doborât de un analist.

Bărbatul s-a ridicat, frecându-se la ceafă.

— Nu le va plăcea asta.

— Da? N-ai decât să-i spui lui Avery că nu mă dau în vânt după jocurile lui stupide.

— Cine dracu' este actrița asta, Irina Argyris? De ce te vezi cu ea? Mai scutește-mă, bine? Trebuie să-i spun ceva lui Avery.

Prin ceața alcoolului, Hefflin și-a amintit că Avery îi cunoștea numele adevărat, și astfel trebuia să știe că Irina era o rudă.

— Spune-i cum o cheamă. O să știe cine este. Și, poftim, ia ăsta înapoi.

A scos încărcătorul din pistolul Beretta, laolaltă cu glonțul din cameră, apoi i-a aruncat arma.

— Nimic nu face o impresie mai proastă decât un agent operativ căruia i se ia arma.

Tânărul s-a îndepărtat, mormăind un „mulțumesc” și a dispărut în întuneric.

Lui Hefflin i-a trecut prin cap că tipul l-ar putea aștepta după colț ca să-l pocnească doar pentru a se răzbuna, așa că a apucat-o în direcția opusă, a luat-o pe o alee întunecată și pe o altă străduță îngustă. După alte câteva cotituri, știa că i s-a pierdut urma.

S-a oprit să se dumirească unde se afla. Nu a văzut pumnul venind, a simțit doar o lovitură în tâmplă. S-a prăbușit pe caldarâm ca un sac de cartofi, apoi a simțit un picior în stomac. Zăcea pe pământ ghemuit, incapabil să respire, să gândească. Câteva siluete pluteau deasupra lui, vorbind o limbă pe care nu o recunoștea. Cehă? Maghiară? Una dintre siluete a îngenuncheat lângă el și o față acoperită cu o cagulă s-a apropiat de a lui.

— Domnule Hefflin, ce caută un diplomat american la amanta contabilului lui Ceaușescu? Trebuie să umbli după conturile din străinătate, nu? Ce ți-a spus actrița?

Hefflin a tușit, apoi a simțit gust de sânge în gură.

— Ce conturi din străinătate?

A simțit o lovitură de picior în rinichi, dată de unul

dintre ceilalți bărbați.

S-a ghemuit agonizând.

— Haide, te-am văzut luptând cu celălalt tip. Cine era? Probabil că vrea același lucru ca și noi. L-ai surprins și l-ai lovit din spate, ca un laș. E limpede că nu ești agent operativ. Ești beat. Nu cred că agenții CIA se îmbată în halul ăsta, nu?

— Sunt atașat cultural, a răspuns Hefflin gemând.

A auzit un hohot de râs. „Cine sunt tipii ăștia?"

— Domnișoara Argyris este doar o prietenă, a zis el căznit. Nu știu nimic despre niciun cont din străinătate.

— Așadar, ești doar un diplomat. Poate că ai venit cu planuri de a schimba guvernul, a spus bărbatul. Ești ultimul american care a venit la București, așa că trebuie să ai un motiv pentru a te afla aici. L-a înșfăcat pe Hefflin de față și i-a răsucit-o spre el. Ce știi despre László Tökés?

— Nu am auzit niciodată de el, a murmurat Hefflin.

— Timișoara?

— Un oraș din România.

Bărbatul i-a dat drumul la față și a oftat.

— Fie ești un diplomat de nivel inferior, fie minți de stângi. Oricum ar fi, să nu crezi că statutul diplomatic înseamnă ceva în țara asta. Te pot omorî chiar acum și nu-ți va găsi nimeni cadavrul, dar nu cred că merită osteneala.

Bărbatul s-a ridicat. Hefflin a auzit pașii îndepărtându-se, apoi liniștea s-a așternut din nou.

Când a ajuns în camera sa de la Athénée, a căzut în pat fără să-și scoată hainele și a adormit instantaneu.

25

București Decembrie 1989

Și-a petrecut a doua zi dimineața în camera de hotel, oblojindu-și rănile și mahmureala. Îl durea fiecare parte a corpului și îi crăpa capul de durere. A stat deasupra toaletei o oră, chinuindu-se să vomite, apoi s-a prăbușit pe gresia rece și a ațipit. Când s-a trezit era deja după-amiază. A făcut o baie lungă, lăsându-și mintea să se curețe și revărsându-și amintirile din seara precedentă pe paginile din caietul său.

Bărbatul întrebase de conturile din străinătate, iar limba pe care o auzise șoptită în fundal nu era română. Nu erau de la Securitate, după cum crezuse inițial. Erau forțele care căutau banii lui Ceaușescu, de care îl avertizase Balzary. Pomeniseră totodată de Timișoara și întrebaseră de un bărbat. Cum îl chema? Tökés. László Tökés. Numele nu îi spunea nimic. S-a gândit să-l întrebe pe Stanton, dar apoi va trebui să-i spună despre atac și faptul că fusese interogat. Jack și-ar ieși din minți

și probabil că i-ar solicita lui Avery să-l trimită înapoi în State. Se săturase ca șeful secției să încerce să-i restricționeze acțiunile, reamintindu-i constant că era doar un analist. Și se săturase să fie urmărit de toată lumea, să rătăcească pe străzi ca un turist idiot și să fie împins dintr-o parte în alta. Trebuia să ridice miza.

Pe la jumătatea după-amiezii se simțea mai bine. A mâncat ceva, mămăliga cu unt pe care o servea hotelul, apoi s-a îndreptat către ambasadă.

Stanton nu era acolo, lucru pentru care a fost recunoscător. S-a așezat în fața ecranului computerului și a tastat numele László Tökés. Exista un fișier, deși nu conținea prea multe. Însă ce a găsit a fost suficient ca să-i mărească pulsul. Tökés era pastor maghiar adjunct în orașul Timișoara și critica regimul comunist de ani întregi, începând cu articolele pe care le scrisese într-o publicație subterană, pe vremea când era pastor în orașul Dej. După ce a fost transferat la Timișoara, și-a continuat activitățile antiguvernamentale cu seminare și alte acțiuni, culminând cu un interviu înregistrat în secret cu o echipă de reporteri canadieni, care fusese transmis la Televiziunea Maghiară de Stat în iulie. Drept urmare, în octombrie fusese transferat oficial într-un alt oraș și i se ordonase să își elibereze apartamentul până pe 15 decembrie. Hefflin s-a uitat la calendarul de pe perete: era 16.

S-a delogat și a părăsit centrul de comandă al operațiunilor. Se înserase deja și locul era practic pustiu, în afară de ofițerul de serviciu care asigura controlul peste noapte. Era un bărbat de vârstă mijlocie, cu părul cărunt și experiență îndelungată. A întrebat de Stanton, dar i s-a spus că încă nu se întorsese.

— Am nevoie de o armă, a zis Hefflin. Ce aveți?

Bărbatul l-a privit prin ochelarii cu lentile groase și ramă metalică.

— Nu aveți voie să purtați armă. Nu sunteți agent operativ.

— Întreabă-l pe Stanton. Am voie ce doresc.

Ofițerul s-a dus în altă încăpere. Prin ușa de sticlă, Hefflin l-a văzut vorbind la telefon, încuviințând din cap de câteva ori, apoi punând receptorul în furcă. Când s-a întors, pe fața lui se citea o expresie acră.

— Stanton a zis, și citez: „De ce dracu' are nevoie de armă?"

— Pentru protecție, de ce altceva? Sunt urmărit.

— Bineînțeles că ești. Toată lumea este. Asta nu înseamnă că ai nevoie de o armă. Dar situația devine tensionată, trebuie să recunosc.

Ofițerul a clătinat din cap și a oftat îndelung.

— După spusele lui Stanton, ai mână liberă aici. De ce, nu-mi pot imagina. Așadar, câtă pregătire ai făcut?

— La fel de multă ca agenții operativi.

Bărbatul a părut impresionat.

— Urmează-mă atunci.

Ofițerul l-a condus pe scări, spre subsol, a folosit un cod pentru a deschide o ușă de oțel și a aprins lumina. Încăperea era plină de polițe de oțel, pline de arme, de la puști cu lunetă până la arme de mână.

— Sugerez o Beretta mică. I-a dat un pistol asemănător cu cel pe care îl purta tipul de la Agenție. Se ascunde ușor, rareori se blochează, e letal de aproape, are zece gloanțe în magazie și unul în cameră. Nu ne vom implica în lupte prelungite cu arme, nu-i așa?

Hefflin a ignorat sarcasmul și a luat Beretta, laolaltă cu o magazie de rezervă. În drum spre ieșire, a decis să treacă prin biroul lui Stanton, pentru a-i lăsa un bilet în care să-i spună că va fi plecat câteva zile. Biroul era descuiat, ca de obicei. Dat fiind că se afla în centrul de comandă al operațiunilor, se pare că șeful de secție nu simțea nevoia să-l încuie. Pe masă era dezordinea obișnuită, cu teancuri înalte de dosare și hârtii împrăștiate peste tot. Hefflin nu-și putea imagina cum ținea Jack evidența tuturor detaliilor.

A scris biletul și l-a pus pe birou, apoi a observat un dosar denumit „Pincus", așezat deasupra unui vraf mare de alte dosare. Când l-a deschis, a găsit câteva poze, pe care le-a întins pe masă. Erau fotografii întunecate, neclare, cu un bărbat îmbrăcat civil, care

stătea în fața unei case. Când s-a uitat mai bine, și-a dat seama că se uita la casa lui Pincus, iar bărbatul era asasinul care se pregătea să intre în ea. Spre deosebire de pozele pe care i le arătase Avery, însă, o poză îl surprinsese pe bărbat cu fața la cameră. A studiat figura un moment, sperând să își întipărească imaginea în memorie. Poate că avea să dea peste el în București, deși slabe șanse. Și-a alungat gândurile de răzbunare. Se grăbea. În timp ce părăsea ambasada, s-a întrebat de ce avea Stanton un dosar despre Pincus și de unde obținuse poza aceea.

La trei străzi distanță de ambasadă, a zărit un taxi și i-a făcut semn.

— Gara de Nord, i-a spus șoferului.

La gară, și-a cumpărat un bilet de clasa a 1l-a, dus, la trenul de noapte către Timișoara.

26

Trenul de noapte spre Timișoara Decembrie 1989

Compartimentul de clasa a II-a era aproape plin, în mare parte cu muncitori care mergeau la fabricile din apropiere, pentru schimbul de noapte. Alesese un bilet de clasa a 1l-a în speranța de a nu atrage atenția, dar acum își dădea seama că fusese o greșeală. Hainele lui

americane îl distingeau imediat de paltoanele tocite și uniformele murdare din jurul lui.

S-a așezat pe locul de lângă fereastră și a încercat să se facă mic. Bărbații erau tăcuți, absorbiți de propriile vieți. Puținele discuții care aveau loc se purtau în șoaptă, la fel ca toate conversațiile în România. Din fragedă copilărie, oamenii știau să se exprime în aluzii vagi, ridicând din sprâncene sau pocnind din degete. Nu se menționa niciodată vreun nume. „Ce mai face tipul despre care mi-ai spus? Ce s-a întâmplat cu prietenul acela al tău? Cum s-a rezolvat treaba aia?" Și așa mai departe.

Călătoria până la Timișoara trebuia să dureze zece ore, suficient cât să tragă un pui de somn. Ritmul regulat al roților de fier i-a adus repede somnul dorit și s-a scufundat în căldura uitării.

*

Zgomotul ușii trântite l-a readus la realitate. A văzut că trenul aproape se golise, muncitorii coborând prin diverse halte. Ceasul de la mână i-a spus că dormise cinci ore. Se simțea revigorat.

În vagon mai rămăseseră patru bărbați. A observat că doi dintre ei erau îmbrăcați diferit de ceilalți doi muncitori. Purtau blugi, geci de piele și căciuli rusești de blană, o uniformă comună pentru securiști. Și-a pipăit arma din buzunarul hainei.

Deși agenții nu se uitau la el, era sigur că îi observaseră hainele străine. Îl urmăriseră de la început sau se îmbarcaseră în tren cândva mai târziu?

Simțea cum trenul se mișca rapid. Afară era încă întuneric. Cei doi bărbați s-au ridicat și s-au îndreptat spre perechea de muncitori.

— Mutați-vă în compartimentul de clasa 1, le-a ordonat unul dintre ei, fluturându-și legitimația de Securitate.

Cei doi muncitori s-au ridicat de pe locurile lor și s-au grăbit să iasă. Hefflin a rămas singur cu agenții. S-au întors spre el și s-au apropiat.

— Actele, a spus unul dintre ei în engleză.

Și-a scos pașaportul din buzunarul sacoului și i l-a înmânat.

— Sunteți diplomat, a spus agentul. Unde mergeți?

— Timișoara.

— De ce? Și cu trenul de noapte?

— Nu am mai fost la Timișoara, a răspuns el zâmbind. M-am gândit că trenul de noapte va fi mai puțin aglomerat.

Bărbatul i-a zâmbit la rândul său.

— Vizitați orașul atunci?

— S-ar putea spune că da.

— Dar de ce astăzi?

A ridicat din umeri.

— De ce nu?

Securistul a bătut pașaportul de palmă, ca și când s-ar fi gândit ce să facă.

— Se dă stingerea după o anumită oră în Timișoara. Ieșirile din oraș sunt închise. Veți coborî în următoarea gară și vă veți întoarce la București.

Vocea devenise glacială.

— Trenul merge la Timișoara, prin urmare, orașul nu poate fi închis. Ca diplomat, am dreptul să merg oriunde doresc.

— Sunteți oaspete în țara asta, domnule Hefflin. Nu aveți niciun drept; în afara celor pe care vi le dăm noi. Acum, ridicați-vă. Urmează o gară în câteva minute.

Nu s-a mișcat. Agentul i-a făcut semn partenerului său, o gorilă îmbrăcată, care s-a aplecat și l-a ridicat pe Hefflin de pe locul lui, apoi l-a târât pe culoar. Se pregătea să obiecteze, când a simțit o lovitură puternică în stomac. S-a îndoit de mijloc, incapabil să respire, durerea sufocându-l. A tușit și a simțit gust de fiere.

— Se pare că nu pricepeți, domnule Hefflin. Nu tolerăm provocatorii străini care încearcă să agite forțele contrarevoluționare.

Nu știa de unde venea furia care l-a făcut să răspundă cu:

— Mă duc la Timișoara și nu mă puteți opri.

— Zău? Vom vedea.

L-au târât pe culoar, apoi l-au sprijinit de ușa vagonului. Matahala l-a pocnit de două ori, după care a scos un cuțit din buzunarul gecii.

— Poate că aveți un motiv să mergeți la Timișoara astăzi, a zis bărbatul mai mic. Poate că vreți să faceți scandal. Cine altcineva mai știe că mergeți la Timișoara?

— Am sunat-o pe soția ta, a spus Hefflin.

Gorila a deschis brusc ușa de care se sprijinea Hefflin. Pentru un moment, s-a simțit clătinându-se pe margine, gata să cadă în beznă, dar l-a ridicat o pală rece de vânt. Când a fost tras înapoi în compartiment, a prins mâna dreaptă a gorilei, în care ținea cuțitul, cu stânga. Bărbatul a început să dea cu stânga, dar Hefflin a parat și l-a pocnit în trahee. Matahala a început să tușească și să se sufoce. Nu știa încă, dar avea traheea zdrobită. Nu va mai respira niciodată. Continuând să țină mâna care manevra cuțitul, a pus un genunchi la pământ, și-a răsucit corpul și l-a tras peste umăr prin ușa deschisă, în întunericul de dedesubt. Nu s-a auzit niciun țipăt.

Văzând abilitățile de luptă ale lui Hefflin, bărbatul mai mărunt a întins mâna după arma care se afla în toc. Hefflin s-a rostogolit pe o parte, băgându-și mâna în buzunarul hainei. Exact când agentul a reușit să-și scoată arma și să țintească, Hefflin a apăsat pe trăgaci de două ori. Gloanțele i-au ieșit prin buzunarul hainei și l-au lovit pe securist în piept.

Își amintise totul. Corpul său ținuse minte, mișcările curgând una dintr-alta. Auzea cuvintele instructorului: o luptă trebuie să se încheie în șase secunde.

S-a prăbușit la podea, durerea revenind încet. Tocmai ucisese doi bărbați, dar nu simțea nicio remușcare. Aceștia încercau să-l omoare. Și totuși, s-a gândit că ar trebui să facă ceva, să spună o rugăciune, poate. Și-a făcut cruce, așa cum obișnuia să facă mama sa, apoi a pipăit buzunarele individului și a găsit un portofel. Din el a scos legitimația de Securitate a acestuia și a băgat-o în buzunar. Apoi a tras cadavrul spre ușa deschisă și l-a împins în bezna care se mișca în viteză dedesubt.

27

Timișoara Decembrie 1989

Timișoara, supranumită Mica Vienă, era al treilea oraș din țară ca populație, și unul cu un trecut ilustru. Se aflase sub ocupație otomană timp de aproape o sută șaizeci de ani, apoi sub conducere austriacă. Arhitectura sa reflecta influențele turcești, austriece, germane și sârbe. A fost primul oraș european și al doilea din lume, după New York, în care s-a folosit iluminatul stradal electric, primul oraș din Imperiul Habsburgic care a avut o bibliotecă publică, primul oraș european care a

introdus tramvaie trase de cai și locul în care s-a născut Johnny Weissmüller, celebrul Tarzan din filmul cu același nume.

Soarele tocmai răsărea când trenul a intrat în Gara Timișoara Nord. Călătoria durase unsprezece ore și ceva. Trenul rămăsese practic gol până se apropiase de periferia orașului, unde a început să se umple cu oameni de toate felurile – bărbați, femei, copii, tineri și bătrâni. Oamenii aceștia vorbeau acum tare, schimbând precipitați întrebări: îl putea Securitatea evacua din apartament? Târî la închisoare? Ce va face poporul? apoi a auzit numele Tökés. Și-a dat seama că veneau cu toții să vadă ce se va întâmpla cu László Tökés.

În gară, oamenii s-au revărsat pe peron, sute, din câteva vagoane. I-a urmat, în timp ce înaintau în masă pe străzile orașului. Li s-au alăturat alții pe drum, procesiunea crescând și mai mult, pe măsură ce se grăbeau spre centrul orașului. Unii aveau o dispoziție de zile mare, alții mergeau în tăcere, fețele lor sumbre trădând frica. Mulți țineau în mâini sticle de țuică, din care trăgeau câte o dușcă din când în când, apoi o dădeau altora.

Orașul era în mare parte alcătuit din clădiri vechi, care păreau bine întreținute, spre deosebire de alte părți din București. După ceva timp, mulțimea a cotit după un colț și a văzut o masă și mai mare de oameni, răsfirată

pe câteva străzi. Unii dintre ei cântau imnuri, alții stăteau tăcuți, părând să aștepte ceva. S-a apropiat de ceea ce părea a fi centrul atenției.

— Ce așteaptă toată lumea? l-a întrebat el pe un tânăr în română.

— Tökés refuză să-și părăsească locuința, a răspuns tânărul. Primarul este înăuntru, încercând să-l convingă să plece.

— A fost un ghimpe în coasta guvernului de ani întregi, a zis un alt bărbat. Acum vor să-l transfere într-o altă parohie pentru a-l reduce la tăcere.

Omul a scuipat.

Hefflin a văzut acum că în jurul intrării unei clădiri se formase un lanț uman. Milițieni în uniformă încercau să-și croiască drum prin mulțime, dar șirul de mâini înlănțuite s-a prelungit, refuzând să-i lase să treacă. Alte voci s-au alăturat corului de imnuri, iar sfidarea a devenit și mai sonoră. Asta a durat o vreme, fără să câștige vreunii, apoi mulțimea s-a oprit deodată din cântat. Asupra întregii scene s-a așternut tăcerea. Hefflin a zărit un bărbat stând în fața intrării clădirii, adresându-se mulțimii. Dar era prea departe ca să audă ce spunea. Oamenii au început să-și transmită vorbele din gură în gură.

— Tökés ne roagă să plecăm, pentru a evita conflictul cu autoritățile, a spus o femeie aflată mai în față.

Mulțimea a strigat.

— Nu! Nu! Oamenii au o voce!

Tökés a intrat din nou în clădire, iar imnurile s-au reluat. Au trecut câteva ore, mulțimea crescând și devenind mai neliniștită. Hefflin a încercat să-și croiască drum prin mulțime, dar se adunaseră atâția oameni, încât abia se mai putea mișca. La intrare a apărut alt bărbat. Ținea un megafon.

— Tovarăși, vă rog să vă împrăștiați și să mergeți acasă. Aveți timp până la orele șaptesprezece, după care nu vom avea de ales și vom aduce tunul de apă.

Mulțimea a urlat, unii agitându-și pumnii în aer. Tökés a apărut din nou pentru a-i implora pe oameni să meargă acasă, dar, și de data asta, au refuzat.

— Porcii de la Securitate îl forțează să spună lucrurile astea, a strigat un bărbat.

S-a făcut ora cinci, fără ca tunul de apă să apară. La șapte erau deja peste o sută de mii de oameni, umplând câteva străzi, în toate direcțiile. Dintr-o parte a mulțimii, a izbucnit un nou cântec: „Deșteaptă-te, române!" Era un vechi cântec patriotic care fusese interzis din 1945, când comuniștii preluaseră puterea. Cântecul a fost continuat de toți cei care își aminteau cuvintele. Alții au început să strige: Jos Ceaușescu!" și „Jos comunismul!" Mii de oameni strigau cuvinte pe care, până atunci, nu îndrăzniseră să le rostească, nici măcar în somn. Hefflin

a simțit că-i urcă inima în gât și ochii i s-au umplut de lacrimi. L-a cuprins un val de mândrie văzând curajul de care dădeau dovadă acești oameni nenorociți și s-a trezit deodată scandând alături de mulțime: „Jos Ceaușescu! Jos comunismul!”

Gloata a mărșăluit spre centrul orașului. Când au ajuns la sediul Partidului Comunist mii de oameni, tineri și bătrâni, au continuat să scandeze: „Jos comunismul!” și „Jos hoții!” Hefflin a simțit că se încălcase o limită. Oamenii nu se mai temeau.

— Ce ne mai pot face? i-a spus o femeie. Să ne secere la pământ și să terminăm odată.

Cauza nu mai era a lui Tökés. Lumea uitase de preot. Se adunaseră în fața sediului partidului să scandeze pentru ei și pentru copiii lor. Deodată, s-a produs agitație. A văzut câțiva demonstranți aruncând pietre și cărămizi în ferestrele sediului. Mulțimea urla aprobator. Miliția, care încercuise clădirea, a împins mulțimea înapoi temporar, dar în cele din urmă a pierdut controlul și s-a dat bătută. Unii demonstranți au pătruns cu forța în clădire, dar au fost în curând izgoniți afară de milițieni. Când tunurile de apă au apărut într-un final, demonstranții le-au atacat, s-au urcat pe camioane și au smuls furtunurile. Au târât bucățile rupte și le-au aruncat în râu. Miliția nu a făcut decât să stea și să privească, părând confuză. Nimeni nu mai

văzuse întâmplându-se așa ceva vreodată în România. Securiști îmbrăcați în civil au început să bată oamenii cu bastoanele, dar nu au reușit decât să-i înfurie și mai tare. Apoi au sosit camioane militare pline de soldați. Mulțimea s-a retras, dar s-a strâns din nou, în curând, în alte părți ale orașului și a continuat să mărșăluiască și să scandeze.

Hefflin a găsit o cabină telefonică, a format un prefix, apoi numărul centrului de comandă al operațiunilor. A auzit răspunzând o voce tânără.

— Hefflin la telefon, i-a spus el. Trebuie să vorbesc cu Stanton.

— E pe teren, domnule, a răspuns vocea tânărului.

Părea entuziasmat. Hefflin auzea voci strigând în fundal.

— Uite, sunt în Timișoara, a spus el. Se întâmplă ceva important aici. Demonstrații. Mii de oamenii pe stradă. Armata a ieșit în forță. Trebuie să dau de Stanton.

— Sunteți în Timișoara? Tânărul părea surprins. Acolo este Stanton.

„Stanton în Timișoara? Ce dracu' face aici?"

— Este la casa noastră conspirativă, domnule.

Bărbatul i-a dat adresa. Hefflin a închis, s-a întors pe străzi și a întrebat un băiat încotro s-o apuce.

— Două străzi mai jos, i-a spus băiatul, arătându-i.

I-a dat copilului o monedă și a luat-o din loc,

întrebându-se ce dracu' făcea Stanton în Timișoara.

28

Timișoara Decembrie 1989

Casa conspirativă a Agenției era o clădire oarecare tencuită cu stuc, cu trei etaje, de pe o stradă lăturalnică. Intrarea avea interfon și cameră video lângă poartă. A apăsat pe buton și a privit în cameră. O voce a spus la interfon:

— Da?

— Sunt Bill Hefflin, atașat cultural la ambasada din București.

Ușa s-a deschis și a intrat. Doi bărbați stăteau la intrare, unul dintre ei cu o armă în mână. Celălalt bărbat l-a percheziționat și a găsit Beretta.

— Ce faci aici? a întrebat unul dintre bărbați. Nu ni s-a spus să te așteptăm.

— Nu, am venit neprogramat, a spus el. Trebuie să vorbesc cu Stanton. Biroul de la București mi-a spus că este aici.

Bărbatul a mijit ochii.

— Nu ar fi trebuit să facă asta. Vino cu mine.

L-a condus pe scări, până la holul de la etajul al doilea, apoi într-o încăpere.

— Este într-o ședință. Așteaptă aici.

Omul a închis ușa și l-a lăsat singur în cameră.

Prin ușă auzea pași grăbiți, agitație. Demonstrațiile băgaseră secția în stare de mare alertă, străduindu-se fără îndoială să obțină informații despre victime, cât de mult vor îndrăzni mulțimile să avanseze și care va fi reacția guvernului. A auzit voci slabe. La început, a crezut că veneau tot din hol, dar apoi și-a dat seama că se auzeau dinspre un vechi șemineu care se înălța într-unul dintre colțurile camerei. Acele șemineuri vechi, nefolosite acum, erau făcute din gresie, care se încălzea în timp ce lemnele sau cărbunii ardeau în partea de jos. De obicei era unul identic în camera învecinată, care împărțea același horn pe acoperiș.

A deschis ușița metalică din partea de jos a șemineului, unde ardeau în mod normal lemnul sau cărbunele. Vocile au devenit mai clare. Erau doi bărbați care se certau. A recunoscut vocea lui Stanton. Nu a putut distinge decât câteva cuvinte, pe care cel din urmă le repeta întruna: „armată, „turiști" și „lunetiști". Întâlnirea s-a încheiat brusc, cuvântul „mâine" fiind repetat de câteva ori.

A dat fuga la ușă și a crăpat-o puțin. L-a văzut pe Stanton ieșind din camera alăturată cu un alt bărbat, mai înalt, mai drept, îmbrăcat în costum. La început, nu l-a recunoscut; costumul l-a indus în eroare. Apoi a

realizat că era generalul Stănculescu, ministrul adjunct al Apărării. Ce căuta Stănculescu la discuții cu Stanton? Mirosea a întâlnire secretă, căci Stănculescu nu purta uniformă, călătorind, poate, incognito.

Cei doi bărbați și-au strâns mâinile, iar generalul a fost însoțit pe scări, spre ieșire. Același bărbat care îl adusese pe el în încăpere l-a informat pe șeful secției că Hefflin îl aștepta.

— Ce? Aici? a strigat Stanton.

Hefflin a închis ușa și s-a așezat repede pe unul dintre scaune. A auzit pașii apăsați ai bocancilor lui Jack, ușa deschizându-se, apoi vocea iritată a acestuia.

— Ce dracu' faci în Timișoara?

— Probabil că același lucru ca și tine, a spus el. Încerc să aflu ce se întâmplă cu manifestațiile astea.

— Nu e misiunea ta, a izbucnit Stanton. Ar trebui să te concentrezi asupra lui Boris.

— Misiunea mea era să evaluez întreaga situație din țară, a spus el. Cine era bărbatul cu care vorbeai?

Stanton a tresărit. L-a privit țintă, apoi a zis:

— Cine?

— Bărbatul care tocmai a plecat.

— O, el? Era primarul. I-am spus să dea dovadă de cumpătare, să soluționeze pașnic afacerea cu Tökés.

De ce îl mințea Stanton? Hefflin știa cum arăta Stănculescu. Văzuse multiple fotografii ale acestuia în

dosare. Care era treaba cu afacerea Tökés? Cu câteva zile în urmă, nu auzise nimeni de pastor. Acum, situația lui Tökés căpătase importanța unei afaceri, precum afacerea Dreyfus, faimosul scandal din Franța, din secolul al XIX-lea, în care avusese loc o eroare judiciară și se dăduse dovadă de antisemitism.

— Cred că este târziu pentru o soluționare pașnică, a spus Hefflin. Securitatea bate deja civilii cu bastoane și tunuri de apă.

— Poate deveni mult mai rău de-atât dacă nu se retrag, l-a repezit Stanton.

Se întreba ce omitea Jack. Avea, fără îndoială, informații care îi scăpau. Dar apoi și-a reamintit că la CIA doar câțiva agenți operativi cunoșteau imaginea de ansamblu.

— Pentru ce ai vrut să ne vedem? a întrebat Stanton iritat.

— Am vrut să îți raportez despre manifestații, dar, evident, ești la curent cu asta.

S-a ridicat să plece.

— Unde stai?

— Voiam să găsesc un hotel.

— E o nebunie. Sunt dormitoare la etaj. Stanton a făcut semn cu bărbia. Poți petrece noaptea aici, cu înțelegerea că dimineața vei fi în tren, înapoi spre București.

Hefflin a încuviințat din cap, apoi a urcat scările și a intrat într-unul dintre dormitoare. În timp ce se întindea în pat, s-a întrebat de ce naiba vorbea șeful secției cu generalul Stănculescu despre turiști și lunetiști. Și ce știau că se va întâmpla mâine?

29

Timișoara Decembrie 1989

A doua zi dimineața, Hefflin a părăsit casa conspirativă fără a se vedea cu Stanton. În drum spre ieșire, i s-a înapoiat pistolul Beretta. Cerul era înnorat, dar temperatura era mai ridicată decât în zilele anterioare.

Nu avea nicio intenție să se întoarcă imediat la București. Când s-a apropiat de piață, a văzut că demonstrațiile erau în plină desfășurare. Mulțimea era și mai mare decât cu o zi înainte, umplând piața și străzile din apropierea sediului Partidului Comunist. Transportoare pentru trupe ale armatei erau staționate în fața clădirii în care se afla sediul partidului și la colțurile străzilor. Milițieni și securiști în civil cu mitraliere erau răspândiți prin piață. Ca să nu fie prins în mulțime, Hefflin s-a așezat într-un intrând dintr-un colț îndepărtat al pieței, așteptând desfășurarea

evenimentelor.

În următoarele câteva ore, mulțimea a continuat să se mărească, românii și maghiarii scandând laolaltă: „Jos Ceauşescu! Jos comunismul!” Știa că românii și maghiarii nu se înțelegeau întotdeauna, dar se pare că acum se uniseră într-o cauză comună. Armata a ordonat la megafon să se elibereze piața. Mulțimea a răspuns scandând: „Armata e cu noi!” și „Veniți cu noi, băieți!”. Timp de câteva ore, toată lumea a rămas pe poziții.

Camioane civile încercau acum să-și croiască drum prin mulțime. Când au ajuns în piață, din ele au început să curgă muncitori care cărau saci mari. S-a auzit un urlet din mulțime, când oamenii au deschis sacii și au început să dea darurile din mână în mână. Hefflin a auzit lumea țipând: „Pâine proaspătă! Pâine proaspătă!” Bărbații au început să arunce pâinile în mulțime.

— Cine sunt? a întrebat-o pe o femeie de lângă el.

— Sunt muncitori de la fabricile de pâine din apropiere, a spus ea. Coc pâine proaspătă, de calitate, pentru export, în timp ce noi stăm la coadă pentru cărămizi vechi de trei zile, din tărâțe pentru vite.

Deodată, oamenii s-au repezit în fața sediului Partidului Comunist. Au alergat prin falanga de soldați care fuseseră surprinși cu garda jos și au dat buzna în clădire. Soldații stăteau pur și simplu privind, nesiguri

de ce ar fi trebuit să facă. În curând, hârtii și dosare au început să zboare pe ferestre. Portretele lui Nicolae și ale Elenei Ceaușescu au fost aruncate pe stradă și călcate în picioare. Apoi pe ferestre a început să iasă fum negru. Deodată, toată lumea se grăbea să fugă din clădire. Sediul ardea.

Au răsunat pocnete, de parcă ar fi fost artificii. La început, oamenii nu s-au clintit, nesiguri ce să înțeleagă. Apoi, câțiva din mulțime au căzut la pământ. Oamenii s-au întors să fugă, dar mulțimea era prea densă și masivă ca să poată cineva fugi. Au răsunat alte împușcături. Hefflin a văzut două femei prăbușindu-se. Piața era plină acum de țipete, oamenii erau panicați și începeau să se calce în picioare. Arătau spre acoperișuri. A zărit un bărbat în civil pe acoperiș, țintind spre mulțime, apoi trăgând cu pușca. Cineva a căzut. Un alt lunetist de pe un acoperiș învecinat trăgea în șirul de soldați. Doi soldați au căzut, răniți.

Lunetiști. Exact ce îl auzise Hefflin pe Stanton spunându-i lui Stănculescu. Și trăgeau atât în civili, cât și în soldați.

Soldații s-au panicat și au început să tragă în mulțime. Oamenii se prăbușeau acum cu zecile, bărbați, femei și copii. Alții, cu ochii mari, ieșiți din minți, se repezeau să se adăpostească, forțând uși pentru a intra în clădiri sau ascunzându-se în spatele mașinilor parcate. Hefflin a

urmărit masacrul din intrândul său ferit, mintea lui încercând să nege ce-i vedeau ochii. Dar se întâmpla în clipa aceea, a trebuit el să-și reamintească. Istoria se repeta.

Tancurile au apărut de undeva de-a lungul flancurilor mulțimii și au început să înainteze cu viteză maximă către protestatari. A văzut un tanc intrând direct în oamenii înghesuiți în piață, trecând peste trupurile alergând care încotro. Șenilele unui tanc au călcat o femeie și doi copii. A auzit o rafală de focuri. Securitatea trăgea acum cu mitralierele o ploaie de gloanțe în mulțimea care se înghesuia. Oamenii cădeau cu zecile.

S-a îndoit de mijloc și a început să vomite.

*

Hefflin mergea pe străzi alături de români. Unii plângeau, alții jurau răzbunare. Cei mai mulți mergeau pur și simplu ca niște somnambuli, șocați și nevenindu-le să creadă. A auzit că demonstrațiile fuseseră reluate în alte părți ale orașului, mulțimile deplasându-se ca niște turme dintr-o piață în alta, pentru a evita armata și lunetiștii. Cine erau acești lunetiști, se întreba toată lumea, pentru că păreau să nu facă nicio diferență între civili și armată. Militarii erau atât de confuzi, încât trăgeau în toată lumea, inclusiv în camarazi de-ai lor.

A rătăcit pe străzi, buimac, ca restul oamenilor, incapabil să priceapă toate lucrurile la care asistase. La

un moment dat, a trecut pe lângă o cafenea de pe o stradă lăturalnică și s-a oprit să intre acolo. Locul era pustiu. Chelnerița, o femeie de șaizeci și ceva de ani, i-a adus o ceașcă de cafea fierbinte. I-a văzut expresia de pe figură când a gustat-o.

— Este cafea adevărată, a zis ea. Suntem norocoși că ne aflăm lângă Ungaria.

Știa că oamenii din zonă o duceau mai bine decât în restul țării, pentru că reușeau să strecoare mărfuri de contrabandă peste graniță. Dacă manifestațiile se puteau întâmpla în Timișoara, înseamnă că se puteau întâmpla oriunde în România.

— Ce s-a întâmplat cu marșurile? a întrebat femeia. Nu a trecut nimeni pe aici să-mi dea vreo veste. Copiii mei mergeau să li se alăture.

Avea fața întunecată, brăzdată de riduri adânci.

— Mai întâi, au început să tragă lunetiști de pe acoperișuri, apoi armata s-a panicat și a început să tragă în mulțime, a spus el în română. A avut loc un masacru. Îmi pare rău. Sper că sunt bine copiii dumitale.

— O, Dumnezeule! S-a închinat de câteva ori. De ce nu ne omoară pur și simplu să se termine odată?

El a luat-o din loc și a reînceput să meargă. La căderea nopții, străzile erau destul de liniștite. Se dădea stingerea la o anumită oră, dar nimeni nu ținea seamă de ea. S-a întors la sediul Partidului Comunist, unde a

găsit piața goală, în afară de cadavrele stivuite unele peste altele ca lemnele de foc. Soldații le încărcau încet în camioane.

Nu-și putea desprinde privirea de pe trunchiurile mutilate, bălțile de sânge și unghiurile nefirești ale brațelor și picioarelor. Nu se mai simțea rău. Nu mai simțea nimic. Imaginile nu mai aveau niciun efect asupra lui. Era ca și când mintea i s-ar fi supraîncărcat și cedase pur și simplu.

Ce se întâmplase cu lovitura de stat pașnică a lui Boris? S-a gândit la Stănculescu, care conducea armata din Timișoara. El ordonase masacrul sau evenimentele scăpaseră de sub control? Cine erau lunetiștii aceia în civil? Știa Stănculescu de ei dinainte?

Când se pregătea să plece, a zărit o siluetă care fotografia cadavrele stivuite. O femeie. Stătea la un colț de stradă, cam la vreo treizeci de metri de el, cu fața umbrită de cameră. Purta o geacă de iarnă lungă și blugi. Păr lung șaten. S-a uitat spre soldați ca să vadă dacă o observaseră. Cineva care făcea poze ale masacrului nu era o priveliște care să le fie pe plac. Voia să țipe la ea să se îndepărteze, dar s-a gândit că nu ar face decât să alerteze soldații.

A început să înainteze prin semiîntuneric spre ea, ca s-o avertizeze. L-a auzit pe unul dintre soldați urlând să se oprească. Femeia nu s-a mișcat, continuând să facă

poze. Când a auzit o împușcătură, a început să alerge spre ea, ascunzându-se pe după mașini, neștiind sigur de unde venea împușcătura sau cine era ținta. Când s-a uitat din nou înspre ea, dispăruse.

A mai auzit două împușcături, apoi a văzut zidul clădirii de lângă el explodând, când l-au lovit gloanțele. A cotit pe strada laterală, pe care dispăruse ea, și a început să fugă. Din piață se auzeau strigăte să găsească fotografa. Spera că femeia intrase într-o clădire, unde locuia, poate. Documentarea atrocităților îi va aduce arestarea, poate un glonț. Nu știa ce ar face dacă ar găsi-o, poate că ar duce-o la casa conspirativă sau și-ar folosi pașaportul diplomatic, dacă mai însemna ceva.

Când a ajuns la colț, s-a oprit, rămânând fără suflare. Mersese pe străzi toată ziua, asistând la atrocități și îl dureau nu numai picioarele, ci și spiritul.

A auzit bărbați vorbind, apoi vocea unei femei. Venea de după colț. A aruncat o privire pe după marginea clădirii și a văzut câțiva soldați interogând-o pe fotografă. Ea stătea cu spatele spre el. Soldații vorbeau română, în timp ce femeia răspundea în franceză. Franceza lui din anii de liceu nu era suficientă pentru a înțelege bolboroseala ei guturală, în afară de câteva cuvinte: *journaliste, Le Monde, atrocités.*

Și-a scos Beretta, a ținut-o pe lângă el cu țeava în jos, apoi a luat-o pe după colț și s-a îndreptat spre ei. Când

l-au văzut soldații, întâi pe el, apoi arma, și-au ridicat puștile și i-au ordonat să se oprească. El a ridicat mâna stângă, cu legitimația de Securitate pe care o luase de la agentul din tren.

— Ați găsit-o, în sfârșit, bravo, a zis el în română. Alerg după ea de o jumătate de oră. Mă ocup eu de aici încolo.

Soldații au lăsat puștile jos. Securitatea era deasupra tuturor.

Atunci, exact când jurnalista s-a întors să se uite la el, lumea s-a spart în mii de scântei.

„Catherine?"

30

Harvard, Cambridge, Massachusetts Iunie 1982

Era săptămâna de după examene și nu-și mai încăpea în piele de fericire. Luase licența cu note maxime și media lui era acum 9, 88. Hotărâse că la toamnă va aplica la cele mai bune programe postuniversitare din țară. Deși își plătise anii la Harvard cu ajutorul unei burse întregi, nu putea conta pe faptul că va mai primi una pentru studiile ce urmau. Spera că va reuși să se descurce cu împrumuturi pentru studenți și găsindu-și o slujbă.

Într-o după-amiază, la sfârșitul acelei săptămâni, a văzut un bărbat îmbrăcat într-un costum negru plimbându-se fără țintă prin fața căminului său. A venit la el și s-a prezentat drept André Vodin, oficial la Departamentul de Stat. L-a invitat la o cafea și a acceptat în ciuda rezervelor sale. La cafeneaua Casablanca, lângă o cafea cu lapte, bărbatul a început prin a se scuza. Nu era chiar de la Departamentul de Stat. Se afla acolo la recomandarea profesorului Pincus, cu scopul de a-l lua în considerare pentru un domeniu provocator.

— Și a fost o mare plăcere să îți urmăresc evoluția la Harvard, a spus Vodin în română.

Hefflin nu a încercat să-și ascundă surprinderea.

— Ești român? Și mi-ai urmărit evoluția?

— Doar de la distanță, fără vreun amestec, te asigur.

— Cine ești? În afară de profesorul Pincus, nimeni de la Harvard nu știe despre trecutul meu și aș vrea ca lucrurile să rămână așa.

— Da, știu, Vasili. Dar totuși, dulcile amintiri ale copilăriei, sigur nu le-ai pierdut?

Nu a spus nimic, deși simțea cum i se încălzește fața.

— Bineînțeles că nu. Chiar dacă au avut loc sub un regim comunist abject. Însă ce știe un băiețaș despre asemenea lucruri? Nu-și amintește decât de perioada fericită a copilăriei, de mama care gătea mămăligă sau mititei.

— Nu-mi prea place să-mi amintesc despre trecut, a spus el. Dar, vai – figura lui Vodin s-a întunecat –, țara o duce acum mai rău ca niciodată. Ceaușescu are piciorul pe grumazul poporului. Tot ce produce România este vândut pentru a strânge bani, în timp ce oamenii mor de foame. Iar Securitatea bântuie pe străzi, fără să dea socoteală nimănui.

Hefflin s-a gândit la Pușa și la faptul că sigur suferea.

— Durează de foarte mult timp, a spus Hefflin. Ce putem face?

— Multe, dacă ai minte și inimă pentru asta.

Vodin s-a uitat la el lung, așteptând să înțeleagă ceva ce nu spunea limpede.

— Muncă clandestină? a întrebat Hefflin.

Vodin a încuviințat.

— Lucrezi pentru CIA?

— Exact, domnule Hefflin, sau ar trebui să spun domnule Argyris.

A simțit un nod în gât. CIA își dăduse osteneala de a-i afla adevăratul nume de familie.

— Se pare că îți place deja să folosești pseudonime și te-ai descurcat foarte bine în micile noastre jocuri cu spioni de la Fly Club.

Vodin a zâmbit, apoi a sorbit din nou din cafeaua cu lapte.

— Bursa la Harvard, Fly Club. Tu ești misteriosul

sponsor?

— Să spunem doar că Agenției îi place să încurajeze potențialii candidați promițători. Avem un mic grup de recruți în aceste cluburi selecte pentru domni. Și ce alt loc poate fi mai bun pentru a socializa cu liderii de mâine? Una peste alta, credem că ești persoana perfectă pentru acest tip de carieră.

— De ce?

— Pentru că ești apatrid, în sens psihologic, fără vreo identitate reală. Nu pari a fi român, nici grec, nici măcar american. Ești un hoinar, dragă Vasili. Ai nevoie de un cămin. Noi ți-l putem oferi. Iar tu ne-ai ajuta în efortul crucial de a răsturna regimul acela, ideologia aceea, o dată pentru totdeauna.

— Vreau să studiez economia, a spus el. Voi aplica la studii postuniversitare la toamnă.

— Da, știu, cu atât mai bine. Economia este cea care va duce la prăbușirea sistemului comunist în cele din urmă. Cu cunoștințele tale de limbă și despre popor, ai avea un atu numaidecât. Bineînțeles, nu-ți putem promite remunerația pe care ai primi-o în sectorul privat, dar o putem egala pe cea din mediul academic, ba chiar o putem depăși.

Vodin s-a aplecat în față, ca un negociator pe cale să livreze argumentul principal.

— Știi, o carieră în economie nu e ușoară, chiar dacă

ești talentat. Dacă mergi pe calea academică, ceea ce nu te sfătuiesc, te vei zbate să urci scara ierarhică, pentru a obține un post de profesor titular, cu toate acele lupte cu cei care te vor înjunghia pe la spate și presiunea de a publica. Dacă intri în sectorul privat, într-o firmă de pe Wall Street, te vei confrunta cu lumea nemiloasă a manipulării banilor. Ce îți ofer eu este un cămin sigur, lipsit de toate astea, o carieră certă, în care vei face parte dintr-o echipă de elită, formată din bărbați și femei ca tine, de la Harvard, MIT, Yale, Stanford, care se concentrează cu toții asupra unui singur lucru: să facă istorie.

Pledoaria lui Vodin suna ademenitor. Dar imaginea lui James Bond bând martini cu vodcă în baruri șic nu era pentru el. Citise destule romane cu spioni și văzuse destule filme ca să știe că nu putea trăi o viață permanent în pericol, una în care s-ar putea să trebuiască să ucidă sau să fie ucis. Și nici nu-și putea închipui că ar locui într-o altă țară din nou, adâncindu-și și mai mult dezrădăcinarea. Dar Vodin avea dreptate dintr-un punct de vedere: tânjea după stabilitate, un cămin, după cum se exprimase el, unde nu ar trebui să se alăture lumii brutale de pe piața privată și în care ar putea să aibă o contribuție. Ideea de a face parte din istorie îl intriga. Se vedea ca analist, disecându-și vechea țară și plănuind prăbușirea regimului, deși nu era atât

de naiv încât să creadă în căderea comunismului în viitorul prea apropiat.

— Prima mea opțiune este Wharton, a spus Hefflin.

— Wharton e o școală grozavă, fără îndoială, și, venind de la Harvard, cu notele tale, sigur vei intra, a răspuns Vodin. Dar mai sunt și alte școli nemaipomenite, Columbia de exemplu. Și are avantajul de a fi în New York, centrul universului.

— Columbia este pe lista mea, a zis Hefflin.

— Nu e nevoie de o listă.

Vodin l-a privit țintă.

— Ești sigur că voi intra?

— La fel de sigur pe cât sunt că Ceaușescu va muri într-o zi de o moarte groaznică.

Scrisoarea a venit o săptămână mai târziu. Universitatea Columbia îl acceptase în programul său de studii postuniversitare economice, cu bursă întreagă, cazare și masă, și o îndemnizație de două mii de dolari pe lună pentru cheltuieli uzuale. Nici măcar nu aplicase.

Viitorul său părea hotărât. Nu mai rămânea decât un singur lucru: Catherine. Absolvea în anul acela, cu o licență în literatura franceză și decisese să își ia un an liber înainte de a aplica la vreun program postuniversitar. Până și planurile ei de vară păreau nestabilite. A întrebat despre viitorul lor câteva zile mai târziu, în vreme ce mergeau spre apartamentul ei.

— Nu pot să mă angajez la nimic în clipa asta, a zis ea. Viața mea este... complicată. Trebuie să mă gândesc la o mulțime de lucruri. Te iu...

A încercat să spună cuvântul – aproape că i-l vedea pe buze, în ochi –, cuvântul cu l pe care îl rostise când făceau dragoste. Dar acum, în plină lumină a zilei, nu-l putea spune până la capăt. L-a sărutat tandru, apoi a adăugat:

— Nu fi supărat pe familia ta. În cele din urmă, sunt tot ce ai.

A încercat să o asculte, dar se îndepărtase atât de tare de familia sa și de expații cu care crescuse, încât păreau o relicvă dintr-o vreme de mult uitată. Cine dintre imigranții din Worcester putea distinge între un Bordeaux și un Beaujolais, între o pictură impresionistă și una expresionistă sau între Hegel și Herder? Cine dintre ei fusese la operă în ultimii douăzeci de ani? El și Catherine fuseseră de câteva ori numai în anul acela. S-a gândit, nu pentru prima oară, că ea scosese la iveală bărbatul din el și că dragostea lui pentru ea era îngemănată cu o imensă gratitudine. Ce văzuse în el de o făcuse să investească atâta timp și efort în educația lui socială?

I-a pus întrebarea aceasta în timp ce mergeau.

— Încă ai nevoie de încurajări? l-a întrebat ea, fără să se uite la el. Consider că suntem spirite afine. Suntem la

fel, noi doi, deși poate că tu nu-ți dai seama.

— Cum?

— Ești un suflet pierdut care tânjește după jumătatea sa. Chiar dacă nu crezi, sub toată această bravură, și eu sunt la fel. Și, de când te-am întâlnit, dorința asta a reieșit la suprafață.

— Îți voi cunoaște vreodată trecutul misterios?

— Da, așa sper, dar mai întâi trebuie să mă gândesc. S-a oprit din mers și s-a întors să se uite țintă la el. Îmi ești atât de apropiat că aș putea țipa. Știu că nu voi mai găsi niciodată pe nimeni ca tine.

— De ce trebuie s-o faci? Sunt chiar aici.

Ea și-a reluat mersul, fără să răspundă, cu ochii în pământ.

Nu voia să insiste, așa că a încercat să schimbe subiectul.

— Am fost acceptat la studii postuniversitare economice la Columbia. Cu bursă întreagă.

— Felicitări.

— Totul ți se datorează ție. Mi-ai făcut cunoștință cu o nouă lume. Nu știu cum aș putea să te răsplătesc vreodată.

— Atunci nu o face. Uneori trebuie să accepți pur și simplu un dar și să fie de ajuns să spui mulțumesc.

L-a lăsat în mijlocul străzii, fluturând din mână.

A doua zi a găsit o scrisoare de la ea.

Mon chéri,

Plec la Paris pentru câteva săptămâni, apoi voi călători încotro mă poartă vântul. Îmi pare rău că nu putem fi împreună. A fost o perioadă minunată, să nu uiți asta niciodată. Vei fi mereu în inima mea.

Adieu

P.S. Nu fi prostuț încercând să mă găsești.

Câteva zile mai târziu, a dat peste un anunț în *Internațional Herald Tribune* – un ziar pe care se obișnuise să îl cumpere cu religiozitate la chioșcul din Harvard Square. Privirea i-a fost atrasă de poza ei, stând lângă un bărbat înalt, arătos. Anunțul spunea așa: Catherine J. Nash, fiica lui John Nash, ambasador în Suedia, și a soției sale, Monique, se logodise cu Jacques Molinaire, fiul renumitului bancher Étienne Molinaire și al soției sale, Celine. Nunta urma să aibă loc la toamnă.

31

Timișoara Decembrie 1989

Soldații se holbau toți la el, așteptând un răspuns.

— O cunoașteți pe femeia asta? a întrebat soldatul din nou.

— O reporteriță de la un ziar francez de doi bani, a răspuns Hefflin, încercând să-și controleze emoțiile. E o pacoste de ani întregi. A îndreptat arma către ea. Iau eu aparatul foto. Vor fi suficiente dovezi pentru a te închide o vreme.

L-a susținut privirea un moment îndelungat, evaluând micile schimbări pe care le aduseseră anii – poate câteva riduri noi în jurul ochilor, o expresie mai obosită, dar era încă la fel de radioasă pe cât și-o amintea. Își simțea inima zvâcnindu-i în gât. A observat că nu avea nicio verighetă pe deget.

Ea s-a întors brusc și a început să meargă în fața lui. Când au ajuns la colț, a auzit fluierături, apoi câteva remarci vulgare din partea soldaților.

— Ai tăvălit-o cândva, hm? Norocosule.

— Aș vrea să fiu o muscă pe perete când o interoghează.

Au cotit pe o stradă laterală și au continuat să meargă în tăcere. După ce au intrat pe o altă stradă și nu mai auzeau soldații, ea s-a oprit și s-a întors cu fața spre el. O lacrimă i se rostogolea pe obraz. Fără vreo vorbă, l-a îmbrățișat, cu grijă, șovăielnic.

— Ce Dumnezeu faci în România? a întrebat ea lipită de umărul lui.

— Te pot întreba același lucru.

— Sunt reporter pentru *Le Monde* și mă ocup de

evenimentele de aici.

— Granițele sunt închise pentru reporteri de săptămâni întregi.

— Sunt în București de mai bine de o lună.

O lună. Fusese în București în tot acest timp, fără ca el să știe. A luat-o de braț și a grăbit pasul.

— Trebuie să dispărem de pe stradă.

— Dar nu mi-ai spus de ce ești aici.

— Sunt atașat la Departamentul de Stat.

— Atașat? Pentru ce?

— Etichetă.

Ea a izbucnit în râs.

— E ridicol. Nimeni nu te va crede. A continuat să râdă. Când s-a oprit în cele din urmă, a spus: Așadar, până la urmă te-ai alăturat Agenției.

A tras-o după el.

— Unde ai învățat română atât de bine? Ai accent de nativ.

A ridicat din umeri.

— Curs intensiv la Agenție.

— Trebuie să ai o ureche foarte bună pentru limbi.

„De unde știe ea cum sună accentul unui nativ?”

— Și legitimația aceea de Securitate, a continuat Catherine.

— Am luat-o de la un agent, pe tren. Poveste lungă. Acum, încotro mergem?

— *Le Monde* are un birou în apropiere. Voi fi bine acolo. Nu este departe.

L-a condus pe câteva străzi, până când au ajuns la o casă veche, în colțul izolat al unei alei. Nu era nicio firmă pe ea.

— Nu arată ca o redacție de ziar, a spus el.

— E o casă particulară. Ziarul o închiriază pentru ca jurnaliștii să stea aici.

S-au uitat unul la altul, neputând niciunul să treacă peste prăpastia care îi despărțea.

— Ce ai făcut de când... ai plecat de la Harvard? a întrebat el în cele din urmă.

Privirea lui a coborât spre mâna ei stângă.

— Nu te-ai mai căsătorit, văd.

— Nu. Mă numesc Catherine Devereaux acum.

— Numele de fată al mamei tale.

— Ai făcut câteva cercetări, văd.

— Dar am văzut în *Herald Tribune...*

— A fost ideea părinților mei, însă nu am putut merge până la capăt. Nici să fiu cu tine. Nu în starea în care eram. Așa că am fugit, am călătorit luni întregi, am muncit la *Médecins sans Frontières* un an, apoi m-am angajat la *Le Monde.*

— L-ai lăsat și pe el cu ochii în soare? Doi dintr-un foc.

Și-a înghițit furia.

Ea a scuturat din mână.

— Nu sunt mândră de ce am făcut. Am dat dovadă de o mare slăbiciune. Știam că nu eram pregătită pentru căsătorie și nici măcar pentru o relație serioasă. Tot ce am putut să fac a fost să fug. Aveam nevoie să o iau de la capăt.

— Ai fugit de mine?

— De mine.

L-a tras mai aproape, buzele aproape atingându-li-se.

— Ce vrea să însemne asta? a întrebat el.

Ea l-a tras în clădire și l-a îmbrățișat, buzele li s-au întâlnit, iar mâinile lor au început să tragă brusc de haine.

— De ce nu ai venit după mine? a icnit ea printre săruturi.

— Am crezut că te-ai căsătorit.

— Ar fi trebuit să te asiguri. Ce fel de spion ești?

S-au întins pe dușumea, mâinile lor strângând corpul celuilalt, gura lui flămândă s-o simtă și s-o guste pe a ei, esența de care fusese lipsit atât de mult. Picioarele ei, lungi și frumoase, așa cum și le amintea, l-au înfășurat și s-au încleștat în jurul lui, în timp ce au pătruns în acel dans străvechi al vieții și al morții. Plămânii lui i-au sorbit respirația, corpul ei lucea, alunecând și răsucindu-se lipit de al lui, îndemnându-l, provocându-l să îndrăznească, în vreme ce ea șoptea: „Îmi pare rău, atât de rău.” A jurat că nu o va mai pierde din nou. Când

dansul a atins punctul culminant și a simțit mica moarte, o voce i-a șoptit în ureche: „Nu poți prinde niciodată o pasăre în zbor!"

Zăceau înlănțuiți, niciunul dintre ei nevrând să-i dea drumul celuilalt, să rămână singur din nou.

Hefflin a simțit cum lumea i se contractă încet, de la nemărginirea pe care tocmai o simțise la clădirea aceea indistinctă din Timișoara, într-o noapte întunecată de decembrie, în timpul unei revoluții.

— De ce m-ai părăsit? a întrebat el.

Ea a dat din mână, ținându-și ochii închiși.

— Dacă aș fi putut, aș fi mers cu tine oriunde în lume. Dar nu puteam să fiu cu tine și cu nimeni. Încă nu pot.

— De ce?

— Este o poveste lungă și nu sunt sigură că pot să ți-o spun. Nu încă. Ți se va părea o stupizenie și vei crede că sunt o proastă, sau mai rău.

S-a întors și l-a sărutat pe obraz.

— Atunci, ce se întâmplă? a spus el. Ne întâlnim doar o dată la câțiva ani, în timpul unei revoluții?

Ea a scos o carte de vizită din buzunarul hainei și i-a dat-o. Sub logoul *Le Monde* se aflau cuvintele „Catherine Devereaux, *Journaliste"* și un număr de telefon.

— Biroul meu din Paris, a spus ea. Ei vor ști unde sunt.

— Nu vreau să te pierd din nou, a spus el.

— După ce se va termina asta, îți voi spune totul, promit.

S-au îmbrățișat un moment îndelungat, liniștea dintre ei fiind mai adâncă decât fusese vreodată. Apoi ea s-a ridicat, și-a adunat hainele și a urcat scările.

Când a ieșit din nou în stradă, a tras aer în piept ca să-și recapete echilibrul mental. Avea un tren de prins.

32

București Decembrie 1989

Mergeau cu o Dacie neagră, nu cu o mașină oficială a Securității, cu Sorin la volan. Hefflin stătea alături de el, numai adrenalina ținându-l treaz după lunga călătorie de peste noapte, înapoi în București.

Exact când pusese capul pe pernă, în camera sa de hotel, sunase Sorin.

— Am găsit fata, a strigat securistul.

Cățeaua, junincă. Un obiect pentru el. Se pare că lui Sorin nu-i mai păsa că telefonul lui Hefflin era ascultat.

— Ai găsit-o pe Pușa?

Inima îi duduia la această răsturnare de situație.

— Da, pe Pușa, pe cine altcineva? Te iau în douăzeci de minute.

Se uita acum la figura lui pentru a vedea vreun semn

că minte. Dar Sorin era securist, și-a reamintit el. Mințea cum respira.

— Ești sigur că e ea? a întrebat a treia oară.

— Îți spun că ea e, a zis Sorin. Am săpat, nu glumă. În dosarul din arhivă era șters numele bărbatului care a adoptat-o. Știam că trebuia să fie sus-pus ca să aranjeze un asemenea secret. Și mai știam că trebuia să mai existe un dosar, și mai secret. Și l-am găsit.

— Cine este? a întrebat, încercând să-și controleze impulsul de a-l scutura pe cel de lângă el. Sorin i-a aruncat o privire, cu o expresie stranie, apoi pe față i-a apărut o urmă de zâmbet și s-a întors la drum.

Bănuia cât de mult însemna pentru el? Hefflin și-a spus că trebuia să se calmeze. Trebuia să-i facă un favor unui prieten.

— Acum este fiica asistentului ministrului adjunct al Finanțelor. Foarte privilegiată. Și foarte agitată că revoluția îi va lua privilegiile, ca noi toți.

„Asistentul ministrului adjunct al Finanțelor. Ce norocoasă e."

— O cunoști? a întrebat.

— Am întâlnit-o cândva la un eveniment al partidului, dar nu am bănuit niciodată că era aceeași fetiță de pe strada Sirenelor.

Hefflin s-a străduit din răsputeri să nu țipe. Îi spunea adevărul? De ce ar minți?

— Prietenul meu se va bucura că e bine, a spus el. Dar de ce ar adopta un bărbat atât de sus-pus o fetiță de nouă ani de la orfelinat?

— Ei bine, e foarte frumoasă, unu la mână. Poate că s-a îndrăgostit de ea. Știi, sunt multe cupluri privilegiate în România care nu pot avea copii și majoritatea copiilor din orfelinate sunt – cum se spune – distruși.

Sorin s-a întors și i-a aruncat un zâmbet strâmb.

— S-a făcut o femeie foarte frumoasă, știi. Un pic răsfățată, un pic smintită, ca toți copiii privilegiaților. Cresc altfel decât copiii obișnuiți. Familia are conac la țară, sunt membri ai clubului de tenis, poartă haine europene și conduce un mic Mercedes. Înțelegi?

A încuviințat din cap, cu inima strângându-i-se, imaginea micii sale Pușa prinzând un contur nu tocmai frumos. Sistemul comunist schimba pe toată lumea, de obicei în rău. Marea majoritate a populației se afundase în deznădejde umilitoarele mite meschine pentru a dobândi o pâine sau o bucată de carne, frica de a fi auzit înjurând guvernul, pierderea demnității după ce mergeai cu pantofii rupți. Dar ea scăpase de toate acestea. Simțea vreo vină pentru că trăia în lux, în vreme ce restul oamenilor mureau de foame? De ce era atât de dezamăgit de veste?

— Își va găsi locul numaidecât în America, nu? a zâmbit Sorin. Știe deja cum să fie bogată.

— În America? Cuvintele l-au făcut să tresară. Nu am spus nimic de America.

— Știu, dar visează, ca noi toți, să scape din locul ăsta și să trăiască în – cum a zis Reagan? – în orașul strălucitor de pe colină.

Iată, legendele care nu mor niciodată. Străzile americane pavate cu aur. Dar câți oameni trăiau în sărăcie în America, sau nu aveau adăpost, în timp ce restul își vedeau de treabă ca și când săracii nu ar fi existat, după ce învățaseră de la o vârstă fragedă să rămână orbi la suferința din jurul lor? Era Pușa atât de diferită de americanii privilegiați?

— Ai vorbit cu ea?

— Da, foarte repede. Am urmărit-o până la un magazin al partidului unde știu că merge la cumpărături. A fost surprinsă că Vasili a întrebat de ea.

— Înseamnă că-și amintește de el?

„Inimă, nu mă lăsa”.

— Bineînțeles. Își amintește de Vasili foarte bine. A spus că spera de mulți ani ca el să se întoarcă după ea într-o zi.

— Chiar? A spus într-adevăr asta?

— Da, și nu numai, cât de mult se gândește la el în fiecare zi. Știi, din felul în care vorbește despre el, cred că l-a iubit foarte mult. Încă îl iubește.

Sorin s-a uitat la el înainte să apuce să se întoarcă

pentru a-și ascunde ochii umezi.

— Cred că vrea să meargă în America, pentru a fi cu el, a adăugat.

— Dar ai spus că duce o viață privilegiată aici. În niciun caz nu ar trăi așa în America.

Sorin a fluturat din braț dezgustat.

— Privilegiile în România sunt una – să faci cumpărături la magazinele partidului, să trimiți după haine în Europa –, dar nu se compară cu Occidentul. Magazinele partidului sunt nimic pe lângă magazinele voastre obișnuite din America.

Îl cuprindea amețeala. Pușa, răsfățata fiică adoptată a unui nomenclaturist.

— Dar nu e vorba doar despre privilegii, a continuat Sorin. Fata asta are inimă, o văd, sub carapacea tare pe care o avem cu toții în țara asta. Cred că Vasili ocupă un loc special în sufletul ei.

Sufletul ei? Sorin îi citise sufletul în cele câteva minute pe care le petrecuse cu ea? „Baliverne.” Și totuși, dacă acest bătăuș din copilărie devenit securist spunea adevărul o dată în viața lui? Își putea permite să nu-l creadă cu atâta ușurință? Pușa. Sentimentele, de mult timp îngropate, îi zguduiau din nou inima. Se gândise, într-adevăr, la el, în toți acești ani? Îl iubea încă? Cum putea afla adevărul?

— Trebuie să o întâlnesc și eu, să aud din gura ei ce

simte pentru Vasili. El ar vrea asta.

— Ah, va fi dificil. Este mereu cu oameni, urmărită, a zis Sorin.

— Tu ai reușit să vorbești cu ea.

— Eu sunt de la Securitate. Dar dacă o vede cineva vorbind cu un oficial american, va avea mari necazuri, chiar dacă tatăl ei este important. La cum stau lucrurile, toată lumea e suspectă.

— Poți aranja o întâlnire secretă undeva, în mașina asta, de pildă.

— Poate. Dar mi-aș risca pielea pentru prietenul ăsta al tău. În plus, cum ar putea pleca, chiar și pentru o oră? Nu, nu, asta ne-ar pune pe toți în pericol.

„Atunci ce?”

Au rămas tăcuți, Sorin uitându-se la drum, Hefflin contemplând încă o întâlnire cu destinul.

— Dă-mi voie să te întreb ceva, a rupt Luca liniștea. Vasili o iubește?

Directețea întrebării l-a luat pe nepregătite. „Iubire? Adulație? De ce vrea securistul să știe? Să-l aibă la mână?”

— Nu știu, a dat el înapoi. A trecut mult timp.

— Vasili este căsătorit? Copii?

— Nu, nimic din astea, e încă necăsătorit.

— Ah, atunci poate că încă o așteaptă, nu? Sunt la fel, poate. Fiecare așteaptă. Dragoste adevărată, ca în cărți.

Cum îi poți ține departe unul de altul? E o tragedie.

— Nu depinde de mine, a răspuns Hefflin.

— Atunci contactează-l pe Vasili și întreabă-l dacă vrea ca Pușa să vină în America să fie cu el.

— Nu s-au mai văzut de peste douăzeci de ani. Oamenii se schimbă.

„Mai ales în comunism."

— Da, adevărat, dar de unde va ști, dacă nu o revede? a insistat Sorin. Trebuie că o iubește pe ascuns, cum ziceți voi americanii, chiar și după douăzeci de ani. Îmi pare a fi dragoste adevărată.

— Expresia este o „iubește în secret", dar ai fost pe-aproape. Și dacă nu merge?

Sorin a ridicat din umeri.

— Atunci măcar va trăi liberă în America. Uite, se teme. Cu toții ne temem. Știe că situația ei de aici poate dispărea peste noapte. Țara asta n-are nevoie decât de-o scânteie ca să se aprindă, și scânteia a luat deja foc la Timișoara. Cine știe ce se va mai întâmpla?

Securistul lua Timișoara în serios. Nu mai era doar o manifestație.

— Chiar dacă tot ce spui este adevărat, nimeni nu are voie să părăsească România, știi asta, a spus Hefflin.

— Ești atașat cultural, spion, cu alte cuvinte, nu te obosi s-o negi. Chiar dacă nu ești, ambasada voastră e plină de ei. Știu cum să scoată oamenii de aici.

Era nebun? O operațiune de extragere pentru iubita cuiva? De ce vorbea despre spionaj cu un agent al Securității? Erau microfoane în mașină? Ar încerca să folosească toate astea pentru a-l șantaja?

— Habar n-am ce pot face sau nu, dar chiar dacă ar putea, nu ar fi îndeajuns de nebuni să o facă pentru iubita din copilărie a cuiva.

— Nu, dar o fac pentru informații importante.

S-a întors să se uite la Sorin care privea țintă înainte, părând a se concentra asupra drumului, dar vedea că omul era pe cale să-i arunce ceva, scoțând un as din mânecă.

— Ce fel de informații? a întrebat Hefflin.

— Informații despre cum funcționează sistemul, a răspuns Sorin, cine sunt adevărații criminali din Securitate, hoții din guvern. Dosare, valize întregi de dosare, despre cum tiranul a înfometat populația ca să poată achita datoria externă, despre prizonierii politici care putrezesc în închisori, despre asasinate.

— Occidentul știe majoritatea acestor lucruri.

Luca a scos un suspin. Era evident că se străduia să aducă vorba despre altceva.

— Ce zici de conturile din străinătate ale tiranului?

Hefflin a ciulit urechile.

— Știu unde sunt ținute dosarele importante, a insistat el. Dacă va fi haos, ceea ce cred că se va întâmpla

curând, atunci voi putea ajunge la cele mai delicate dosare ale Securității. Dar trebuie să fie la momentul oportun.

— Poți pune mâna pe un dosar cu conturile din străinătate ale lui Ceaușescu? A simțit un fior pe șira spinării. Există un asemenea dosar?

— Bineînțeles. Există un dosar pentru orice în țara asta. Conturile din străinătate sunt o treabă complicată. Ce crezi, că Ceaușescu a memorat pur și simplu cifrele? a râs securistul.

— Și tu cu ce te alegi? a întrebat el, dar știa deja răspunsul.

— Vin cu tine și cu Pușa în America, a zis Sorin fără să stea pe gânduri.

— Vrei să dezertezi?

— Da, să dezertez. Când vine timpul, poți să ne pui pe amândoi în avionul spre America.

— Ce dracu' de avion spre America?

— Dacă revoluția e adevărată, și chiar mai sângeroasă, guvernul tău va trimite un avion ca să evacueze ambasada voastră.

Luca a tras pe dreapta și s-a întors spre el, cu expresie diferită pe chip acum, cea rece, de securist.

— Uite ce e, sunt de la Securitate. Oamenii ne disprețuiesc, pe bună dreptate. Dacă țara ia foc, voi fi primul care va arde. Nu sunt vreun geniu, dar până și

eu pricep că piesa asta trebuie să se sfârșească.

— Așadar, nu a fost vorba decât despre tine? Este ceva adevărat din povestea cu Pușa?

— Da, totul, jur pe Dumnezeu. Am întrezărit o oportunitate și profit de ea. Pușa și banii lui Ceaușescu, în schimbul azilului, o treabă ca lumea. O afacere bună, nu? Nu e atât de greu să îl convingi pe șeful secției voastre, domnul Stanton.

Știa că mințea probabil, exagerându-și importanța. Și totuși, dacă putea obține informații despre conturile din străinătate ale lui Ceaușescu, îl putea convinge pe Stanton că acest colonel de Securitate merita efortul de a fi scos din țară. Și o putea cruța pe Irina de nevoia de a-și aborda amantul, bărbatul care se ocupa de finanțele dictatorului. Chiar dacă CIA nu trimitea un avion, șeful secției avea alte mijloace de retragere.

Și-a văzut deodată cariera derulându-i-se prin fața ochilor – scoțând ilegal din România un colonel de Securitate, împreună cu Pușa lui, apoi informațiile despre conturile din străinătate dovedindu-se a fi contrafăcute, o capcană. Și totuși, totuși, vorbeau despre Pușa lui. Merita să-și riște cariera. Viața. Dacă îl iubea încă. Apoi s-a gândit la Catherine. Reîntâlnirea cu ea îi retrezise toate vechile emoții. Știa că o iubea și simțea că și ea îl iubea. Cum își putea compara sentimentele pentru ea cu amintirile unei iubiri din copilărie, care se

cristalizase în inima lui? Nici măcar nu știa dacă vreo parte din povestea lui Sorin era adevărată.

— Am nevoie de o dovadă că Pușa este reală, a spus el.

— Dovadă? Dar ți-am spus, nu poate veni să te întâlnească.

— Vreau să-i pui o întrebare, ceva ce mi-a spus Vasili. Întreab-o unde era locul lor preferat.

— Locul lor preferat? Ce fel de întrebare e asta? Poate că nu-și amintește. Douăzeci de ani!

— Întreab-o.

— Bine, o întreb. Dar riști totul pentru o întrebare stupidă.

— Chiar dacă știe răspunsul, tot am nevoie de dovezi că ai conturile din străinătate ale lui Ceaușescu. Asta e înțelegerea.

*

Mai târziu în seara aceea, stătea întins în pat în camera sa de la Athénée, neputând să doarmă, neștiind ce să facă. Era clar că Sorin i-o fluturase pe Pușa ca pe un trofeu, în timp ce își plănuia propria evadare. Dar putea să renunțe la posibilitatea ca aceasta să fie Pușa lui? În tot acest timp, ca adult, evitase să se gândească la ea. Ba chiar jurase că nu o va aduce niciodată în America pentru a sfârși ca imigrantă dezrădăcinată și ea. Dar acum, putea risca posibilitatea ca ea să fie rănită dacă se

prăbușea regimul? Și dacă povestea lui Luca era adevărată și în tot acest timp îl așteptase să se întoarcă și s-o găsească? Ar duce-o în America? Brusc, se confrunta cu posibilitatea de a avea două femei care îl iubeau și de a trebui să aleagă între ele. Poate că trăia într-un univers în care le putea avea pe amândouă. Ideea l-a încântat inițial, hrănindu-i fanteziile, dar apoi o teamă cumplită a pus stăpânire pe el. Toată povestea era prea absurdă. Era sigur că nu se va alege cu niciuna dintre ele până la urmă.

A așteptat lângă telefon să-l contacteze Sorin, cu răspunsul la întrebare. Dacă era Pușa cea adevărată, își va aminti. Iar dacă își amintea, știa că trebuia să acționeze, fie că securistul avea sau nu conturile din străinătate. Dar nu îi va pomeni nimic lui Stanton, nu până nu era sigur.

Dimineața a fost trezit de telefon. A recunoscut vocea lui Sorin care pronunța cuvintele ce aveau să-i decidă soarta.

— Sub măr.

33

București Decembrie 1989

Era dimineața târziu, iar soarele strălucea, însă fără a

emana prea multă căldură. Hefflin stătea la un colț de stradă, lângă Piața Amzei, umblând de colo-colo, ca să nu i se facă frig. Ieșise din Athénée pe ușa angajaților și luase câteva autobuze prin oraș. Când a fost sigur că nu era urmărit, a mers pe jos spre locul de întâlnire. Irina îi urmase instrucțiunile și folosise unul dintre telefoanele publice de la periferia Bucureștiului, care nu erau monitorizate de obicei, pentru a lăsa un mesaj dintr-un singur cuvânt pe linia sigură a ambasadei: „Fili."

Câteva minute mai târziu, o Dacie neagră a oprit în fața lui și a urcat pe scaunul din dreapta.

— A cui e mașina asta? a întrebat el.

— Am împrumutat-o de la unul dintre colegii mei, a răspuns Irina. I-am spus că a mea e la service. Ba chiar am acoperit plăcuța de înmatriculare cu zăpadă. A râs agitată. Nu știu de ce avem nevoie să fim așa secretoși. Dacă te-au urmărit știu deja că ai venit acasă la mine.

— Doar o precauție, a spus el. Nu cred că Securitatea mai are timp să-și bată capul cu mine sau cu tine. Au alte lucruri pe cap.

A condus pe străzile lăturalnice și a parcat printre alte mașini, pe marginea unei alei. A oprit motorul și au rămas tăcuți un moment.

— Chiar se întâmplă? a întrebat ea în cele din urmă. Vom scăpa, în sfârșit, de tiran?

— Depinde de ce face armata.

— Victor se teme. Nu știe ce i se va întâmpla dacă se prăbușește regimul.

Nu a știut ce să-i spună. Vulcan, ministrul bălegarului, avea mâinile mânjite de sângele a nenumărate vieți.

— Depinde cât de răzbunători sunt oamenii, a zis el. Îi cunoști mai bine decât mine.

— Nu era decât o rotiță într-o mare mașinărie.

— Nu făcea decât să urmeze ordine, i-a terminat el gândul.

— Este foarte agitat. Nu au mai fost asemenea demonstrații până acum. Când muncitorii din fabrici s-au alăturat marșurilor din Timișoara, ceva s-a rupt în el. Știe că de data asta e diferit, că s-ar putea să se sfârșească.

— Ai deschis subiectul?

— Aseară l-am întrebat ce s-ar întâmpla dacă ar cădea guvernul.

Și-a dus mâna la gât.

— Și?

— Mi-a spus să nu-mi fac griji, că Ceaușescu se întorcea din Iran și că va pune totul la punct. I-am atras atenția că suntem singura țară rămasă, că până și Gorbaciov schimba Rusia. Nu a spus nimic o vreme, stătea doar și bea. Atunci am prins curaj. I-am spus că s-ar putea să existe o cale pentru el de a încheia un

aranjament, în schimbul a ceea ce știe. S-a înfuriat. M-a întrebat cu cine am vorbit. I-am spus tot. Am zis că știu pe cineva care poate încheia o înțelegere cu el. Un oficial american, o rudă apropiată. Conturile din străinătate ale lui Ceaușescu pentru o viață sigură în Occident. A rămas tăcută un moment, cu ochii lucind. Atunci m-a pălmuit.

— Ce?

— S-a înfuriat. A început să mă scuture, cerându-mi să-i spun cu ce spion stătusem de vorbă și așa mai departe. I-am spus numele tău, că mi-ești văr și un oficial american sus-pus și că ai putea aranja ca el să fugă în Occident.

— Ce a zis?

— A rămas tăcut, s-a prăbușit într-un fotoliu și a rămas multă vreme pe gânduri. Apoi s-a ridicat pur și simplu și a plecat. Lacrimile i se rostogoleau pe obraji acum. Apoi, azi-dimineață, a apărut acasă la mine cu un buchet de flori, și-a cerut scuze și a spus că vrea să te întâlnească, mâine, la șapte dimineața, în Parcul Cișmigiu, la mesele de șah.

Mintea lui a început să o ia la goană. Trebuia să-l contacteze pe Boris, dar nu prea mai avea timp. Și-a amintit numărul de telefon pe care i-l dăduse rusul la prima lor întâlnire. Dacă suna o dată, însemna că se vor întâlni în tramvaiul 4 la ora unu după-amiaza, dacă

suna de două ori, la două, și așa mai departe.

— Cine crezi că va prelua puterea dacă va cădea Ceaușescu? a întrebat Irina. Unii dintre aceiași oameni care fac parte din partid acum, poate, aceeași clică, cu alte pălării?

În vocea ei se citea speranța; vor veni la putere aceiași hoți, nu se va schimba nimic. Amantul ei va fi salvat, la fel și ea.

— Se teme că va fi împușcat. Are soție și copii.

— Ții la el? a întrebat-o.

— Cum aș putea să nu? Sunt ani întregi. Nu este un om rău, chiar și după toate câte a trebuit să facă. Împovărat de vinovăție acum. Se teme să-și arate fața în public.

— Cu toții trebuie să ne înfruntăm pe noi înșine în cele din urmă.

— Da.

Ea a oftat, s-a uitat într-o parte, apoi a început să plângă.

— Ce să fac?

— Du-te acasă și așteaptă, i-a răspuns. Lucrurile se vor rezolva de la sine în curând.

34

București Decembrie 1989

Tramvaiele din București, una dintre cele mai dragi amintiri ale sale din copilărie.

Când era copil îl intrigaseră mereu, faptul că întorceau și coteau pe străzile orașului fără să aibă volan, că știau pe ce șine s-o apuce când se intersectau mai multe, că păreau să meargă la nesfârșit.

Într-unul dintre aceste tramvaie, mai hodorogit decât își amintea, se afla acum, uitându-se pe fereastra murdară la orașul care se perinda pe sub ochii lui. Nu era decât începutul după-amiezii, dar oamenii se întorceau deja de la serviciu, urmând să se așeze la coadă, indiferent ce se vindea, urcând tăcuți, cu figuri mohorâte. Lângă el stătea o femeie mai în vârstă, cu o sacoșă în care a zărit o roșie pe jumătate putredă, un borcan de sfeclă și câțiva morcovi. O parte din cină.

Când a oprit tramvaiul, s-a ridicat și a coborât. Un bătrân cu barbă albă și cu o căciulă de blană ruptă i-a luat locul. Era îmbrăcat în haine țărănești și mirosea a animale de la fermă. Hefflin s-a întors să evite mirosul, deși și-a amintit că oamenii de la oraș creșteau adesea găini și porci în curte, pentru a suplimenta puțina carne aflată pe piață.

Tramvaiul și-a văzut de drum și în curând s-a umplut de oameni, căci se oprea la fiecare două străzi. La un moment dat, bătrânul s-a ridicat, apoi l-a tras de

mânecă. Abia atunci s-a uitat cu atenție la fața lui și l-a recunoscut pe Boris.

S-au îndreptat spre ieșire și au coborât în următoarea stație. Boris l-a condus pe câteva străduțe laterale, până la o clădire antebelică bogat ornamentată. Hefflin l-a urmat înăuntru și pe scări, până la etajul al doilea.

Apartamentul era spațios, cu un mic pian de concert într-un colț, mobilă italiană masivă peste tot în camera de zi și veioze în stil Tiffany. Dușumeaua cu parchet era acoperită parțial de un covor persan. Câteva picturi originale, în ulei, atârnau pe pereți.

— Drăguț apartament, a zis el. Tot acest mobilier antic, elegant, pianul, picturile. De unde le-ai luat?

— Mi-au trebuit mulți ani să colecționez aceste mici comori, a răspuns Boris. Oamenii au lucruri frumoase de dinainte de război, pe care uneori trebuie să le vândă. Părinții mor, iar copiii au nevoie de bani sau fug cumva din țară și le lasă în urmă. Haide, vino să vezi sufrageria.

A deschis o pereche de uși franțuzești, dând la iveală o sufragerie mare, cu o masă de mahon cu opt scaune și o vitrină ornamentată, plină de porțelanuri. Hefflin s-a apropiat de masă, trecându-și mâna peste lemnul lucios. L-a cuprins un sentiment copleșitor – serile în care lua cina cu familia, când se ascundea sub masă, după fața de masă brodată a mamei sale, uitându-se la unghiile de la picioare date cu ojă.

— Te-ai emoționat, a zis Boris.

— E-o nimica toată, a răspuns el. Mobila asta îmi amintește de copilărie. Aveam ceva similar.

— Da, e frumoasă, nu-i așa? Am cumpărat-o de la un vechi prieten, cu mulți ani în urmă.

Boris și-a scos haina și a venit cu o sticlă de Stoli dintr-un bar vechi de lemn din colț.

— Încă mă lasă să păstrez apartamentul ăsta, deși nu locuiesc în București tot timpul. Am avut unul și în Budapesta, dar acum, cu noul lor guvern democrat, l-au luat înapoi. Nu contează. E mai bine așa.

A ales două păhărele și a turnat vodcă.

— Pentru o Românie nouă! Să ia și apartamentul ăsta!

Au ridicat paharele, apoi și-au lăsat capul pe spate și le-au dat pe gât.

— Așadar, Vasili, avem multe lucruri de discutat. Dar tu m-ai contactat, așa că începe tu.

— Irina l-a abordat pe Vulcan aseară, cu oferta, a spus el.

— Bun. Și?

— La început s-a înfuriat, devenind chiar violent. Dar azi-dimineață s-a răzgândit. Presupun că asta după ce a auzit de evenimentele din Timișoara. Vrea să mă întâlnească.

— Minunat, Vasili. Vezi, ce ți-am spus? Uneori, planurile nebunești sunt cele mai bune. Deci când și

unde?

— Mâine, la șapte dimineața, în Parcul Cișmigiu, la mesele de șah.

— Bun. Cunoști locul, este în aer liber și are multe căi de ieșire. Îmi place.

— Nu i-am spus încă lui Stanton. Dar dacă Vulcan este de acord cu termenii, voi avea nevoie de Agenție pentru a-l scoate de aici.

— Nu e nevoie să-l implici pe Stanton, a replicat Boris. Lasă extragerea în seama mea și a oamenilor mei.

Hefflin era confuz. Boris schimba planul.

— Ai de gând să implici KGB-ul?

— Fără KGB. Am propriii mei oameni la nivel local, pe care i-am instruit de-a lungul multor ani. Am încredere în ei. Va fi mult mai ușor pentru mine să-l scot din țară. Și nu au nevoie de zile sau săptămâni să pună planul în aplicare. Pot fi gata într-o zi.

— Dar cum îl vei duce în State? a întrebat el.

— Îl voi duce în Europa de Vest, apoi îl poți prelua tu, încredințându-l Agenției. Vei fi un mare erou, nu?

Boris a găsit un blocnotes și a început să scrie. După câteva minute, a rupt foaia și i-a înmânat-o.

— Dă-i instrucțiunile astea lui Vulcan și spune-i să le urmeze întocmai.

Hefflin a citit instrucțiunile, apoi a îndoit hârtia și a pus-o în portofel. Nu era tocmai încântat că se va ocupa

Boris de extragere, dar a decis că nu avea de ales.

— A doua chestiune este Timișoara, a zis Hefflin.

— Asta era prima chestiune pe lista *mea,* s-a repezit Boris. Ce dracu' se întâmplă în Timișoara?

— Asta vreau să știu. Ai spus că vor fi demonstrații pașnice, urmate de o lovitură de stat discretă.

— Nu e vina mea! a țipat Boris. Armata a luat-o razna. Nu făcea parte din plan.

— Erau lunetiști, a spus Hefflin tăios, și trăgeau atât în civili, cât și în soldați.

— Lunetiști? De unde știi asta?

— Am fost acolo. I-am văzut. Erau îmbrăcați în civil.

— Ai mers la Timișoara? Fără să-mi spui?

Boris a început să se plimbe agitat prin încăpere.

— Când?

I-a relatat evenimentele din Timișoara, omițând incidentul cu securiștii de pe tren și întâlnirea sa cu Catherine. I-a spus însă că l-a văzut pe generalul Stănculescu îmbrăcat civil, ieșind din biroul CIA, cu Stanton.

După ce a auzit povestea, Boris s-a gândit un moment, apoi a dat fuga într-o altă cameră și s-a întors cu o fotografie mărită, pe care i-a dat-o lui Hefflin. Era o poză alb-negru, cu doi bărbați în haine civile, stând la o masă, în ceea ce părea a fi un bar. Hefflin i-a recunoscut pe amândoi. Unul dintre ei era generalul Stănculescu,

celălalt era asasinul care îl ucisese pe Pincus, a cărui poză o văzuse pe biroul lui Stanton.

— Unde a fost făcută? a întrebat Hefflin.

— În Germania de Est, acum trei ani, fotografie făcută de unul dintre agenții noștri, a răspuns Boris. Stănculescu se afla acolo la o conferință militară a națiunilor care au semnat Pactul de la Varșovia. Îl cunoști pe celălalt bărbat?

„Asasinul lui Pincus. De ce dracu' se întâlnise cu Stănculescu?"

A mințit și a spus că nu l-a mai văzut niciodată.

— Știu că CIA este peste tot, iar tu ești analist, așa că nu ai recunoaște un agent operativ, a zis Boris.

— E de la CIA?

— A făcut parte din Securitate cândva, dar apoi a fugit din România și a devenit agent liber. După aceea credem că a devenit agent operativ pentru CIA, folosit în operațiuni clandestine. Așa că s-ar putea ca Stănculescu să fie pe statul de plată al celor de la CIA.

Boris l-a privit încruntat, așteptând.

— Nu pari prea sigur. Poate că asasinul lucrează încă pentru Securitate, a zis Hefflin.

— Nu, am mulți prieteni în Securitate. Mi-au spus că nu mai e unul de-ai lor. Iar unul dintre agenții noștri operativi KGB jură că bărbatul ăsta ne-a ucis un informator confidențial în Bulgaria.

Hefflin era confuz. Dacă asasinul făcea parte din CIA, la ordinele cui îl ucisese pe Pincus? A simțit că-i fuge pământul de sub picioare. Avery îi spusese că, după părerea lui, asasinul era agent al Securității. Înregistrarea dialogului din casa lui Pincus părea să o confirme. Dar printre pozele pe care i le arătase Avery nu se număra cea pe care Hefflin o găsise în biroul lui Stanton, în care se vedea fața asasinului. Nu avea Avery fotografia aceea? De unde o obținuse Stanton? Iar apoi mai era întâlnirea șefului secției cu Stănculescu, în casa conspirativă din Timișoara, în timpul căreia Stanton părea să știe dinainte de lunetiștii care aveau să apară a doua zi.

Boris s-a frecat pe barbă din nou.

— Așa că mă întreb, Vasili, ce căuta Stănculescu în Timișoara? Cine a început să tragă? Cine erau lunetiștii? Ceva nu este în regulă aici, Vasili.

Hefflin a încuviințat din cap. Ceva nu era deloc în regulă aici.

S-a auzit o bătaie la ușă și au înghețat amândoi.

35

București Decembrie 1989

Boris și-a scos pistolul din buzunar și a deschis ușa

încet. În fața lui stătea o bătrână, cu un batic pe cap și un palton greoi.

— Doamnă Pitescu... Boris a zâmbit, ascunzându-și arma la spate. S-a întors spre Hefflin. Doamna Pitescu este administratorul clădirii. Ce pot face...

Dar nu a apucat să termine propoziția, căci, când s-a întors din nou către bătrână, a văzut că nu mai era acolo. În locul ei se afla grasul, în care Hefflin l-a recunoscut pe străinul care l-a pus pe fugă pe agentul de Securitate ce încercase să-l îndese în mașină când a sosit întâia oară în București. Grasul ținea o armă cu amortizor, îndreptată spre Boris. A vorbit în rusă, făcându-i semn lui Boris să dea drumul armei.

— Ah, unul dintre compatrioții mei, a zis Boris, lăsând arma să cadă la podea. Vorbești vreo boabă de engleză? Prietenul meu de față nu vorbește rusa, a arătat el spre Hefflin.

— Îmi pare rău să întrerup o ocazie atât de festivă, tovarășe, a zis grasul în engleza lui cu accent puternic, apoi a zărit sticla de Stoli pe masă. Vodcă rusească. Măi, măi, oaspetele trebuie să fie foarte special.

— Este. Atașatul american de la Departamentul de Stat, dar știi deja asta.

— Da, l-am urmărit de când a venit în București, a zis grasul. Și am văzut că v-ați întâlnit.

— Da? Iar noi nu te-am zărit? a râs Boris înfundat. Ei

bine, asta nu spune mare lucru despre prietenul nostru, sau despre mine. Așadar, tovarășe, de ce te-a trimis Moscova aici, fără ca eu să știu?

— Pe scurt, să prind un trădător, a zis grasul, apoi a închis ușa în urma lui. Și l-am prins acum.

S-a așternut liniștea pentru o clipă, apoi Boris a izbucnit în râs.

— O, serios? Eu sunt trădătorul. Dragul meu... cum să-ți spun? Merge și un pseudonim.

— Anton.

— Ei bine, Anton, știu cât de mult înseamnă asta pentru cariera ta și voi pune o vorbă bună pentru tine, pentru strădania ta. Cât despre intelectul tău, mă tem că nu vei primi o notă de trecere.

— Nu ești deloc în măsură să dai note, a spus grasul. Este clar că te-ai întâlnit cu un agent CIA în București ca să transmiți secrete de stat.

Suspectăm de ceva vreme că există un trădător. Dar nici măcar eu nu am crezut că un bărbat cu realizările tale, de-a lungul atâtor ani, erou la Stalingrad, va fi trădătorul ăla.

Boris s-a așezat pe canapea, punându-și nonșalant picior peste picior.

— Trebuie să știi, tovarășe, că în domeniul nostru, nimic nu este ce pare, a spus el calm. Să-l luăm pe Vasili, aici de față. S-a născut în București, a plecat la vârsta de

opt ani, a studiat economia la Harvard și Columbia, și a fost recrutat de CIA încă de pe băncile școlii. Nu ai crede niciodată că un astfel de om s-ar alătura cauzei noastre socialiste. Și totuși, iată-l.

— Ce vrei să spui?

— Spun că ai priceput lucrurile de-a-ndoaselea, dragul meu Anton. El este cel care ne transmite informații nouă. De ani întregi.

— Încerci să mă duci de nas, tovarășe.

— Spune adevărul, a zis Hefflin. America este un cancer capitalist, o crudă adulație a avuției, pentru câțiva aleși, în defavoarea maselor. Socialismul, în orice formă, este infinit superior capitalismului. Uite, convinge-te singur. A făcut semn din cap spre fotografia de pe măsuța de cafea. Este o poză a generalului Stănculescu, făcută în Berlinul de Est, cu trei ani în urmă. Bărbatul de lângă el este unul dintre agenții noștri de la CIA. Asta este întâlnirea în care a fost recrutat Stănculescu. Am adus poza aici în seara asta, astfel încât prietenul meu să știe în cine să aibă încredere și în cine nu.

Grasul a luat poza și a studiat-o.

— Stănculescu face parte din CIA? De trei ani, zici?

— Așa că acum ni te poți alătura la un pahar de Stolichnaya.

Boris s-a dus la bar și a mai adus un păhărel. Grasul

s-a așezat, ținând încă pistolul într-o mână și poza în cealaltă. În timp ce Boris umplea paharul, grasul s-a uitat bănuitor la el.

— E o vodcă bună, Anton. Boris și-a umplut din nou paharul, apoi pe al lui Hefflin. Uite, vom bea noi întâi, ca să stai liniștit.

Boris și Hefflin și-au dat paharele pe gât.

Grasul a părut să se relaxeze.

— Ei bine, în cazul ăsta, voi bea unul singur, deși nu sunt total convins.

A băut paharul dintr-o dușcă și l-a așezat la loc pe masă, oftând satisfăcut.

— Țara noastră face, într-adevăr, o vodcă excelentă.

Boris a mai turnat un rând, dar înainte ca vreunul dintre ei să apuce să bea din nou, fața grasului a început să se congestioneze. A făcut ochii mari, a scăpat arma și poza din mâini și a început să se sufoce. Un moment mai târziu, bărbia i-a căzut în piept și a căzut în față – mort.

— Cincisprezece secunde, a zis Boris, uitându-se la ceas. Ar trebui să dureze zece.

I-a luat pulsul grasului, punându-i mâna la gât și a fost mulțumit.

— Otravă? Dar cum ai strecurat-o?

— Nu a fost nevoie. Era deja pe pahar. Țin unul în bar exact pentru astfel de ocazii.

— Sper să nu uiți vreodată care e paharul, a replicat Hefflin.

Boris a dispărut în birou și s-a întors o clipă mai târziu cu niște hârtii.

— Prietenul nostru, aici de față, va fi găsit cu indicii care incriminează pe altcineva drept trădător, a zis Boris, înmânându-i hârtiile. Una dintre ele era un extras de cont de la o bancă din Luxemburg, cont în care se aflau cinci sute de mii de dolari. Alături de cont se află un nume, aflat în evidențele băncii, a zis Boris. Mai greu de găsit, dar sunt sigur că tovarășii mei de la KGB vor reuși să dea de el.

— Cui îi aparține? a întrebat Hefflin.

Boris i-a dat o poză cu un bărbat care intra într-o locuință particulară.

Hefflin l-a recunoscut.

— Mihail Drikov? Adjunctul ambasadorului sovietic în România?

— Asta este casa Mariei Minulescu, o cunoscută cântăreață româncă. Este amanta lui de doi ani.

Al treilea articol era o poză cu cântăreața împreună cu un bărbat la o petrecere într-o locuință privată.

— Ăsta este unul dintre agenții operativi ai lui Stanton, a zis Boris. Încerca să o recruteze.

— A reușit?

— Nu, dar este de ajuns să-i vezi împreună.

Boris a zâmbit.

— Înscenezi o trădare din partea adjunctului ambasadorului sovietic? a întrebat Hefflin.

— De ce nu? Este cât se poate de corupt. Ăsta este contul lui bancar adevărat din Luxemburg. L-am găsit anul trecut. Pur și simplu nu știam cum să-l folosesc, până acum.

A pus hârtiile în buzunarul interior al paltonului grasului.

Împreună, s-au chinuit să care cadavrul până la mașina lui Boris, o Skoda parcată pe o stradă lăturalnică și l-au ridicat pe scaunul din dreapta.

— Ce plan ai? a întrebat Hefflin.

— Voi merge cu mașina într-o altă parte a orașului și voi parca pe o stradă întunecată. Apoi îi voi suna pe agenții mei operativi de la KGB de la ambasadă pentru a veni să-l ia. Povestea mea va fi că m-a contactat ca să-mi dea informații despre trădător. Înainte să apuce să spună prea multe, a făcut un atac de cord. Bărbatul e gras, probabil că fuma trei pachete pe zi și carnea de porc era preferata lui. Oricum îl aștepta un atac de cord. Partea bună este că otrava simulează atacul de cord. Totodată, nu se pot găsi urme. Hârtiile aflate asupra cadavrului vor fi luate de KGB, cu ordinul meu de a fi trimise direct la Moscova. Așa că, acum mergi la hotel și asigură-te că nu te urmărește nimeni altcineva. Cât

despre Vulcan, voi presupune că operațiunea noastră este pentru poimâine, dacă nu cumva primesc vreo altă veste de la tine. O, apropo, trebuie să îți îmbunătățești spiritul de observație.

— Da, îmi pare rău că nu l-am observat pe tipul cel gras urmărindu-mă.

— Da, și asta.

Hefflin s-a întors în camera sa de la Athénée mai agitat decât fusese vreodată. Dacă bărbatul din barul din Germania de Est, cu Stănculescu, fusese atât agent operativ CIA, cât și contractor independent, atunci la ordinele cui l-a ucis pe profesorul Pincus?

Intrigile întortocheate, minciunile și violența în care erau implicați în mod obișnuit agenții operativi îi stârneau curiozitatea și totodată repulsia. Era evident din purtarea jovială a lui Boris că grasul nu era prima persoană pe care o ucisese. Pentru el, acesta nu fusese decât o piesă de șah, un pion care trebuia sacrificat. Dacă avea soție și copii, sau îi plăceau vodca și bliniile, era irelevant. Hefflin nu trecuse peste propria sa întâlnire violentă cu agenții de Securitate din tren, despre care evitase să-i spună lui Boris. Bineînțeles, știa că astfel de lucruri se întâmplau în lumea murdară a spionajului, dar faptul că le vedea de aproape, cu ochii lui, îl făcea să tânjească după biroul său liniștit, unde analiza informații igienizate, ca pe părțile unui puzzle.

În timp ce încerca să-și calmeze mintea, a început să se gândească la alte câteva întrebări. Mai întâi, dacă Stănculescu era informator confidențial CIA, ce căuta în Timișoara? Era limpede că Stănculescu nu făcea parte din lovitura de stat discretă pe care o plănuise Boris. Și de ce discutaseră Stănculescu și Stanton despre lunetiști în casa conspirativă a agenției, din Timișoara, înainte ca lunetiștii să apară a doua zi?

Cealaltă chestiune era grasul. Era clar că cei de la KGB știau că aveau un trădător printre ei, care transmitea informații celor de la CIA. Asta îl deranja mai mult, dat fiind că îl punea pe Boris în pericol. Poate că rusul evitase o catastrofa de data aceasta, dar cât avea să dureze diversiunea? Brusc, zilele lui Boris păreau numărate.

Pentru moment, trebuia să se concentreze asupra întâlnirii cu Vulcan de dimineață. Avea încredere în rus cu extragerea? S-a liniștit spunându-și că Boris era un om cu resurse extraordinare; și totuși, lovitura de stat discretă pe care o plănuise dăduse greș. Se întâmplau lucruri despre care Boris nu avea cunoștință. Nu era perfect, la urma urmelor.

În vreme ce încerca să se convingă să adoarmă, s-a gândit la comentariul lui Boris legat de spiritul său de observație. Dacă nu se referise la faptul că nu-l zărise pe grăsan urmărindu-l, la ce făcuse aluzie? Cu această

ultimă întrebare a căzut în final într-un somn agitat.

36

București Decembrie 1989

Cerul era mohorât, iar soarele dimineții nu se vedea nicăieri. Mesele de șah din Parcul Cișmigiu erau goale, gerul alungându-i chiar și pe cei mai înrăiți jucători.

Hefflin stătea lângă un copac și aștepta. Parcul era pustiu, în afara unui muncitor care împingea o roabă plină cu crengi uscate, ducându-le probabil acasă, ca să-și încălzească locuința. S-a uitat cum își croia încet drum spre mesele de șah, oprindu-se să-și aprindă o țigară. Era îmbrăcat într-o uniformă verde, cu căciulă, dar pantofii, a observat el, erau de bună calitate. Uitase să-și deghizeze încălțămintea.

S-a apropiat de masa mică și s-a așezat în fața muncitorului, aprinzându-și și el o țigară.

— Domnule ministru Vulcan.

Acesta a continuat să se uite în jos, la masa de șah.

— Joci, domnule Hefflin?

— Obișnuiam să joc. Nu, de ceva vreme.

— Cred că joci șah tot timpul, chiar și acum.

Vulcan a zâmbit și a ridicat privirea spre el.

— Ce pot face pentru dumneata, domnule ministru?

— Nu ar fi trebuit să o implici pe Irina. Nu știe nimic despre lumea mea sau a ta. A încercat să-și mențină viața în nori, ca mulți alți artiști. Dar – a fluturat din țigară de vreme ce ai făcut-o deja, este serioasă oferta?

Hefflin a încuviințat.

— Cu condiția să ai dosarul cu conturile din străinătate ale lui Ceaușescu. Toate.

Vulcan i-a aruncat o privire obosită.

— Am tot ce vrei. Mi se va permite să îmi păstrez micile economii?

— Da. Ba chiar vom adăuga o casă și o mașină, oriunde ai dori să te stabilești în America. Laolaltă cu o identitate nouă.

Vulcan s-a uitat la el un moment îndelungat.

— Cum pot avea încredere în tine, domnule Hefflin? Ce garanții am?

— CIA se ține de cuvânt, domnule ministru. Altfel, nimeni nu ne-ar lua în serios ofertele de a le asigura protecția sau de a-i pune la adăpost. Se duce vestea dacă ne încălcăm promisiunile. Dar noi cum putem avea încredere că ai bunurile?

— Voi fi în mâinile voastre, a afirmat Vulcan. Dacă nu produc conturile, mă puteți aduce înapoi aici, să-mi înfrunt soarta. Sau puteți să-mi trageți un glonț în cap.

Hefflin a trebuit să admită că îl ducea capul, ba chiar era gata să înfrunte ce era mai rău, dacă se ajungea la

asta.

— Spune-mi, domnule ministru, de ce și-a făcut de lucru un om ca dumneata cu un asemenea tiran?

Vulcan i-a zâmbit.

— De ce facem cu toții lucruri stupide? Viața e scurtă, așa că vrem să profităm din plin, presupun. Dumneata vezi lucrurile în alb și negru, dar, din perspectiva mea, totul a fost gri, o pantă alunecoasă, cum se spune. Faci un favor aici, încă unul dincolo, totul ca să-ți mulțumești superiorul direct în marele lanț ierarhic. Înainte să-ți dai seama, te-ai afundat până la gât și ți-e prea teamă să dai înapoi. În cele din urmă, ajungi în vârf și, desigur, acum vrei să culegi roadele pentru a justifica toți acei ani de ploconeli. A ridicat din umeri. Specializarea mea inițială, obținută la universitate, a fost biochimia. Am absolvit primul din anul meu. Visam ca într-o zi să găsesc leacul bătrâneții. A râs. Apoi am fost chemat să intru în guvern, ceea ce a fost începutul sfârșitului visurilor mele. În final, am devenit ministru al Agriculturii. Ridicol. Și-a aprins încă o țigară de la cea pe care o avea deja în mână. Îți pun aceeași întrebare. De ce ai ales să îți irosești timpul cu gâlcevile astea meschine în care ne lăsăm noi ceilalți prinși? Ți-ai fi putut folosi viața pentru ceva mai măreț.

Întrebarea l-a lovit în plin și l-a lăsat fără răspuns. Era o întrebare pe care și-o pusese de ani întregi.

— Când ești gata să faci asta, domnule ministru?

— De îndată ce o poți aranja, a răspuns Vulcan. Cred că timpul se scurge repede.

— Și familia dumitale?

— Familia mea va rămâne aici. Orice s-ar întâmpla, vor fi bine.

— Și Irina?

— Pe Irina o va aștepta un cont într-o bancă din Luxemburg.

A scos o bucată de hârtie din buzunar și i-a dat-o.

— Îi poți oferi informația, căci mă tem că nu o voi mai revedea.

Hefflin a pus hârtia în buzunar și i-a dat lui Vulcan foaia cu instrucțiunile lui Boris.

— Memoreaz-o, apoi arde-o.

Vulcan a citit-o o dată, apoi i-a înapoiat-o.

— Dacă, dintr-un motiv sau altul nu poți acționa mâine, urmează aceleași instrucțiuni poimâine, a spus Hefflin.

Vulcan s-a ridicat și a aruncat țigara.

— Mi-a făcut plăcere să fac afaceri cu dumneata, domnule Hefflin. Să avem noroc amândoi.

Hefflin s-a uitat cum bărbatul a împins roaba încet spre ieșire, apoi a golit-o lângă o magazie și a părăsit parcul.

București Decembrie 1989

După întâlnirea cu Vulcan, Hefflin a mers direct la ambasadă pentru a căuta în computerele CIA informații despre generalul Stănculescu. Nu a găsit mare lucru. A parcurs o scurtă biografie, dar nu a găsit nicio mențiune cum că generalul ar fi informator confidențial sau că ar fi fost abordat. Nu era surprins. Analiștii nu au de obicei acces la identitatea informatorilor confidențiali ai Agenției. A închis computerul. S-a gândit să-l roage pe Stanton să îl ajute să ajungă la mai multe informații. Jack ar refuza probabil, invocând scuza „trebuie să știu". S-a gândit o vreme, încercând să decidă ce să facă și în curând a început să se contureze un plan. Singura cale de a afla ce se întâmpla era să treacă peste reglementările normale de la CIA, dar ar fi riscant.

A intrat în biroul lui Stanton, unde l-a găsit pe șeful secției mustruluindu-l pe unul dintre agenți pentru că pierduse un colonel de Securitate pe care îl urmărise. Hefflin a așteptat afară până când s-au potolit țipetele, apoi a intrat și l-a rugat pe Stanton să-l caute pe generalul Militaru pe computer.

— De ce nu o poți face chiar tu?

— Mi-au dat o parolă temporară cât sunt aici și nu

merge.

— Hristoase, toată lumea o dă în bară aici ceva de speriat. Ce vrei să știi?

— Nu vreau decât să-mi reîmprospătez biografia lui. Știm că este plătit de KGB. S-ar putea să fie implicat în lovitura de stat.

Stanton a scos un suspin dezgustat.

— Ți-o printez.

Hefflin s-a aplecat peste marginea biroului, pentru a-l vedea tastând parola. Fișierul generalului Militaru a apărut pe ecran, apoi colegul lui a apăsat butonul de printare.

— Sper că nu e nevoie să-ți spun că asta nu trebuie să părăsească clădirea, a precizat Stanton. Fă-o bucăți după ce termini.

— Mulțumesc. Îmi pare rău că te-am deranjat.

A luat foaia tipărită și s-a întors la biroul lui. A așteptat până când Stanton a plecat de la birou în pauza de prânz, apoi a intrat în încăpere și a deschis computerul folosind parola acestuia. Dacă treaba se ducea de râpă, evidențele vor arăta că șeful secției fusese cel care se logase pe propriul său calculator.

A găsit dosarul lui Stănculescu. Jos apărea o căsuță în care scria „Acces restricționat", care s-a deschis cu parola lui Stanton. Pe prima pagină era o descriere a activităților generalului din ultimii câțiva ani. A

parcurs-o până la capăt, când ochii i s-au oprit pe o propoziție: „De la recrutarea sa în Berlinul de Est, în 1986, generalul Stănculescu a furnizat informații valoroase asupra unor chestiuni militare și de securitate, ca și asupra facțiunilor politice din interiorul conducerii militare.” Erau atașate referințe la alte documente.

Așadar, suspiciunile lui Boris se confirmau. Stănculescu era informator confidențial al CIA. Asta explica de ce vorbise Stanton cu el la casa conspirativă, dar nu explica de ce generalul, care era comandantul armatei din Timișoara, permitea toată această vărsare de sânge. Scăpase situația pur și simplu de sub control? Nu era dificil să-ți dai seama în ce fel puteau manifestațiile să incite la violență. Dar mai era un lucru care nu se lega: de unde știuseră Stanton și Stănculescu de lunetiști dinainte ca manifestațiile să fi avut măcar loc?

Apoi a accesat dosarul profesorului Pincus. În timp ce parcurgea biografia, s-a oprit să recitească o secțiune. Pincus se convertise la creștinism în 1935, temându-se de ascensiunea antisemitismului în Germania și România. Luptase în armata română în timpul războiului și fugise din România, împreună cu soția sa, în circumstanțe ne explicate, în 1948, nu în 1938, cum îi spusese Pincus când se întâlniseră prima oară. După

câțiva ani la Paris, emigrase împreună cu soția în Statele Unite, unde devenise profesor la Harvard. Așadar, povestea lui Pincus despre cum se alăturase Forțelor Aeriene și bombardase rafinăriile din Ploiești nu era decât o născocire. Profesorul intrase în CIA în 1955 și servise în principal ca recrutor al studenților de la Harvard în deceniile următoare, deși uneori a fost folosit și pentru alte scopuri. Urmau câteva referințe la alte documente, laolaltă cu o listă a publicațiilor sale academice. Ultimul paragraf afirma că Pincus fusese asasinat de un agent al Securității, la ordinele lui Ceaușescu.

Dedesubt se aflau câteva poze în care apărea asasinul intrând în casa lui Pincus. Pe lângă cea pe care i-o arătase Avery, în care fața asasinului nu era vizibilă, mai era una în care figura acestuia se vedea în întregime, aceeași poză pe care o văzuse pe biroul lui Stanton. A mărit fotografia și a studiat chipul mai atent. Chiar și ținând cont de trecerea timpului și pozele neclare, era convins că insul care intrase în locuința lui Pincus era același cu cel care se întâlnise cu Stănculescu în Berlinul de Est. Așadar, de ce nu îi arătase Avery această poză? Chiar lucra bărbatul pentru Securitate sau ca agent liber când l-a asasinat pe Pincus?

Hefflin a simțit că se înfurie. Știa că trebuia să-i dea de capăt dacă nu pentru altceva, măcar de dragul

memoriei profesorului.

A printat pozele, a închis computerul, a făcut bucăți dosarul lui Militaru și a ieșit din biroul lui Stanton.

*

Milea, ministrul Apărării, a citit rapoartele de pe birou și a oftat din rărunchi. Pe 20 decembrie, în Timișoara se declarase grevă generală. Anumite unități ale armatei din Timișoara se ridicaseră brusc împotriva guvernului, refuzând să tragă. Se raporta că mulțimile se cățăraseră pe tancuri în solidaritate cu „Armata Poporului", punând flori în țevile tunurilor de pe tancuri. Lunetiștii dispăruseră fără urmă. Atmosfera era festivă, toată lumea simțind că România se afla la un moment de cotitură.

Milea s-a întors să se uite pe ferestrele clădirii Comitetului Central, la mulțimea de dedesubt. Crescuse și se întinsese dincolo de Piața Palatului. Sute de mii de oameni, i se spunea, rătăceau pe străzile Bucureștiului. Ceva nemaiauzit. Veneau rapoarte din toată țara. Armata era incapabilă să controleze mulțimile doar cu tunuri de apă și gaze lacrimogene, și primise muniție. Fuseseră omorâți mulți civili în câteva orașe în care unitățile armatei erau încă loiale guvernului.

Milea stătea la birou și încerca să se gândească ce era de făcut. Până acum, rolul său ca ministru al Apărării

era să protejeze țara de agresiuni externe. Intervențiile militare din Timișoara și alte orașe fuseseră ordonate de Elena Ceaușescu, în timp ce soțul acesteia se afla în Iran. Acum că Ceaușescu se întorsese, lui Milea i se cerea să preia el însuși comanda armatei împotriva românilor din capitală. Știind cât de tare l-a înfuriat rezistența sa pe Ceaușescu, nu avea idee cât o mai putea ține așa. De asemenea, se temea că trupele se vor panica, așa cum se întâmplase la Timișoara, și vor începe să tragă la întâmplare, chiar și în camarazii lor.

S-a lăsat pe speteaza scaunului și și-a aprins o țigară, apoi a stins-o. Și-a amintit că îi promisese soției să se lase de fumat. Apoi a scos un râset sec și și-a aprins alta. Probabil va fi dus în fața unui pluton de execuție sau va fi trimis la închisoare pentru douăzeci de ani. Așa că putea să-și savureze ultima țigară. Și dracu' să-l ia pe Ceaușescu, a decis el. Să-i facă ce-or vrea, nu va ucide pentru partid. Și, în niciun caz pentru acest președinte, ale cărui zile erau numărate.

A auzit o bătaie la ușă, apoi a văzut-o deschizându-se. Golescu, membru al gărzii sale personale de securiști, a intrat fără să se uite la el. Ținea în mână o bucată de hârtie, vreo altă veste proastă, fără îndoială. Golescu a închis repede ușa în urma lui, apoi a făcut câțiva pași scurți și rapizi către ministru.

— Ce este? a întrebat Milea.

Golescu a dat ocol biroului fără să răspundă. Când s-a aplecat să-i arate ministrului Milea documentul, a scos un pistol din buzunar și i l-a pus la tâmplă.[15] înainte ca Milea să apuce să mai rostească vreun cuvânt, Golescu a apăsat pe trăgaci. Un foc de armă slab, ca de pistol cu capse, a răsunat, urmat de sânge, împroșcat prin încăpere. Capul lui Milea a căzut pe birou. Golescu a șters arma și a așezat-o în mâna mortului. Apoi a ieșit în aceeași manieră eficientă în care intrase, ca să raporteze sinuciderea superiorilor săi.

38

București Decembrie 1989

Ministrul Vulcan ațipea și se trezea, corpul său nereușind să se liniștească. Visele îl chinuiau de luni întregi, încă de când începuseră să cadă piesele dominoului: Polonia, Ungaria, Germania de Est, Cehoslovacia, Bulgaria. În visele sale care se repetau, suferea toate consecințele posibile: arest, închisoare, tortură, execuție.

În fiecare dimineață se trezea cu un nou strat de frică

[15] Moartea și rolul generalului Vasile Milea (1927-1989) în evenimentele din decembrie 1989 rămân controversate. Avem aici varianta de răspuns aleasă de autor la întrebarea: S-a sinucis Vasile Milea sau a fost asasinat? (n. tr.).

apăsându-i sufletul. Era recunoscător că vinovăția nu începuse încă să se insinueze, căci asta ar fi însemnat că făcuse alegerile greșite și el nu credea că avusese de ales în acțiunile sale. Supraviețuirea era prima directivă a oricărui organism. Toate faptele sale puteau fi justificate invocând prima directivă.

Cu toate acestea, erau lucruri mai rele decât moartea. Era creștin ortodox, credincios, așa că în toiul nopții se gândea la Dumnezeu și la viața de apoi. Formulase deja diverse variante de răspuns când Dumnezeu, sau Sfântul Petru, sau cine se ocupa de aceste îndatoriri, îi va cere să-și justifice acțiunile din timpul vieții. Răspunsurile sale erau toate variațiuni pe aceeași temă: „Ce altceva aș fi putut face? Aveam de ales între a urma ordinele sau a pieri."

Cunoștea și replica: „Da, dar a trebuit să fii atât de zelos, atât de creativ? A trebuit să le iei acelor bieți țărani până și ultimul bob de grâu? Și cum rămâne cu banii pe care i-ai furat pentru tine și tiran? Banii aceia ar fi putut hrăni mulți oameni".

„Ar fi trebuit să se revolte" venea răspunsul lui. „Oile sunt făcute pentru a fi tunse."

Știa că probabil ultima afirmație avea să-i aducă un loc în iad, dar nu putea veni cu ceva mai bun. Lăcomia era un păcat, nu încăpea îndoială. Va încerca să schimbe subiectul enumerându-și faptele bune ca tată și soț, dar

și acesta era un teritoriu primejdios. Nu fusese un soț credincios, nici pe departe. Actrița, Irina, nu era decât ultima dintr-un lung șir de amante.

Așa că încercase să accepte ideea de iad. Poate că iadul nu era atât de rău pe cât spuneau preoții că e. Nu exista nicio descriere a iadului în Biblie, la urma urmelor. Iadul era un concept creat de Biserică pentru a ține masele sub control, cam la fel ca frica insuflată de Securitate. Iadul, dacă exista, s-ar putea să fie mai degrabă pe placul său. Toți prietenii săi ar fi acolo, fără îndoială.

S-a întors din nou, de data aceasta către soția lui, și a găsit-o privindu-l țintă.

— Ești trează.

— Vorbești în somn, a șoptit ea. Ar trebui să fii mai atent ce spui.

— Mai atent? În somn?

— Spui că vei fi împușcat sau spânzurat. La un moment dat ai zis că El este un mare idiot.

— Dumnezeule mare! Am zis tare?

— Îndeajuns de tare pentru microfoane.

— Nu există microfoane, ți-am tot zis. Oamenii mei verifică locuința în fiecare săptămână.

— Cum spui tu. Dar pereții au urechi. Întotdeauna au.

Au rămas tăcuți o vreme.

— Ce se va întâmpla cu noi, Victor? a întrebat ea în

cele din urmă. Vreau să spun, când se va prăbuși totul.

— Nu se va prăbuși nimic, dragă, nu pentru multă vreme.

— Ești surd și orb? Pentru că eu nu sunt. Am făcut un pact cu diavolul și mă tem că va veni în curând să-și ia prețul.

— Nu fi prostuță, a zis el, deși era surprins de faptul că femeia părea să aibă conștiință.

Nu îl întrebase niciodată de unde veneau toți banii lor sau ce făcea, de fapt, ca ministru al Agriculturii.

— În plus, tu și copiii veți fi pe mâini bune, orice ar fi.

— Iar tu?

— Întotdeauna aterizez în picioare, ca o pisică, știi asta, a încercat el să zâmbească.

Între ei s-a lăsat apoi o tăcere adâncă, creând o prăpastie pe care păreau să o simtă amândoi.

— Nu vreau să pleci fără noi.

— Să plec? Unde?

— În străinătate. Să scapi de cine și de ce va urma.

— Dragă...

— Nu vreau s-o iei pe actrița aia cu tine și să-ți părăsești familia.

Trebuia să recunoască, era surprins. De cât timp știa de Irina? Nu, nu o va lua nici pe Irina, nici familia. Nimeni nu avea ce căuta în planurile lui.

— Să nu mai pomenești vreodată de ea. Nu este și nu

a fost niciodată importantă. Doar o diversiune stupidă. Știi cât de stresantă este slujba mea.

Ea s-a întins și i-a strâns mâna.

— Măcar ai fost un tată bun. Copiii te iubesc.

— Și tu?

I-a dat drumul la mână și și-a întors fața de la el.

— Eu sunt soția ta. Bineînțeles că te iubesc. Dar ai adus atâtea între noi. Atâtea.

Și-a întors corpul dinspre ea. Doi oameni, fiecare întins pe partea sa de pat. Asta fusese viața lor de ani întregi. Prea târziu ca s-o mai repare acum.

*

S-a asigurat că și-a urmat programul de dimineață fără abatere. S-a ridicat din pat la șapte, a făcut duș și s-a bărbierit, a băut cafeaua franțuzească procurată de la magazinul partidului pe care i-a pregătit-o soția. Singura excepție a fost deliciosul cozonac al nevestei, plin de nucă măcinată, pe care îl evita din cauza greutății, dar pe care l-a savurat acum, știind că nu-l va mai gusta niciodată. Și mai neobișnuit a fost comentariul lui legat de cât de bun era, care a făcut-o pe soția lui să râdă.

— Lucrurile mici sunt cele care fac viața să merite a fi trăită, a spus el, apoi s-a blestemat pentru că a mers prea departe.

Și-a sărutat copiii înainte de a pleca la școală, apoi și-

a luat servieta și haina.

— Am uitat. Nu vom lua prânzul astăzi, a zis, ca și când și-ar fi amintit. Merg la shop să îți iau un cadou scump.

— Pentru mine? Dar de ce?

— Nu te preface că ai uitat, a răspuns zâmbind. Aniversarea noastră este peste o săptămână. Douăzeci de ani e un moment important care trebuie sărbătorit. Și va veni cu promisiunea sinceră de a fi un soț mai bun.

S-a uitat la el un moment îndelungat, cu ochii sclipind de lacrimi și l-a îmbrățișat.

— Nimic prea extravagant.

— Pentru ce sunt banii și privilegiile, dacă nu pentru a te bucura de ele?

A aruncat o ultimă privire spre soție și spre camera de zi și a plecat.

Securiștii care îi asigurau protecția îl așteptau în Dacia neagră din fața casei. A sosit la minister cu puțin înainte de nouă, ora sa obișnuită.

La ora unu după-amiază, a ieșit din clădirea ministerului însoțit de cele două gărzi ale sale, agenți de Securitate, și a fost condus cu mașina la shopul pentru turiști aflat la câteva străzi distanță. În scurta sa călătorie a văzut oameni strânși în grupuri mari pe străzi, vorbind tare, fără să mai șoptească. Se bucura că lăsa toate acestea în urmă. Blestemați să fie.

Și-a îngăduit să viseze la viața care îl aștepta în Occident, pentru a-și controla emoțiile. Gândul de a-și părăsi nevasta și copiii i-a spulberat temporar fantezia, dar l-a alungat. Nu simțea nicio remușcare. Vor fi bine fără el. Viața sa nu avea să fie constrânsă de trecut. Era încă relativ tânăr, la urma urmelor, încă nu-i căzuse părul, iar perciunii care încărunțeau îi confereau un aer distins. Va trebui să mai slăbească, dar va reuși asta cu ușurință, cu mâncarea sănătoasă pe care o va găsi în țările din sudul Europei. Nu, nu se va stabili în America cea sterilă. S-a imaginat într-o vilă care dă spre Mediterană, în Monte Carlo poate, cu o nouă identitate, întins pe un șezlong lângă o piscină, cu câteva femei în bikini în apropiere, sorbind daiquiri sau piña colada, sau ce se mai bea în țările acelea foarte decadente, absolut minunate. Noaptea ar merge la cazinou, cu câte o femeie la fiecare braț, împrietenindu-se cu membri ai unor familii regale. Și apoi ar fi petrecerile de pe iahtul său, unde ar intra în contact cu cei bogați și puternici. O, Doamne! Viața ar putea fi atât de frumoasă!

Când a ajuns la shopul pentru turiști, i-a părut rău că drumul fusese atât de scurt, căci fanteziile sale păreau să nu aibă limite. Ofițerii de Securitate au rămas în mașină, în timp ce el a intrat în clădire. Intrarea era pustie. Ușa magazinului era făcută din lemn masiv, astfel încât românii să nu poată arunca vreo privire

înăuntru la mărfurile occidentale pe care le era interzis să le cumpere. Vulcan nu a intrat în magazin, ci a continuat să înainteze pe coridor și a ieșit pe ușa din spate, pe o stradă unde îl aștepta o autoutilitară. Portiera din spate era deschisă. A urcat, portiera s-a închis și mașina a demarat.

În interiorul spațiului fără ferestre era întuneric. Distingea o femeie. Când ochii i s-au obișnuit, a văzut, spre încântarea sa, că era tânără, drăguță și blondă, exact așa cum îi plăceau lui. Aceasta i-a dat un pachet.

— Schimbați-vă în hainele astea. Repede, a spus ea în română.

— Chiar aici? În fața ta?

— Domnule ministru, nu prea cred că e prima oară când vă scoateți îmbrăcămintea în fața unei femei, alta decât soția.

A simțit cum se înroșește la față, dar a făcut ce i s-a spus. În câteva minute, era îmbrăcat în haine de muncitor.

Ea i-a înmânat un pașaport și acte.

— Veți fi condus la prima gară din afara Bucureștiului, unde nu vă va recunoaște nimeni. Veți urca în următorul tren spre Constanța. Iată biletul.

— Singur? Credeam că mă va însoți cineva.

— Vor fi oameni în tren care vă vor purta de grijă. Nu îi veți cunoaște. Vă vor veni în ajutor dacă apare o

problemă, dar nu ne așteptăm la vreuna. Securitatea e prinsă până peste cap. În Constanța veți fi întâmpinat de o femeie numită Marika. Și ea este blondă. Vă va aborda în fața gării și vă va duce la vapor.

Autoutilitara s-a oprit. Femeia a deschis portiera din spate și a sărit. L-a ajutat să urce în față, lângă șofer, și mașina a pornit. Când a dispărut după colț, și-a scos peruca blondă și a îndesat-o într-un coș de gunoi. Apoi a găsit cel mai apropiat telefon public, a format un număr și a vorbit când a auzit vocea morocănoasă răspunzând.

— Da, unchiule, tocmai a plecat.

Călătoria cu trenul până la Constanța a durat șase ore și ceva. Dat fiind că era iarnă, puțini pasageri călătoreau spre orașul-port. Vulcan a încercat să îi identifice pe bărbații care ar fi trebuit să aibă grijă de el, dar a văzut în mare parte lucrători și țărani care călătoreau pe distanțe scurte. Poate că nu exista nimeni care să-l protejeze. Era doar un șiretlic, pentru a-l consola. Dar călătoria a fost lipsită de evenimente și pentru asta a fost recunoscător. Și-a petrecut timpul decizând cum va proceda cu americanii. Odată ajuns în Europa de Vest, avea agenți operativi care erau gata să-l ajute să scape din ghearele americanilor. Dar americanii erau ca niște copoi: nu se vor odihni până când nu-l vor găsi din nou. Nu voia să-și petreacă restul vieții ascunzându-se în

vreo țară africană uitată de lume. Știa că americanii sunt pragmatici. Le plăcea să facă afaceri. Și habar nu aveau de suma imensă de bani care exista în numeroasele conturi ale lui Ceaușescu. Americanii erau prostovani, la urma urmelor. Toate acele discuții despre dosarul lui Ceaușescu. Nu exista niciun dosar. Dosarul nu era decât în capul său. Memorase cu multă vreme în urmă toate cifrele conturilor și le recita acum, ca să fie sigur.

A coborât la Constanța în jurul orei opt seara. Gara era aproape pustie. S-a îndreptat încet spre ieșire, abia reușind să-și stăpânească entuziasmul. Era aproape de țintă. Să se întâlnească doar cu blonda aceea, Marika, și să se îmbarce pe vapor. Un vas comercial, fără îndoială. Va trebui să împartă spațiul cu marinari care nu se mai spălaseră de o lună, dar nu conta. Îl aștepta o viață minunată. Încă puțină răbdare, aceeași răbdare pe care și-o cultivase de-a lungul atâtor ani în care ascunsese toate acele milioane.

În fața gării s-a oprit și a tras aer adânc în piept. Mirosul libertății plutea deja în aer. A zărit o siluetă de partea cealaltă a străzii, stând sub un stâlp de iluminat. O femeie, blondă. „Marika, scumpo. Ce minunat arăți." A pornit către ea, când a simțit o mână fermă pe umăr. S-a întors și a văzut doi bărbați în geci de piele stând în spatele lui.

„De unde dracu' au apărut?"

— Domnule ministru Vulcan, vă rugăm să veniți cu noi, a spus unul dintre ei.

— Faceți o greșeală, s-a bâlbâit el. Numele meu este...

Care naiba era? S-a uitat în pașaport să găsească numele.

— Nu e nicio greșeală, domnule ministru. Soția dumitale ne-a informat că s-ar putea să fugi din țară.

— Soția mea?

Vulcan nu-și putea imagina că draga lui soție ar face așa ceva. De unde ar fi putut să știe? A înjurat. De vină era cozonacul acela nenorocit pentru care o complimentase. Asta era. Dar îl bănuise, chiar și înainte de asta. Îl avertizase să nu plece fără ea. Ar fi trebuit să asculte. Unde erau bărbații care trebuiau să-l ajute?

În timp ce Securitatea l-a tras în mașină, s-a uitat peste drum, dar blonda dispăruse.

39

București Decembrie 1989

A doua zi Ceaușescu a vorbit din balconul său din Piața Palatului în fața unei mulțimi de peste o sută de mii de muncitori, aduse cu forța de Securitate, în sprijinul guvernului. Era un bărbat relativ scund, cu o față de țăran și un accent la fel de necioplit, pe care

localnicii îl luau mereu în derâdere. Purta obișnuitul său palton negru și căciula de astrahan de aceeași culoare. Soția sa, Elena, îi stătea alături, ca de obicei, gata să-i amintească pe unde rămăsese cu grandiosul său discurs, după ce fusese întrerupt de nelipsitele aplauze. Discursul era transmis la televizor, în direct, la nivel național. Stanton și Hefflin, laolaltă cu restul membrilor Agenției, se strânseseră în jurul televizorului, la centrul de comandă al operațiunilor. Câțiva agenți operativi CIA fuseseră trimiși să se amestece în mulțime și transmiteau rapoarte prin intermediul radioemițătoarelor cu unde scurte.

Ceaușescu a început ca de obicei, adresându-se mulțimii ca unor cetățeni loiali care nu ar trebui să permită forțelor teroriste fasciste să deraieze cauza socialistă. Rândurile din față ale publicului, cele mai loiale, aplaudau cu fervoare, întrerupând adesea discursul, la fraze prestabilite. Dar la opt minute de când începuse, o parte din mulțimea din spate a început să scandeze: „Timișoara! Timișoara!"

Dictatorul și-a întrerupt discursul și a părut confuz. Apoi au răsunat ceea ce păreau a fi focuri de armă. Mulțimea din spate a început să se răsfire, oamenii alergând să se adăpostească. Ceaușescu, vizibil zguduit, a încercat să liniștească oamenii ridicând brațele și ordonându-le să se calmeze. I s-a alăturat și soția, Elena,

care țipa întruna ca oamenii să tacă. Dar ceea ce a fost clar pentru toată lumea era că, pentru întâia oară în îndelungata sa domnie, Ceaușescu pierduse controlul.

Stanton stătea încremenit. Nimeni din România nu-l mai văzuse vreodată pe conducător șovăind în felul acesta și se transmitea în direct la televizor, putând fi văzut de întreaga țară.

— Nu am crezut că voi trăi vreodată ziua asta, a mormăit Jack.

Dictatorul a încercat să domolească mulțimea cu promisiuni ad hoc de măriri salariale și alte beneficii. Dar era prea târziu. Oamenii se răsculaseră deja. Ceaușescu și soția sa erau vizibil panicați, iar forțele Securității s-au grăbit să-i introducă în clădire.

După acest dezastru, revoltele s-au răspândit peste tot în capitală.

Au început să vină rapoarte despre echipaje antiteroriste de elită, care nu ezitau nicio clipă să tragă în civili, și despre forțele Securității care s-au împrăștiat prin tot orașul. Pe acoperișuri au fost văzuți lunetiști care trăgeau în tot ce mișca. Pe străzi zăceau soldați și civili morți, de care nu se ocupa nimeni. Lunetiștii au fost numiți teroriști, dar nimeni nu le cunoștea identitatea sau adevăratele scopuri. La lăsarea întunericului, peste oraș s-a așternut din nou tăcerea, însă toată lumea era îngrozită de ziua ce urma.

*

Era două și ceva dimineața când avionul militar al generalului Stănculescu a aterizat în București. Nu avea decât vești proaste de raportat de la Timișoara și nu era sigur cum va fi primit de superiorul său, Milea, ministrul Apărării. Fuseseră uciși și răniți mulți oameni, în mod cert mai mulți decât era de așteptat. Începuse cu lunetiștii, dar, la un moment dat, lucrurile se amplificaseră. Unitățile armatei intraseră în panică și se apucaseră să tragă la întâmplare în mulțime. Dar demonstranții nu dăduseră înapoi. Oamenii depășiseră un punct din care nu mai era cale de întoarcere, era convins. Nu mai cereau condiții mai bune, ci urlau la unison „Jos Ceaușescu!"

Începuse revoluția.

Rapoartele susțineau că se răspândise deja în alte orașe, iar acum începeau protestele și în capitală. Discursul televizat al lui Ceaușescu fusese un dezastru. Pentru prima oară, poporul văzuse un conducător confuz, înspăimântat. Rămășițele Securității aveau să opună o oarecare rezistență, într-un ultim efort de a proteja regimul, dar va fi inutil. Apoi vor lupta să-și salveze pur și simplu propria piele. Dacă ar fi știut că va fi atât de ușor, ar fi fost de acord cu asta cu ani în urmă, scutindu-și poporul de toată suferința.

De la aeroport și-a sunat soția pentru a-i spune că a

sosit și că va merge direct la Comitetul Central.

— Nu, sub nicio formă să nu te duci acolo, i-a spus ea. Au fost demonstrații peste tot și sunt oameni morți pe stradă. Ceaușescu este hotărât să încerce să-i zdrobească. Orice ar decide, nu vrei să fii văzut implicându-te în asta.

— Dar am primit ordine înainte de a pleca de la Timișoara să mă prezint acolo de îndată ce aterizez.

— De la cine?

— Milea, prin aghiotantul său.

— Milea e mort. Se spune că s-a sinucis, refuzând să dea muniție trupelor.

Stănculescu era uluit. Sinucidere? Milea? De ce nu fusese anunțat? Nu, Ceaușescu trebuie să-l fi împușcat, pur și simplu, pentru că refuzase să-i îndeplinească ordinele.

I-a spus soției că va vedea ce va putea face.

A închis și a sunat la spitalul militar. Doctorul de gardă era un vechi prieten. Stănculescu i-a spus ce avea nevoie.

O oră mai târziu, generalul stătea întins pe un pat de spital, cu un picior pus în întregime în ghips.

— Sper că va fi suficient pentru a mă scuti să mă prezint la Comitetul Central. Sună și spune-le în ce stare sunt. Dar dacă îmi fac o radiografie și află că nu e rupt?

— Vom declara că ai o ruptură de menise, care nu se

vede la radiografie. Doctorul i-a făcut cu ochiul. Nu sunt medici. Până se va dumiri cineva, totul se va fi terminat.

Dar, la nouă și ceva dimineața, în fața spitalului a apărut o mașină. Șoferul s-a grăbit să intre și l-a găsit pe generalul Stănculescu întins în pat, cu piciorul în ghips.

— Tovarășe general, mi s-a ordonat să vă conduc la Comitetul Central.

— Vezi că nu pot fi mișcat, a zis Stănculescu.

— Am ordin să vă informez că, în calitate de ministru al Apărării, prezența dumneavoastră este necesară urgent.

— Ministru al Apărării?

— Da, să trăiți. Am încercat să vă contactăm. Acum șase ore, în urma sinuciderii ministrului Milea, ați fost numit ministru al Apărării.

„La naiba. Ce fel de festă îi mai juca viața acum?" S-a întors către doctor, care a ridicat brațele, într-un gest ce spunea: „Nu mai am ce să fac".

40

București Decembrie 1989

Generalul Stănculescu a intrat șontâcăind în cârje în clădirea Comitetului Central, unde a fost întâmpinat de

colonelul Națu, pe care îl cunoștea bine: un soldat de carieră de vârstă mijlocie, cu doi fii adolescenți, o soție și o amantă.

— Care e situația, colonele?

— Demonstrațiile capătă amploare, tovarășe ministru al Apărării. Se estimează că sunt sute de mii de oameni pe străzi, în tot orașul. Fabricile sunt în grevă. Forțele Speciale și unitățile Securității nu reușesc să preia controlul asupra situației. Președintele a ordonat să vină două unități de armată, una mecanizată și una de tancuri, din Oltenia, pentru a ajuta. Încă nu au ajuns la marginea orașului.

Stănculescu s-a întors către colonel.

— Națu, vrei să mai trăiești și mâine?

Colonelul s-a holbat la el, apoi s-a bâlbâit:

— B-bineînțeles, să trăiți.

— Atunci fă cum spun. Mai întâi, ordonează-le celor două unități militare să se oprească la periferia orașului și să nu intre sub nicio formă. În al doilea rând, cere-le unităților militare care sunt deja în oraș să nu tragă în civili neînarmați. În al treilea rând, dă ordin ca patru elicoptere să aterizeze în fața clădirii, în mijlocul pieței.

Colonelul Națu a ezitat, calculându-și fără îndoială opțiunile. După un moment, expresia i s-a limpezit, căci luase o decizie. A bătut din călcâie și a salutat.

— Numaidecât, să trăiți.

Stănculescu s-a întors spre sala de conferințe, unde știa că se reunea Comitetul Central. A înaintat încet, bocănind din cârje, blestemând nenorocitul de ghips, care nu reușise să-și îndeplinească misiunea. Când se pregătea să intre în sală, ușile s-au deschis și a ieșit însuși președintele Ceaușescu.

— Mi s-a părut că-ți aud vocea. Ce dracu' ai pățit? Și tocmai în acest moment critic?

— M-am accidentat la Timișoara, tovarășe președinte.

— Unde sunt unitățile armatei pe care le-am ordonat din Oltenia?

— Pe drum, să trăiți. Este foarte aglomerat pe autostradă. Oamenii pleacă din oraș.

— Pleacă din oraș? Dar am dat ordin ca orașul să fie închis.

— Nu sunt suficiente trupe să blocheze toate ieșirile din oraș, tovarășe președinte.

— Avem nevoie de forțe masive. Ceaușescu și-a încleștat pumnul. Un tanc la fiecare colț. Teroriștii ăștia trebuie zdrobiți.

— Tovarășe președinte... s-a îndulcit vocea lui Stănculescu. Situația este mai gravă decât s-ar putea să fi înțeles ministrul Apărării Milea.

— Trădătorul acela!

— Tovarășe, mulțimea a devenit imprevizibilă. Siguranța dumneavoastră trebuie să fie principalul

obiectiv. Din precauție, am ordonat ca în piața din fața clădirii să aterizeze elicoptere. Opinia mea profesională este că trebuie să evacuăm imediat Comitetul Central și să ne regrupăm în alt loc.

— Ce spui? Ești nebun? Să părăsim sediul guvernului în acest moment crucial? Nu, voi vorbi poporului din nou. Nu se vor lăsa prostiți de niște teroriști.

Ceaușescu a reintrat în sala de conferințe și le-a ordonat membrilor Comitetului Central să i se alăture pe balcon, pentru a se adresa poporului.

*

Mulțimea care se strânsese toată dimineața ajunsese acum la câteva sute de mii, umplând Piața Palatului și zona dimprejurul acesteia. Hefflin a mărșăluit alături de oameni și a pătruns în piață când au început scandările, sloganuri pe care nu și-ar fi închipuit nimeni că le va rosti nici măcar în sinea sa: Jos Ceaușescu! „și Jos comunismul!" Poporul, subjugat și terorizat decenii întregi, își pierduse acum frica. Toată lumea era la curent cu revoltele care izbucniseră în celelalte orașe principale din toată țara și simțea acum gustul sângelui.

— A sosit vremea noastră! a strigat un bărbat de lângă el.

— Jos cu hoții! a țipat o femeie.

O parte din mulțime a început să cânte vechiul imn național, „Deșteaptă-te, române!" în timp ce alții au

continuat cu injurii și pumni ridicați. Nu vedea nici picior de soldat sau polițist. Hefflin a auzit un sunet slab de elicoptere, abia perceptibil peste vuietul mulțimii. Patru elicoptere planau deasupra pieței, ca și când ar fi fost nesigure de ordinele lor. După câteva minute, trei dintre ele și-au luat zborul, în vreme ce al patrulea a început să coboare. Mulțimea nu părea să observe, continuând să strige obscenități și sloganuri.

Elicopterul s-a apropiat de clădirea Comitetului Central și a coborât încet pe acoperiș. Misiunea sa era să aducă forțe sau se afla acolo pentru evacuare?

Mulțimea a devenit deodată și mai agitată. Ceaușescu a apărut acum la balcon, însoțit de soția sa și înconjurat de membrii Comitetului Central.

Președintele a ridicat brațele, pentru a cere liniște. Poporul a răspuns cu huiduieli și înjurături. Pe când Ceaușescu încerca să vorbească, vuietul mulțimii s-a întețit, unii aruncând roșii și cartofi putrezi spre el. O gloată s-a repezit spre intrarea în clădire, a trecut de gardieni și a intrat. Securitatea i-a băgat pe Ceaușescu și pe soția acestuia înapoi în clădire.

Hefflin și-a folosit binoclul pentru a se uita pe acoperiș. După câteva minute, a zărit câteva siluete dând fuga spre elicopter și îmbarcându-se în el. O clipă mai târziu, elicopterul a început să se ridice, apoi a ezitat, clătinându-se într-o parte și în alta. În cele din

urmă a început să urce din nou, apoi a zburat peste acoperișuri, părăsind orașul.

*

Agenții Securității i-au tras pe soții Ceaușescu înapoi în clădire și s-au grăbit să-i conducă spre lifturi.

— Spre acoperiș, tovarășe președinte. Vă așteaptă elicopterul, a strigat Stănculescu.

— Acoperiș? Ai spus că vor ateriza în piață! a zbierat dictatorul.

— Ați văzut mulțimea, tovarășe președinte. Nu aveau loc să aterizeze. Dar unul a aterizat pe acoperiș. Vă sugerez să-l folosiți.

— Gloata a pătruns în clădire, a strigat un securist.

De la etajul inferior se auzeau înjurături și țipete.

— Repede, tovarășe președinte, l-a îndemnat Stănculescu. Nu mai e prea mult timp. Puteți zbura spre un alt loc, să reorganizați armata și să-i doborâți pe acești teroriști.

— Merg să mă regrupez! a strigat Ceaușescu, apoi și-a tras soția în lift. Două dintre cele mai fervente slugi li s-au alăturat, laolaltă cu o pereche de agenți ai Securității.

Stănculescu a așteptat răbdător ca mulțimea să apară pe scară. Când au ajuns la el, a arătat spre lift.

— Se duc pe acoperiș.

Mulțimea a continuat să urce scările, strigând injurii.

În lift, cuplul Ceaușescu se înghesuia într-un colț.

— Nu poate merge mai repede nenorocitul ăsta de lift? a zis Elena Ceaușescu furioasă.

Liftul urca încet, vechi și poticnit cum era, și, înainte de a ajunge la ultimul etaj, și-a dat ultima suflare.

— De ce nu se deschid ușile? a țipat Ceaușescu, zgâriindu-le cu unghiile.

— Lift blestemat! s-a răstit Elena.

— S-a oprit între etaje, tovarășe președinte, a zis unul dintre agenți.

Cei doi agenți au deschis ușile cu forța. Etajul se afla la un metru deasupra lor. Agenții i-au ridicat pe Elena și Nicolae, apoi i-au ajutat pe ceilalți doi bărbați. Mulțimea se auzea urlând de la etajele de mai jos.

— Pe scări, spre acoperiș, tovarășe președinte! a răcnit unul dintre securiști.

Bărbații aproape că i-au cărat pe cei doi până pe acoperiș, unde aștepta un elicopter, cu elicea învârtindu-se. Soții Ceaușescu gâfâiau, cu limba de-un cot, abia mai putând să traverseze acoperișul. Elena și-a strâns poșeta la piept în timp ce era ridicată în elicopter, urmată de Nicolae. Ceilalți patru bărbați s-au înghesuit înăuntru.

— Sunt prea mulți oameni, a țipat pilotul pe deasupra zgomotului motorului. Suntem prea grei!

Ceaușescu i-a ordonat să decoleze.

Pilotul a turat motorul și elicopterul s-a ridicat încet câțiva metri deasupra acoperișului. Mulțimea a dat buzna pe acoperiș și a năvălit spre ei.

— Suntem prea grei! a urlat pilotul din nou.

Elicopterul s-a legănat dintr-o parte în alta, apoi a început să urce lent. Oamenii de pe acoperiș au ridicat pumnii în aer, răcnind. Soții Ceaușescu s-au ținut strâns unul lângă altul, îngroziți la vederea sutelor de mii de oameni furioși pe străzile de dedesubt, țipând și blestemând, urând elicopterului să se prăbușească.

Curând zburau dincolo de oraș, pe deasupra periferiei, iar Ceaușescu a văzut că tancurile și transportoarele de trupe erau parcate pe câmpuri, cele din Oltenia care ar fi trebuit să înăbușească rebeliunea.

— De ce stau acolo degeaba? a strigat el. Uite, soldații pierd vremea, fumând. Stănculescu a zis că vin spre oraș.

Nimeni din elicopter nu a spus nimic.

Doar Elena a spus cu voce tare ce gândeau cu toții.

— Ne-au trădat. Trădători, cu toții.

*

Zburau pe deasupra zonei rurale, iar vuietul motorului umplea cabina, reducându-i pe toți la tăcere. Cu câteva minute înainte, aterizaseră în Snagov, unde Ceaușescu încercase fără succes să ia legătura cu generalii săi. Disperat, i-a ordonat pilotului să zboare

spre Târgoviște. Pilotul s-a gândit să fugă, dar era îngrozit că va fi împușcat de cei doi securiști. Întors în elicopter, zburând cât de încet putea, a așteptat o oportunitate. Când a prins ocazia, a apăsat pe furiș un buton de pe consolă. În cabină s-a declanșat o alarmă, care a făcut-o pe Elena să țipe și să-și ducă palmele la urechi.

— Radarele pentru rachetele sol-aer ne-au detectat, tovarășe președinte! a strigat pilotul.

A început să facă manevre incerte, elicopterul coborând în picaj și virând în aer, în țipetele tuturor celor din cabină.

— Du-ne la sol! a urlat Ceaușescu. Pe câmp, oriunde.

Pilotul a făcut cum i s-a ordonat. În câteva minute aterizaseră pe un câmp deschis, de lângă o șosea. Toată lumea s-a grăbit să iasă, lăsându-l pe pilot în urmă.

Securiștii au oprit prima mașină pe care au văzut-o și soții Ceaușescu au urcat în ea, urmați de cei doi agenți. Ceilalți doi bărbați au fost lăsați în urmă, să se descurce singuri.

După ce au mers câțiva kilometri, șoferul, un doctor, s-a prefăcut că mașina sa avea o problemă mecanică și a oprit. Securiștii au rechiziționat o a doua mașină, ce îi aparținea unui reparator de biciclete, care i-a condus pe cei patru până la o cooperativă agricolă. Când șeful cooperativei și-a dat seama cine erau oaspeții săi, a

sunat la poliția locală care a sosit în curând și i-a arestat pe soții Ceaușescu și pe cei doi agenți ai Securității.

Domnia terorii, care se întinsese de-a lungul a patruzeci și patru[16] de ani, părea că se încheiase în România.

41

București/Târgoviște Decembrie 1989

O Dacie neagră aștepta în fața Ambasadei SUA.

Hefflin s-a urcat lângă șofer, un bărbat proaspăt ras, cu păr cărunt, care purta o căciulă rusească de blană și avea o țigară aprinsă între dinți.

— Așadar, îl văd, în sfârșit, pe adevăratul Boris. Dumnezeule, te deghizezi mai des ca Sherlock Holmes.

— Sherlock Holmes? Îmi place tipul la nebunie. Am citit toate povestirile cu el, a râs rusul înfundat. Da, acesta sunt eu cu adevărat. Trebuie să-mi recunoască fața.

Hefflin l-a cercetat pe Boris mai îndeaproape. Figura bărbierită îi părea vag familiară, cumva.

---

[16] Pentru a calcula durata regimului comunist, de la instaurarea sa în România până în decembrie 1989, avem două repere: numirea forțată de sovietici a lui Petru Groza ca prim-ministru, în 1945 [adică 44 de ani de comunism), și proclamarea Republicii Populare Române, după abdicarea Regelui Mihai, în 1947 (n. tr.).

— Unde mă duci?

— La un proces. Uite, pune-ți asta.

Era o uniformă de militar român.

— Cred că glumești.

— Pare că glumesc? OK, glumesc mult, dar nu de data asta. Vor presupune că ești atașatul meu militar. Nu va pune nimeni nicio întrebare. Apropo, securiștii l-au prins pe Vulcan în Constanța. L-a trădat nevasta. Îți vine să crezi?

— Nevasta l-a turnat? Au găsit dosarul asupra lui?

— Nu avea niciun dosar, s-a încruntat Boris. Poate că are o copie în Europa. Poate că doar ne trăgea pe sfoară.

— Prin urmare, după toate astea, nu avem nimic, a zis Hefflin.

Au mers la o bază militară la periferia Bucureștiului. Boris a fluturat o legitimație pe sub nasul santinelei, care le-a făcut semn să intre.

— Te cunosc, a remarcat Hefflin.

— Bineînțeles. Sunt colonel în KGB. Eram șeful secției aici, înainte să fiu promovat. În țara asta, pot să merg oriunde. Pentru cât timp, cine știe?

Au oprit lângă un elicopter militar care stătea solitar pe pistă, cu elicea învârtindu-se.

— Trebuie să ne grăbim. Nu vrem să ratăm spectacolul, a țipat Boris pe deasupra zgomotului rotoarelor. Adevărul este că spectacolul nu poate începe

fără noi, a râs el.

În câteva minute zburau pe deasupra străzilor întunecate ale Bucureștiului.

*

Stăteau lipiți unul de altul într-o cămăruță, un cuplu în vârstă, care îi amintea lui Hefflin de pozele cu imigranți de pe Ellis Island. Elena Ceaușescu purta un palton de culoare deschisă, cu un guler de blană negru, și strângea în mâini o poșetă de piele. Nicolae Ceaușescu purta obișnuitul său palton negru și căciula de astrahan, și își bătea soția pe mână ca și când i-ar fi spus: „E în regulă. Nu se va întâmpla nimic rău aici." În încăpere se aflau câțiva soldați care păreau stingheri, aproape stânjeniți. Hefflin era îmbrăcat cu uniforma unui locotenent român de armată. Nimeni nu-i acorda atenție. Când a intrat în încăpere cu Boris, acesta a pocnit din degete și soldații au plecat imediat, încuind ușa în urma lor.

— În sfârșit, ai sosit, tovarășe, i-a spus Ceaușescu lui Boris în română. De ce nu ai oprit nebunia asta? Ați râs pe săturate; am înțeles ideea. Voi urma ordinele de la Moscova de acum înainte.

— Este puțin cam târziu pentru asta, a răspuns rusul, tot în română.

Hefflin era impresionat de cât de bine vorbea.

— Exista o șansă ca toată această dramă să fi fost

evitată, dar ai ales să tragi în propriul tău popor, în loc să vorbești cu oamenii.

— Nu le-am ordonat niciodată să folosească gloanțe adevărate! a strigat Ceaușescu.

Boris a clătinat din cap.

— Armata și Securitatea ta au ucis mii de civili. Acum s-a declanșat o revoluție.

— Minciuni, numai minciuni! a urlat Ceaușescu. Asta nu-i revoluție. Este o lovitură de stat, pur și simplu. Poporul mă iubește. Bestiile alea nerecunoscătoare sunt de vină. Crezi că ai generali loiali în jurul tău, apoi se dovedesc a fi trădători. Trădători ai cauzei socialiste.

— Îți răcești gura degeaba, i-a zis Elena soțului ei. Nici el nu-i mai breaz.

— Taci, dragă. Ceaușescu și-a bătut din nou nevasta pe mână. Cu el te poți înțelege, nu-i ca ăilalți.

— E-n cârdășie cu ei, nu vezi? a insistat ea. Și cine-i cealaltă persoană? A făcut semn cu bărbia către Hefflin. Nu l-am mai văzut niciodată.

— E cu mine, a spus Boris. Ia ziceți, v-au percheziționat soldații?

— Nu îndrăznesc să ne atingă, a izbucnit Elena. Cel puțin au atâta bunăcuviință.

— Ei bine, trebuie s-o fac eu acum, a zis Boris. Nu vrem ca secretele de stat să cadă în mâinile cui nu trebuie.

— Nu avem niciun secret de stat asupra noastră, a spus Elena. Drept cine ne iei?

Boris a zâmbit.

— După cum a spus Churchill, doamnă, am stabilit deja asta. Acum ne târguim doar asupra prețului.

Ceaușescu și-a scos portofelul din buzunarul interior al hainei și l-a aruncat pe masă.

— Poftim, asta-i tot ce am la mine.

S-a ridicat și a întins brațele ca Boris să-l percheziționeze. S-a uitat și prin portofel și l-a aruncat la loc pe masă.

— Doar nu ai nerușinarea să mă atingi, a spus Elena.

— Doamnă, o pot face frumos... sau cu forța. Depinde de tine. Te rog să te ridici.

Elena a blestemat, apoi s-a ridicat. Când Boris a pipăit-o, ea a strigat:

— Porcule! Cum îndrăznești!

— Acum, poșeta, a spus rusul.

— Nu ai niciun drept să scotocești prin lucrurile mele personale cu mâinile tale murdare.

— Gata, gata, dragă, lasă-l să-și facă jocul, a intervenit Ceaușescu.

— Nu, nu i-o dau. Nu are dreptul.

Elena și-a strâns poșeta la piept.

Cu o mișcare rapidă, Boris i-a smuls geanta din mâini.

— Animalule! Hoțule! a țipat ea.

A răsunat o bătaie la ușă. O voce de bărbat a strigat:

— Este totul în ordine, domnule colonel?

— Totul e în regulă. Niciun motiv să vă îngrijorați, a strigat Boris la rândul său.

— Nu ai niciun drept, a repetat Elena.

Boris a deschis poșeta și s-a uitat înăuntru, apoi a băgat mâna. Hefflin a auzit zgomot de plastic și metal în timp ce rusul scotocea prin lucrurile ei personale. Când și-a scos mâna, a zărit o bucată de hârtie, care a fost instantaneu ascunsă în palmă, cu iscusința unui cartofor. După care i-a înapoiat poșeta Elenei.

— Scuzele mele, dar trebuia s-o fac.

Boris s-a întors spre Ceaușescu.

— Vă salut, tovarășe. Nu vă faceți griji. Va trebui să se facă un mic spectacol, pentru a liniști masele, după care totul va fi bine.

— Asta am vrut să aud, a zâmbit Ceaușescu. Și asigură-te că fanaticii ăia primesc ce merită.

Când Boris și Hefflin au ieșit din nou pe coridor, unul dintre soldați i-a șoptit ceva la ureche rusului.

— Prea bine. Dați-i drumul, a ordonat acesta.

S-au dat într-o parte, în timp ce soldații i-au scos pe Ceaușescu și consoarta sa din încăpere.

— Mi-a luat ceva din poșetă! a strigat Elena, arătând spre Boris. Hoțule! Dă-mi-o înapoi!

— Doar asta.

Boris i-a arătat soldatului o oglindă de buzunar placată cu argint.

— Un suvenir. Nu va avea nevoie de ea unde merge, a zis el, făcând cu ochiul, iar soldatul a râs.

Hefflin nu observase când Boris extrăsese oglinda din poșetă. A decis să nu întrebe de hârtie.

În timp ce soții Ceaușescu erau conduși în altă încăpere, Hefflin l-a văzut pe Boris ieșind din clădire pe o ușă laterală. Prin geamul ușii, a zărit câțiva bărbați în uniformă militară stând în fața curții, discutând aprins și arătând spre diverși pereți. L-a recunoscut pe unul dintre ei: generalul Stănculescu, noul ministru al Apărării. Boris a ridicat din brațe ca pentru a domoli cearta, apoi a arătat spre un perete, iar discuția s-a încheiat. Rusul a revenit arborând un zâmbet.

— Ce-a fost asta? a întrebat Hefflin.

— Doar niște detalii tehnice. Nimic important.

— Ce fel de detalii tehnice?

— Nu se puteau decide în ce poziție să stea plutonul de execuție. A trebuit să intervin și să iau eu decizia în locul lor.

— Plutonul de execuție! Dar nici măcar nu a avut loc un proces încă.

— Va avea. Nu ar trebui să dureze mult.

— Procesele de la Nürnberg au durat luni întregi, a remarcat Hefflin.

— Au durat ani întregi, dacă le numeri pe toate, a replicat Boris. Dar nu avem timp pentru așa ceva, Vasili. Circulă zvonuri că cei devotați lui Ceaușescu ar putea încerca să-l elibereze.

— Dar...

— Suntem în mijlocul unei revoluții, tinere prieten. Crezi că Maria Antoaneta a avut parte de un proces just?

Hefflin s-a întrebat de ce Boris îl adusese să asiste la această farsă de proces și la execuția prestabilită.

Un moment mai târziu, au intrat într-o încăpere în care acum soții Ceaușescu stăteau la o masă, unul lângă altul. Au apărut vreo doisprezece bărbați, unii în uniformă militară, alții în haine civile. Printre ei se afla generalul Stănculescu. O echipă de filmare înregistra procedura. Boris l-a tras pe Hefflin spre fundul sălii, în spatele camerei de filmat, astfel încât să nu apară niciunul dintre ei pe peliculă. Nimeni nu a întrebat cine era soldatul care stătea lângă Boris. Uniforma părea să-l facă invizibil.

Un bărbat în costum gri, care s-a identificat drept procuror, și-a dres glasul.

— Să înceapă procesul.

Târgoviște 25 decembrie 1989

Nu răspund decât în fața Marii Adunări Naționale, a declarat Nicolae Ceaușescu, încă dinainte ca procurorul să aibă șansa de a deschide gura.

Hefflin a stat tăcut în spate și a încercat să ia notițe. Raportul său către Agenție urma să includă câte citate reușea să noteze.

— Să se consemneze că inculpatul refuză să discute cu noi, a spus procurorul disprețuitor.

Ținea în mână hârtii pe care tot încerca să le aranjeze. Dar chiar în timp ce căuta să-și găsească ritmul, a început cu niște remarci abrupte, prin care îi acuza pe soții Ceaușescu că dăduseră petreceri fastuoase și că achiziționaseră cele mai exorbitante mâncăruri și haine din străinătate. A continuat să bată câmpii, spunând că cei doi inculpați jefuiseră poporul și că dădeau dovadă de lașitate acum, fiindcă nici măcar nu voiau să vorbească.

Generalii, care stăteau și observau, au început să se miște de colo-colo agitați. Era evident că procurorul era tulburat.

— Avem de asemenea dovezi care arată că amândoi au comis crime grave, a insistat el, încercând să se regrupeze.

Apoi s-a întors disperat spre președintele completului

de judecată pentru a citi actul de acuzare.

Acesta a început să enumere capetele de acuzare. În fruntea listei se afla degradarea demnității umane și faptul că acționaseră ca niște tirani, apoi se continua cu genocid, distrugerea instituțiilor statului și a economiei naționale. Procurorul a întrebat dacă inculpații înțelegeau acuzațiile.

Nicolae Ceaușescu a declarat că nu va răspunde decât în fața Marii Adunări Naționale. Nu recunoștea tribunalul de față.

Procurorul a remarcat că poporul nu avea medicamente, ceea ce a cauzat moartea a nenumărați copii, că nu se găsea nimic de mâncare, că iarna nu era căldură aproape deloc, iar curentul se întrerupea. Apoi a întrebat în mod repetat cine a ordonat să se tragă în Timișoara și București. Ceaușescu a negat că s-a tras vreun glonț. Procurorul a insistat că se comiseseră acte de genocid, trăgându-se de cel puțin treizeci și patru de ori.

Hefflin s-a uitat la Boris, care a ridicat din umeri. Fuseseră omorâți mii de oameni.

— Și numesc asta genocid, i-a spus Elena soțului.

Procesul a continuat cu acuzații exprimate de procuror, urmate de negările cuplului, presărate cu întreruperile dictatorului care afirma că tribunalul era ilegal și că nu erau decât o șleahtă de pucișți. Ceaușescu

a pomenit de școlile și clădirile pe care le construise, de spitale și șosele, și a declarat că el era cel care crease cea mai decentă și iubitoare țară din lume. Dar cu palatele în care trăiau cum rămânea, a întrebat procurorul. Palatele aparțineau poporului, a răspuns Ceaușescu. L-au întrebat de conturile bancare din Elveția. Elena a cerut dovezi.

Întrebați dacă ar semna declarații că toți banii găsiți în conturile elvețiene aparțin poporului român, amândoi au refuzat. După alte câteva replici, procurorul a concluzionat că investigația luase sfârșit. În încheiere, a declarat că îi găsește pe cei doi vinovați și a solicitat pedeapsa cu moartea și confiscarea proprietăților. Era atât procuror, cât și judecător, pare-se.

Printr-o răsturnare confuză a ordinii procedurilor, avocatul apărării numit de tribunal a avut apoi ocazia să vorbească. Într-un discurs lung, a enumerat și mai pe larg decât procurorul crimele comise de cei doi inculpați și a insistat repetat că aceasta era procedura legală. Hefflin s-a gândit că dacă acesta era avocatul apărării, nu aveau nevoie de procuror. În cele din urmă, avocatul apărării a pledat ca inculpații să declare că nu sunt în deplinătatea facultăților mintale, aceasta fiind singura lor apărare posibilă. Soții Ceaușescu s-au înfuriat fie și numai că avocatul a îndrăznit să sugereze o asemenea minciună. Procesul s-a încheiat cu

procurorul care a cerut încă o dată pedeapsa cu moartea.

Hefflin a fost uluit de inepția procedurilor, de acuzațiile improvizate, fără a aduce vreo dovadă sau vreun martor, ca și de pregătirea inadecvată. Verdictul și pedeapsa fuseseră deja decise înainte ca procesul să înceapă măcar. Declarațiile repetate că acesta era un tribunal militar legal au arătat clar că nimeni dintre cei prezenți nu credea asta. Vedea după expresiile de pe figurile acuzatorilor că le era rușine că se aflau acolo, forțați să fie judecători, membri ai juriului și călăi. Balzary și Boris avuseseră dreptate: românii aveau nevoie de sânge. I-a aruncat o privire lui Boris și l-a văzut schițând un zâmbet ironic, aprecierea meschină a mascaradei care tocmai fusese pusă în scenă.

Soților Ceaușescu li s-a ordonat să se ridice în picioare, apoi soldații au încercat să-l scoată pe Nicolae din sală.

— Nu, împreună, împreună! a strigat Elena.

Vrem să murim împreună.

Cererea i-a fost îndeplinită. Soldații au adus sfoară și au început să lege mâinile inculpaților la spate.

— Rușine! Rușine! V-am crescut ca o mamă! a protestat Elena în fața soldaților.

Nicolae nu s-a opus.

Târgoviște 5 decembrie 1989

Au fost conduși pe coridor, îngăduindu-li-se câteva secunde pentru a gândi, poate pentru a reflecta, la situația fără cale de întoarcere în care se aflau. Elena s-a plâns că o dureau încheieturile din pricina sforii, în timp ce Nicolae i-a zâmbit unuia dintre soldați, de parcă totul ar fi fost o glumă – „v-ați distrat, a fost o poantă bună, dar, zău, acum e timpul să punem capăt prostiilor".

Când au ajuns la capătul coridorului, soldații i-au împins în curte, unde stăteau alți trei militari cu puștile pregătite. Înainte ca Hefflin să ajungă la intrare, au răsunat focuri de armă automată.

Mai târziu, la televizor s-a difuzat întregul proces, care a durat mai puțin de o oră. Hefflin a fost ușurat că obiectivul camerei nu se mișcase și nu-i surprinsese fața. După proces, filmările treceau imediat la curte. Plutonul de execuție, alcătuit din trei oameni, deschisese focul de îndată ce soții Ceaușescu ajunseseră la zid, înainte să apuce cameramanul să surprindă momentul. Tot ce se vedea pe peliculă era norul de praf care se ridicase în timpul ultimei rafale de gloanțe, apoi cadavrele mutilate ale celor doi prăbușite la pământ. Nicolae căzuse în genunchi, cu partea superioară a

torsului întoarsă în spate. Elena era întinsă pieziș, cu poșeta lângă ea. Camera s-a oprit asupra sângelui care băltea în jurul lor, asupra figurilor încremenite, a ochilor goi de pește – imagini sângeroase care trebuiau arătate poporului, gata să creadă în conspirații, în sânge și găuri de glonț false, în sosii introduse în scenă în ultima clipă.

Era 25 decembrie 1989. Ziua de Crăciun.

Ce nu au surprins camerele de televiziune au fost ultimele cuvinte rostite de Elena Ceaușescu: „Ticăloșilor!" Se pare că Nicolae Ceaușescu a început să cânte *Internaționala,* un imn socialist din secolul al XIX-lea, exact înainte ca gloanțele să înceapă să zboare. Nu a apucat să o termine.

Hefflin se uita la ecranul televizorului din ambasadă, când a apărut imaginea noului lider: Ion Iliescu.

— De unde dracu' a apărut Iliescu? a mormăit Stanton ursuz.

Apariția bruscă a lui Iliescu era o surpriză și pentru Hefflin. Acesta nu fusese implicat în nicio demonstrație și nimeni nu era conștient că avusese vreun rol în revoluție. Boris sigur nu pomenise de el. Hefflin îi cunoștea bine cariera. Iliescu fusese un comunist loial. Ba chiar condusese Departamentul de Propagandă al Comitetului Central și fusese considerat drept urmașul lui Ceaușescu până la începutul anilor 1980, când fusese

îndepărtat de dictator, care se simțea amenințat de popularitatea lui. Iliescu nu denunțase niciodată comunismul, propunând în schimb un socialism mai blând, mai permisiv, în stilul lui Gorbaciov.

Iar apoi Hefflin și-a amintit. Totul se lega. Iliescu studiase la Universitatea de Stat din Moscova, în același timp cu Gorbaciov. Fuseseră colegi.

*

În capitală a continuat să se tragă câteva zile după moartea lui Ceaușescu. Întreaga armată era acum unită de partea revoluției, dar rafalele lunetiștilor au continuat. Întrebarea de pe buzele tuturor era cine trăgea? Gura lumii spunea că lunetiștii erau rămășițe ale Securității, însă nimeni nu putea lămuri care era scopul lor prin aceste crime inutile. Ceaușescu era mort. Un nou guvern, care s-a autointitulat Frontul Salvării Naționale, preluase puterea, cu Iliescu la cârmă. A treia zi a venit știrea, îngropată sub alte evenimente mai importante, că izbucnise un incendiu la sediul Securității. Din cauza rafalelor continue ale lunetiștilor, pompierii răspundeau cu greu. Se pare că multe dintre fișierele arhivate în subsol fuseseră distruse. Gloate de civili profitaseră de masacru, pătrunzând în clădire și răvășind dosarele.

În seara aceea, Hefflin a primit un telefon la ambasadă de la Sorin. Pe parcursul acestui episod sângeros, abia

dacă se gândise la el și la Pușa. Acum i-a trecut prin minte că era posibil ca acesta să fi fost prins în lupte, alături, poate, de securiștii care încă mai rezistau.

— Am dosarul! a strigat Sorin la telefon.

— Conturile din străinătate?

— Da, totul este aici, băncile, numerele de cont, sumele din fiecare. Totul. Porcul a furat chiar mai mult decât și-a imaginat cineva.

— Și Pușa?

— E gata. Afacerea noastră rămâne încă în picioare, nu? Fata și dosarul pentru azil în America.

— Încă n-am întâlnit-o pe Pușa, a spus Hefflin.

— Revoluția mi-a dat planurile peste cap, a explicat securistul. Înțelegi că este îngrozită. Dar e de acord. Ai făcut pregătirile necesare?

— Da, dar trebuie să verific atât identitatea ei, cât și dosarul, a spus el, încercând să-și ascundă entuziasmul.

— Când ne vom afla în Ambasada SUA, le poți verifica pe amândouă, a răspuns Sorin. Nu cred că CIA își va încălca promisiunea odată ce ne aflăm pe pământ american. Asta e înțelegerea, da?

A încuviințat șovăielnic.

— Te voi contacta să-ți comunic ora și locul întâlnirii.

București Decembrie 1989

Străzile răsunau de împușcături. Frontul Salvării Naționale a declarat că forțe loiale vechii ordini, numite „teroriști", opuneau încă rezistență.

Hefflin a plecat de la Athénée, îndreptându-se către locul de întâlnire. Sorin sunase la hotel, strigând în gura mare unde îl va aștepta cu Pușa. Era clar că omul își pierdea cumpătul.

A încercat să meargă pe străduțele laterale, întunecate, cu mâna în buzunarul hainei, pe pistol. Nu mai era îngrijorat că îl urmărea Securitatea. Acum trebuiau să-și facă griji pentru propria lor piele. Dar era îngrijorat că s-ar putea să dea peste un securist care o luase razna sau peste un „terorist" străin care fugea să se salveze, trăgând în tot ce mișcă.

Transportoare blindate pentru trupe huruiau pe străzi, în timp ce pâlcuri de civili erau adunate în intrânduri, unii cu câte o sticlă de țuică sau vodcă în mână, dornici să sărbătorească operațiunea de curățare. Din când în când, mai răsuna câte un glonț, un lunetist undeva pe un acoperiș. Între rafalele de armă, se așternea o liniște stranie. Pe o stradă întunecată care părea pustie, a trecut pe lângă o intrare largă, în care se adăposteau în jur de o duzină de oameni.

— Hei, unde te duci? a întrebat un bărbat în română.

— Uitați-vă la hainele lui. Pare american, a remarcat o femeie.

— Dumnezeu să binecuvânteze America, a strigat bărbatul în engleză, ridicând o sticlă.

Hefflin a încuviințat din cap și a mărit pasul. La colț, a cotit la stânga pe o altă stradă întunecată, punctul lor de întâlnire. Dar era pustiu. Unde erau? Și-a verificat ceasul și și-a dat seama că întârziase câteva minute. Veniseră deja aici și plecaseră? Fuseseră reținuți? Nu reușise Pușa să plece?

O siluetă în uniformă militară a apărut dintr-un intrând întunecos.

— Domnule Hefflin, aici...

Bărbatul i-a făcut cu mâna.

— Sorin? Ce cauți în uniforma aia?

— Am și rang de locotenent-colonel în armată. Uniforma ne va ajuta să trecem de punctele de control. Este pregătit avionul?

— Este prea târziu pentru un avion, a răspuns Hefflin. Tot personalul neesențial a fost evacuat.

Stanton a aranjat alte mijloace, cu vaporul, de la Constanța.

— Cu vaporul? În timpul haosului ăsta? Se dau lupte pe străzi, pentru Dumnezeu. Armata a închis toate ieșirile din oraș.

— Nu-ți face griji. Avem oamenii noștri. Facem asta

tot timpul.

— Sunt, *am fost,* colonel de Securitate, a strigat Sorin. Colonel! Știi ce înseamnă asta? Voi fi vânat ca un câine turbat.

— Te vom găzdui la ambasadă câteva zile, până când se liniștește totul, a spus Hefflin calm. Apoi vei fi condus la Constanța într-o mașină a ambasadei, cu un pașaport diplomatic, pe care ți-l va furniza CIA. Ai dosarul?

Sorin s-a așezat pe bordură, și-a scos chipiul, s-a frecat pe față. Părea tulburat, ca și cum se confrunta cu o dilemă.

— Cred că nu-mi spui adevărul.

— Stanton este pregătit pentru tine, a zis Hefflin.

Sorin a gemut, apoi a ridicat privirea spre el.

— Sunt căsătorit, știi. Un copil, băiat.

— Nu, nu știam, a răspuns Hefflin. Am presupus... Nu porți verighetă.

— Ce laș sunt. Fug cu coada între picioare ca să-mi salvez pielea. Ăsta e genul de bărbat în care m-au preschimbat ei. Sorin a scos un râset spart. Viețile pe care le-am distrus, oamenii nevinovați pe care i-am aruncat în închisoare, sau mai rău. Pentru ce? Pentru *ei,* nomenclaturiștii. Dar înveți să nu te mai uiți la tine însuți. După atâția ani de făcut astfel de lucruri, totul pare natural. Așa se face, îți spun ei. Până când, într-o

zi, totul se sfârșește și trebuie să răspunzi pentru tot. Știi – s-a uitat spre Hefflin, cu ochii scânteind nu am mai fost la biserică de când m-a dus mama ultima oară, la zece ani. Am refuzat să merg. Tot ce voiam era să mă înscriu în partid și să devin securist, fiindcă ei erau cei care aveau toată puterea. Sorin s-a mai gândit o clipă, incapabil să decidă, după care s-a ridicat: Nu vor exista convertiri pe patul de moarte în cazul meu. Sunt securist. Întotdeauna am fost. Da, am dosarul. Ți-l voi da când vom fi în siguranță în interiorul ambasadei.

Lui Hefflin nu-i plăcea jocul pe care îl făcea Sorin, dar l-a lăsat în pace, dat fiind că și el juca unul. Nu era niciun vapor în Constanța, niciun plan de a-l scoate din țară. Nu fusese timp pentru aranjamente. Deși majoritatea angajaților CIA rămăseseră în București, restul personalului ambasadei fusese micșorat considerabil. Hefflin nu avea planuri decât pentru o singură persoană: Pușa. Acum că revoluția reușise, granița avea să se deschidă curând, cel puțin pentru ea.

— În regulă, a zis Hefflin. Unde e?

— După colț. Vino.

L-a urmat pe Sorin pe o străduță, unde a zărit un vehicul militar parcat în semiîntuneric, conturul unei siluete stând în spate. „Chiar e Pușa?” A rămas încremenit... Toți acei ani în care tânjise după ea și totuși, nu era gata să o vadă. Își imagina acest moment

de peste douăzeci de ani și credea că se pregătise pentru el, dar acum îl cuprinsese o groază paralizantă.

— Urcă, ne grăbim, i-a ordonat Sorin cu o voce de militar, apoi l-a împins în mașină.

Hefflin s-a scuturat din reverie și a urcat lângă tânără, neîndrăznind să ridice privirea, temându-se de ce ar putea vedea. Se simțea un iz puternic de parfum ieftin. Sorin s-a așezat la volan și a pornit motorul. Mașina s-a pus în mișcare.

— Bună! Vorbești română? a întrebat vocea melodioasă a femeii în engleză.

S-a forțat să se întoarcă și să se uite la ea. Era prea întuneric să-i vadă fața cum trebuie, dar îi distingea părul lung, blond, haina de nuanță închisă, cizmele de piele înalte până la genunchi. În timp ce înaintau, luna i-a luminat pentru o clipă fața – a zărit rujul roșu aprins, fardul de ochi albastru, un pic prea mult, ochii mari de aceeași culoare, o față frumoasă apoi întuneric din nou. „Pușa avea ochi albaștri?" Nu-și putea aminti.

— Nu, foarte puțin, a spus el în engleză.

— Eu sunt Pușa. Îmi spui cum te cheamă, te rog?

— Îți amintești de Vasili? a întrebat el, cu vocea tremurând.

— Bineînțeles, iubitul meu din copilărie. Mă gândesc la el de multe ori, în fiecare zi. Mă duci la el?

Dorința de a trece la română, limba pe care o

vorbiseră amândoi în copilărie, l-a îmboldit într-atât încât era copleșit. Ce sens avea să continue șarada aceasta absurdă? Trebuia să se asigure că era Pușa și că se întorsese cu adevărat în viața lui.

— Îți amintești de numele meu din copilărie? a întrebat-o în română.

Ea a tras aer în piept, ducându-și mâna la gât. Un moment îndelungat în care l-a privit țintă.

— Tu ești Vasili? a întrebat ea în română.

— Eram sigur! a strigat Sorin în română. Mi s-a părut că te-am recunoscut, dar nu eram convins. Ochii sunt de vină. Nu se schimbă. Ți se spunea Fili. Așa e. Fili.

Ea și-a revenit din surpriză și s-a întins după mâna lui.

— Știu că m-am schimbat, Fili. Am crescut, la fel și tu. Vom avea nevoie de timp ca să ne cunoaștem din nou.

Timp. Vreo douăzeci și ceva de ani. Dar totuși, trebuia să întrebe, ca să fie sigur, obsesia lui de analist.

— Îți amintești de țiganca bătrână?

— Tanti Bobo, desigur, a spus Sorin râzând.

Lui Hefflin îi venea să-l împuște.

— Țiganca bătrână, a spus Pușa. Îmi amintesc vag de ea. Mai trăiește?

— Nu te-ai mai întors în cartierul nostru? a întrebat el. Da, trăiește încă. Mi-a spus să te găsesc.

— Era drăguță. O femeie încântătoare, pentru o

țigancă.

Mașina s-a oprit lângă un grup de bărbați în uniforme militare, un punct de control. A auzit-o pe Pușa trăgând aer în piept. Un soldat cu o pușcă automată s-a apropiat, apoi a văzut uniforma lui Sorin și a salutat.

— Domnule locotenent-colonel.

— Îi duc pe acești americani la ambasadă, a spus Sorin. S-au pierdut.

Soldatul a râs, apoi le-a făcut semn să treacă.

Pușa a scos un suspin de ușurare.

— Am avut o iubire minunată, nu-i așa? a zis ea. Știu că o putem recăpăta.

I-a strâns mâna.

A detectat un ușor accent, o urmă de... ce? Deși nu mai fusese în România din copilărie, studiase diversele dialecte și accente, căci făcea parte din munca sa. Îl ajuta să identifice înregistrările interceptate de NSA. Al ei avea ceva din... regiunea Banatului.

— Ai locuit în București toată viața? a întrebat-o.

A simțit cum ea încremenește.

— Am locuit în Arad câțiva ani, a spus tânăra repede, când eram mai mică, când tatăl meu adoptiv a fost transferat pentru a fi... director financiar acolo.

— Arad. Asta explică accentul bănățean.

— Cunoști accentele din română?

— E doar un hobby de-al meu.

— Ești într-adevăr oficial la Departamentul de Stat sau spion? a spus ea râzând nervos, urmată de Sorin.

— Contează? a întrebat el.

— Nu. Vreau doar să-l cunosc pe bărbatul cu care merg în America, asta e tot. Bărbatul care a devenit Vasili – Fili.

Se pregătea să o descoasă în continuare – scrisorile pe care le scrisese, după-amiezile lor sub măr, perioada petrecută la orfelinat –, dar mașina s-a oprit brusc pe o străduță laterală. În față se afla o piațetă în care un grup de soldați se ghemuia după un vehicul blindat. Doi soldați s-au apropiat de ei și au salutat.

— Lunetiști pe acoperiș, domnule, a spus unul dintre ei. Ar fi bine să faceți cale întoarsă și să o luați pe altă rută.

S-au auzit focuri de armă distincte, soldații din piațetă ascunzându-se după blindatul lor. Unul dintre ei a răspuns cu foc automat.

Sorin a început să bage mașina în marșarier, dar, în spatele lor, un alt vehicul blindat pătrundea acum pe stradă. I-a făcut semn să dea înapoi, însă acesta pur și simplu s-a oprit, rămânând pe loc.

— Naiba să-i ia. Trebuie să cobor și să le ordon să se retragă, a spus Sorin în română. Stați aici.

A coborât din mașină și s-a îndreptat spre vehicul, din care ieșeau câțiva soldați. A început să țipe la ei să dea

înapoi și să-i lase să treacă, apoi s-a oprit brusc. Din vehicul apăruse un ofițer. Sorin a salutat, și-a scos actele din buzunar și i le-a înmânat. Ofițerul a cercetat documentele, apoi a ridicat privirea spre el.

— Unde-i duci pe acești civili?

— La Ambasada SUA, domnule, a răspuns. Ordine speciale de la minister. Un diplomat american și secretara sa.

Ofițerul s-a uitat țintă la Sorin un moment, apoi din nou la acte.

— Vreau să le văd pașapoartele.

— Imediat, domnule.

Ofițerul a fluturat din mână spre oamenii săi și blindatul a început să dea înapoi când Sorin a urcat din nou în mașina lor.

— E colonel plin, la naiba, a zis Sorin, și a început să tragă mașina cu spatele spre ei.

Vehiculul blindat se retrăsese acum, pentru a le face loc să treacă pe lângă el.

— Cum vei explica faptul că ea are pașaport românesc? a întrebat Hefflin.

— Nu o voi face.

Ofițerul a ridicat mâna făcându-le semn să oprească, dar au trecut pe lângă el, ieșind pe strada principală. Hefflin a auzit scrâșnetul schimbătorului de viteză, apoi a simțit mașina țâșnind înainte. Ofițerul a țipat la ei să

se oprească. Sorin a accelerat. Ofițerul a strigat din nou să stea pe loc, apoi le-a ordonat oamenilor săi să tragă. Gloanțele au lovit spatele mașinii. Hefflin a tras-o pe Pușa pe podeaua mașinii și a acoperit-o cu corpul său. Când au cotit după colț, luneta a explodat. Pușa a țipat. Mașina a sărit pe trotuar, a lovit un hidrant de incendiu, apoi s-a izbit de laterala unei clădiri.

Când a ridicat privirea, a văzut că Sorin încerca să iasă din mașină. Într-o mână avea un dosar de piele și o cutie de lemn de mărimea unei valijoare în cealaltă. În timp ce securistul se lupta să deschidă portiera, Hefflin i-a smuls dosarul din mână. Sorin a înjurat, apoi a început să alerge pe stradă cu cutia în mână. Pușa țipa isteric, bătând din brațe. A prins-o de încheieturi.

— Dă-mi drumul! Nu asta ne-a fost vorba, dă-mi drumul! a țipat ea.

— Pușa!

— Nu sunt proasta ta de Pușa. M-a plătit să mă prefac, ca să-l ajut să fugă din țară.

— Ce?

— Mi-a explicat ce să spun, mi-a dat hainele astea. A zis că era șansa mea de a ajunge în America.

— Dar știa de măr, a spus el, nevrând să o creadă.

— Nu știu nimic despre mărul tău idiot. Acum dă-mi drumul!

I-a dat drumul la încheieturi și ea a țâșnit din mașină.

În timp ce se repezea într-o clădire, la capătul străzii au apărut soldații. „Stau sau plec? Imunitate diplomatică.” Dar știa deja că în timpul unei revoluții nu putea conta pe asemenea politețuri.

S-a strecurat afară din mașină, cu dosarul în mână și a început să alerge. În spatele lui, soldații îi strigau să se oprească, apoi a auzit un foc de armă exact când pătrundea printr-o intrare deschisă. Un coridor întunecat. Trebuia să găsească o altă ieșire. La capătul holului erau niște scări care coborau, apoi o ușă. A apăsat pe clanța ruginită, dar nu s-a clintit. A lovit-o cu piciorul și, la a treia încercare, s-a deschis cu zgomot.

S-a trezit pe o alee întunecată, între clădiri. Două uși în clădirea următoare, una puțin întredeschisă. S-a strecurat prin ea și a ajuns pe un alt coridor, și mai sumbru decât cel anterior. A pipăit pereții în întuneric, până când a dat de un alt coridor care l-a condus spre ieșirea principală de pe o altă stradă. După ce a aruncat o privire și a văzut că strada era pustie, a început să fugă, rămânând în penumbră. A cotit după încă un colț și a alergat din nou. Nu mai auzea focuri de armă sau vocile soldaților.

„Încetinește, mergi normal”, și-a spus.

Chiar dacă îl găseau acum, nu se putea stabili o legătură între el și Sorin. Doar un diplomat american care observa revoluția, ca restul populației. A băgat

dosarul în haină, a intrat pe încă un hol și s-a așezat pe trepte. Trebuia să se gândească. „Nenorocitul de Sorin. Ar face orice pentru a-și salva pielea – și-a abandonat familia, a profitat de nostalgia mea pentru copilăria pierdută, a angajat o străină pentru a se da drept Pușa. Hristoase, unde o găsise?" Dar și-a dat seama că nu putea fi prea dificil. Orice tânără și-ar da brațul drept pentru a scăpa din țară și a merge în America.

Apoi s-a gândit la măr. De unde ar fi putut Sorin afla de măr?

A auzit un vehicul greu apropiindu-se. Când s-a uitat pe după zid, a zărit un transportor de trupe intrând în intersecția din față. S-a oprit, apoi soldații au coborât în grabă. Același ofițer, strigând ordine acum. Soldații s-au împrăștiat unii intrând în clădiri. Încă îl căutau?

Un singur foc de armă, un ecou, capul ofițerului explodând cu încetinitorul, corpul prăbușindu-se ca un buștean.

Lunetist. Dar de unde venise focul? Soldații s-au repezit în spatele vehiculului blindat. Încă o împușcătură, un soldat căzând la pământ, ținându-se de piept, ceilalți repoziționându-se. Lunetistul ochea al naibii de bine. Soldații au deschis focul, țintind spre acoperișul clădirii în care se ascundea Hefflin. Un nou foc de armă, unul singur, ricoșând din blindat, apoi focuri succesive venind de pe alte acoperișuri. Alți doi

soldați au fost doborâți. Mai mulți lunetiști. O ambuscadă?

Peste drum a văzut mișcare într-un intrând. Civili. Unul dintre ei a ridicat o cameră video. „Reporteri? În mijlocul unei ambuscade a lunetiștilor?" Câțiva au ieșit pe trotuar să facă poze. Unul, o femeie, a început să alerge peste drum, ca să aibă un unghi mai bun. „E dementă?" Iar apoi a auzit un singur foc de armă venind de deasupra clădirii sale. Femeia a strigat, după care corpul i s-a prăbușit în față, pe caldarâm. „Nemernicul. Lunetistul tocmai a împușcat un reporter. O femeie."

Soldații au început să tragă spre acoperișul clădirii sale. „Nemernicul." Hefflin a urcat câte două scări deodată, fără să se gândească, urmându-și pur și simplu instinctul, cu arma în mână. După patru rânduri de scări, și-a dat seama că ajunsese la ultimul etaj.

Era întuneric. Și-a aprins bricheta și a căutat până a găsit un șir de scări înguste care duceau spre acoperiș. A urcat în tăcere și a ajuns la o ușă, întredeschisă, suficient cât să se strecoare prin ea. Acoperișul era plat. S-a ghemuit, încercând să evalueze situația, luna ițindu-se pe jumătate din nori. Nu vedea lunetistul. A auzit încă o împușcătură, din partea cealaltă a acoperișului, în spatele hornului de cărămidă. Focuri automate trase de soldați, unele lovind laterala clădirii, altele zburându-i pe deasupra capului. S-a uitat pe după horn

și a zărit o siluetă în penumbră, ghemuindu-se în spatele parapetului.

S-a ridicat și a țintit, de la zece metri distanță. Nesigur de cât de bine ținea, a început să înainteze lent către siluetă, rafala automată mascându-i sunetul pașilor. Lunetistul, care nu îi simțise prezența încă, s-a uitat peste parapet, a țintit și a tras. În timp ce se apropia, la trei metri și ceva acum, Hefflin a văzut uniforma militară, însemnele de locotenent-colonel, apoi cutia de lemn în care își ținuse arma cu lunetă. A așteptat până când focul automat s-a oprit, după care a fluierat ușor. Sorin s-a întors și s-a holbat la el. Ochii li s-au întâlnit.

— Fili?

— Luca, nemernicule, mereu ai fost un ticălos. Acum ești ucigaș.

În timp ce Luca Sorin s-a răsucit spre el și a ridicat pușca, Hefflin a apăsat pe trăgaci. Corpul lui Sorin a dansat lângă parapet ca o marionetă, până când Hefflin nu a mai auzit nimic în afară de clicurile armei lui goale. Corpul zăcea nemișcat, cu capul înclinat într-o parte, pieptul plin de răni făcute de gloanțe. Hefflin a scuipat. „Fără convertiri pe patul de moarte."

45

București Decembrie 1989

Cu mâinile tremurând, cu genunchii nesiguri, a coborât scările și a ieșit în stradă. Se auzeau încă focuri de armă trase de lunetiști din multiple locuri de pe acoperișuri. Soldații erau încercuiți. Femeia zăcea în continuare cu fața în jos pe stradă, dar a văzut că mișca.

Un bubuit puternic, apoi încă unul – transportorul blindat pentru trupe a tras două proiectile din micul tun, ultimul etaj al unei clădiri a explodat, acoperișul prăbușindu-se. Aceasta era șansa lui. A început să alerge. Un glonț a lovit pavajul, apoi încă unul a izbit strada la câțiva centimetri de el, în timp ce ajungea la femeie. Cu o mișcare a ridicat-o pe umăr și a pornit în viteză către cea mai apropiată intrare deschisă. Când a ajuns la ea, un nou glonț a mușcat din marginea zidului. A simțit o căldură umedă pe piept. A așezat femeia cu grijă pe podeaua holului și s-a verificat să vadă dacă are răni. Nu a găsit niciuna. Sângele era tot al ei. Cracul drept al pantalonului ei era îmbibat. A rupt materialul și a găsit o rană pulsându-i pe coapsă. Hristoase. Glonțul lovise o arteră. I-a luat eșarfa și i-a legat-o în jurul coapsei, deasupra rănii. Sângerarea s-a domolit, abia dacă mai curgea.

— *Danke schön,* a gemut ea.

— Trebuie să te duc la spital.

— American? Mulțumesc. A încercat să se ridice în

capul oaselor, apoi a gemut și a căzut la loc. Camera mea, filmul.

— Camera este aici. I-a arătat-o – îi atârna la gât, laolaltă cu geanta ei de piele. O voi pune înăuntru, împreună cu filmul. Stai liniștită cât încerc să găsesc ajutor.

Afară, împușcăturile continuau. În vreme ce încerca să găsească o soluție pentru a o duce pe reporteră la spital, a auzit un zgomot din interiorul clădirii. Pași. S-a gândit imediat la arma sa, dar apoi și-a amintit că folosise toate gloanțele pe Sorin. A tras-o pe reportera rănită în spatele scărilor, după care și-a dat seama că pașii încetaseră. S-a întors și s-a uitat țintă la un tânăr cu un kalașnikov. Din Orientul Mijlociu. Părea speriat, mâinile îi tremurau, făcând arma să tresalte.

Un moment de ezitare.

„Asta e".

În timp ce gândul i-a trecut prin minte, Hefflin a început să spună o rugăciune cu voce tare. Nu știa de ce o făcea, nu era tocmai religios. Cuvintele i-au ieșit pur și simplu din gură:

— Tatăl nostru, care ești în Ceruri...

— American? a zis lunetistul, pe chip apărându-i un zâmbet larg. Ești american? Îmi place...

O împușcătură, urmată imediat de alta. Bărbatul s-a prăbușit în față, pușca a căzut cu zgomot pe ciment,

lângă trupul tânărului, din care sângele se scurgea încet.

În colț, pe treptele care urcau din subsol, stătea un alt bărbat cu un pistol în mână. Când s-a apropiat, Hefflin l-a recunoscut.

— Balzary!

— Ce dracu' faci? Încerci să devii erou? a întrebat maghiarul.

— Cum de ești aici?

— M-am gândit că ai nevoie de puțin ajutor, i-a răspuns. Unul dintre oamenii mei te-a zărit și m-a sunat să-mi spună că ești la ananghie. Ești un amărât de analist, complet depășit.

— Un lunetist a rănit o reporteră, a zis el. Trebuie s-o duc la spital.

— Am văzut toată scena. Mare prostie din partea ta să alergi așa. Unde e?

— După casa scărilor. Sângerează. Trebuie să ne grăbim.

Balzary s-a aplecat asupra cadavrului lunetistului și l-a percheziționat. Din buzunarul pantalonilor a scos un pașaport. Hefflin l-a zărit. Libanez. Ce dracu' căuta un lunetist libanez în România?

Ungurul a strecurat pașaportul în buzunar.

— Haide s-o luăm pe reportera ta. Am o mașină în spate.

Au cărat-o pe femeie până la subsol, apoi au ieșit pe

ușa de serviciu. Pe strada întunecată era parcată o Dacie neagră. Au așezat-o pe bancheta din spate, inconștientă acum, cu sângele continuând să mustească, îmbibându-i hainele. Au pornit.

— Unde o ducem? a întrebat Hefflin.

— La spitalul Floreasca, singurul decent prin apropiere, a răspuns Balzary.

În timp ce maghiarul conducea pe străzi dosnice, evitând schimburile de focuri din marile intersecții, un gând insistent s-a insinuat în mintea lui Hefflin. Lunetistul libanez zâmbise când și-a dat seama că era american și urma să spună mai multe, când Balzary l-a împușcat.

*

Au luat-o pe strada Polonă, cea mai directă rută. Nu circulau mașini pe șosea. Femeia era încă inconștientă, dar sângerarea părea să fi încetinit. Nu știa dacă era bine sau rău. Poate că pierduse atâta sânge, încât îi scăzuse tensiunea.

Balzary a accelerat cât de mult i-a îngăduit amărâta de Dacie. După câteva minute au văzut un tanc în față, pe lângă care mișunau câțiva soldați. Un punct de control. Cum se apropiau în viteză, i-a văzut împrăștiindu-se, cu armele îndreptate către mașina care gonea spre ei. Un soldat a ridicat brațele. Balzary a încetinit, iar Hefflin și-a scos pașaportul și l-a întins deschis pe fereastră.

— Urgență! a țipat el în română. Avem o reporteră străină grav rănită. Mergem la Florească.

Soldatul s-a uitat la pașaportul lui, apoi a zâmbit.

— American? Și vorbiți română așa de bine?

— Născut aici, a strigat el. Diplomat american acum. Te rog, ne grăbim.

— Sunteți român! Dumnezeu să vă binecuvânteze și Dumnezeu să binecuvânteze America. Urmați-mă.

Soldatul a sărit într-un vehicul militar și a pornit sirena. Acum se deplasau cu viteză, cu sirena urlând și Dacia abia reușind să țină pasul cu vehiculul soldatului. Încă două puncte de control au apărut, dar li s-a făcut semn să treacă, fără ca măcar să încetinească.

— Nu am știut că ești român, a spus Balzary, conducând.

— Ține-o pentru tine, a zis el. Nu am nevoie de complicații din partea Securității.

— Am înțeles. Ești doar un american prost, a râs Balzary. Eu și cu tine suntem în aceeași situație, se pare.

— Nu, l-a contrazis Hefflin. Eu nu am vrut niciodată să mă întorc în țara asta nenorocită.

Când au ajuns la spitalul Florească, soldatul i-a ajutat să o care pe reporteră înăuntru.

— Trebuie să te părăsesc aici, a spus Balzary. Ține-te departe de necazuri.

Cu asta s-a întors și a demarat.

Când a intrat în sala de urgențe, Hefflin a dat cu ochii peste un haos controlat, cum îl descrisese tatăl său. Câțiva membri ai personalului medical, îmbrăcați în alb, s-au strâns în jurul femeii inconștiente și au început să-i taie hainele, în timp ce alții i-au pus o perfuzie și au trimis sângele să fie identificată grupa sanguină, pentru a se putea face transfuzii.

— Glonțul a lovit artera din coapsa dreaptă, i-a spus medicului în română. I-am pus un garou cam acum o jumătate de oră.

— Lunetiști?

— Da.

— Naiba să-i ia. Avem doi aici, a zis doctorul.

— Securiști?

— Nu, asta e ciudat. Străini. Din Orientul Mijlociu.

Orientul Mijlociu din nou. Exact ca pușcașul libanez pe care îl doborâse Balzary.

— Pot să-i văd? a întrebat el.

— Nu știu. Doctorul a ezitat. Oricine ar fi, sunt pacienți. Intimitate și toate celelalte.

Hefflin și-a scos legitimația de la Departamentul de Stat și i-a arătat-o medicului.

— Departamentul American de Stat.

Privirea doctorului s-a luminat.

— Și vorbiți română ca un nativ.

— Sunt mai mult decât de la Departamentul de Stat.

S-a uitat țintă în ochii doctorului.

Acesta a pălit.

— Ah, în cazul acesta, ar trebui să-i vedeți.

Medicul l-a condus într-o încăpere lungă, în care a văzut halul în care se aflau spitalele românești. Dușumelele erau nespălate, tărgile ruginite, cu roți lipsă, așternuturile murdare, unele cu sânge uscat pe ele, care era limpede acolo de ceva timp. Bandajele rulate pe mese erau soioase, deși doctorul l-a asigurat că vor fi fierte înainte de a fi refolosite. Deasupra paturilor atârnau doar câteva pungi de perfuzii, care nu ajungeau nici măcar pentru pacienții răniți.

— Nu prea mai avem antibiotice, morfină, medicamente de orice fel, a spus doctorul, observând în mod vădit expresia tulburată de pe chipul lui. Instrumentele noastre sunt relicve ruginite de acum cincizeci de ani. Nu avem decât un aparat pentru radiografii care funcționează.

Sălile noastre de operații sunt dărăpănate – doar două au aparate de anesteziere funcționale și sunt vechi de zeci de ani. E mai mare rușinea. Abia aștept să merg în Europa de Vest unde să pot practica medicina cu adevărat.

— Credeam că Florească trebuia să fie unul dintre spitalele mai bune, a spus Hefflin.

— Este. Nu vreți să le vedeți pe celelalte, a replicat

doctorul.

S-au oprit în fața a două tărgi pe care stăteau întinși doi tineri cu piele închisă la culoare. Unul avea umărul drept bandajat, celălalt avea un bandaj înfășurat în jurul capului.

— Rana la umăr a fost curată; glonțul a trecut prin ea, slavă Domnului, a spus doctorul. Dacă ar fi trebuit să scoatem glonțul, nu știu dacă aș fi găsit un chirurg dispus să vină la spital, cu toate împușcăturile astea. Celălalt bărbat a fost lovit în cap cu o bucată de lemn de către un civil, în timp ce fugea. Are o contuzie.

— Aveau acte la ei? a întrebat el.

— Da, poftim.

Doctorul a scos pașapoartele din plicurile atașate de paturi. Unul dintre ei era din Libia, celălalt din Siria. Ștampilele arătau că amândoi intraseră în România prin Ungaria, cu vize turistice, cu câteva zile înainte de revoltele din Timișoara. Și-a amintit două dintre cuvintele pe care Stănculescu i le spusese lui Stanton, iar el le auzise fără să vrea: „turiști” și „lunetiști”.

— Nu vorbesc română deloc, a zis doctorul.

Hefflin s-a apropiat de cel cu rană la umăr.

— Cine te-a trimis în România? a întrebat el în engleză.

Bărbatul i-a evitat privirea și a rămas tăcut.

— Am încercat engleză, franceză și germană, a zis

doctorul. Dacă înțelege, refuză să spună ceva. Doctorul a fluturat din mână dezgustat. E păcat că ne irosim perfuziile, dar mă gândesc că autoritățile vor dori să stea de vorbă cu el. În iad e un loc special rezervat pentru lunetiștii ăștia.

— Unul dintre ei este deja acolo, a spus Hefflin, un ofițer de la Securitate care a împușcat-o pe jurnalista pe care am adus-o.

— Dumnezeu să-l binecuvânteze pe cel care l-a prins.

— Apropo, tocmai mi-a trecut prin minte, a adăugat Hefflin. În caz că ea are nevoie de transfuzie, faceți teste HIV pe sânge?

Doctorul l-a privit cu o expresie exasperată.

— Nu. Idiotul de președinte nu a vrut să admită că ar putea exista HIV în România. Pentru el, era o boală occidentală, cauzată de dezmățul din Vest. Vă puteți imagina? Într-o țară ca a noastră, în care singura distracție rămasă este sexul și unde toată lumea, bărbați și femei deopotrivă, privesc legămintele matrimoniale doar ca pe o sugestie.

— Ei bine, Ceaușescu nu mai e acum, a zis Hefflin.

— Slavă Cerului și să-l tortureze diavolul așa cum ne-a torturat el pe noi, a zis doctorul. Vom încerca să evităm să-i facem transfuzie, dacă va fi posibil.

Hefflin a zăbovit în sala de urgențe, în timp ce au fost aduși câțiva soldați răniți și haosul controlat a

reînceput. A încercat să și-l imagineze pe tatăl său, cum trebuie să fi fost în tinerețe, tratând pacienți într-o sală de urgențe similară din București, poate chiar aceeași, și a simțit că era pe cale să închidă un cerc în viață.

A părăsit spitalul simțindu-se ca și când niște forțe fatidice se îndreptau spre el. Era evident că Stănculescu știuse de lunetiștii care se dădeau drept turiști și că îi spusese și lui Stanton despre ei. Avea generalul informații dinainte? Ce făcuse Stanton cu informațiile acelea? apoi și-a amintit de dosarul din haină și s-a hotărât să se concentreze asupra sarcinii la îndemână. Trebuia să-i verifice autenticitatea.

*

— Zici că un tip din Securitate ți-a dat asta? a întrebat Stanton, răsfoind dosarul.

Hefflin împrumutase mașina doctorului pentru a-l aduce la ambasadă direct de la spital.

— Voi verifica conturile astea. Cum dracu' ai reușit?

L-a relatat evenimentele acelei seri, lăsând-o deoparte pe fata care se dădea drept Pușa. Înțelegerea cu Sorin fusese legată doar de dosar, în schimbul azilului în Statele Unite.

— Iar apoi l-ai împușcat pe tip? s-a minunat Stanton.

— Era lunetist. Împușcase o reporteră. Presupun că mi-am ieșit din fire.

— Amintește-mi să nu te calc pe bătături.

Stanton i-a înmânat dosarul unui asistent, pentru a confirma conturile din străinătate.

— Totuși, dacă Balzary nu ar fi fost acolo, ai fi mort.

— Al doilea lunetist avea pașaport libanez, a spus Hefflin. Când m-a auzit rugându-mă în engleză, a zâmbit. Se pregătea să spună că iubește America, când l-a împușcat Balzary.

— Libanez? a făcut Stanton, frecându-și bărbia.

— Nu numai atât, dar la urgențe, la spital, erau încă doi lunetiști din Orientul Mijlociu, tratați pentru răni.

— Ești sigur de asta? a întrebat Stanton.

— Am văzut pașapoartele cu ochii mei. Au intrat prin Ungaria, cu vize turistice.

Jack a reflectat un moment, apoi s-a uitat într-o parte, neîncrezător.

— Vize turistice în toiul iernii? Voi verifica. Între timp, rămâne între noi. Apoi s-a uitat țintă în ochii lui Hefflin. Important e să-ți păstrezi calmul. Retrag tot ce am spus mai devreme. Ești un agent operativ al naibii de bun.

Stanton a găsit două pahare și a turnat niște Johnnie Walker Black.

— Știi, dacă banii sunt acolo, probabil ne vei aduce amândurora o promovare. Iar eu îți voi rămâne dator. A ciocnit paharul cu Hefflin și a dat pe gât băutura. Nu-i așa că e o mare ironie?

Un tehnician a revenit într-o oră cu raportul, pe care i l-a înmânat șefului secției. După ce l-a citit, figura acestuia s-a posomorât.

— Sunt conturi vechi. Au fost golite cam acum doi ani.

Hefflin s-a simțit de parcă ar fi primit un picior în stomac.

— Ai reușit să le verifici atât de repede?

— NSA e dată dracului; poate face minuni, a zis Stanton.

— Nu știu cum reușiți, a spus Hefflin ridicându-se să plece. Vă dați peste cap, ba chiar vă riscați viețile, iar apoi aflați că un contact a mințit sau v-a dat informații depășite sau, pur și simplu, s-a înșelat.

— Bun venit în domeniul operativ, i-a răspuns Stanton.

46

București Decembrie 1989

Chiar dacă era o zi însorită, Hefflin avea un sentiment apăsător când a deschis poarta din fier forjat și a intrat în vechea sa curte. Nu era nicio mișcare înăuntru. Scăunelul de lemn al lui tanti Bobo de sub măr era gol. S-a apropiat de garsoniera ei și a bătut la ușă. Neauzind

niciun răspuns, a intrat. Încăperea era dezolantă, șemineul rece, un scaun răsturnat.

— Au dus-o la spitalul Colțea, a rostit o voce de femeie.

O femeie de vârstă mijlocie, cu capul acoperit cu un batic negru, stătea în cadrul ușii.

— A venit un bărbat să o vadă. Un vecin a spus că părea să fie securist, a spus femeia și a scuipat. Când a plecat, a trecut vecinul pe aici și a găsit-o pe podea. Era bătută rău.

A simțit un gust putred înălțându-i-se din stomac. „Ce fel de bărbat ar bate o bătrână?"

— Când s-a întâmplat asta? a întrebat.

— Acum câteva zile. Mare păcat. Nici măcar nu a avut șansa să-l vadă mort pe tiran.

Și-a făcut cruce și s-a îndepărtat.

„Acum câteva zile? Mărul." Sorin o bătuse până scosese informația de la ea. A scrâșnit din dinți, înghițindu-și dorința furioasă de a-l ucide a doua oară.

A prins-o pe femeie din urmă și a întrebat-o cum să ajungă la Colțea, apoi a pornit spre spital. Nu era departe, jumătate de oră pe jos, a spus ea. A căutat un taxi, dar nu a putut găsi niciunul. A luat-o la fugă. I-a urmat îndrumările, a ajuns în Piața Unirii și a găsit un taxi. I-a dat șoferului zece dolari și i-a spus să meargă la spitalul Colțea. Șoferul a ezitat, apoi și-a strecurat

bancnota în buzunar.

— Pentru un moment am uitat că tiranul e mort, a zis șoferul, apoi a râs. Acum pot să dețin dolari americani.

Au făcut la stânga pe bulevard și, în două minute, Hefflin a văzut-o, o clădire maiestuoasă din secolul al XIX-lea, din piatră, cu dungi orizontale, exact cum o descrisese femeia.

A dat fuga înăuntru, agitația preschimbându-i-se în panică, și s-a rugat să nu fie prea târziu. Femeia de la recepție l-a îndrumat spre etajul trei, salonul 309.

Patul era gol, încăperea mirosea a dezinfectant.

— O căutați pe țiganca bătrână? a întrebat o voce bărbătească.

S-a întors și a văzut un bărbat în halat alb.

— Da. Recepționeră a spus că este în salonul acesta, a zis el.

— Presupun că fișa ei nu a fost actualizată încă. Bărbatul a ridicat din umeri. Lucrurile se mișcă încet aici. Sunt doctorul Bătrînu. Am fost cu ea când au adus-o. A venit bătută rău, dar cauza decesului a fost o comoție cerebrală.

Hefflin s-a prăbușit pe un scaun. Tanti Bobo. În mintea lui de copil, credea că va fi mereu acolo, așa cum se gândise și la părinții săi, și la Pincus. Acum, și ea se dusese. Trecutul lui părea să se evapore, om cu om, ca un vis care se estompează când te trezești. Iar acum va

purta vina pentru totdeauna. Era vina lui. Dacă nu i-ar fi pus întrebarea lui Sorin, ar fi încă în viață. A încercat să-și rețină șuvoiul de lacrimi.

— O cunoșteați? a întrebat doctorul.

— Da, a spus el, de multă vreme.

— Are vreo rudă?

— Nu. Era singură.

— Cât de bine o cunoșteați?

— Mi-a fost practic mamă, a zis el, ideea prinzând brusc contur, devenind consistentă, făcându-l să se sufoce.

Medicul a tușit stânjenit ca și când ar fi întrecut o limită numind-o pe o țigancă bătrână a doua sa mamă.

— Ei bine, atunci poate că ar trebui să vă dau asta.

Doctorul s-a dus la punctul de lucru al asistentelor și s-a întors cu o cutie de metal. Hefflin a recunoscut imediat cutia lui tanti Bobo cu poze vechi.

— O strângea în mâini când au adus-o. Ne-am chinuit puțin să i-o desprindem dintre degete.

Cutia magică, cu toate amintirile ei. A luat-o și i-a mulțumit.

— Când este înmormântarea?

— Ei bine. Doctorul s-a uitat într-o parte. Cum n-a venit nimeni după ea, a fost îngropată într-un mormânt pentru săraci, ieri, la Cimitirul Ghencea. Dar nu veți reuși să-l găsiți. Este nemarcat, unul printre multe

altele. Nu știam cum o cheamă, vedeți. Nu avea acte asupra ei sau acasă. Cum trăia? Evident, nu primea pensie de la guvern.

— Ghicea viitorul. Nu avea nevoie de mare lucru.

Doctorul a clătinat din cap.

— Cum o chema?

— Nu știu. Nu am cunoscut-o decât ca tanti Bobo.

I-a mulțumit medicului și s-a îndepărtat, temându-se că va avea o cădere nervoasă în fața lui. Cimitirul Ghencea era la doar o aruncătură de băț de strada Sirenelor, dar nu avea rost să meargă acolo. Un mormânt anonim printre multe altele.

47

București Decembrie 1989

Era șapte și ceva seara, iar barul de la Athénée Palace era plin de jurnaliști. Acum că frontierele erau deschise din nou, toate agențiile importante de știri din lume trimiseseră reporteri să scrie despre revoluția din România. Hefflin a recunoscut câteva limbi: franceză, germană, cehă, finlandeză – sau ceea ce credea că era finlandeză. Toată lumea era într-o dispoziție sărbătorească. Lunetiștii dispăruseră cu toții, iar orașul fusese lăsat să-și adune morții și să înceapă să-i jelească.

Lua micul dejun la o cafenea în dimineața aceea, când un chelner i-a strecurat un bilet. Pe el scria: „Barul de la Athénée, la șapte."

Așa că iată-l, așteptând la bar cu prima sa vodcă, rumegând gândul că nu primise încă vești de la Catherine. Trecuse o săptămână de când o văzuse în Timișoara. Așteptase ca ea să ia legătura cu el, dar nu primise niciun fel de veste. Dispăruse din nou. Întâlnirea lor în București, în mijlocul unei revoluții, părea absurdă la prima vedere, dar, de fapt, nu era atât de improbabilă, și-a spus el. Era reporteră și scria despre aceeași revoluție la care îl adusese slujba lui.

A zărit un bărbat înalt intrând pe ușă, cu o barbă căruntă nerasă de trei zile, ochelari de soare întunecați, o haină lungă și neagră de astrahan și un zâmbet larg.

— Abia am cumpărat haina asta azi-dimineață, a anunțat Boris. Este rusească. De foarte bună calitate. Ce crezi?

— Îți stă bine, a spus Hefflin, dar nu ai cumpărat-o, nu în București. Aș zice că ai luat-o de la vreun demnitar care tremură acum în vreo celulă de închisoare.

Boris a râs înfundat.

— Ministrul adjunct al Afacerilor Interne, dar mi se potrivește perfect, ca și când ar fi fost făcută pentru mine. Cred că la mijloc e destinul.

— La mijloc e un furt, dar, dat fiind că ai furat-o de la

un hoț, este totodată dreptate.

Au comandat vodcă și au toastat în cinstea revoluției.

— Așadar, acum că revoluția s-a încheiat, ce vei face? a întrebat Boris.

— Depinde de tine, într-o anumită măsură, i-a spus Hefflin. Tu ești cel care a cerut să fiu aici.

— Am vrut să asiști la istorie. Să creezi istorie. M-am înșelat? Boris a tras cu ochiul. Le poți povesti prietenilor de acasă faimosul proces pe care l-ai văzut cu ochii tăi.

— L-au văzut deja la televizor, a spus Hefflin. Nu, ai vrut să vin aici ca s-o fac pe verișoara mea să-l convingă pe omul care se ocupa de finanțele lui Ceaușescu să ne dea conturile din străinătate.

— Și asta, a zâmbit Boris. Din nefericire, eforturile noastre au dat greș. Nu știu dacă vom vedea vreodată banii ăia. Dar cine știe? Destinul ne surprinde mereu.

— Ce se va întâmpla cu țara asta, acum că i-ai dat revoluția?

— Nu eu. A fost revoluția poporului, a spus Boris cu o figură impenetrabilă.

— Cu puțin ajutor de la Gorbaciov. Și acum l-a pus pe vechiul lui coleg de clasă la putere.

Rusul a oftat din rărunchi. Părea îngrijorat, nemulțumit.

— Da, Iliescu, a spus Boris, un alt nomenclaturist, care făcea parte din aceeași clică, dar acum e un capitalist

reformat. A văzut lumina, cum spuneți voi, americanii. A râs înfundat. Convertirea lui nu era în planul lui Gorbaciov.

— Cu toate astea, este omul lui Gorbaciov. De-asta ați vrut să nu ne atingem, ca Gorbaciov să-și poată pune propriul om la cârmă.

— Am vrut să evit o revoluție sângeroasă, a spus Boris, cu o figură brusc serioasă. Știam că nu va conta până la urmă cine vine la putere. Adevărul este că au mai rămas foarte puțini comuniști adevărați în lume, chiar și în Rusia. Toată lumea a repetat aceleași minciuni în toți acești ani, doar pentru a merge înainte.

— Chiar și Gorbaciov?

Boris a fluturat din mână.

— Gorbaciov este un tip ciudat. După mine, crede cu adevărat într-un socialism blând, cam ca tine așa, nu?

Hefflin a ridicat din umeri.

— Aș zice că nu mai cred în nimic.

— Gorbaciov nu va rezista mult, a spus Boris. Întotdeauna va fi cunoscut drept omul care a doborât Uniunea Sovietică. Istoria s-ar putea să fie mai îngăduitoare, dar nu poporul rus.

— Mare păcat, a zis Hefflin. Cred că este un om mare.

— De ce? Crezi că a anticipat toate astea? Distrugerea Imperiului Sovietic? Boris a clătinat din cap. Nu e un revoluționar. Vrea *perestroika* și *glasnost*, îți amintești? O

descleștare lentă a pumnului, o evoluție care să ne scoată din stagnare. Dar totul se îndepărtează de el.

— Cu toate astea, a plănuit *această* revoluție.

Hefflin a dat din mână.

— O lovitură de stat discretă, ai spus tu. Dar m-ai indus în eroare. I-ați adus pe „turiștii" ăia străini, lunetiștii de care aveați nevoie ca să vă asigurați că va fi sânge pe străzi, pentru a înfuria oamenii, împingându-i la revoluție. O veche tehnică sovietică. În cazul în care armata refuza să tragă sau poporul avea nevoie de niște sânge în plus pentru a se revolta. Lunetiștii ăia au dispărut între timp, chiar și răniții din spitale.

— Au fost evacuați cu avionul acum două zile, a răspuns Boris. Singurul avion căruia i s-a permis să decoleze în toată această perioadă de tranziție. Dar te înșeli, prietene. Nu am fost noi.

— Nu mă îmbrobodi, nu acum, a spus Hefflin. S-a terminat totul. Spune-mi adevărul.

— Nu a fost operațiunea noastră, a insistat rusul. Și am aflat de ea prea târziu.

S-a uitat la Boris, apoi prin el.

— Atunci a cui operațiune a fost?

— Cred că știi.

Hefflin a simțit gust de fiere urcându-i în gât.

— Lunetiștii au fost ai noștri?

— Stănculescu a luat parte la toată treaba, a zis Boris.

Informator confidențial CIA. A adus lunetiștii prin Ungaria. Lovitura noastră de stat discretă, condusă de generalul Militaru, nu a apucat să înceapă. Îi dau o notă mare lui Bush pentru că i-a luat-o înainte lui Gorbaciov. După tot sângele, poporul nu va mai accepta niciodată socialismul, în nicio formă, nici măcar pe cel blând al lui Gorbaciov.

Hefflin a dat vodca pe gât, ca să nu-l copleșească greața. Toți civilii aceia morți. Balzary trebuie să fi fost complice, de vreme ce lunetiștii intraseră prin Ungaria. De aceea îl ucisese pe lunetistul libanez, înainte să apuce să spună că iubea America. Probabil că Balzary știa că Hefflin nu făcea parte din plan.

— Hristoase! Iar eu credeam că suntem băieții buni, a zis Hefflin.

— Nu fi atât de naiv, Vasili. Americanii și rușii stârnesc revoluții de decenii întregi. Bush a fost cândva director CIA, îți amintești?

— Știu toate astea, dar, până acum, revoluțiile nu au fost decât evenimente istorice pentru mine. Să văd una de aproape, sângele, cadavrele de pe stradă...

— Totuși, planul lui Bush a fost strălucit, a continuat Boris. Iliescu a scos acum partidul comunist în afara legii și s-a proclamat capitalist. Este omul lui Gorbaciov doar cu numele.

— Și cine trage sforile acum, Bush sau Gorbaciov? a

întrebat Hefflin.

Boris a zâmbit.

— Cine crezi? America are toți banii. Uniunea Sovietică este falimentară, gata să se prăbușească. Gorbaciov crede că poate salva socialismul din cenușa comunismului, dar se înșală. Oamenii din spatele lui, cei care așteaptă să înhațe ce rămâne, știu mai bine. Rusia poate deveni o țară bogată. Are petrol, gaze naturale, minerale, după cum bine știi. Pentru cei inspirați, sunt miliarde de făcut la momentul potrivit. La urma urmelor, Gorbaciov nu este decât un politruc luminat. Oamenii cu viziune sunt cei care îl vor vâna când sistemul va cădea în cele din urmă. Vor deveni versiunile noastre ale lui Carnegie și Rockefeller.

— Pare că vrei să fii unul dintre ei.

— De ce nu? Crezi că vreau să rămân un colonel plătit de KGB o veșnicie? Boris i-a făcut cu ochiul. Așa că te întreb din nou, care sunt planurile tale?

— Cred că mă voi întoarce în State, a spus Hefflin. Nu mă ține nimic aici.

Boris a zâmbit cu subînțeles.

— Pari deprimat, Vasili. Doar nu ai crezut că îți vei regăsi copilăria? O, să nu crezi că nu știu ce-ai făcut până acum, că te-ai întors la vechea ta casă, unde nu ai mai găsit pe nimeni.

— Știi asta?

— Sunt spion; ți-am tot spus-o. Deci nu ai găsit-o pe micuța ta Pușa.

— Știi și despre ea?

— Ți-am citit cartea, îți amintești? Știu totul.

— Știi despre Luca Sorin? a întrebat Hefflin.

— Cine dracu' mai e și ăsta?

— Ha! Nu știi totul.

I-a povestit aventura sa cu Sorin – înțelegerea cu azilul, falsa Pușa, reportera, împușcarea lui Sorin și dosarul care nu mai este de actualitate cu conturile lui Ceaușescu.

Boris l-a țintuit cu privirea îndelung, ochii lui trădând surpriză, urmată de admirație.

— Sunt impresionat, a zis Boris. Tu, un analist obișnuit să stea la birou. Dosarul e vechi, dar ai pus totuși mâna pe el. Poate ar trebui să fii agent operativ.

— Nu, mulțumesc, a zis Hefflin. Îmi place unde sunt, pe locul din colț, pe ultimul rând, privind cum se învârte lumea pe sub ochii mei.

Boris a clătinat din cap și a scos un țâțâit, cum făcea mama lui Hefflin mereu.

— Ai făcut ce trebuia împușcându-l. Oamenii ca el fac numele de spion de râs.

Hefflin și-a dat băutura pe gât și a comandat încă un rând pentru amândoi.

— Cu toate astea, nu am făcut niciun progres în

căutarea Pușei.

Nu a pomenit de Catherine, cealaltă iubire pierdută a lui. Ar fi fost prea deprimant, chiar și pentru Boris.

— Nu se știe niciodată. Viața e plină de surprize, a spus rusul radios. Ești încă tânăr. Te vei îndrăgosti din nou.

— Ești un optimist etern.

— Cum altfel poți să treci prin viața asta nenorocită? În plus, lumea este mai bună în dimineața asta: a mai căzut un tiran comunist. E un motiv pentru a fi fericit.

Hefflin a ezitat.

— Mai am să-ți pun o întrebare. Vreau să-ți arăt ceva, de fapt.

A scos vechea poză cu tatăl său, alături de alți doi bărbați, în 1947, și i-a arătat-o lui Boris.

Acesta s-a luminat la față.

— De unde o ai?

— De la tanti Bobo, bătrâna țigancă din cartierul meu. A fost a tatălui meu. El e, cel din stânga. Următorul bărbat e profesorul Pincus, cred. Și aș risca să spun că al treilea bărbat ești tu.

Boris a ridicat poza în lumină.

— Bine mai arătam în tinerețe, n-ai zice? Cel puțin doamnele erau de părerea asta. Cum de m-ai recunoscut?

— Când m-ai luat să mergem la procesul lui

Ceaușescu erai bărbierit. Îmi păreai vag familiar. Mi-a trebuit o vreme să fac legătura între tine și al treilea bărbat din fotografie.

Chipul lui Boris s-a înnegurat brusc.

— Da, acela este bietul profesor Pincus. L-au ucis ca pe un câine în propria sa casă. Pentru ce? Lumea o ia razna.

A fluturat țigara în aer.

— Știi de uciderea lui?

— Bineînțeles, a oftat el. Dar acum că mi-ai arătat asta, trebuie să-ți mai spun ceva, principalul motiv pentru care ți-am spus să vii la București imediat după ce l-au ucis pe bătrânul Pincus. Și-a făcut de lucru cu țigara, apoi a sorbit iar din vodcă. Vezi, modul în care soseau pachetele mele la tine o dată la câteva luni era un pic complicat. Mai întâi, unul dintre oamenii mei, o persoană de încredere, călătorea la Cambridge și i-l dădea lui Pincus. Apoi Pincus îl instruia pe unul dintre studenții săi recrutați la Harvard, care fusese introdus în jocurile cu spioni, să meargă la New York și să plaseze recipientul cu mesajul în Central Park. Un alt student de fiecare dată. Credeau că nu era decât un joc. Foarte ingenios, nu? Doi intermediari, al doilea întotdeauna diferit. Așa că, atunci când Pincus a fost omorât, agentul meu a aflat despre asta a doua zi și m-a sunat. La început m-am gândit că activitățile mele

fuseseră date în vileag și că KGB-ul l-a ucis pe Pincus. Eram sigur că urmam eu. Apoi m-am gândit la tine, că s-ar putea să fii și tu în pericol. Așa că, am luat următorul avion spre New York, ca să plasez eu însumi mesajul în Central Park, mesaj care îți spunea să vii la București. Eu eram omul fără adăpost cu barbă, pe care cred că l-ai observat și l-ai ignorat. O greșeală din partea ta, dar nu erai decât un analist pe atunci, a zâmbit el cu subînțeles. Credeam că te pot proteja mai bine aici, în București, unde aveam ceva putere.

— Să mă protejezi? De ce este treaba ta să mă protejezi?

— Ha! a fluturat Boris din mână, aproape lovindu-l pe chelnerul care trecea pe lângă ei. Atâtea întrebări. Parcă ai fi un anchetator care înnebunește prizonierii cu întrebările lui.

— Așadar, crezi că cei de la KGB I-au ucis pe Pincus? a întrebat Hefflin.

— Așa am crezut la momentul acela, dar curând am aflat că nu era așa. KGB-ul nu știe nimic despre Pincus sau activitățile mele.

— Avery credea că a făcut-o Securitatea. Dar apoi am dat peste poza asasinului.

I-a spus lui Boris că asasinul era același bărbat care fusese fotografiat cu Stănculescu într-un bar, în Germania de Est.

— Același bărbat? Boris s-a frecat pe barbă. Și Avery crede că e mâna Securității?

— Avery are o înregistrare făcută cu un microfon amplasat în locuința lui Pincus. Asasinul a vorbit în română cu profesorul și era vorbitor nativ. Am ascultat-o chiar eu. Bărbatul i-a spus lui Pincus că fusese găsit vinovat de trădare *in absentia* și că era acolo pentru a îndeplini condamnarea.

Boris a pufnit.

— Securitatea este în mare măsură o organizație internă, pentru a reprima poporul. Rareori ucide pe cineva în afara țării. Dar intenționez să aflu cine a ordonat uciderea lui Pincus înainte de a părăsi acest pământ.

Au rămas amândoi tăcuți o vreme, cântărind situația.

Hefflin a pus în cele din urmă întrebarea evidentă.

— Cum i-ai cunoscut pe tata și pe Pincus, în București, în 1947?

Boris a zâmbit.

— „O ghicitoare învăluită într-un mister, în interiorul unei enigme", așa a numit Churchill Maica Rusie.

— Asta e tot? Asta-i tot ce ai de gând să-mi zici?

Boris a oftat.

— Este o poveste lungă, pe care intenționam să ți-o spun pe parcursul șederii tale aici. Dar evenimentele au făcut ca micul nostru *tête-à-tête* să fie amânat. Va trebui

amânat din nou, mă tem, căci trebuie să prind un avion peste o oră. Povestea mea trebuie depănată cum se cuvine, o noapte întreagă, cu câteva sticle de vodcă lângă. Dar îți voi da un indiciu, ca să ai ceva la care să te gândești până când ne vom reîntâlni: povestea se bazează pe una din temele din multele voastre tragedii antice grecești. *Orestia,* de exemplu. Nu trebuie decât să întorci tema pe dos, a spus Boris și a dat restul de vodcă peste cap și l-a bătut pe spate. Așteaptă-te la noi misive din partea mea în viitor. Aranjamentul nostru rămâne valabil în continuare, da?

— Da, dacă vrei.

— Desigur. Dar nu trebuie să le spui superiorilor tăi nimic despre mine. Asta va rămâne între noi. Și fii atent. S-ar putea ca povestea cu Pincus să nu se fi încheiat încă. *Dasvidania.*

Boris s-a răsucit pe călcâie, gata să plece, dar apoi s-a oprit și s-a întors.

— Ah, era cât pe-aci să uit. Am un mic cadou pentru tine.

I-a dat o sticluță albastră care semăna cu un mic recipient de parfum.

— Ce-i asta?

— Asta pusesem atunci în pahar, a răspuns el. Cine știe? Acum că ai reușit să-ți faci câțiva dușmani, s-ar putea să-ți fie de folos. Folosește un bețișor de urechi.

Nu o atinge.

Hefflin a băgat sticluța în buzunarul sacoului.

— Plănuiesc să mă întorc la slujba mea plicticoasă de analist, dar îți mulțumesc.

S-a uitat cum Boris a ieșit agale din barul hotelului Athénée, ca un semizeu care încă îi mai ținea soarta în mâini. „Nu, povestea cu Pincus nu sa încheiat nicidecum încă, dar asta se va întâmpla în curând".

Și-a terminat băutura, apoi și-a rezervat un loc în avionul care zbura dimineața spre New York. Terminase cu Bucureștiul. Era aproape imposibil să o găsească pe Pușa, dacă o mai fi în București sau în România. Sau dacă o mai fi în viață.

Mai avea o singură sarcină de îndeplinit înainte de a pleca, cea mai dificilă.

48

București Decembrie 1989

Stanton locuia într-un apartament pe Șoseaua Nordului, într-o clădire folosită de către diplomații de nivel mediu și funcționarii de la ambasadă. Hefflin a sosit la zece și ceva seara și l-a găsit în pantaloni de trening și tricou, cu părul răvășit și picioarele goale.

— Unde dracu' arde? a întrebat Stanton.

Când a trecut pe lângă el, Hefflin a simțit miros de whiskey. Apartamentul cu două camere era mobilat cu mobilier vechi, dinainte de comunism. Pe măsuța de cafea era o sticlă desfăcută de Johnnie Walker Black și un pahar. Scrumiera era plină de chiștoace.

— Sărbătorești de unul singur, Jack? a întrebat, apoi și-a scos haina și a aruncat-o pe canapea. După care și-a turnat niște whiskey într-un alt pahar și a băut. Mă vei ierta dacă nu sunt într-o dispoziție festivă, după tot măcelul ăsta.

— Mă simt trădat, dacă vrei să știi, a zis Stanton. Nu că ar fi treaba ta.

— Am fost la ambasadă să te caut. Locul e pustiu. Fețe noi care scotocesc prin dosare. Ce se întâmplă?

— Ce se întâmplă, dragul meu analist, este că am fost scos de pe statul de plată, de azi începând, la ordinul lui Avery.

— Concediat?

Nu înțelegea. „De ce l-ar concedia Avery? L-a încălcat Stanton ordinele?"

— E vorba despre lunetiști, nu-i așa, Jack? a întrebat Hefflin. Balzary știa despre toți acei turiști, nu-i așa? Au intrat în România prin Ungaria. De aceea l-a împușcat pe cel care îndreptase arma către mine, ca să nu spună că iubește America, că America îl plătește. Balzary și-a dat seama că eu nu eram la curent cu operațiunea.

Stanton a rămas tăcut.

— Nu rușii au trimis lunetiștii. Noi i-am trimis, a continuat Hefflin. Gorbaciov a vrut o lovitură de stat discretă, fără sânge. Dar tu și prietenii tăi de la Langley nu ați fost mulțumiți cu asta. Ați vrut o revoluție adevărată. Nu-i așa, Jack?

— Văd că tu și prietenul tău Boris v-ați pus capetele la contribuție, a zâmbit Stanton ironic. Poate că ar trebui să-ți dai seama pentru cine lucrezi.

— Am crezut că lucrez pentru băieții buni, a zis Hefflin. Ăia care împart dreptatea.

— Nu ești decât un amărât de cercetaș! a strigat Stanton. Habar n-ai ce se întâmplă în lumea reală.

— De ce nu mă luminezi tu?

— Du-te dracului. Întoarce-te la biroul tău și lasă adulții să facă treaba adevărată.

Hefflin nu știa de unde i-a venit valul acela de furie sau cum a ajuns whiskeyul din paharul său să fie împroșcat pe fața lui Stanton.

Acesta a strigat când alcoolul i-a ars ochii.

— Dă-te-n...

Dar nu și-a terminat propoziția, că pumnul lui Hefflin l-a izbit în maxilar. Stanton s-a poticnit și s-a prăbușit pe spate. A zăcut pe dușumea un moment, ștergându-se la ochi, apoi s-a rostogolit și s-a ridicat.

— Bine, analistule, a zis el, scuipând sânge. Îți voi

arăta ce poate face un adevărat agent operativ.

S-a prefăcut că-i dă un pumn, apoi l-a lovit pe Hefflin peste genunchi cu piciorul, ceea ce l-a făcut pe acesta să se prăbușească peste măsuța de cafea, surprins că grăsanul care fuma țigară de la țigară avea mișcări atât de eficiente.

— Ridică-te, molâule, a mârâit Stanton, sau te pocnesc cu piciorul ca pe un câine.

Hefflin s-a ridicat clătinându-se în picioare, exact când Stanton i-a dat o lovitură în stomac. S-a îndoit de mijloc, simțind că-l ard măruntaiele, durerea urcând rapid spre piept și lăsându-l fără suflare. A văzut umbra unei noi lovituri îndreptându-se spre el, dar a făcut un pas în lateral la timp, apoi s-a dat înapoi ca să-și tragă sufletul.

— N-ai unde să fugi, lașule, a zis Stanton, apoi a făcut un pas spre el și a mai lansat un croșeu, pe care Hefflin l-a parat.

Hefflin i-a tras apoi un picior cu latul în genunchi. A auzit un pocnet. Stanton a scos un vaiet de durere. Hefflin a continuat cu un pumn dat cu încheieturile degetelor în șaua nasului lui Jack, culcând namila la pământ.

— Am primit aceeași pregătire de luptă ca agenții operativi, Jack, a zis Hefflin. L-a tras pe un scaun și l-a plesnit peste față. Acum, spune-mi ce se întâmplă sau

îți rup toate oasele din corpul ăla gras al tău.

— D-du-te dracului, s-a bâlbâit Stanton.

Hefflin l-a izbit în lateral cu pumnul și a simțit cum îi cedează o coastă.

Stanton a urlat.

— Bine, bine, idiotule, îți voi explica băbește. Dar să nu mă învinovățești pe mine mai târziu că ți-am spus. Dă-mi ceva de băut mai întâi.

A luat sticla de whiskey și i-a umplut paharul. Jack l-a dat pe gât, a tușit, apoi a ridicat ochii spre el.

— Da, lunetiștii au fost ai noștri. Bine? Boris te avea la degetul mic. Lasă-ne România nouă, vom avea noi grijă de ea, a zis. O lovitură de stat discretă, spunea. Și apoi ce? Te-ai întrebat asta?

— Au murit mii de oameni, Jack.

— Românii aveau nevoie să aibă o revoluție adevărată, o ruptură totală de comunism, a replicat Stanton. Gorbaciov plănuia să-l instaleze pe Iliescu, colegul său din studenție. Langley nu putea tolera așa ceva. Odată ce apăreau cadavre pe stradă, poporul nu avea să accepte nimic altceva în afară de a se desprinde complet de trecut. Și de-asta...

Stanton s-a șters la gură ca și când ar fi încercat să alunge ultimele cuvinte.

— Ce, Jack? Ce altceva ai mai făcut?

Stanton a șovăit, sorbind din nou din pahar.

— Te pocnesc până scuipi tot, a zis Hefflin, ridicând un pumn.

— Milea, a izbucnit Stanton.

Hefflin nu a înțeles la început, apoi nu a vrut să înțeleagă.

— Milea, ministrul Apărării?

— Ai citit rapoartele, a răspuns Jack. Oamenii s-au aprins rău când li s-a spus că s-a sinucis. Exact cum s-a prezis la Langley. Erau convinși că îl ucisese Ceaușescu pentru că refuzase să ordone trupelor să tragă în popor.

— Și noi l-am asasinat?

— Oricum era un criminal, a replicat Stanton. Cu toții erau. Aveam un tip în Securitate, garda personală a lui Milea.

— Hristoase! Hefflin s-a prăbușit pe un scaun ca să proceseze tot. Lunetiștii, civilii morți și ministrul Apărării, totul ca să incite populația la revoluție, pentru a bloca planul lui Gorbaciov Dar tot Iliescu a primit slujba.

— Da, dar acum nu se mai poate întoarce vreodată la comunism sau socialism sau ce-o fi planificat Gorbaciov. L-ai auzit pe Iliescu vorbind? Comunismul este mort, a spus. Democrația și capitalismul sunt lucrurile pe care le predică acum. Știe că poporul l-ar spânzura altfel.

— E vorba despre afaceri, nu-i așa, Jack?

— Bineînțeles că e vorba despre afaceri. Locul este o mană cerească pentru mutinaționalele americane. Numai echipamentul militar va valora miliarde de dolari, ca să nu mai vorbim de infrastructură, hoteluri și toate celelalte. I-a trebuit ceva lui Bush să priceapă asta. A scuipat. Un alt cercetaș. Habar n-ai de ce a fost nevoie ca să-l convingem să facă în sfârșit ceva.

— Cred că am, Jack, a răspuns Hefflin. A fost nevoie de uciderea lui Pincus.

Stanton a ridicat privirea, surprins.

— Ah, rahat. De unde știi de asta?

— Avery mi-a arătat poze cu un bărbat care intra în locuința lui Pincus. A spus că era securist, dar avea fața întoarsă de la cameră. Însă apoi am văzut altă poză pe biroul tău, cu același tip intrând în casă; de data asta i se vedea figura. După care Boris mi-a arătat o poză cu Stănculescu, informatorul vostru confidențial, într-un bar din Berlinul de Est, cu același tip care a intrat în locuința lui Pincus. Era de la CIA, Jack? Boris așa credea, dar a mai spus că tipul era totodată agent liber la un moment dat.

Stanton a ridicat din umeri.

— CIA avea nevoie de un expat român. Fiindcă în locuința lui Pincus erau microfoane, le trebuia un tip care să vorbească româna nativ, putând trece drept securist. De asemenea, avea nevoie de un rom în care să

pretindă că face parte din grupul de securiști din Berlinul de Est, ca să-l poată aborda pe Stănculescu. Nu avem prea mulți agenți operativi care să se fi născut în România. Stanton a scos un râset. Nu pricepi. Nenorocitul de Bush trebuia să se înfurie, avea nevoie de un brânci. Altfel l-ar fi lăsat pe Gorbaciov să-și facă mendrele cu țara asta amărâtă. Nu că aș da doi bani, dar mai-marii dau.

— Care mai-mari?

— Oamenii de afaceri, dobitocule; cine crezi că ne conduce țara?

— Cine a ordonat moartea lui Pincus? a întrebat Hefflin.

Stanton a oftat, lăsând să se scurgă un moment îndelungat până să răspundă.

— A fost Avery, de la cap la coadă.

— Altcineva de mai sus?

— Primesc ordine de la Avery, a venit răspunsul. De unde le primește el, asta-i treaba lui.

Hefflin a băut direct din sticla de whiskey, apoi și-a aprins o țigară.

— Toate astea pentru câțiva dolari.

— Nu doar câțiva dolari, l-a corectat Stanton. Și un nou membru NATO și al Uniunii Europene. Presupun că totul e pentru o cauză nobilă. Nu poți face o omletă...

— ...fără să spargi ouăle. Da, am auzit toate astea. Dar

de ce ai fost concediat?

Jack a râs înfundat.

— Asta-i ironia. Nu am făcut niciodată parte din toată tărășenia. Am aflat mai târziu.

— Ce?

— Urmam politica oficială a Statelor Unite, ținându-mă deoparte, pentru a lăsa poporul român să decidă. Dar mesajul tău de la Boris a aprins o flacără sub scaunul mai-marilor de la Langley. Rușii nu aveau de gând să-și țină mânuțele murdare deoparte. Gorbaciov urma să pună la punct o lovitură de stat discretă, ai spus tu. Langley a concluzionat că Gorbaciov intenționa să mențină România în sfera sa de influență. Mesajul lui Boris, pe lângă asasinatul lui Pincus, a făcut ca în cele din urmă să-i sară țandăra lui Bush. L-a autorizat pe Avery să deruleze o operațiune paralelă, pe la spatele meu. A mai tras o dușcă din băutură. Când am aflat de lunetiști de la Balzary, i-am telegrafiat lui Avery, cerându-i o explicație. Mare idiot am fost. Nu am primit niciun răspuns. Apoi l-am contactat pe Stănculescu și m-am întâlnit cu el la casa conspirativă din Timișoara, pentru a încerca să-l conving să pună capăt operațiunii. Dar lunetiștii erau deja pe poziții.

— Când te-am văzut cu Stănculescu, încercai să-l convingi să renunțe la plan?

— Da, am dat-o și de data asta în bară, cum nu se

poate mai frumos. Stănculescu l-a contactat pe Avery să se plângă că eu, șeful secției CIA, puneam bețe în roate planului. Stanton a încercat să zâmbească. Poate mă crezi un ticălos, și sunt din multe puncte de vedere, dar uciderea civililor e mai mult decât pot duce. Operațiunea a continuat oricum, iar eu m-am trezit la mare ananghie cu Langley. Apoi am început să sap și am dat peste pozele cu asasinul lui Pincus. L-am recunoscut pe tip. Este agent operativ al Securității, recrutat cu câțiva ani în urmă. A sucit niște gâturi pentru Agenție de-a lungul anilor. Așa că atunci mi-am dat seama că se mai întâmpla ceva aici. Am început să pun cap la cap un dosar. Asta ai văzut tu pe biroul meu, munca mea în desfășurare. Nu am mai luat legătura cu Avery până când nu a sosit în București.

— Avery este în București?

— A sosit noaptea trecută cu echipa sa. Sunt aici să curețe biroul și să repatrieze tot personalul în State. Alcătuiește o nouă echipă și se întoarce la Langley în seara asta.

— Și dosarul tău?

— E la ei, totul. Nu va vedea niciodată lumina zilei.

Hefflin a rămas năuc vreme îndelungată, apoi s-a ridicat să plece.

— Îmi pare rău, Jack. Am înțeles totul greșit.

— Bineînțeles că da. Ești un nenorocit de analist.

Stanton i-a aruncat un zâmbet însângerat. Așadar, ce vei face cu toate informațiile astea?

Hefflin nu a spus nimic, și-a luat doar haina și s-a îndreptat spre ușă.

— Dacă te apuci să arunci acuzații în stânga și-n dreapta, nu vei rezista nici măcar douăzeci și patru de ore acolo, a strigat Jack după el.

Hefflin s-a oprit și s-a uitat la Stanton.

— Douăzeci și patru de ore sunt mai mult decât de-ajuns pentru a-l spânzura pe Avery de boașe.

Când s-a întors să plece, a văzut că ușa de la intrare era acum deschisă. În cadrul ușii stătea un bărbat cu un pistol cu amortizor. L-au recunoscut amândoi, atât el, cât și Stanton: asasinul lui Pincus.

Hefflin s-a holbat la țeava amortizorului, așteptând străfulgerarea, ușorul recul, durerea care îi ardea pieptul. A închis ochii, acceptând tot ce avea să-i aducă soarta, la fel cum făcuse cu lunetistul. Apoi le-a auzit, patru împușcături înăbușite, una după alta. A așteptat durerea, șocul care o însoțea, ultimele suflări. Dar nu s-a întâmplat nimic. A deschis ochii și a văzut corpul lui Stanton prăbușit la podea, cu sângele prelingându-se prin tricou. A rămas înmărmurit, incapabil să se miște.

Bărbatul s-a apropiat rapid de cadavrul lui Stanton și a mai tras o dată, lovitura de grație.

— De ce? a fost tot ce a reușit să rostească Hefflin.

— Ordine. Să încheiem cercul, a răspuns bărbatul.

— Iar eu?

— N-am primit ordin. Dispari, înainte să mi se schimbe ordinele.

Hefflin a părăsit apartamentul, cu mintea amorțită, și s-a dizolvat în întunericul Bucureștiului. S-a gândit să-l aștepte pe asasin ca să se poată răzbuna pentru moartea lui Pincus, dar ce rost avea? Bărbatul își făcea doar treaba.

A doua zi dimineața, în drum spre aeroport, a trecut pe la Irina să-și ia rămas-bun. Părea să fi adoptat o atitudine filosofică cu privire la evenimentele care se desfășurau.

— Nu am avut niciodată un guvern sincer înainte de comunism, așa că de ce ne-am aștepta la unul după? a spus ea. Aflase veștile despre Vulcan. A ridicat din umeri. Un măr putred printre multe altele. Mă poți include și pe mine.

Când i-a dat bucata de hârtie cu contul pe care Vulcan i-l lăsase, ea a mototolit-o și i-a aruncat-o înapoi.

— Și nu te obosi să-mi ascunzi povestea cu el, a spus ea. Nu-i pasă nimănui. Nu vrem decât să uităm, cu toții.

A sărutat-o în semn de rămas-bun și ea i-a promis că va veni la New York la un moment dat, după ce lucrurile se linișteau.

— Mai întâi trebuie să învățăm să ne purtăm ca

oamenii civilizați, înainte să ni se dea voie în public.

I-a aruncat un zâmbet amar și l-a îmbrățișat.

Când s-a îmbarcat în avionul spre New York, era recunoscător că se întorcea la civilizație, dacă așa se numea.

49

New York Ianuarie 1990

Lungul zbor înapoi spre New York a semănat cu un proces lent de depresurizare din adâncurile iadului. Sentimentul de ușurare pe care i-l dădea întoarcerea la New York era amestecat cu o profundă depresie pricinuită de pierderea copilăriei sale idealizate, a inocenței și a iubirii fragede care știa că dispăruseră acum pentru totdeauna. A doua iubire a vieții sale, Catherine, care reapăruse în Timișoara, era încă o necunoscută pentru care nu avea nicio explicație. A decis să o lase deoparte pentru moment. Avea o sarcină mai presantă.

După ce a aterizat la JFK, a luat un taxi până la Biblioteca Publică din New York, de unde a trimis două faxuri anonime, unul directorului de operațiuni, Avery, și celălalt consilierului pentru securitate națională al președintelui. Faxurile conțineau două poze: într-una

apărea generalul Stănculescu întâlnindu-se cu un agent operativ CIA în Germania de Est, iar în cealaltă, același agent operativ CIA pătrunzând în locuința profesorului Pincus. Pozele erau însoțite de un mesaj: „Avery a ordonat asasinarea profesorului Pincus și a făcut-o să pară că a fost mâna Securității, pentru a-l convinge pe președintele Statelor Unite să înceapă o revoluție sângeroasă în România. Totodată, a folosit același agent pentru a-l recruta pe Stănculescu în CIA și pentru a-l asasina pe Jack Stanton, șeful secției CIA din București, care a descoperit planul lui Avery. Fotografiile și celelalte materiale vor fi expediate prin poștă ziarului *New York Times* în cinci zile, dacă nu se ia nicio măsură."

Nu avea niciun alt material. Era o cacealma, dar spera că pozele erau suficiente pentru a declanșa măcar o investigație.

S-au scurs trei zile fără ca nimeni să sufle vreo vorbă sau să acționeze în vreun fel. Hefflin era programat pentru raportul obișnuit în câteva zile și neliniștea sa creștea exponențial. Oare consilierul pentru securitate națională nu credea că fotografiile sunt adevărate sau era și el complice la complotul menit să-l împingă pe președinte să intervină în România? O parte din el a început să se teamă că era încă același analist naiv care fusese la începutul aventurii sale și că nu învățase absolut nimic despre lumea reală.

La miezul nopții celei de-a patra zile, a fost trezit de interfonul din apartamentul său. Încă năuc de somn, a apăsat pe buton.

— Da?

S-a auzit vocea portarului:

— Este un domn aici care vrea să vă vadă, domnule Hefflin. Un domn Sullivan.

A încercat să se dezmeticească. „Sullivan?" Nu cunoștea pe nimeni cu numele acesta.

— Poți repeta numele, te rog?

— Sullivan, a spus portarul mai tare. Spune că lucrați împreună.

— Cred că vei vrea să mă vezi, Bill, a rostit o voce familiară la interfon.

Un val de adrenalină i-a năvălit brusc în creier și în corp. A dat fuga la fereastră și s-a uitat jos în stradă. O limuzină neagră aștepta în fața clădirii.

Mintea a început să-i intre în panică. S-a gândit la căile de scăpare, la faptul că nu avea nicio armă, apoi și-a liniștit nervii îndeajuns cât să apese pe buton.

— Lasă-l să urce.

Câteva minute mai târziu, a auzit o bătaie la ușă. Când a deschis-o, a văzut fața disprețuitoare a lui Avery, cu două matahale în paltoane negre, stând în spatele lui.

— Bună, Bill, îmi cer scuze pentru ora târzie, dar m-

am gândit că se impune o discuție între patru ochi înainte de raportul tău. Pot să intru?

Hefflin a deschis ușa apartamentului larg, pentru a-l lăsa pe directorul de operațiuni să intre. Cele două gorile au rămas afară. Avery nu și-a scos haina, ci s-a așezat pur și simplu pe canapea.

— E o surpriză, în mod cert, a spus Hefflin, încercând să insufle vocii sale o doză de sarcasm. Dormeam, de fapt. Pot să-ți ofer ceva de băut?

— Un scotch simplu ar fi de ajuns, a spus Avery. Bei și tu cu mine?

S-a dus la dulapul din colț, a scos două pahare și a turnat din sticla desfăcută de Johnnie Walker Black. I-a dat unul lui Avery și s-a așezat pe scaunul din fața lui.

— E amuzant cum o marcă de tărie se răspândește într-un departament întreg, a spus Avery, după ce a gustat whiskeyul. Nu știu cine a inițiat tradiția. Cred că era și băutura lui Stanton. Bietul de el. Mare păcat ce i s-a întâmplat.

Hefflin a rămas tăcut un moment, nesigur dacă să menționeze că era prezent când asasinul l-a împușcat pe Jack. A decis că să pretindă că habar n-avea era cea mai bună opțiune a lui.

— Stanton? Ce s-a întâmplat cu el?

— A fost împușcat, a răspuns Avery, fix în apartamentul său din București. Probabil cineva care

regla niște conturi vechi. Securitatea, cel mai posibil. Trebuie să-și fi făcut niște dușmani puternici cât a fost acolo.

Hefflin a mormăit.

— Ghinion. Multe conturi s-au reglat în haosul acela. A fost un om bun.

— Un bun agent operativ, asta e indiscutabil, a zis Avery. Dar loialitatea sa devenise îndoielnică în ultimele câteva săptămâni.

— Da?

— Da, ei bine, a fost o surpriză destul de mare pentru noi toți. Se pare că a fost implicat într-o intrigă întortocheată pentru a crea o revoluție sângeroasă în România.

Avery a sorbit din nou din băutură și și-a încrucișat picioarele.

— Chiar? Cum așa?

— Printre altele, a angajat lunetiști din niște țări din Orientul Mijlociu, pentru a ucide câțiva civili și, a râs Avery pe înfundate, și câțiva soldați, doar ca să aprindă scânteia revoluției. De-a dreptul genial, de fapt. Era mare anticomunist. Fanatic, după cum s-a dovedit. Se pare că el credea că românii nu ar fi îndrăznit niciodată să se revolte fără să verse mai întâi niște sânge, ca să-i stârnească. Totul fără ca Agenția să știe ceva, desigur. Nu am aflat despre asta decât când am sosit la

București, după ce s-a terminat totul.

— Ai fost în București?

— Da, doar pentru două zile, pentru a supraveghea curățarea unității noastre. Era un cuib de vipere, se pare. Am găsit tot felul de dovezi în biroul lui. Tare dezordonat mai era. Hârtii peste tot – plăți pentru un avion libanez care făcea o cursă specială, aducându-i pe lunetiști și scoțându-i din țară, o listă cu numele lor și țara de origine, rechiziții de la anumite unități prietenoase din armata română, de la care s-au luat kalașnikovuri pentru lunetiști, și așa mai departe.

Hefflin și-a dat băutura pe gât și a încercat să pună cap la cap pălăvrăgeala lui Avery. Unde voia să ajungă cu toate astea? Credea că putea da toată vina pe Stanton? Dar, brusc, posibilitatea nu mai părea atât de deplasată. Stanton era mort, incapabil să se apere.

— Este greu de crezut că a făcut toate astea pe cont propriu, a spus Hefflin.

— Și eu cred asta, la fel și superiorii mei.

Avery l-a privit țintă pe Hefflin un moment îndelungat.

— Cine crezi că mai era implicat?

Avery și-a terminat băutura și a așezat paharul pe măsuța de cafea dintre ei.

— Cred că știi, Bill.

— De unde să știu?

Avery s-a sprijinit de canapea, evaluându-l.

— Te-ai născut în București și ai fost luat de acolo de părinții tăi la o vârstă critică. Ai rămas cu cicatrici permanente, nefiind capabil să te adaptezi la o viață nouă în America și tânjind să te întorci în țara ta iubită. Ai jelit devastarea pe care a comis-o regimul comunist în toți acești ani, dornic să-ți folosești abilitățile analitice pentru a doborî regimul, dar frustrat că eforturile tale nu dădeau roade îndeajuns de repede. Când Boris ți-a cerut să vii la București pentru a crea istorie, după cum s-a exprimat el, ai văzut o oportunitate în asta.

— Ce?

Hefflin a simțit deodată o gheară în piept.

— Odată ajuns acolo, ai găsit un spirit înrudit în Stanton, un alt extremist care pur și simplu nu s-a putut ține deoparte, lăsându-i pe ruși să-și instaleze propriul regim, așa cum ceruse Boris. Așa că tu și cu Stanton ați ticluit complotul ăsta, o revoluție sângeroasă, pentru a vă asigura că poporul român nu va mai suporta niciodată nimic altceva în afară de capitalism și democrație.

— Nimic din toate astea nu este adevărat, s-a bâlbâit Hefflin.

— Nu? Și după ce totul s-a terminat, ai încercat să dai vina pe mine. A fost ideea lui Stanton sau a ta?

Hefflin nu putea vorbi. Abia mai respira.

— Știu că te crezi agent operativ acum, după experiențele tale în România, dar nu ești decât un amator. În aceeași zi în care ai aterizat în New York, faxurile au fost trimise de la Biblioteca Publică din New York. Credeai că nu putem să punem lucrurile cap la cap?

Avery a scos un râset.

Cei doi bărbați au rămas tăcuți, holbându-se unul la altul.

— Nu vei reuși niciodată să faci povestea să se lege, a spus Hefflin în cele din urmă.

— O, cred că voi reuși, a răspuns Avery. Hârtii, bilete, toate pot fi create și distruse. La asta excelează Agenția; ar trebui să o știi. Am răsturnat guverne în felul acesta de decenii întregi. Nu crezi că ne putem descotorosi de un analist excentric, nemulțumit și nevrotic?

Avery a luat paharul, dar a observat că era gol și l-a pus la loc.

— Mai există o opțiune.

— O altă opțiune?

— Vezi tu, Bill, cred că ai calitățile necesare unui agent operativ remarcabil, dacă ai avea o perspectivă mai largă asupra terenului, una mai realistă. *Realpolitik*, filosofie la care aderă Kissinger[17], lei lumea așa cum

[17] Henry Alfred Kissinger (n. 1923) a fost secretar de stat al Statelor Unite și consilier pe probleme de securitate națională în timpul administrațiilor lui

este, nu cum ți-ar plăcea să fie. Dacă trebuie să închei un pact cu diavolul sau să-ți mânjești mâinile cu sânge un pic, asta e, atâta timp cât rezultatul este favorabil. Se pare că România o duce mai bine acum decât i-ar fi fost fără revoluție. Toată lumea s-a dezis de comunism sau socialism și s-a convertit la democrație, chiar dacă a făcut-o cu întârziere. Vom avea un nou partener NATO și o nouă țară în care să ne dezvoltăm interesele de afaceri. Cum să fie rău așa ceva?

— Mii de oameni nevinovați au fost uciși, a spus Hefflin.

— Da, pagube colaterale nefericite, însă, gândindu-ne la binele general, a meritat. Nu ești de acord? Acum, există o soluție, dar pentru asta cred că mai avem nevoie de un rând de băuturi, nu crezi?

— Există o soluție? a întrebat Hefflin, ignorând cererea de a reumple paharele.

— Întotdeauna există o soluție, Bill. Asta e partea amuzantă în micile jocuri pe care le jucăm. Pentru început, să spunem că uităm de faxurile pe care le-ai trimis și îmi dai toate fotografiile și celelalte materiale pe care pretinzi că le ai.

— Cum rămâne cu consilierul pentru securitate națională?

Richard Nixon și Gerald Ford, având un rol crucial în diplomația mondială între 1969 și 1977 (n. tr.).

— Nu trebuie să ne facem griji pentru asta, a zis Avery, fluturând din braț. Crezi că un fax anonim de la o bibliotecă publică ar ajunge direct la consilierul pentru securitate națională? Mai întâi trebuie să fie aprobat, cercetat, verificat. În plus, totul a fost pe hârtie, care e perisabilă. Dacă ar fi fost trimis electronic, ar fi fost cu totul altă chestiune.

— Nu a apucat să-l citească? a întrebat Hefflin.

— Mă tem că este prea ocupat ca să-și piardă timpul cu faxuri tâmpite, a zis Avery. Știi câte apeluri fără sens și faxuri anonime primim în fiecare an? Avem personal care nu face altceva decât să parcurgă maldărul de prostii încercând să-și dea seama dacă este ceva care să merite să fie transmis mai departe pe scară ierarhică, pentru ca apoi să ți-l trimită ție și colegilor tăi analiști, iar voi să vă petreceți timpul prețios analizând. Unul dintre oamenii mei din Consiliul de Securitate mi-a atras atenția asupra micului tău cadou, înainte să îl vadă oricine altcineva. Mă tem că a fost totul în van.

Hefflin s-a gândit vreme îndelungată, abătut. Îl subestimase pe Avery. Directorul de operațiuni juca șah, în vreme ce el învârtea niște bile. Avery îl prinsese cu spatele la zid.

— Așadar, care sunt opțiunile mele?

— Vii sub aripa mea, unde te pot pregăti să devii agentul operativ extraordinar care ești menit să fii, a

spus Avery jovial. Toate prostiile astea vor rămâne micul nostru secret. Acum, cred că avem nevoie de încă un rând ca să batem palma, ce zici?

— Și dacă nu sunt de acord?

Fruntea lui Avery s-a întunecat brusc.

— Atunci nu vei supraviețui în următoarele douăzeci și patru de ore.

Hefflin s-a ridicat și a simțit cum i se înmoaie genunchii când s-a îndreptat spre dulăpiorul cu băuturi. A cumpănit un moment apoi a ales două pahare curate și a turnat whiskey. După care a așezat noul pahar al lui Avery lângă cel gol.

— Pentru noua noastră înțelegere atunci, a zis Avery, ridicându-și paharul și toastând.

Hefflin a șovăit, apoi l-a ridicat și el pe al său.

— Pentru noua noastră înțelegere.

Amândoi și-au dat băuturile pe gât și au trântit paharele pe măsuța de cafea.

— Mă bucur că am ajuns să gândim la fel, a spus Avery. Acum, trebuie...

Nu a apucat să-și termine gândul. Fața i s-a acoperit brusc de pete, ochii i-au ieșit din orbite, și-a dus mâinile la gât, apoi capul i-a căzut în piept. Hefflin s-a uitat la ceas. Cincisprezece secunde, exact cum spusese Boris. Rusul avusese dreptate din nou. Mica lui otravă îi prinsese bine.

A luat al doilea pahar al lui Avery, căptușit cu otravă pe dinăuntru, și paharul din care băuse el însuși la al doilea rând, și le-a spălat în chiuveta din bucătărie. Apoi a turnat niște whiskey în paharele goale, pentru a face să pară că beau de zor, după care a tras aer în piept, ca să-și liniștească nervii. Un moment mai târziu, a dat fuga la ușă, a deschis-o și a strigat la cei doi bărbați de pe hol:

— Veniți repede! S-a întâmplat ceva cu directorul!

50

New York Ianuarie 1990

Autopsia a constatat că aritmia cardiacă fusese cauza probabilă a decesului, concluzie care se potrivea cu boala de inimă de care se pare că se trata Avery.

În timpul raportului, Hefflin a afirmat că motivul aparent al vizitei pe care i-o făcuse Avery acasă era grija acestuia pentru siguranța lui personală, după asasinarea lui Stanton la București. Avery voia să știe dacă activitățile lui Hefflin în București l-ar putea pune în pericol, pentru că agenți ai Securității mai puteau fi încă activi în Statele Unite. Hefflin a afirmat că nu credea că era cazul.

Restul raportului s-a concentrat asupra activităților

lui în București și a contactelor sale cu Boris. Nu a pomenit nimic despre Pușa sau Catherine, sau despre eforturile eșuate de a găsi conturile din străinătate ale lui Ceaușescu. Evaluând revoluția, a declarat că fusese o revoltă spontană a poporului, rezultatul a decenii de suferință și opresiune și a hotărârii lui Ceaușescu de a înăbuși orice rezistență prin forță militară brută.

La final, păreau satisfăcuți. L-au complimentat pentru acțiunile sale curajoase cu lunetistul, pentru că salvase viața jurnalistei și se apărase cu neînfricare de securiștii din trenul spre Timișoara. Cineva a mormăit că merita o recompensă, la naiba. A fost bătut pe spate și i s-a spus să-și ia câteva săptămâni libere înainte de a reveni la slujba lui de analist.

S-a întors în apartamentul lui năucit, ușurat că se terminase. Fusese îngrozit de posibilitatea de a fi testat cu detectorul de minciuni, dar nimeni nici măcar nu a pomenit de așa ceva. După o dușcă de Johnnie Walker Black, era gata să se concentreze asupra altor lucruri nelămurite din viața lui.

Relația lui Boris cu tatăl său îl lăsase pe Hefflin nedumerit. Aluzia rusului că motivul pentru care îl alesese pe el ca destinatar al tuturor informațiilor valoroase putea fi găsită în tragediile grecești îl arunca în confuzie, dar îl și intriga, iar sugestia de a „întoarce tema pe dos" complica enigma și mai mult.

A început să studieze temele tragediilor grecești. Citise câteva dintre ele la colegiu, inclusiv *Orestia*, pe care i-o sugerase Boris. Dar asta se întâmplase cu ani în urmă.

Orestia, o trilogie, avea ca subiect blestemul care căzuse asupra dinastiei Atrizilor. Descria patricidul, fratricidul, chiar și canibalismul cauzate de fiecare generație succesivă ca răzbunare pentru actele comise de generația precedentă. În timp ce recitea piesele, era zguduit de atâta sânge și brutalitate și nu-și putea imagina cum de le admirase atât de mult în tinerețe. Acum că văzuse moartea și violența de aproape – ba chiar le pricinuise nu le mai putea idealiza în ficțiune. Nu pricepea nicidecum ce legătură puteau avea aceste teme cu el. În cele din urmă a aruncat *Orestia* deoparte și a decis să renunțe la a mai încerca să dezlege enigma, cel puțin pentru moment.

În acest timp, se gândise și la Catherine, de la care nu primise absolut nicio veste. La câteva zile după ce dăduse raportul, a decis să sune la numărul de la sediul *Le Monde* din Paris, care se afla pe cartea de vizită pe care i-o dăduse Catherine. Centralista i-a făcut legătura cu redactorul adjunct, un bărbat numit Legarde, care i-a spus că *Mademoiselle* Devereaux era plecată din țară, în interes de serviciu. Bărbatul nu a vrut să spună mai multe. Dacă *Monsieur* voia să-și lase numele și numărul,

se va asigura că îi va transmite informațiile când se întorcea. Hefflin i-a dat numărul său de telefon de acasă, care era conectat la un robot.

Nu a primit niciun mesaj în următoarele zece zile, dar în cea de-a unsprezecea a găsit unul scurt. Vocea lui Catherine suna distantă și întreruptă. A spus că era în Tunisia trimisă de ziar și nu știa cât va sta acolo. Spiritul lui o luase brusc la goană. Simplul fapt că-i auzise vocea îi stârnise o durere în piept, cu dorința de a o vedea din nou. Își verifica robotul în fiecare zi și înjura când nu găsea mesaje de la ea. Cu fiecare zi, era tot mai deprimat. A mai sunat de câteva ori la sediul *Le Monde* și i-a lăsat mesaje lui *Monsieur* Legarde care l-a asigurat că le va transmite mai departe. Cum îl putea chinui în felul acesta, mai ales după noaptea lor în Timișoara? Nu avea inimă deloc? Cum putea să spună că îl iubea, iar apoi să-l trateze în felul acesta? Întorcându-se la îndatoririle sale de analist, a încercat să și-o scoată din minte și să se concentreze asupra muncii lui.

Nu a mai primit vești de la ea decât o lună mai târziu. De data aceasta suna din Polonia, scriind despre mișcarea Solidaritatea.[18] În următoarele câteva luni, a

[18] Federație sindicală formată în 1980 și condusă inițial de Lech Wałęsa, care a dat naștere unei mișcări anticomuniste. Influența sa a contribuit la răspândirea idealurilor anticomuniste în Europa Centrală și de Est și a avut un rol decisiv în prăbușirea comunismului în Polonia, la sfârșitul anilor 1980 (n. tr.).

primit cărți poștale din diferite țări europene, culminând în august cu un mesaj vocal în care îi spunea că se afla în Uniunea Sovietică, scriind despre disoluția acesteia. A făcut o căutare printre articolele din *Le Monde* și nu a găsit niciunul lângă care să apară numele ei.

În septembrie a zburat la Paris, trimis de Agenție, și a trecut pe la sediul *Le Monde.* Redactorul adjunct nu cunoștea pe nimeni cu numele Catherine Devereaux sau Catherine Nash. Când i-a arătat poza ei, pe care o fotocopiase din albumul de absolvire, bărbatul nu a recunoscut-o.

— Dar am sunat aici și am vorbit cu redactorul adjunct, un *Monsieur* Legarde.

— Eu sunt *Monsieur* Legarde, a spus omul surprins, dar nu am vorbit niciodată cu tine.

Frustrat, Hefflin a spus:

— Uite, ascultați...

A luat telefonul de pe birou, a pornit difuzorul, a cerut o linie externă și a sunat la numărul de pe cartea de vizită a lui Catherine. I-a răspuns o secretară care i-a făcut legătura cu un *Monsieur* Legarde. La telefon i-a spus acestuia cum îl chema și a cerut-o pe domnișoara Devereaux.

— Îi voi transmite mesajul dumneavoastră, a spus vocea de la celălalt capăt al firului.

— Nu te obosi, a răspuns Hefflin. Stau lângă tine chiar acum. Îți voi spune personal.

Conversația s-a întrerupt.

— Îmi pare rău pentru neînțelegere, i-a spus adevăratului Legarde, apoi a plecat.

— Așteaptă, *Monsieur*, a strigat bărbatul după el. Trebuie să știu cine se folosește de numele meu.

Hefflin nu a făcut decât să fluture din mână și a plecat. Și-a dat seama că treaba era făcută de o agenție de informații. Suni la un anumit număr; centralista îți face legătura cu o persoană care se dă drept redactorul adjunct de la *Le Monde* și îți preia mesajul. Și CIA folosea procedura acesta.

„Așadar, Catherine, sau cine ești, a mormăit el în sinea lui, pentru cine lucrezi?”

51

New York Noiembrie 1990

Afară, vântul vuia, lapovița răpăind pe ferestrele noului său apartament din Upper West Side, mare, cu două camere, la etajul trei al unei clădiri fără lift. Fusese o alegere conștientă, rezultatul experiențelor sale secrete din România. Se mutase din locuința sa aflată în Upper East Side, la etajul al șaisprezecelea dintr-un

zgârie-nori, în clădirea aceasta anonimă din piatră brună, pe o stradă lăturalnică liniștită. Era încă aproape de Central Park, dar cea mai bună calitate a sa era că nu avea portar. Nu-i mai plăcea ideea de a fi urmărit de portar când venea și când pleca sau că știa cine îl vizita.

La câteva luni după ce se întorsese la New York, primise o medalie pentru curaj din partea Agenției, oferită analistului care supraviețuise atacului a doi securiști, doborâse un lunetist și salvase viața unei reportere. Medalia, așezată într-o cutie de catifea, stătea pe polița de deasupra șemineului.

În România, Iliescu fusese ales democratic în alegerile generale din primăvara aceea, iar țara își începuse călătoria lentă și chinuitoare spre un fel de democrație, după patruzeci de ani de comunism. Dar nu exista niciun erou în revoluția română, niciun Lech Wałęsa, niciun Václav Havel. În schimb, unii dintre aceiași politruci au preluat puterea, sub stindard diferit.

Cât despre Catherine, a continuat să-i trimită cărți poștale din diverse locuri de pe întregul glob, fără să mai pomenească ceva despre *Le Monde.* A presupus că bărbatul cu care vorbise la telefon o informase că jocul îi fusese descoperit. Misivele erau scurte, impersonale, fără numele ei pe ele. „Am făcut o baie în ocean la Sharm-El-Sheikh. Plec spre Republica Cehă mâine" sau, ultima, de acum câteva zile: „Aici pentru a asista la

candidatura lui Lech Wałęsa la președinție.”

Ce gândea? Simțea? Pusa și Catherine, cele două iubiri ale vieții lui, una pierdută pentru totdeauna, cealaltă de negăsit, viața ei era un mister. Era evident blestemat.

Nu mai primise vești de la Boris de la ultima lor întâlnire la barul de la Athénée. Asta fusese cu aproape un an în urmă. Multe se întâmplaseră în Uniunea Sovietică și superiorii lui Hefflin erau nerăbdători să afle perspectiva lui Boris asupra acestui fapt. Tăcerea lui îl îngrijora. Fusese descoperit? Mai era măcar în viață? După cum învățase Hefflin în București, nu se punea mare preț pe viață, mai ales în timpul transformărilor, precum cele care aveau loc acum în Rusia.

În drum spre casă, după muncă, a cumpărat o sticlă de Châteauneuf-du-Pape pentru o celebrare privată, pe care acum a deschis-o și a așezat-o pe masă, lăsând-o să respire. Ocazia? Decisese că era timpul să atârne tablouri pe pereții apartamentului său. Și-a amintit de pereții goi din casa părintească din Worcester, ca urmare a faptului că familia sa simțise mereu că se aflau acolo temporar, așteptându-se să se mute din nou, ca niște țigani get-beget. Purtase cu sine acest sentiment de nestatornicie toată viața, până acum. Întoarcerea la București îl vindecase de asta. Pentru prima oară de când părăsise România, se simțea îndeajuns de

înrădăcinat încât să considere că America era căminul său permanent. Ei bine, cel puțin New Yorkul. Așa că, gata cu pereții goi. Era un mare pas înainte și se impunea să îl marcheze cum se cuvine. Se gândise să invite niște prieteni de la Agenție pe la el, dar asta ar fi însemnat să explice cu ce ocazie sărbătorea, fiind apoi obligat să vorbească despre trecutul său. Ce rost avea să-și creeze un nume nou și o legendă, dacă urma să spulbere totul cu adevărul? Mai bine ca viața lui să rămână o enigmă.

Câteva litografii înrămate se sprijineau de un perete, nerăbdătoare, dornice de a fi afișate. A luat ruleta, ciocanul și cârligele și s-a apucat de treabă. Pe peretele de deasupra canapelei a așezat *Dansul în Moulin De La Galette* a lui Renoir, o scenă festivă din Parisul de la sfârșitul secolului al XIX-lea. Îi dădea un sentiment nostalgic, după o lume stinsă de mult, care se potrivea prea bine cu propria lui copilărie pierdută. Hotărâse să se vindece de nostalgie înfruntând-o în fiecare zi, în speranța că va deveni insensibil la ea. Pe peretele opus a atârnat un portret de Picasso, al unei femei ai cărei ochi păreau să-l urmărească oriunde se ducea, la fel ca experiența sa în București. Acesta a fost urmat de *Dansul* lui Matisse, în care femei goale dansau într-un cerc voios, amintindu-i de horă, un dans popular atât în Grecia, cât și în România; și apoi un Chagall, cu un cap

plutitor de oaie, evocând o stare onirică, ce făcea aluzie la propria lui viață suprarealistă. După ce a terminat, s-a plimbat prin apartament cu paharul de vin admirându-și opera. Pentru prima oară căminul său avea viață și părea desăvârșit.

S-a auzit interfonul. În efervescența lui, a apăsat butonul să deschidă ușa de la intrare, un lucru foarte ne-CIA, dar nu s-a gândit și nici nu-i păsa. Vinul și bucuria de a fi depășit în cele din urmă acest obstacol, atârnându-și în sfârșit tablourile, l-au făcut neglijent. Când a auzit o bătaie la ușă, a deschis-o fără ca măcar să se mai uite pe vizor.

Dinaintea lui stătea un bărbat înalt, cu o barbă albă și părul lung și coliliu al unui poet, îmbrăcat cu o haină lungă de nurcă și o căciulă la fel.

— Vasili, băiatul meu!

Bărbatul și-a deschis brațele larg și l-a îmbrățișat, aproape ridicându-l de la podea. După trei sărutări pe obraz, a intrat, a închis ușa în urma lui și a încuiat-o, apoi și-a scos căciula.

— Boris?

— Îl așteptai pe Moș Crăciun? Rămăsese fără suflu după ce urcase trei etaje. Ce-i locul ăsta? Fără lift? Fără portar? Te ascunzi?

— Noua mea *persona* clandestină, rezultatul experienței mele pe teren, a zis Hefflin. Ce cauți aici?

Cum m-ai găsit?

Boris și-a dat drumul greoi pe canapea, încă îmbrăcat cu haina de blană.

— Dă-mi voie să-mi trag sufletul o clipă, cât torni tu băuturile.

A scos o sticlă de Stoli dintr-un buzunar adânc din interiorul hainei și a așezat-o pe măsuța de cafea. Hefflin a adus două pahare și a turnat.

— Pentru vechii prieteni.

Boris a ridicat paharul.

— Pentru vechii prieteni, a repetat Hefflin.

Și-au golit paharele dintr-o înghițitură, apoi le-au umplut din nou.

— Știi, ești singurul dintre cei cinci spioni vestici care mi-au văzut chipul adevărat, a zâmbit Boris. Ceilalți patru sunt morți.

În pieptul lui Hefflin s-a strecurat o undă de stânjeneală.

— Deci ești aici ca să mă ucizi?

— Nu, băiete, au murit din cauze naturale, sau poate nenaturale. Nu știu, dar nu de mâna mea, cel puțin. Sunt aici cu o misiune diferită, o misiune sfântă, să plătesc o datorie veche, o datorie sacră.

Boris și-a scos haina și a aruncat-o pe un scaun. Pe dedesubt purta un costum din trei piese, gri cu dungi fine, și o cravată roșie cu o batistă de aceeași culoare.

— Este un costum de la Savile Row, făcut la comandă. Vezi cum se așază pe mine? M-au măsurat de cinci ori până când s-a potrivit perfect. Pipăie materialul. Marfă a-ntâia, s-a făli t Boris. Bineînțeles, nu se va potrivi perfect prea mult timp. După câteva luni va fi prea larg.

Hefflin s-a aplecat ușor în față și s-a uitat lung la el.

— De ce?

Boris a scos un pachet de Dunhill și și-a aprins o țigară.

— Știi, în profesia noastră, suntem singuri în cea mai mare parte a timpului, a zis el. Da, avem o femeie aici pentru câteva săptămâni, dincolo pentru o lună, dar, în cele din urmă, întotdeauna trebuie să plecăm. Asta e natura muncii noastre. Ai făcut bine că ai devenit analist. În ceea ce mă privește, singurii prieteni pe care pot conta în timpul nopților reci de iarnă sunt asta – a ridicat sticla de Stoli și asta, a zis el, arătând țigara. Acum, chiar și acești prieteni m-au trădat.

A izbucnit într-un acces puternic de tuse care l-a făcut să expectoreze. Și-a băgat mâna în buzunarul vestei după batistă.

— Ești bolnav?

Boris și-a tamponat gura.

— Doctorii de la Sloan-Cum-îi-Zice spun că mai am câteva luni, dar ce știu ei?

— Hristoase! Și încă fumezi?

— De ce nu? Vrei să – cum se zice – să-mi schimb năravul la bătrânețe?

— Ceva de genul.

— Ei bine, nu-i pentru mine. Vreau să mă bucur de ultimele zile pe care le mai am. Vodcă și țigări. Și să-mi pun treburile în ordine.

— Dar există medicamente acum, pentru toate tipurile de cancer, a protestat Hefflin.

— Nu, e peste tot. Era acolo și în București. Acesta este un alt motiv pentru care te-am rugat să vii, fiindcă am crezut că nu mai am mult de trăit. Dar, după ce s-a terminat totul – și-ți voi povesti despre asta –, am știut că voi putea veni la New York, unde îmi mai puteau prelungi zilele un pic. Așa că am amânat micul nostru *tête-à-tête.*

— Ai fost în New York în tot acest timp?

— Nu, nu tot timpul. Am mai făcut și alte lucruri, despre care îți voi povesti, dacă încetezi cu întrebările. Boris s-a sprijinit de canapea și a sorbit din vodcă. Acum, să vorbim despre tine. Viitorul tău. Ești făcut pentru lucruri mai mari decât să stai la un birou de analist. Și de-asta sunt aici. Am să-ți spun o poveste. S-a întâmplat cu mulți ani în urmă, în război.

— Care război?

— Al Doilea Război Mondial, care dracu'? Mai e vreunul? Și-a lăsat capul pe spate, ațintindu-și privirea

în depărtare. Era 1942. Eram un soldat prostănac de nouăsprezece ani, în armata rusă. Eram invadați de nemți; încercuiau Stalingradul. Alături de armata germană lupta armata română. După cum știi, românii au fost de partea Germaniei în cea mai mare parte a războiului, apoi au schimbat taberele – curve care s-au dat cu cei care credeau că ies deasupra. Dar nu contează. A dat din mână. Era în toiul nenorocitei ierni rusești. Pe când eram implicați într-o contraofensivă, am fost rănit de un șrapnel. Cum zăceam eu dându-mi duhul în zăpadă, rugându-mă la Dumnezeu să mă ia fără să mai sutar, a apărut un tânăr soldat român. Părea pierdut. Avea un pistol în mână, deși mi-am dat seama după felul în care îl ținea că era un amator. Apoi i-am văzut crucea roșie de pe banderola de pe braț.

— Un sanitar.

Hefflin a simțit un fior pe șira spinării.

— Speram că mă va împușca, curmându-mi chinul, a zis Boris. Pierdusem o grămadă de sânge și rănile îmi sângerau încă rău. Dar a băgat pistolul în toc și a început să-mi îngrijească rănile. Mi-a legat piciorul cu un garou și mi-a spus că ar trebui să-l slăbesc cam o dată pe oră. Apoi mi-a ascultat pieptul și mi-a zis că aveam plămânul drept perforat. A plescăit din limbă, probabil cum obișnuia să facă mama lui, apoi mi-a introdus un ac mare în piept. În punctul acela nu-mi mai prea păsa

ce făcea, de-abia mai puteam respira. De îndată ce a pătruns acul, am auzit aerul ieșind, ca dintr-un cauciuc. Tensiune cauzată de pneumotorax, a numit-o el. Doctorii ruși mi-au spus că aș fi murit în scurt timp dacă nu ar fi acționat rapid. În curând am început să respir mai bine. Deja aveam suficientă încredere în el să îl las să-mi injecteze penicilină. Când a terminat, a spus că va trage un trasor, ca să mă poată găsi camarazii mei. Era pierdut în spatele liniilor inamice. Dacă lansa trasorul, soldații ruși aveau să-l ia prizonier. Dar nu-i păsa. Era doctor, iar eu eram pacientul lui, a zis el, și nu mă putea lăsa pur și simplu acolo. Îți vine să crezi? Ce om. I-am spus să nu tragă trasorul încă, căci nu va supraviețui în niciun caz ca prizonier. I-am zis că trebuia să se întoarcă la unitatea lui. Așa că i-am luat trasorul și l-am îndreptat în direcția bună, către liniile românești. După ce plecase de vreo jumătate de oră, am tras cu trasorul și camarazii mei m-au găsit.

— A fost amabil din partea ta să-i arăți drumul înapoi, a spus Hefflin.

— El a fost cel amabil, un om cu o inimă de prinț. Mi-a salvat viața, un soldat inamic, deși în momentul acela nu credeam că voi supraviețui. Dar, ca să fiu sigur, înainte să plece, l-am întrebat cum îl cheamă.

— Așadar cine era?

Hefflin și-a ținut respirația.

— Asta e amuzant: nu era deloc român, ci grec. Cred că-i ura pe nemți la fel de mult ca și mine. M-am gândit: „Ce lume nebună”.

— Cum îl chema, la naiba?

Boris a zâmbit.

— Spiridon Argyris.

— Tata?

— Nimeni altul.

„Povestea cu ursul rus.”

52

New York Noiembrie 1990

Lacrimile i-au încețoșat vederea. Părintele lui. Tăticu’.

— Tata obișnuia să-mi spună o poveste înainte de culcare despre un vânător șovăielnic și un urs rus rănit a spus Hefflin. După ce vânătorul salvează viața ursului, devin prieteni pe viață.

— Ah! Boris a oftat satisfăcut. A încercat să-ți dea o lecție bună. Suntem cu toții aceiași muritori, cu aceleași probleme, doar că politicienii corupți strică totul pentru toată lumea. În fine, îți amintești că la barul de la Athénée Palace m-ai întrebat cum l-am cunoscut pe tatăl tău? Ți-am spus să citești tragediile grecești, în special *Orestia.* Ai făcut-o?

— Da, dar nu am putut descifra enigma.

— Ți-am spus să întorci una dintre aceste teme pe dos. Una dintre marile teme din piesele grecești este că păcatele tatălui se transferă asupra fiilor și fiicelor, care plătesc prețul. Dacă o întorci pe dos, în cazul tău, fapta bună a tatălui tău s-a repercutat asupra fiului, care culege roadele. Îți place asta? E tare, nu? Boris radia. Mi-am spus că, dacă prin vreun miracol supraviețuiam, nu-l voi uita niciodată pe bunul doctor. Am jurat că-l voi răsplăti, orice ar fi fost nevoie. Dar cum să răsplătești pe cineva, cu atât mai mult pe un soldat inamic, pentru că ți-a salvat viața? Așa că, tot restul timpului pe care l-am avut de trăit pe acest pământ, am încercat să fac tot ce-mi stă în putere pentru a-l ajuta, pe el și familia sa.

Hefflin s-a lăsat pe spate, lăsând povestea incredibilă să-i pătrundă în minte. O tragedie greacă întoarsă pe dos, pentru a deveni tragicomedie, cu un final atât fericit, cât și nefericit. Îi era groază să deschidă subiectul.

— Cum l-ai cunoscut pe Pincus în România anului 1947?

— Era bun prieten cu tatăl tău din studenție, odihnească-se în pace, a spus Boris. L-am ajutat pe Pincus să evadeze în 1948, cu soția sa. Era un evreu care pretindea că e creștin. Așa a evitat pogromul românesc din timpul lui Antonescu. După război, se temea că va

fi descoperit de comuniști și nu știa cum aveau să-i trateze pe evrei. În orice caz, îi ura pe comuniști la fel de mult ca tatăl tău. În cele din urmă, l-am ajutat să evadeze pentru că era prietenul lui Spiridon Argyris, o altă cale din multele prin care am încercat să-l răsplătesc pe părintele tău.

— Am aflat cine l-a ucis pe Pincus și de ce, a spus Hefflin repede.

I-a povestit rapid evenimentele legate de asasinul lui Pincus, că și-a dat seama că ucigașul din poza de pe biroul lui Stanton era același bărbat din fotografia cu Stănculescu în Berlinul de Est; că asasinul acționase la ordinele lui Avery de a-l ucide pe Pincus pentru a-l convinge pe președintele Statelor Unite să provoace o revoluție sângeroasă în România; că același asasin l-a ucis pe Stanton pentru că acesta descoperise complotul.

Boris a primit toate detaliile cu o figură stoică.

— Așadar, Avery a făcut asta de unul singur? a întrebat el. Și Bush nu știe?

— Nu știe nimeni. Cel puțin asta mi-a spus când a venit să mă vadă după ce m-am întors.

Hefflin i-a relatat seara cu Avery și ultimatumul acestuia – să i se alăture sau să înfrunte eliminarea.

— A vrut să te aibă la dispoziția lui tot restul vieții, a rostit Boris disprețuitor. Și? Ești încă în viață. Ce ai făcut?

Hefflin a simțit că i se strânge stomacul, dar a reușit un zâmbet chinuit, căci știa că asta era ce ar fi vrut Boris.

— Micul tău cadou mi-a prins bine.

— I-ai căptușit paharul cu otrava mea?

Boris s-a plesnit peste coapsă, cu chipul radiind de mândrie.

— Bravo, Vasili! Te dovedești a fi un agent operativ nemaipomenit.

A mai turnat niște vodcă și a ridicat paharul în semn de toast.

— Nenorocitul ăla a primit ce merita. Așadar, să ne întoarcem la povestea mea. După război, am intrat în KGB. Eram bun, în parte pentru că nu mă mai temeam de moarte. Viața pe care mi-a oferit-o tatăl tău a fost un bonus. Nu ar fi trebuit să mai fiu viu.

— Poate că soarta hotărâse că tata te va salva, a spus Hefflin.

— Crezi în soartă? a întrebat Boris. Îți amintești de filmul *Lawrence al Arabiei?* „Nimic nu este scris", le spune Lawrence arabilor după ce salvează viața băiatului. Iubesc replica asta.

— Dar băiatul moare în cele din urmă, chiar de mâna lui Lawrence, a spus Hefflin. Așa că soarta a câștigat până la urmă.

— Da, știu. Totuși, nu am crezut niciodată în soartă. Dar, după ce vei auzi întreaga poveste, vei vedea de ce

până și eu m-am răzgândit.

Și-a aprins încă o țigară, deși avea deja una care mai ardea încă.

— Fiindcă făceam parte din KGB, aveam o mare libertate de mișcare, mai ales în țările sovietice. Am cerut să fiu trimis la București pentru că doream să stau cu ochii pe bunul doctor și familia sa. Am devenit rapid prieteni la cataramă, deși i-am spus că sunt membru KGB. Am purtat multe discuții până noaptea târziu, la masa din sufrageria din locuința voastră. M-a ajutat să-mi dau seama cât de malefic era Stalin și că nu va putea funcționa niciodată comunismul.

— Ai stat la masa noastră din sufragerie? Nu-mi amintesc de tine.

— Se întâmpla înainte să te naști. După câțiva ani, am încetat să mai trec pe la voi pentru că m-am gândit că oamenii nu trebuiau să ne vadă împreună. Dar, da, am stat la masa din sufrageria voastră, aceeași masă pe care ai văzut-o în apartamentul meu.

— Aceea era masa din sufrageria *noastră*? a îngăimat Hefflin. De aceea ai comentat că spiritul meu de observație lasă de dorit. Mi se părea că arată familiar, dar nu mi-a trecut nicio clipă prin cap că ar putea fi aceeași.

— Avea atâtea amintiri, încât am cumpărat-o de la părinții tăi când au plecat din țară. Ceea ce mă aduce la

un alt exemplu legat de cum am încercat să-mi plătesc datoria.

Și-a scos sacoul și a început să se plimbe în sus și-n jos în vestă.

— La un moment dat, tatăl tău mi-a spus că familia ta aplicase pentru vize să emigreze în Grecia, patria lor, a continuat Boris. Erau cetățeni greci încă, la urma urmelor. Dar, desigur, guvernul nu lăsa pe nimeni să plece. Aplicațiile lor pentru viză adunau praful pe biroul unui birocrat de ani de zile. După ce – cum se zice – le-am îndoit un pic mâna unora...

— Ești pe-aproape...

— ...am aranjat ca vizele să fie aprobate pe motiv că erați indezirabili. Răi pentru idealul comunist. O forță corupătoare. Nu a fost atât de dificil, căci eram colonel în KGB deja, șeful secției din București și știam unde sunt îngropate toate scheletele acelor birocrați.

Boris a râs, apoi a început să tușească.

— Mi-amintesc bine, a spus Hefflin. Am fost cu toții surprinși. Am fost trist să plec.

— Da, dulcea ta Pușa, dragostea vieții tale, dar înaintăm prea mult în poveste. Așadar, unde eram? Da, tu și familia ta ați emigrat în Grecia, unde ați locuit într-o tabără de refugiați timp de peste un an. Tatăl tău, văzând că nu existau oportunități pentru fiul său în Grecia, a decis să vină în America – un sacrificiu curajos

pentru un bărbat trecut de cincizeci de ani.

— Mama nu a vrut să părăsească Grecia, a zis Hefflin. A plâns.

— A fost mai bine așa, a răspuns Boris.

— Crezi?

— Sunt sigur. Părinții tăi au suferit, da. Dar tu ai crescut într-o țară bogată, ai studiat la universități prestigioase și locuiești în New York, cel mai grozav oraș din lume. Niciunul dintre lucrurile acestea nu s-ar fi întâmplat dacă ai fi rămas în Grecia și, în mod sigur, dacă ai fi fost în România.

Hefflin trebuia să fie de acord că tot ce spunea era adevărat, însă nu lua în considerare suferința lui în toți acei ani – copilăria pierdută, preaiubita lui Pușa. Dar a decis să nu pomenească nimic de ele.

— Așadar, dacă Pincus și tata se cunoșteau din tinerețe, trebuie să fi luat legătura în America.

— Bineînțeles. Sperau să fii admis la Harvard.

A simțit un gol în stomac.

— Credeam că am intrat datorită notelor.

— Așa e, băiete. Nu a umblat nimeni la notele tale. Dar după ce ai intrat, Pincus pusese deja ochii pe tine ca să te recruteze. El și tatăl tău s-au certat la cuțite pe tema asta. Tatăl tău voia să devii doctor, ca el, nu spion. După ce ai intrat în CIA, nu a mai vorbit cu Pincus luni întregi.

— Știai că mă recrutează?

— Bineînțeles, a spus Boris. Pincus aranjase deja să intri în Fly Club, unul dintre locurile tradiționale de recrutare ale CIA. Cei trei prieteni ai tăi, care se hotărâseră deja să se alăture Agenției, erau acolo ca să te ajute să guști un pic viața selectă a puținilor aleși.

Reginald Tyler, Tom Drier și Allen Gainsworth al III-lea, sau era al IV-lea? S-a întrebat ce se alesese de băieții aceia. Nu-i mai văzuse și nu mai auzise de ei de la absolvire.

— Mie, unul, acele jocuri cu spioni mi se păreau oarecum pentru amatori, deși nu neînsemnate, a continuat Boris. Unele dintre informațiile pe care le-ai furnizat despre țintele tale le-au fost destul de utile celor de la CIA.

Hefflin a simțit o gheară în piept.

— Mi-au spus că informațiile vor fi distruse.

— Ha! Crezi că CIA ar arunca informații bune? Fiindcă ai descoperit că unul dintre profesorii tăi căsătoriți avea o amantă, CIA a reușit să-l șantajeze să recunoască faptul că era unul de-ai noștri, apoi l-au făcut să spioneze împotriva noastră. Boris a râs. Și puștiul acela arab, fiul unui ministru saudit al Apărării, cum îl chema?

— Abdullah bin Sultan.

— Așa. Ai aflat că era gay – ceva absolut inacceptabil în Arabia Saudită – și că făcea orgii cu amicii lui în

camera de cămin. Ei bine, ulterior a devenit un bărbat important în țara sa, un mare bancher... și unul dintre cei mai buni informatori confidențiali ai CIA. Au mai fost și alții, dar să nu zăbovim asupra lor. Pentru tine nu a fost decât un joc și așa să rămână.

Hefflin s-a întrebat dacă și Catherine știa că jocurile erau pe bune.

— Să continuăm. Acum, legat de Harvard și Columbia. Toate cheltuielile plătite în ambele cazuri. Cum s-a întâmplat asta?

— Întotdeauna am presupus că CIA le-a plătit, a spus el.

— Iar ei te-au lăsat să presupui. De ce nu? Dacă credeai că sunt responsabili pentru educația ta, te simțeai și mai obligat să devii unul de-al lor. Te-au lăsat bucuroși să continui să crezi asta.

— Dar dacă nu ei, atunci cine?

— Numele lui nu e important, a zis Boris, făcându-i cu ochiul. Să spunem doar că era un om de afaceri din Asia, foarte bogat, care și-a câștigat banii la cazinou. Și să spunem că în timpul călătoriilor mele am descoperit că era implicat până în gât în comerțul ilegal cu arme, mai ales cu Africa. Nu a fost foarte greu să-l conving să doneze o parte din câștigurile sale obținute prin mijloace necinstite, îndreptându-le către educația ta. Am considerat că e o formă de penitență, care-o să-i

deschidă porțile Raiului când îi va veni vremea. În plus, pentru el, era doar niște mărunțiș.

— Așadar, tu ai fost?

— O mică plată pentru a-mi achita datoria.

— Dumnezeule, întreaga mea viață ți se datorează ție.

— Nu-mi datorezi nimic. Eu îi eram dator tatălui tău. CIA are o mare influență asupra universităților. După cum ți-am spus, eu și Pincus eram prieteni de mulți ani, lucrând adesea împreună. Ori de câte ori apărea o criză între țările noastre, încercam să domolim lucrurile, să evităm neînțelegerile. Conducătorii noștri se mai aprind câteodată. Așa că i-am spus că eram interesat de viitorul tău și că voi plăti pentru studiile tale. La rândul său, putea încerca să te recruteze în CIA. Dacă te alăturai Agenției, i-am spus că intenționam să devin „cârtița" ta și să te fac unul dintre cei mai buni analiști de la CIA, cu un informator confidențial foarte valoros. A obținut ce voia, pe cineva cu rang înalt în KGB care să transmită informații vitale Agenției, iar eu am primit ce doream, succesul tău, totul în același târg. Un aranjament bun, nu?

Hefflin s-a lăsat pe spate, încercând să digere totul.

— Dar de ce ai decis să spionezi pentru noi? Sigur nu doar pentru a-mi asigura mie succesul la Agenție.

Boris radia, așa cum se întâmplase când urma să vorbească despre tatăl lui Hefflin.

— Încă de la discuțiile mele interminabile cu tatăl tău, la masa din sufragerie, am înțeles că semnele aveau să se adeverească. Comunismul era condamnat. Era un sistem corupt. Singura întrebare era când avea să cadă. Dar știam că statul putea să se agațe de putere mulți ani, folosind teama ca tactică. Voiam o cale de scăpare. Mi-am dat seama că tu mi-o puteai oferi, când venea timpul. Tu erai polița mea de asigurare.

— În caz că voiai să dezertezi?

— De ce nu? Prindeam doi iepuri dintr-un foc. Furnizam informații valoroase care să ajute la doborârea sistemului meu corupt, iar tu puteai garanta pentru mine când venea timpul. Dar principala mea motivație a fost bunăstarea ta, crede-mă.

A văzut sinceritatea pe chipul lui Boris.

— Îmi amintesc că mi-ai spus la barul de la Athénée că vor veni băieții cu adevărat deștepți după ce va cădea sistemul sovietic.

— Se va întâmpla exact cum am spus. Așteaptă doar. Ceea ce mă aduce la subiectul principal.

Boris și-a luat sacoul din care a scos câteva bucăți de hârtie împăturite, apoi le-a lăsat pe măsuța de cafea.

— Să ne întoarcem la ziua în care soții Ceaușescu au fost executați. A fost o treabă înfiorătoare, nu are rost să camuflăm realitatea, dar au meritat ce au primit.

— Un tribunal fals.

— Bineînțeles, trebuia să fie. Nimeni – nici politicienii, nici generalii – nu voia ca dictatorul să depună mărturie în public. Cu toții erau vinovați și aveau să fie distruși. De fapt, singurul motiv pentru care nu i-au executat imediat pe cei doi a fost că așteptau semnalul de la Moscova.

— Gorbaciov?

— Cine altcineva? A dat ordinul personal, prin mine. De aceea ne așteptau. Îl considera pe Ceaușescu un criminal, un tiran ucigaș care și-a distrus țara și imaginea socialismului. În fine, ce vreau să zic este cu totul altceva: poșeta Elenei Ceaușescu.

— Poșeta ei?

Hefflin își amintea clar.

— Da, o ținea strâns la piept. La un moment dat i-ai luat-o și i-ai examinat conținutul. Și...

— Și?

— Te-am văzut scoțând o bucată de hârtie și strecurând-o în buzunar.

— Ha! Bravo! Și ce crezi că era scris pe ea?

— Habar n-am.

— Te poți uita singur.

Din portofel, Boris a scos un pătrățel de hârtie, pe care l-a despăturit și l-a așezat pe masă. Era îngălbenit și fragil.

New York Noiembrie 1990

Era o coloană de numere, fiecare urmată de două sau trei litere, scrise cu stiloul.

— Ce sunt astea? a întrebat Hefflin.

— Ca să-ți arăt ce fel de femeie era, deși fugeau să-și salveze viața, abia reușind să scape de mulțime, a avut mintea atât de limpede, încât să ia numerele conturilor din străinătate.

— Conturile din străinătate?

— Literele de după fiecare număr se referă la o bancă. Recunoști UBS[19], de exemplu. Băncile se află în Elveția, Luxemburg și Lichtenstein. Mi-a luat luni întregi să le identific pe toate. Boris a izbucnit din nou în râs. Amuzant, nu? Ne-am chinuit atâta timp să scoatem conturile din străinătate de la omul care se ocupa de finanțele lui Ceaușescu și, în cele din urmă, ne-a căzut totul în mână. Soarta, din nou.

— Le-ai găsit?

— Da, pe toate. Două miliarde și jumătate de dolari în total.

---

[19] UBS AG este o companie financiară multinațională, cu sediul în Basel și Zürich, fiind cea mai mare bancă din Elveția și unul dintre cei mai mari administratori de averi din lume, cunoscută pentru politica sa strictă de confidențialitate (n. tr.).

Boris s-a așezat din nou, cu ochii scânteind.

„Două miliarde și jumătate”.

Inima lui Hefflin o luase la goană, de parcă ar fi fost o pasăre.

— Ce ai făcut cu ei?

— I-am transferat pe cei mai mulți în alte conturi din străinătate, de multe ori, astfel încât să fie imposibil de urmărit tranzacțiile. Am lăsat câteva sute de milioane pentru elvețieni. Știam că investigatorii elvețieni și români vor avea nevoie de puțină încurajare pentru a ajunge la aceeași concluzie: că nu a existat niciun cont străin aparținând soților Ceaușescu.

— Și exact asta a fost declarația lor, s-a minunat Hefflin. Vrei să spui că elvețienii i-au plătit pe investigatorii români și au păstrat restul pentru ei înșiși?

— Corupția nu le aparține exclusiv românilor, a spus Boris. Elvețienii au o istorie îndelungată de păstrat bani uitați.

Boris a despăturit acum colile de hârtie pe care le lăsase pe masă.

— Aici avem o listă cu conturile mele secrete, în toată lumea. Ca să ai acces, ai nevoie de numărul contului și de parolă. Conturile au totodată un nume atașat, în caz că se pierd cifrele și parolele. Sunt două nume, de fapt, pe fiecare cont: al meu și al tău. Fiecare dintre noi le

poate accesa fără celălalt.

Boris a scos două pașapoarte din buzunarul sacoului, unul canadian și celălalt american. L-a deschis pe cel canadian prima oară. Avea o poză în el, fără barbă, și un nume: Vladimir Kopsin.

— Este un pseudonim, desigur, unul dintre multele, a spus Boris, deschizând pașaportul american în care Hefflin și-a văzut poza atașată unui alt nume: James Blake. Acesta este un pașaport adevărat, nu unul fals, a zis Boris. Un alt contact în guvernul vostru. Așa că, domnule Blake, ești acum mândrul moștenitor al unei averi de peste două miliarde de dolari, apogeul jurământului meu de-o viață de a-mi plăti datoria față de un bun doctor grec din armata română, care a salvat viața unui tânăr soldat rus.

Chipul lui Boris era luminat de o aură ireală.

Hefflin a rămas fără cuvinte.

— Îți sugerez ca, după ce nu voi mai fi, să muți acești bani de colo-colo, astfel încât orice urme ale lui Vladimir Kopsin să dispară, a spus Boris.

— Nu pot accepta asta, s-a bâlbâit Hefflin. Sunt bani murdari, furați de Ceaușescu de la poporul român.

— De fapt, cei mai mulți au fost furați de la companiile americane și europene care i-au plătit mite mari lui Ceaușescu pentru a face afaceri în România. Boris a zâmbit cu subînțeles. Cumpărau grâne și

minerale din România la prețuri mai mici decât cele de pe piață, pe care le revindeau apoi la valoarea pieței pentru profituri mari.

— Totuși...

— Totuși nimic. Cui îi vei înapoia, hoților care conduc marile corporații care l-au mituit pe Ceaușescu? Sau poate că vrei să îi dai hoților care conduc acum România. Oricum ai face, tot în conturile din străinătate vor ajunge, până la ultimul bănuț.

Hefflin nu a spus nimic. Mintea părea să i se fi împotmolit.

— În orice caz, după ce mor, poți să faci ce vrei cu ei, a conchis Boris. Dar îți sugerez să îți folosești cunoștințele pe care le-ai dobândit în acea facultate costisitoare de economie pentru a gestiona banii cum trebuie. Dacă ți se rupe inima pentru săraci, înființează o organizație nonprofit care să ajute la eradicarea foametei sau a bolilor în România, sau ce te taie capul. Dar nu îi irosi pe cleptocrații aceia din București.

Boris a înjurat în rusă, apoi a mai dat pe gât o dușcă de vodcă.

— Știam că vei reacționa în felul ăsta, așa că am luat măsuri, a continuat el. Unul dintre conturi este în insulele Cayman și are clauze speciale. Conține o sută de milioane de dolari, cu o dobândă garantată de cinci la sută. Nu ai voie să te atingi de capital. Abia când vei

muri vor putea fi banii retrași de moștenitorii tăi. Chiar dacă risipești restul, tot vei avea cinci milioane de dolari în dobândă pe an din care să trăiești.

Boris respira cu greu, incitat de dezvăluirile sale.

— Dar, dacă aș fi în locul tău, m-aș gândi să fac ceva mai interesant cu banii, a continuat Boris. De ce să nu investești într-o companie? Computere personale, de exemplu. Va fi următoarea revoluție. De o mie de ori mai mare decât acum. Du-te în Silicon Valley. Am prieteni acolo. Tipul ăsta numit Jobs a înființat Apple, apoi idioții l-au dat afară. Compania nu o duce bine. Dar Jobs este un geniu. L-am întâlnit. A înființat o nouă companie, numită NeXT, care este foarte inovatoare. Vezi ce și cum. De fapt, i-am spus că James Blake ar putea fi interesat să investească.

Boris și-a aprins o țigară și s-a sprijinit de canapea.

— Mai rămâne o singură chestiune, cel mai greu de abordat pentru mine.

54

New York Noiembrie 1990

Hefflin a dat pe gât încă un păhărel de vodcă. Nu știa câte surprize mai putea îndura.

— Este o chestiune de suflet. Două suflete, de fapt.

Ochii lui Boris s-au umezit.

— O, orice, dar nu dragoste, a gemut Hefflin. Am renunțat deja la ea.

— Cum rămâne cu Pușa ta?

— De negăsit, fără speranță. După eșecul meu cu Sorin, mi-am dat seama că a fost un vis prostesc. A fluturat din mână a pagubă. Chiar dacă ar fi fost adevărata Pușa, întâlnirea noastră ar fi fost un eșec. Suntem adulți acum. Am apucat-o pe drumuri diferite în viață, am avut experiențe diferite și am devenit alți oameni. Am fi doi străini.

Boris a tras din țigară.

— Trist, dar adevărat. Voi doi nu v-ați cunoscut decât în copilărie. Nu ar fi funcționat niciodată. Ei bine, atunci cum rămâne cu cea de-a doua iubire a ta, Catherine?

— Catherine? S-a ridicat în capul oaselor, cu mintea limpede în ciuda vodcii. Nu ți-am spus niciodată despre ea. Cum?

— Pentru că sunt spion, după cum îți tot amintesc. Știu totul despre tine. Amorul tău de la Harvard. Așadar?

— I-am pierdut urma după ce a absolvit, a spus Hefflin. A dispărut pur și simplu. Câteva zile mai târziu, am citit că era logodită cu fiul unui bancher francez. Nu am primit nicio veste de la ea ani întregi, apoi a apărut în Timișoara, dintre toate locurile, din

senin. Zicea că lucra ca reporteră la *Le Monde.*

— *Le Monde?* Așa ți-a spus? Boris a râs, scuturând din cap. Și ce s-a întâmplat?

— Ce se întâmplă de obicei în viața mea: a dispărut din nou. Am primit niște cărți poștale de la ea din diverse părți ale lumii, unde s-ar fi dus în interes de serviciu. Apoi am aflat că nu a lucrat niciodată la *Le Monde.* Cred că lucrează pentru Agenție sau vreun alt serviciu secret. Minciună după minciună.

— Bietul băiat. Cele două iubiri ale vieții tale te lasă cu ochii în soare. Trebuie să fii deprimat.

— Mai degrabă catatonic.

— Mai rău de-atât nu se poate în ce privește amorul, da?

— Dacă s-ar putea, aș fi mort.

— Perfect. Nu putea fi mai bine nici dacă aș fi scris eu însumi intriga.

Boris și-a mai aprins o țigară, pregătindu-se pentru o nouă poveste.

— Ce tot vorbești?

— Tu ești scriitorul, tu să-mi spui, a zis el făcându-i cu ochiul.

— Nu am mai scris de ani întregi. Decenii.

— Ei bine, corectează-mă dacă greșesc, dar structura intrigii clasice este că eroul vrea ceva, în acest caz dragoste, dar trebuie să depășească multe obstacole

înainte de a o găsi. Corect? E când sus, când jos, speranță, apoi mâhnire, speranță din nou, apoi mâhnire iar, până când, în cele din urmă... o disperare profundă, cea mai adâncă, aproape catatonică, exact înaintea...

— ...climaxului, când câștigă fata. Întotdeauna am găsit conotația sexuală obscenă.

— Ce ești, un puritan american? Așadar, acum ești copleșit de cea mai profundă mâhnire posibilă. Catatonic. Da? Perfect! Așa că trebuie să-ți spun o poveste mai întâi, ca să poți înțelege. Ochii lui Boris scânteiau. Cam la un an și jumătate după ce tu și familia ta ați părăsit România, am trecut pe la vechea ta casă de pe strada Sirenelor. Am vrut să mă asigur că oamenii pe care guvernul îi trimisese acolo aveau grijă de ea cum trebuie. O poți numi nostalgie, protejarea casei părinților tăi, în caz că, într-o *zi*, când politica ar fi devenit mai normală, familia ta s-ar fi putut întoarce.

— Glumești.

— O idee prostească, recunosc. În orice caz, când am ajuns acolo am găsit-o pe țiganca pe care o cunoșteam deja, de pe vremea când îl vizitam pe tatăl tău. Stătea sub măr, trăgând dintr-o pipă.

— Tanti Bobo.

— Întocmai. A spus că mă aștepta. Ciudată treabă, nu? „Cum puteai să mă aștepți?" am întrebat-o. „E nevoie de tine", a răspuns ea. A început să-mi spună

despre o fetiță numită Pușa, că vă iubeați enorm și că acum era orfană. La început, nu am înțeles de ce îmi spunea asta, dar apoi a zis, și îmi amintesc limpede cuvintele ei: „Fili și Pușa s-au iubit de-a lungul multor vieți. Plătește-ți datoria salvând-o și readucându-i laolaltă.” Era cât pe-aci să am un atac de cord. De unde știa de datoria mea? Și ce tot bâiguia de mai multe vieți? N-a lipsit mult să devin religios atunci, trebuie să-ți mărturisesc. Poate că am fost mereu religios, nu știu.

— Ce ai făcut?

Inima lui Hefflin o luase la galop acum, iar gura îi era atât de uscată că abia mai înghițea.

— Mi-a spus că fata era la orfelinatul Sf. Bartolomeu, așa că am mers imediat acolo s-o găsesc. Când am văzut-o, mi-am dat seama de ce i se spunea Pula, care știam că venea de la cuvântul românesc „păpușă”. Chiar avea un chip de păpușă. Cea mai frumoasă fată pe care o văzusem vreodată. Am întrebat-o dacă-și amintea de tine și a început să plângă. Ei bine, inima mi s-a topit. Când am plecat din orfelinatul acela oribil, am jurat că o voi scoate cumva de acolo.

— Și?

— Mi-am petrecut următoarele câteva luni plănuind operațiunea. Întâmplător, la un moment dat, KGB-ul a decis să mă trimită în Franța să recrutez noi informatori confidențiali. Coincidență? Nu mai cred în ele. În timp

ce mă aflam în Paris, unul dintre oamenii pe care am încercat să-i recrutez a fost un tânăr demnitar de la Departamentul de Stat, care lucra la Ambasada SUA. Întâmplarea făcea ca el și soția sa să caute să adopte un copil. Nu puteau avea unul al lor, se pare. Deși inițial au vrut un copil mai mic, când au aruncat o privire la poza Pușei, s-au îndrăgostit imediat de ea și au vrut să o scoată din România.

— Au adoptat-o? Recruții tăi comuniști?

— Erau comuniști ca actorii voștri de la Hollywood. Erau niște tineri idealiști prostuți, cam ca tine, care își imaginau o utopie comunistă. I-am trezit rapid la realitate cu privire la adevăratul comunism și le-am spus să uite de el. Am devenit buni prieteni. Când a sosit Pușa, am devenit „unchiul" ca în vechile romane.

— Dar cum ai scos-o din orfelinat?

— Când m-am întors la București, am intrat pur și simplu în orfelinat noaptea și am luat-o pe Pușa cu mine. A fost destul de ușor. Locul era total neprotejat. Ar fi fost recunoscători că s-au descotorosit de un orfan.

— A fost de acord să vină una-două cu tine, un străin?

— Nu avea pe nimeni, era singură. I-am spus că mergem în Franța, că te cunosc pe tine și familia ta și că te vom căuta în Grecia. A fost foarte entuziasmată. A plâns de fericire la gândul că-l va regăsi pe micul ei Fili. I-am luat dosarul cu mine, pentru a le îngreuna sarcina

de a-i declara dispariția, și am plecat.

— Dar cum ai reușit să o scoți din România?

Pe Hefflin îl cuprinsese amețeala.

— Am mers cu mașina. Pur și simplu, a zis Boris mândru. La frontiera ungară nu ne-a pus nimeni întrebări când mi-au văzut actele de la KGB. Ungaria era un aliat sovietic de nădejde pe atunci. La granița cu Austria am folosit un pașaport diplomatic francez. Am multe, practic pentru fiecare țară din Europa, la fel ca agenții voștri operativi de la CIA. Pușa se ascundea în portbagaj.

Mi s-a făcut semn să trec. Eu și Pușa am sosit în Paris câteva zile mai târziu.

— Nu pot să cred că ai făcut asta. Ești un înger păzitor.

— Bineînțeles. Sunt Boris. Și-a frecat mâinile, ca și când ar fi făcut focul. Când am dat eu greș? Bine, am dat-o-n bară cu lovitura de stat, dar asta a fost excepția care confirmă regula.

— Și cum îl chema pe acest demnitar de la Departamentul de Stat?

Pe chipul lui Boris a înflorit un zâmbet.

— Nu mă mai fierbe și zi odată!

— John Nash.

New York Noiembrie 1990

Hefflin de-abia mai respira.

— Catherine Nash e Pusa?

A încercat să alăture cele două imagini, fetița pe care o părăsise cu peste douăzeci de ani în urmă și femeia sofisticată pe care o întâlnise la Harvard.

— Nu, nu se poate! a strigat el. În tot acest timp era exact acolo și nu a spus nimic.

Boris s-a foit pe canapea, apoi și-a mai aprins o țigară.

— Nu mă mai juca de parcă ai fi un păpușar și spune-mi ce se petrece.

— Nu știe cine ești, a zis Boris. Ultima scrisoare pe care a primit-o de la tine era din Grecia, când te aflai în tabăra de refugiați. Apoi părinții ei au murit și a fost traumatizată, singură printre oameni ciudați în orfelinatul acela oribil. N-a vorbit aproape deloc în primele câteva luni. Când s-a făcut mai bine, nici măcar nu-și mai putea aminti adresa ta din tabăra grecească. Mai târziu, când a mai crescut și se afla la Paris, a încercat să-ți găsească familia în Grecia, dar deja plecaseși în America. Nu exista nicio speranță.

— Dar *tu* știai. De ce nu i-ai spus *tu?*

Hefflin se abținea cu greu să nu-l sugrume pe bătrân.

— La început am vrut, crede-mă, a spus Boris, dar avea deja părinți iubitori care o adorau, cele mai bune școli franțuzești, o societate de diplomați și intelectuali care au trecut prin casa ei, veri pe Riviera, ierni la St. Moritz, o viață privilegiată. Mama ei era franțuzoaică și familia ei avea bani, vezi tu. Am ajuns la aceeași concluzie la care ai ajuns tu: că nu poți întemeia o relație la maturitate doar pe amintiri din copilărie. Voi doi creșteați acum în împrejurări foarte diferite. Viața ta ca imigrant sărac în America era opusul vieții ei, un trai plin de privilegii în Paris. Singurul mod în care vă puteați regăsi vreodată era să vă întâlniți ca adulți și să vă îndrăgostiți din nou. Singuri. Atunci am avut marea mea epifanie.

Boris era radios, cu fața roșie de la entuziasm – și de la vodcă. Pășea de colo-colo, încercând în mod vădit să prelungească suspansul.

— Era o idee nebunească, absolut improbabilă. Totuși, m-am gândit că, dacă bătrâna țigancă avea dreptate, că voi doi erați meniți să fiți împreună, că trăiserăți multe vieți împreună, după cum s-a exprimat ea, ar putea merge. Așa că am decis care era soluția: să vă pun pe amândoi în același loc și să văd ce se întâmplă.

— Ai introdus-o la Harvard? a îngăimat Hefflin.

— Era o studentă excelentă și a fost acceptată de

multe universități bune, a răspuns Boris. La început, a vrut să meargă la Vassar, unde fusese Jacqueline Kennedy. Dar am convins-o că trebuia să aleagă Harvard, cea mai bună școală din lume. Părinții ei au fost de acord. În cele din urmă a urmat sfatul unchiului și acolo a mers.

— Dar de unde știai că eu voi intra la Harvard?

— Ea a mers prima la Harvard, dat fiind că era cu un an înaintea ta. Însă știam că și tu ești un student excelent și că vei aplica peste tot, inclusiv la Harvard. Așa că am făcut în așa fel încât cei de la Harvard să te accepte. Le-am spus că cream un fond pentru studenții înzestrați. Pe atunci, taxele de școlarizare la Harvard erau cinci mii șapte sute de dolari – îmi amintesc foarte bine –, așa că le-am dat o jumătate de milion de dolari pe care i-am scos de la traficantul meu de arme din Asia. I-am anunțat că primul student care va primi bursa va fi William Hefflin, adică William Argyris. Mi-au zis că intenționau să te accepte oricum, dar că donația mea a pecetluit afacerea.

Hefflin era năucit.

— OK, și apoi? Harvard e mare. Eu și Catherine am fi putut fi acolo ani întregi, fără să ne întâlnim.

— Cum era cu un an înaintea ta, ar fi fost dificil. De fapt, probabil că nu ai fi întâlnit-o deloc dacă nu ar fi fost Fly Club.

— Tu ai fost sponsorul meu?

— Pincus, de fapt, folosindu-și contactele CIA. După cum ți-am spus, lucram împreună. Erai candidatul perfect pe care să-l recruteze. Erai imigrant din România, vorbeai limba fluent și erai un singuratic, un hoinar. Îi recrutase deja pe băieții din Fly Club. Catherine, una dintre prietenele lor, era deja pregătită pentru o posibilă recrutare, la sugestia mea. Ca și tine, era o persoană lipsită de sentimentul apartenenței, o hoinară, deși dintr-un mediu mult mai înstărit. Așa că, atunci când ai cunoscut-o pe Catherine, știam că destinul lucra, că bătrâna țigancă avea dreptate. V-ați îndrăgostit pentru a doua oară. Fără ca măcar să știți cine era celălalt. Dacă asta nu e dragoste predestinată, nu știu ce e.

— A părut magic, da, ca și când așa ne-ar fi fost scris, a murmurat Hefflin. Dar apoi m-a părăsit ca să se mărite cu un bancher.

— Ideea ambasadorului. Nu știe nimic despre tine. Dar nu, nu eu trebuie să-ți spun această parte a poveștii.

Boris a ridicat receptorul și a format un număr.

— Pe cine suni?

— Pot să vorbesc cu tânăra cu beretă neagră care stă la bar, vă rog? O pauză, apoi: Katia, draga mea, este timpul.

Și a închis.

Lui Hefflin i-a stat inima în loc.

— Era Catherine? Unde este?

— În barul de peste drum. Aștepta să o sun.

56

New York Noiembrie 1990

Purta o beretă neagră și o haină de aceeași culoare, o arătare stând în cadrul ușii, nesigură dacă era binevenită sau nu. Rămăsese fără cuvinte, sufletul îi era răscolit de un vârtej de emoții nestăpânite. Îmbrățișarea ei a fost timidă, precaută. I-a luat haina și bereta.

— Katia! Boris și-a desfăcut brațele și s-a îndreptat spre ea să o îmbrățișeze. O vodcă să te încălzești?

— Bineînțeles, o vodcă, unchiule. Îți îngheață oasele afară.

Boris i-a turnat un pahar.

— Un toast, a declarat el și au ridicat cu toții paharele. Pentru prieteni de mult pierduți.

Și-au golit păhărelele, iar Hefflin le-a umplut la loc.

Boris și-a pus sacoul și și-a luat haina și căciula.

— Am băut destulă vodcă eu unul. Vă las singuri.

Aveți o mulțime de lucruri de discutat și nu vă trebuie un bătrân în preajmă. Sunați-mă dimineață. Stau la Pierre.

Boris a închis ușa în urma lui, lăsându-i să-și înfrunte privirile, și numeroșii ani care se așterneau între ei.

— Așadar – a încercat ea să zâmbească iată-ne din nou. Se pare că ne tot pierdem urma.

— Nu, *tu* dispari întruna.

A privit-o un moment îndelungat, încercând să caute în imaginea femeii adulte urme din Pușa lui. Dar amintirea lui despre fetiță era ca o pictură impresionistă: neclară, începătoșată, doar urmele aripilor unei păsări în zbor. O prinsese, în sfârșit, sau avea să-și ia zborul din nou?

— Nu lucrezi la *Le Monde...*

Cuvintele i-au ieșit din gură fără să vrea. Dar de ce? Ce conta?

— Nu, nu am lucrat niciodată. Îmi pare rău. DGSE[20].

— Serviciul francez de informații externe? De ce ei?

— De ce nu? Este mai bun decât CIA din anumite puncte de vedere. Mai mic. Mai personal.

— Întotdeauna m-am gândit că te vei alătura Agenției. Ai făcut parte din Fly Club, la urma urmelor.

— A fost ideea unchiului, să aibă pe cineva la CIA care să garanteze pentru el, în caz că voia să dezerteze. Dar nu m-am simțit niciodată americancă. Am locuit la

---

[20] Direction Générale de la Sécurité Extérieure – Direcția Generală de Securitate Externă este o agenție franceză de spionaj și contraspionaj, înființată în 1947, sub altă denumire, aparținând astăzi de Ministerul Apărării (n. tr.).

Paris cea mai mare parte a copilăriei. Franceza a fost prima mea limbă, engleza abia a doua. Deși tata e american, mama e franțuzoaică. Mă simt mai degrabă franțuzoaică decât orice altceva.

Boris avea dreptate, un alt spirit dezrădăcinat, ca el.

— Vrei să spui că franceza a fost cea de-a doua limbă a ta, a spus el. Engleza e a treia.

Ochii ei l-au privit țintă, cu chipul întunecat, temător.

— Ce ți-a spus unchiul?

— Povestea ta, de când erai copil în București.

Ea s-a încruntat.

— O, nu ar fi trebuit să o facă. Partea aceea a vieții mele este prea dureroasă. Am încercat să o uit.

— Ți-ai pierdut părinții...

Umbla cu grijă.

— Da, mi-am pierdut părinții, copilăria, prietenii, inocența. Totul.

— Perioada petrecută în orfelinat trebuie să fi fost traumatizantă, a spus el.

— Da, un loc oribil.

— Dar apoi te-ai întors în România, chiar și după toate astea, a adăugat Hefflin. Și am dat unul peste celălalt, în Timișoara.

— DGSE m-a trimis din pricina revoluției, pentru că vorbesc încă limba, a spus ea. Francezilor nu le place să depindă de americani. Fotografiam atrocitățile când m-

ai văzut. Totodată, eram acolo pentru că unchiul avea nevoie de mine.

— Da?

— Trebuia să-l ajut cu o mică treabă.

— Ce fel de treabă?

— Un anumit ministru... al Agriculturii, a răspuns ea. Era cel care se îngrijea de banii lui Ceaușescu. Unchiul încerca să-l scoată din țară în schimbul conturilor din străinătate ale dictatorului. Am aranjat ca o dubă și un șofer să-l evacueze din capitală, apoi să ia un tren spre Constanța, unde trebuia să se îmbarce pe un vapor. Însă, când a sosit, Securitatea îl aștepta. Se pare că l-a turnat soția. Îți vine să crezi?

Hefflin a început să râdă nestăpânit, făcând-o pe Catherine să râdă laolaltă cu el. Dar apoi ea s-a oprit și a început să-și facă griji fiindcă el continua să râdă.

— Ești bine? Ce se întâmplă? a întrebat ea.

— Unchiul tău e un mare spion, asta e tot, a spus el, reușind să-și controleze în sfârșit isteria. M-a folosit pe mine și pe verișoara mea, amanta ministrului, pentru a-l convinge să accepte înțelegerea.

Catherine a izbucnit din nou în râs, ceea ce l-a determinat și pe el să facă la fel. Au ținut-o tot așa amândoi, până când au obosit.

— Dar cum de-l cunoști pe unchiul? Nu mi-a spus nimic, a zis ea.

— Numele de cod al unchiului tău este Boris, cel mai valoros informator confidențial al celor de la CIA la Kremlin. Sunt cel care primește informațiile de la el de câțiva ani. Și pun pariu că tu ai fost Hermes, după cum te-a numit Agenția, intermediarul mesajelor sale.

— Către Pincus? Pentru tine erau?

S-au uitat țintă unul la altul, nevenindu-le să creadă ce mașinații pusese la cale Boris.

— Tot acest timp și nu am știut. Și-a făcut cruce. Unchiul are o viață al naibii de complicată. A rămas o clipă pe gânduri. Dar cum a luat legătura cu tine inițial?

— Este o poveste lungă, pe care ți-o voi spune mai târziu, ca să o poți savura, a răspuns el. Și ți-ai vizitat vechiul cartier cât ai fost în București?

— Da. Ochii ei s-au luminat. Am evitat să mă întorc acolo la început, din cauza amintirilor dureroase despre părinții mei. Dar, dintr-un motiv sau altul, după ce te-am văzut în Timișoara, am simțit o nevoie ciudată de a găsi o bătrână pe care o cunoșteam. Însă, până să am timp liber să merg să o văd, a fost prea târziu. Murise cu câteva zile înainte. M-am simțit atât de vinovată.

— O țigancă.

Ea a ridicat privirea spre el.

— Da, cum de-ai știut?

— Nu e nevoie să te simți vinovată, a adăugat el. Am fi cu toții prizonierii vinovăției dacă i-am da voie.

Așadar, ce-ți mai amintești din copilărie?

Ea a șovăit.

— Era un băiat pe care îl iubeam foarte mult. Am crescut împreună. Ne întâlneam sub mărul unde tanti Bobo – așa o chema – stătea și-și fuma pipa, iar noi născoceam povești și ne împărtășeam visurile.

— Ce s-a întâmplat cu el?

— Nu știu. I-am pierdut urma. Când am intrat în DGSE, am încercat să-l găsesc în toată lumea, chiar și în America, dar nu era nimeni cu numele acela.

Hefflin și-a dat seama că părinții săi se stinseseră deja, iar el își schimbase numele. Și ea nu a știut niciodată că avea o verișoară, Irina, în București, care s-ar putea să fi știut că era în America. Însă Irina nu știa că-și schimbase numele.

— Au trecut atâția ani. Mi-am pierdut speranța. Dar, în inima mea, e încă acolo.

Ochii îi scânteiau.

— Tu erai prințesa în mătase albă și dantelă, iar el cavalerul în armură strălucitoare, călare pe un armăsar ca neaua, a spus el.

Ea a ridicat privirea, uluită.

— Da, exact.

— Și stăteați sub măr, iar tu îi puneai fructe de pădure în gură, câte unul pentru fiecare sărut.

— Dar cum...?

S-a dus la bibliotecă și a scos o carte veche, cu copertă broșată.

— Poți să citești despre asta aici.

I-a dat cartea.

Ea s-a uitat la copertă și a icnit. Titlul, cu litere îngroșate: *Pușa.* Sub el era singurul nume al autorului: Fili. A ridicat privirea spre el, cu ochii strălucind de lacrimi.

— A scris o carte despre mine?

O singură lacrimă i s-a rostogolit pe obraz.

— De unde o ai? De unde știi de el?

A deschis la prima pagină. El rostea rândurile în gând, în timp ce ea citea în tăcere.

Numele meu este Vasili, dar când am încercat întâi să-l pronunț, a ieșit Fili, astfel că toată lumea îmi spune așa. M-am născut pe strada Sirenelor numărul 36, în București, România, unde am locuit până la vârsta de opt ani. Este trist să o spun, dar aceia au fost cei mai fericiți ani din viața mea. Eram îndrăgostit, vedeți voi, de singura și unica mea iubire, o fată pe nume Pușa. Ea era prințesa în mătase albă și dantelă, iar eu eram cavalerul în armură strălucitoare, pe un armăsar ca neaua.

— Nu m-a uitat niciodată, Fiii al meu.

A izbucnit în lacrimi și și-a ascuns fața în mâini, tremurând din tot corpul, și plângând nestăpânit.

— Toți acești ani, a strigat ea, și sunt tot fata aceea care

îl așteaptă pe băiatul în armură strălucitoare să apară pe un cal alb și să mă salveze.

A plâns vreme îndelungată, ștergându-și în cele din urmă lacrimile cu mâna.

— O prostie, nu-i așa? Dar asta e boala mea și nu puteam să te fac să suferi și pe tine. De-asta te-am părăsit, de-asta nu am putut să fiu a ta cu totul. A început să plângă din nou. Îmi pare rău, dar trebuie să-l găsesc pe băiatul acela. E bărbat acum. Ce spune? Ai citit-o, zi-mi.

— Suferă ca și tine, i-a răspuns el, un rătăcitor, un observator al vieții, păstrând imaginea micii sale Pușa tăinuită în inima lui. Dar cartea a fost scrisă când era în ultimul an de liceu. Nu știe încă despre cea de-a doua fată pe care o va întâlni și de care se va îndrăgosti.

Ea a rămas tăcută, ridicând chipul plin de suferință și teamă.

— O altă fată?

— O întâlnește la Harvard – a trecut la o română impecabilă – și se îndrăgostește de ea a doua oară.

Se uita țintă la el, scrutându-i cu privirea ungherele sufletului.

— Și ea de el, a spus ea în română. Dar nu se poate să fie așa. Lumea nu funcționează în felul ăsta.

— Lumea lui tanti Bobo da.

Ea a rămas cu gura căscată, șocată de semnificația

cuvintelor lui.

— Fili?

— Pușa!

Au izbucnit amândoi în lacrimi, apoi s-au îmbrățișat cu furia a doi oameni care își găsiseră, în sfârșit, jumătatea. În timp ce o strângea cu putere, a simțit cum valul de suferință care îl apăsase încă de când își părăsise copilăria se ridică și se îndepărtează și o nouă seninătate îl umple acum cu o bucurie care își imaginase că nu exista decât în viața de apoi.

Au căzut în genunchi, încă îmbrățișându-se, în vreme ce Hefflin murmura mulțumiri adresate zeilor, lui tanti Bobo, lui Boris și oricărei alte zeități sau vrăjitor care se trudise să îi readucă laolaltă. Când buzele li s-au atins, pentru el, sentimentul era atât nou, cât și familiar, ca și când ar fi sărutat-o pentru prima oară, și totuși o sărutase în multe alte vieți anterioare. S-au atins cu tandrețe, pasiunea lor temperată ca de o vrajă, de capriciile sorții care se jucase cu viețile lor, culminând în cele din urmă cu o reuniune magică. Dar apoi ea s-a lăsat pe spate, cu sânii tresăltându-i de patimă și buzele nerăbdătoare.

— „Dă-mi, Doamne, neprihănire și înfrânare, dar nu chiar imediat”[21], a citat ea din Sf. Augustin. Scoate-ți

[21] *Confesiuni* de Sf. Augustin, traducere de Eugen Munteanu, Editura Humanitas, București, 2018 (n. tr.).

hainele sau ți le smulg cu dinții.

El a zâmbit, apoi a clătinat din cap.

— O, deci așa faci.

A chicotit, apoi și-a dat frâu liber pasiunii, mușcând și smulgându-i fiecare lucru cu care era îmbrăcat, până când zăcea gol, gata să se lase devorat de ea. Și-a amintit de prima oară când au făcut dragoste, după ce el pierduse la șah – cum îl domina, însă într-un mod jucăuș totodată.

— Nebunul ascuns, a îngăimat el. Ai învățat asta de la tata.

— Eram acolo când l-a repezit spre tine. Nu-ți amintești?

Și-a smuls veșmintele și a declarat:

— Nu vom purta haine deloc, o săptămână întreagă.

Trupurile li s-au îngemănat, căutându-și buzele, umezeala ei picurând pe el și făcându-i pielea să lucească de parcă ar fi fost aloe. În timp ce-i inspira parfumul și îi savura trupul, a simțit că se topește în ea, mintea lui încetând să mai opună rezistență, devenind unul, așa cum pretindeau dintotdeauna poeții. Știa că avea o existență binecuvântată, căci, dintre toate universurile posibile, era viu în cel care i le dăduse atât pe Pușa, cât și pe Catherine.

New York Noiembrie 1991

Noul lor apartament era un penthouse într-o clădire impunătoare de pe Fifth Avenue, cu vedere spre Central Park: trei dormitoare imense, o bibliotecă lambrisată, o bucătărie echipată ca pentru un *chef* profesionist, o sufragerie formală, o cameră de zi îndeajuns de mare încât să te dai cu rolele și o terasă cu o veritabilă pădure de pomi fructiferi pitici și plante în ghiveci.

Trecuseră decenii de când Hefflin dăduse pentru prima oară cu ochii de acest oraș fermecat, ale cărui turnuri erau învăluite într-o ceață magică. Își amintea cum coborâse de pe pasarela transatlanticului italian *Saturnia,* și cum fusese luat cu un Oldsmobile de unul dintre imigranții români din Worcester, o mașină mare cât o barcă, și cum visa că într-o zi va trăi în New York, printre bogătani. Și iată-l acum, unul dintre cei privilegiați, cu iubirea vieții lui alături, ridicând pahare de șampanie și privind apusul. Toastau în cinstea lui Boris. Se împlinise o lună de la moartea lui.

— Odihnească-se în pace, în acel mare cerc al spionilor din cer, a spus Catherine zâmbind larg.

— Să primească toate favorurile care i se datorează, a

adăugat Hefflin.

Boris le alesese acest apartament – darul său de nuntă – și stătuse aici în ultimele sale luni. Se stinsese fără prea multă suferință, vodca și pastilele având grijă de durere, până când a venit o dimineață când nu s-a mai trezit pur și simplu. Nu i-au știut niciodată adevăratul nume. Avea multe. Pentru Catherine era unchiul, iar pentru Hefflin era doar Boris. Pentru Agenție era un informator confidențial care dispăruse pur și simplu – presupunându-se că fusese deconspirat și împușcat.

Hefflin nu mai lucra la Agenție, iar Catherine, acum că era însărcinată, își dăduse și ea demisia din DGSE-ul francez. Da, au decis să-și întemeieze o familie, în ciuda jurământului pe care îl făcuse în fața părinților săi de a nu avea niciodată copii. Și beau șampanie fără alcool, acum că așteptau un copil. Hei, lucrurile se schimbă.

A primit o rugăminte din partea lui Boris, ultima, când rusul a aflat că soția lui era însărcinată.

— Fă-mi un favor, a spus el. Nu-i pune numele Boris copilului. Nu mi-a plăcut niciodată numele ăsta. Nici Natașa, dacă e fată. Bine?

Nu se hotărâseră asupra numelor încă, deși ea înclina spre cele franțuzești, Phillipe sau Gabrielle.

Pozele alb-negru ale lui tanti Bobo, pe care le ținuse în cutia de metal, acum mărite și înrămate artistic, cu negru, acopereau un perete întreg în dormitorul lor. În

fiecare noapte, el și Catherine se uitau lung la Fili și Pușa stând sub măr, el cu gura deschisă, iar ea gata să dea drumul fructelor de pădure înăuntru. În jurul ei, erau câteva dintre preferatele lui: tanti Bobo legănându-l pe micul Fili pe genunchi; Fili, bebeluș, sugând la pieptul lui tanti Bobo; familia lui strânsă laolaltă, tanti Bobo cu mâinile așezate cu mândrie pe umerii lui Fili, revendicându-l, conferind o fărâmă chinuitoare de crezare tradiționalei zicale românești cu care obișnuiau să-l necăjească băieții din cartier: „Ai fost cumpărat de la țigani pe-un sac de făină!"

Ea îi spusese că pruncul ei fusese furat de tatăl său când a aflat că era băiat. Dar ar vrea un bulibașă care își alungase fiica pentru că avusese un copil ilegitim cu un *gadjo* copilul acela cu adevărat? Ar fi fost acceptat copilul vreodată în clanul țiganilor?

O altă poveste se formase în capul lui, o ramificare a algoritmului destinului care exista fie în acest univers, fie într-unul dintre universurile infinite dintr-o realitate cuantică. Dacă fiul lui tanti Bobo nu fusese niciodată furat? Dacă, în schimb, vrând ca odrasla ei să aibă o viață mai bună, i l-a dat bunului doctor grec să-l crească, de parcă ar fi fost al său?

Putea fi păstrat un astfel de secret? Cum îi putea explica mama sa că sarcina ei nu fusese niciodată vizibilă sau că apăruse copilul de nicăieri?

Mintea lui crease o posibilitate. Dacă decizia fusese luată în timp ce tanti Bobo se afla la începutul sarcinii și locuia cu bunul doctor grec și soția acestuia, doctorul care îi salvase viața?

Și dacă grecoaica începuse să-și umfle rochia cu perne, pentru a pretinde că era gravidă? Într-o perioadă în care majoritatea nașterilor aveau loc acasă, doctorul ar fi putut spune cu ușurință că adusese copilul pe lume în patul lor, lângă șemineul acela de ceramică, care le încălzea camera în zilele de iarnă. Când tanti Bobo a născut copilul, a fost declarat furat, iar grecoaica, după ce și-a scos pernele, a spus că era al ei. În felul acesta, cercul secretelor ar fi putut fi închis.

Era povestea aceea atât de fantastică? Cu siguranță citise intrigi mai complicate în romane. Dar de ce putea să se gândească la o astfel de posibilitate? Părinții săi îi arătaseră cu certitudine aceeași dragoste pe care ar fi oferit-o propriului lor copil. Era pierderea sa de identitate atât de puternică încât îl împinsese la această explicație absurdă? Sentimentul său de alienare putea fi explicat cu ușurință de experiențele de imigrant. Și totuși, povestea suna veridic, părea veridică.

Citise despre istoria țiganilor. Cuvântul *țigan*[22] venea din grecescul *Egyptos*, însemnând „egiptean", datorită

[22] În engleză *Gipsy* (n. tr.).

convingerii răspândite în Evul Mediu că țiganii erau egipteni itineranți. Dar romii, numele lor preferat, proveneau din nordul Indiei și migraseră în Europa cam cu o mie de ani în urmă. Numărul lor real era necunoscut. În unele părți ale lumii, rezistența lor la integrare, faptul că nu aveau acte oficiale de identitate, ca și reticența lor de a-și declara adevărata identitate de teamă să nu fie discriminați, a făcut ca un calcul real să fie imposibil. Se estima că în Statele Unite trăiesc un milion de romi și între două și paisprezece milioane în Europa.

Dar chiar îi păsa dacă era grec sau rom? Identitatea sa nu depindea de biologie. Își formase personalitatea crescând într-o familie de greci, trăind mai întâi printre români, apoi printre greci în Atena, apoi printre imigranți greci și români în Worcester și, în cele din urmă, printre americani. Povestea Pușei fusese similară, deși călătoriile ei o purtaseră prin alte țări, urmând slujbele tatălui său, dar crescând în mare parte la Paris. Din unele puncte de vedere, era o poveste universală. În America toți erau țigani.

Și-a ridicat paharul de șampanie.

— Pentru noi, țiganii, atunci.

Și-au golit paharele, apoi le-au aruncat în șemineu. În lumea aceasta erau liberi să-și scrie propria lor istorie, să devină ce voiau să devină, prin propriile lor puteri.

— Ce vom face acum? a întrebat-o. Vreau să spun cu viețile noastre.

— Suntem amândoi agenți operativi, i-a răspuns, și avem toți acești bani, darul unchiului. Ar trebui să-l onorăm cum se cuvine.

— Lumea este plină de locuri în care putem crea istorie, a zis el.

— Sau nu. Poate că istoria ar trebui lăsată să-și vadă de treabă.

Ea a ridicat din umeri, apoi i-a aruncat un zâmbet poznaș și secret, în care era Pușa în stare pură.

— Totul depinde de noi. Suntem cetățeni ai lumii, călătorim neîngrădiți.

Nota autorului

M-am născut în București, România, din părinți greci, și am venit în Statele Unite în copilărie, după ce am petrecut doi ani într-o tabără de refugiați din Grecia. Am revenit de multe ori de atunci, am încă rude și prieteni care locuiesc acolo, și vorbesc limba fluent. Știu din proprie experiență cât a suferit poporul și cum a încercat să facă față celor patruzeci și ceva de ani de comunism, ceea ce sper că adaugă o dimensiune mai profundă poveștii de spionaj din Războiul Rece care alcătuiește scheletul acestui roman. Chiar și în timpul

uneia dintre cele mai sumbre perioade din istoria României, flacăra speranței a continuat să ardă cu putere în inimile celor care au îndurat-o.

Nici măcar la treizeci de ani după revoluția română din 1989, întrebările despre cum a început și de ce a devenit atât de violentă nu au primit niciodată un răspuns satisfăcător. Acest roman oferă un scenariu plauzibil, întemeiat pe fapte, așa cum le cunosc eu.

Deși este o operă de ficțiune, se bazează vag pe evenimentele care au avut loc în acea perioadă zbuciumată. Multe dintre acestea, precum procesul lui Nicolae și al Elenei Ceaușescu, inclusiv execuția lor, au fost filmate și pot fi văzute online. Deși majoritatea personajelor sunt ficționale, câteva sunt inspirate de figuri istorice reale, ușor amplificate cu ajutorul licenței poetice.

Nu am scris acest roman pentru a inventaria suferința îndurată de poporul român în timpul anilor comunismului sau atrocitățile revoluției. Nici să ilustrez efectele corupătoare ale unui stat polițienesc asupra celor care le-au suportat. Acestea au fost bine documentate în numeroase cărți de nonficțiune și articole, ca și în opere de ficțiune. L-am scris pentru a arăta că dragostea poate izbândi, în ciuda acestor circumstanțe cumplite. Astfel, avem o poveste de dragoste în interiorul unui thriller de spionaj, în

interiorul unui roman istoric, ficțional, însă, uneori, personal.

Mulțumiri

Aș dori să îi mulțumesc în primul rând lui Stacey Donovan, minunata mea doamnă redactor, ale cărei sfaturi, ochi critic și eforturi generoase de a mă ajuta să public acest roman au făcut totul posibil. Nu mai puțin, aș vrea să îi mulțumesc bunului meu prieten Warren Grodin, pentru numeroșii ani în care mi-a citit și redactat scrierile, ca și pentru încurajările și camaraderia sa. Mulțumirile mele se îndreaptă de asemenea către minunații oameni de la Jericho Writers din Oxford, Anglia, pentru îndrumările lor editoriale. Le sunt recunoscător lui Meryl Moss, Maria Konstas și restului echipei de la Meryl Moss Media, pentru entuziasmul lor și efortul neprecupețit de a lansa cartea pe piață așa cum se cuvine. Aprecierea și mulțumirile mele se îndreaptă înspre Bob și Pat Gussin, deținătorii Oceanview Publishing, ca și înspre Lee Randall, Lisa Daily, Kat Daue și restul nemaipomenitei echipe de la Oceanview, care au dat viață cărții. Și, în cele din urmă, dar nu în ultimul rând, vreau să îi mulțumesc soției mele, Chrissy, pentru că a crezut în opera mea în toți acești ani.